

SALA DE LECTURA

Luminosul drum al tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză și Republica Populară Democrată Coreeană sub zodia nestinsei prietenii, a libertății, socialismului și păcii

**Tovarășii Nicolae Ceaușescu
și Kim Ir Sen, la începutul
unui dialog
care a angajat
și mai profund
in opera comună
de întărire a prieteniei
dintre cele două popoare
ale noastre**

Astăzi cota Dunării este de 17.5 metri față de nivelul mării, cel puțin aici, la kilometrul 495 unde primăvara a venit mai devreme decât în orașul aflat cu 6 kilometri mai jos, pe firul apei, iar pentru cei 50 de oameni din echipa inginerului Gheorghe Mihăescu ea a fost mai ușoară și mai lipsită de griji decât cea din anul trecut sau de acum doi ani, când lucrările la chesonul de alimentare cu apă industrială a Combinatului chimic abia începeau. Într-un timp, un uriaș cilindru de beton a fost așezat pieziș în coasta fluvială și împins până la 80 de metri sub ape. E drept că nu a trecut încă

vremea ca oamenii să nu se mai teamă de nici o inundație însă ei își

Kilometrul 495, o amintire frumoasă și promisiunile orașului-șantier

fac socoteala că ar cam fi de ajuns cele două cu care au luptat anii tre-

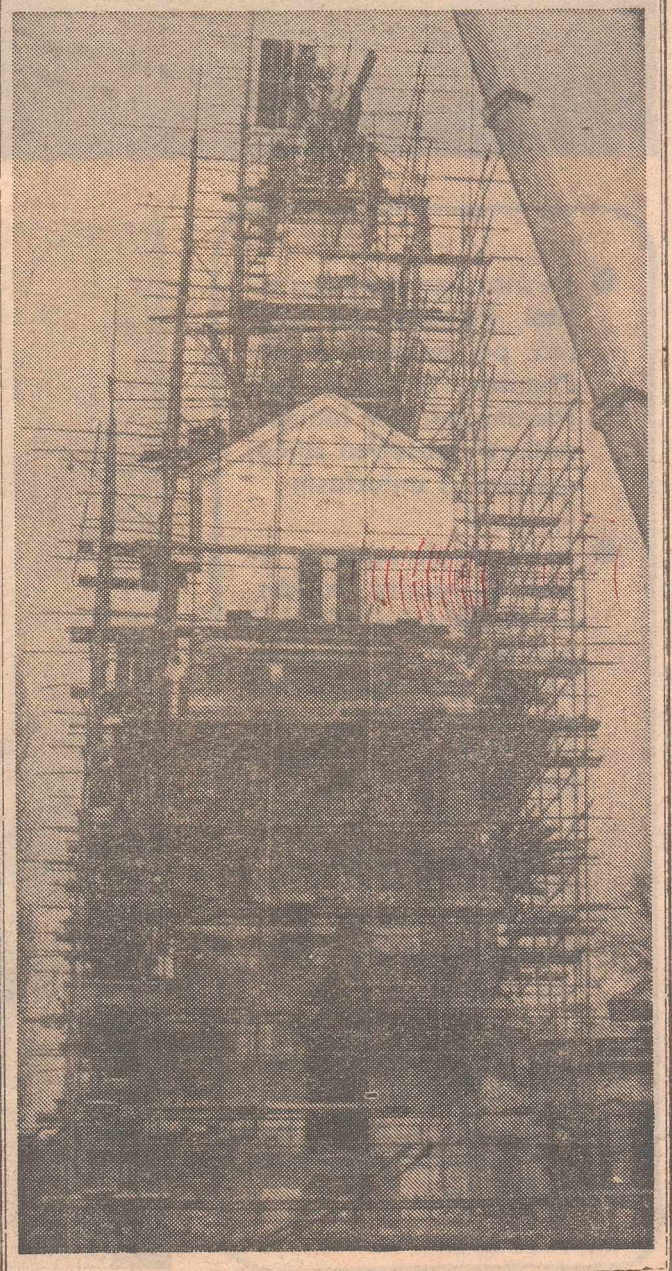
cuți iar după ce inginerul Gheorghe Mihăescu bate cu un deget bandajat cu tifon în lemnul creionului pe care-l ține în buzunarul de la piept al pufoaicei își amintește că dulgherul Marin Strănuțu, unul dintre oamenii de nădejde ai echipei, strănutase o dată zgomotos la prima oră a zilei și asta ar putea să fie, speră, nu un avertisment că miine-poimîne va lipsi de la lucru, bolnav de gripă, ci dor un semn de noroc. Astăzi, cînd se știe că ar mai fi de lucru doar cîteva luni pînă să fie

(Continuare în pag. 8)

D. CONSTANTINESCU

Un turn pentru eternitate

(Reportaj în pag. 16-17)

Tirgul Bucureștilor, 1982

Între obișnuințele bucureșteanului ar urma să punem la socoteală și pe aceea că, odată cu venirea primăverii, el așteaptă cu nerăbdare să se deschidă „Tirgul Bucureștilor”. Astfel stînd lucrurile, nu-i greu de înțeles că ediția din acest an a tirgului trebuie privită din perspectiva, mai cuprinzătoare, care ne ajută să spunem că inițiativa municipalității, a Direcției comerciale a Capitalei, își dovedește, iată, viabilitatea iar tradiția acestui tirg se arată a fi destul de bine consolidată încît să nu mai fie nevoie ca prea mulți bucureșteni să pună întrebări cu privire la locul și durata lui. În ce ne privește ne vom face, bineînțeles, datoria, și vom spune că și de această dată tirgul este găzduit de Complexul expozițional din Piața Ștefaniei, porțile lui ră-

(Continuare în pag. 10)

E. DUMITRU

După plecarea lui Călinescu și Vlanu dintre noi, tot mai rari sînt învățații români umaniști care au o cultură universală sigură pentru a putea vorbi convingător despre spiritualitatea românească în context universal fără caznă și aproximații, cu acel firesc, singurul convingător, cu care vorbea un Curtius sau mai recent Hugo Friederich despre literatura europeană prin literaturile naționale.

Cînd îl ascultăm la Freiburg pe marele romanist Hugo Friederich, cu un deceniu bun în urmă, vorbind cu feroarea sa unică, abia

putîndu-i urmări incursiunile în tot ce era cultură europeană, de atîtea ori mă gîndeam la marii profesori români în spiritul cărora s-a născut

Prezența umanistului

arta și literatura clasică română pe care nu i-am mai auzit decît în cărți sau pe cite un disc învechit. Ascultînd-o însă vorbind de la catedră pe Zoe Dumitrescu-Buşulenga, ci-

tindu-i cărțile care și ele se fac auzite, poți fi sigur că tradiția, că vocația spiritelor de suflu universal din acest spațiu românesc nu s-a stins.

Recenta carte *Itinerariul prin cultură*, apărută la Editura Eminescu, poate fi socotită o sinteză a celor mai profunde gînduri asupra culturii și spiritualității românești în context universal infiripate, devenite certitudini prin decenii de lec-

(Continuare în pag. 11)

IOAN ALEXANDRU

„Folosesc acest prilej pentru a vă exprima dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, prieten și tovarăș apropiat și drag al meu, expresia recunoștinței mele profunde pentru sprijinul și solidaritatea sinceră ce le-ați acordat cauzei revoluției noastre. Dumneavoastră, stimate tovarășe președinte, eminent con-

ducător al poporului român, militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, desfășurați o amplă activitate internațională ca militant al păcii lumii. Dumneavoastră ați înscris fapte strălucite în deschiderea unui drum larg prieteniei dintre Coreea și România“.

KIM IR SEN

Poporul prieten coreean spune:

„Bun venit soliei de prietenie a poporului român!“

În cronică relațiilor de prietenie și colaborare româno-coreene, recenta vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Democrată Coreeană — la invitația tovarășului Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președinte-le Republicii Populare Democratice Coreene — se înscrie ca un moment de mare însemnătate.

Căldura deosebită și bucuria cu care a fost pretutindeni întâmpinat conducătorul partidului și statului nostru, sentimentele de prietenie, de aleasă stimă și prețuire exprimate la adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu, convorbirile oficiale, înțelegerile la care s-a ajuns, întreaga desfășurare a vizitei au demonstrat că noul dialog la nivel înalt româno-coreean s-a desfășurat sub semnul voinței comune a celor două țări, țări și popoare de a intensifica tradiționalele legături de căldă prietenie și strinsă cooperare româno-coreene, în interesul reciproc, al cauzei socialismului și păcii în lume.

În acest sens, o importanță excepțională au avut-o convorbirile oficiale dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, în cadrul cărora a fost abordat un cerc larg de probleme privind colaborarea româno-coreeană. O atenție deosebită a fost acordată colaborării economice dintre cele două țări, relevându-se necesitatea ridicării raporturilor economice la nivelul înalt pe care l-au atins relațiile politice dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea. Totodată, s-a subliniat că economiile celor două țări, aflate în plină dezvoltare, oferă posibilități largi pentru sporirea substanțială a schimburilor economice și intensificarea colaborării și cooperării în producție, în condiții reciproc avantajoase. Ca urmare a convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, evidențiind caracterul de lucru al

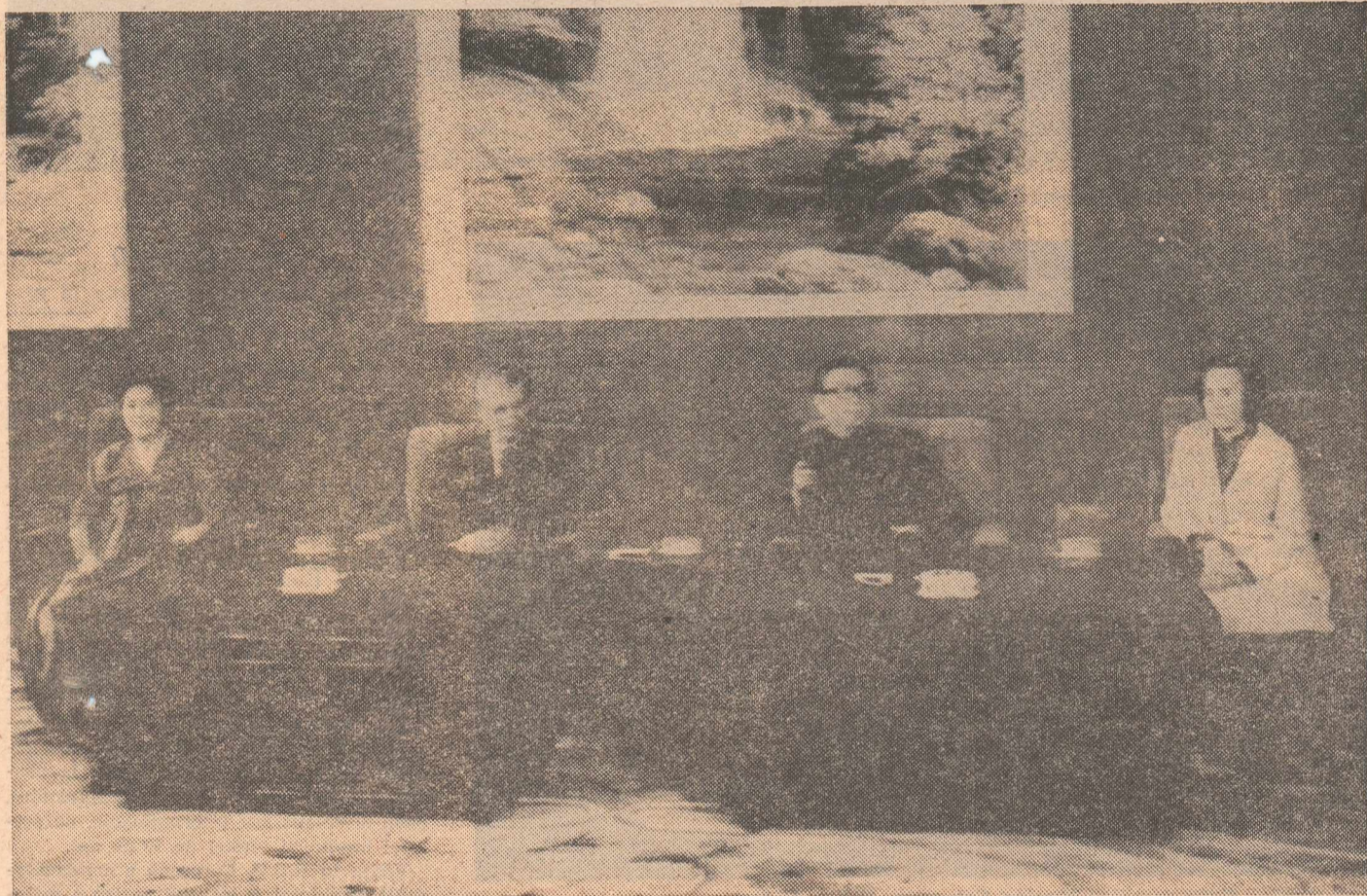
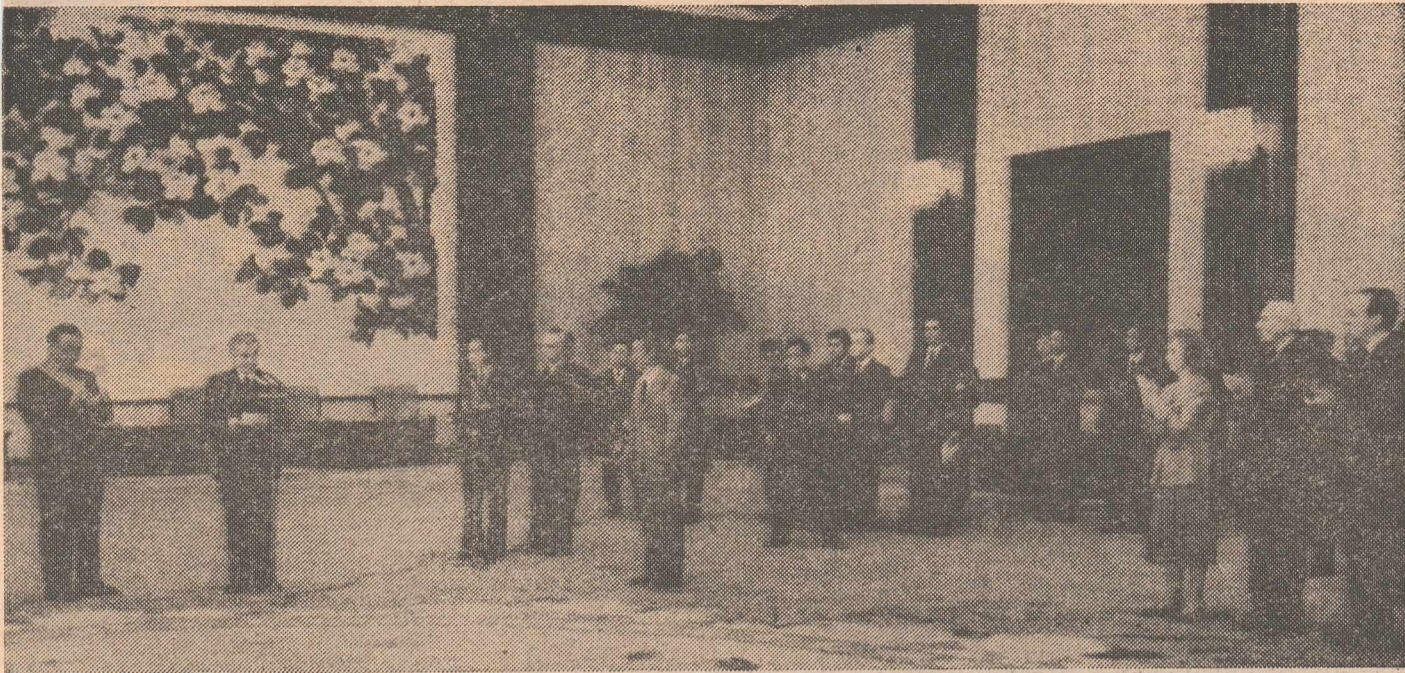
● Pe întreaga durată a vizitei, începând cu sosirea pe aeroportul din Phenian, înalții oaspeți români au fost întâmpinați cu deosebită stimă, căldură și entuziasm

● În semn de omagiu adus poporului român, conducătorului stimat al partidului și statului nostru, la spectacolul muzical-coregrafic dat în cinstea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a fost interpretat în limba română cunoscutul cîntec „Partidul, Ceaușescu, România“

● Entuziastă primire, cu flori, aclamații și urări de bun venit la Uzinele de mașini și utilaj greu Dean

MOMENTE EMOȚIONANTE, DE PUTERNICĂ REAFIRMARE A PRIETENIEI ȘI PREȚUIRII RECIPROCE

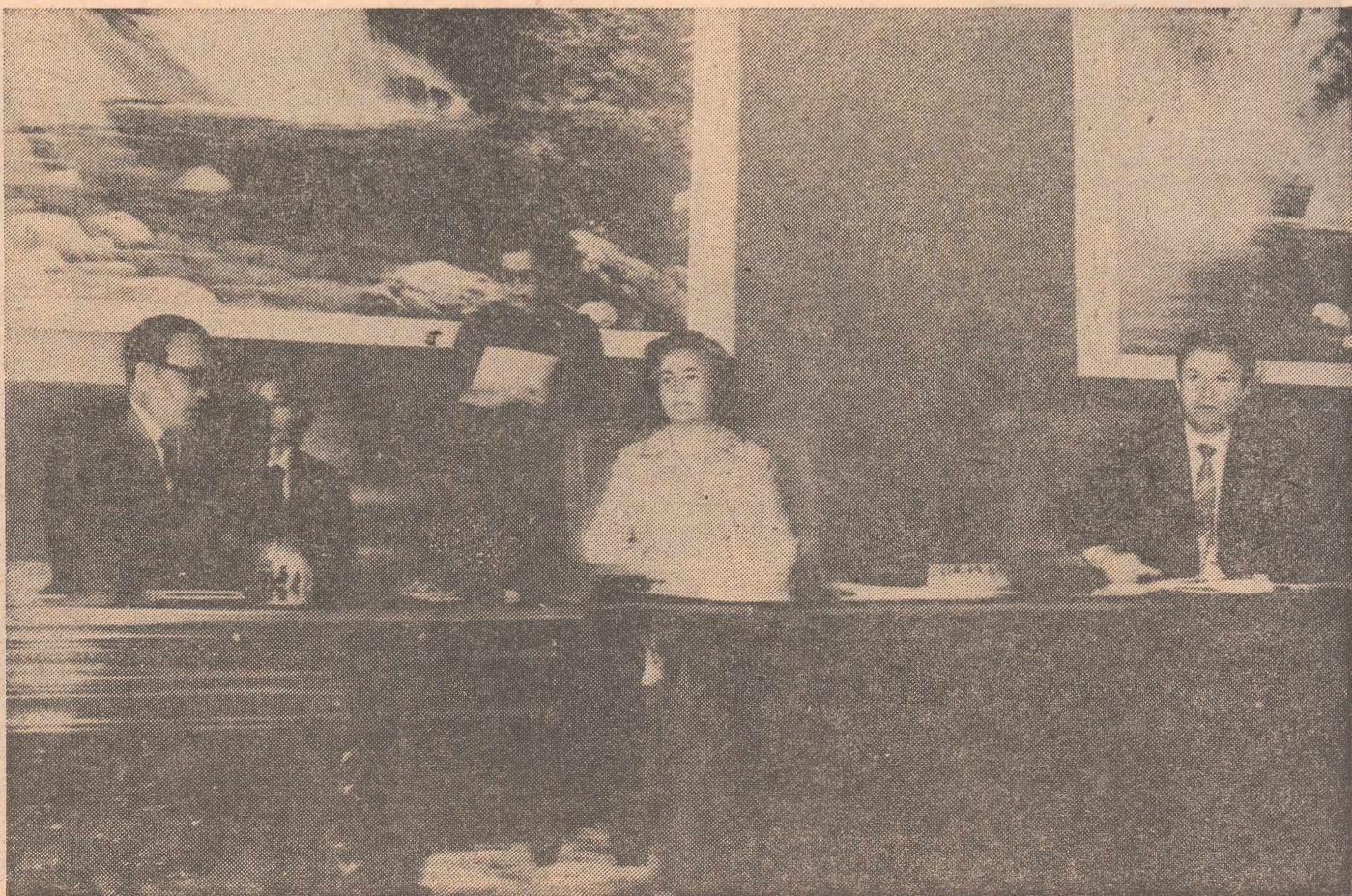
● Pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea prieteniei și colaborării româno-coreene, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani, tovarășului Kim Ir Sen i-a fost conferit ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I, cu eșarfă.

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu la o întâlnire cu tovarășul Kim Ir Sen și tovarășa Kim Sâng E.

● Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a primit, la Phenian, o delegație de oameni de știință și cultură din R.P.D. Coreeană. Participanții la întâlnire au exprimat tovarășei Elena Ceaușescu omagiul și profunda lor admirație pentru contribuția pe care o aduce, prin activitatea politică, prin cercetările științifice proprii, la dezvoltarea științei, culturii și artei, a întregii vieți spirituale românești.

acestor convorbiri, între membri ai delegației române, care l-au însoțit pe secretarul general al partidului, și membri ai conducerii de partid și de stat a R.P.D. Coreene au avut loc întâlniri în cadrul cărora au fost examinate măsurile concrete pentru dezvoltarea și adâncirea cooperării în producție, pentru amplificarea volumului schimburilor comerciale.

Convorbirile la nivel înalt româno-coreene au prilejuit, de asemenea, un schimb de păreri cu privire la situația internațională actuală. În acest cadru, s-a subliniat că problema fundamentală a zilelor noastre este aceea a războiului și păcii; în consecință, în fața tuturor popoarelor, a forțelor înaintate de pretutindeni stă imperativul unirii eforturilor pentru oprirea agravării încordării internaționale, a cursului spre confruntare și război, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere și pace, de colaborare și independență. S-a relevat că la baza relațiilor dintre state trebuie să stea principiile deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, potrivit voinței și aspirațiilor proprii. În același context, s-a remarcat necesitatea de a se acționa cu mai multă hotărâre în vederea lichidării subdezvoltării, a marilor decalaje dintre țările bogate și cele sărace, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor popoarelor, și în primul rînd al celor rămase în urmă, să asigure accesul lor neîngrădit la cuceririle științei și tehnicii, stabilitatea economică mondială. Desfășurate sub semnul înțelegerii și respectului reciproc, al prieteniei și solidarității ce caracterizează relațiile dintre partidele, țările și

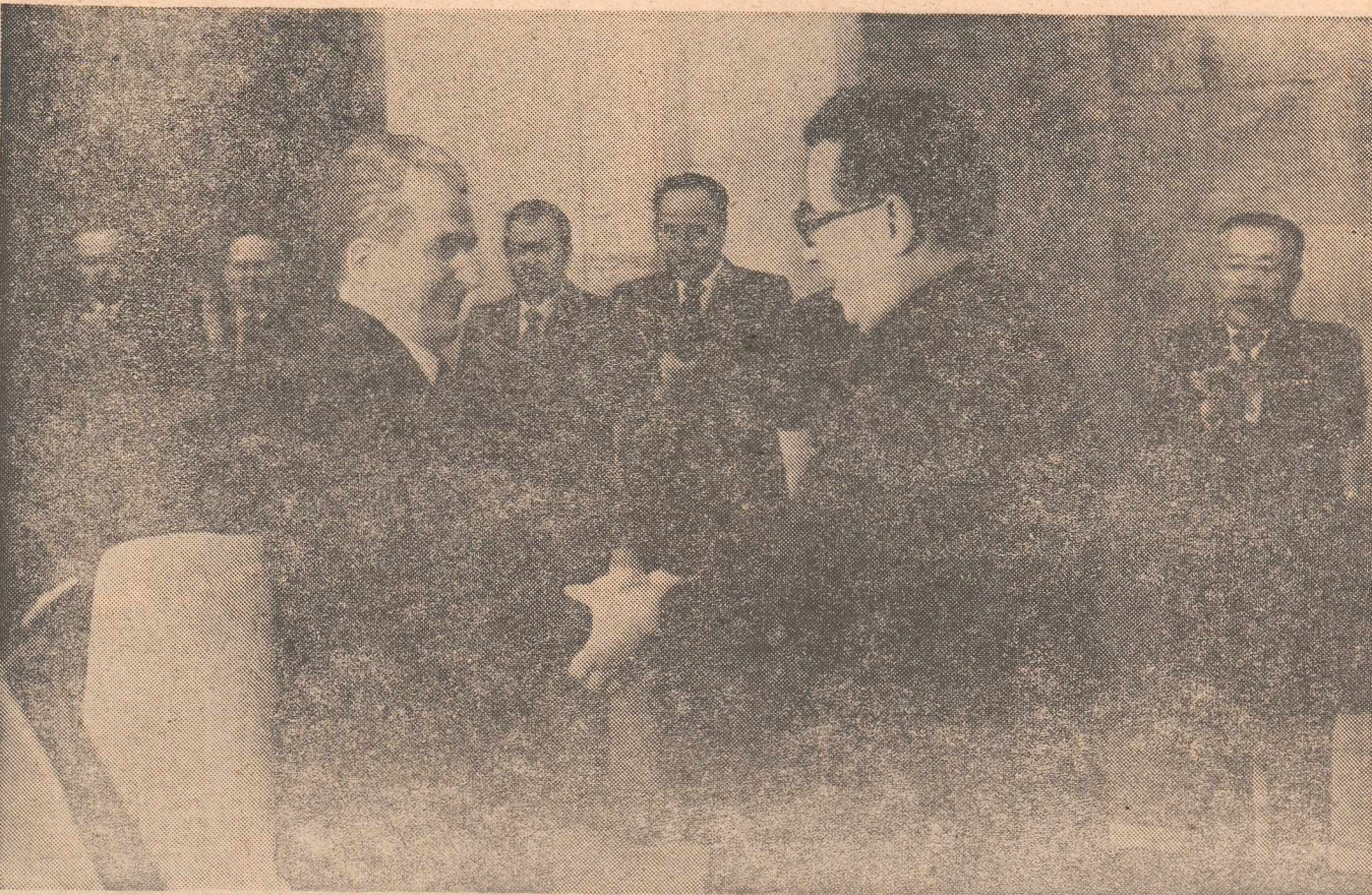
Dialog prietenesc, rezultate fructuoase

Solemnitatea semnării documentelor oficiale româno-coreene

Aspect din timpul convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen

După semnarea documentelor, cei doi conducători de partid și de stat își string călduros miinile

(Urmare din pag. 3)

popoarele noastre, convorbirile în probleme internaționale dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen au evidențiat identitatea de păreri sau puncte de vedere apropiate, hotărârea celor două partide și țări de a intensifica conlucrarea în viața internațională, în folosul cauzei independenței, socialismului și păcii colaborării și înțelegerii între națiuni.

Un moment emoționant și bogat în semnificații l-a constituit decorarea tovarășului Kim Ir Sen. În cadrul solemnității care a avut loc la Palatul Kimsusan, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmănat tovarășului Kim Ir Sen ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I, cu eșarfă, conferit prin Decret Prezidențial pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul coreean, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani.

Vizita în R.P.D. Coreeană a conducătorului partidului și statului nostru a prilejuit elogioase aprecieri la adresa realizărilor românești, a calităților și activității excepționale a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În toastul la recepția oficială tovarășul Kim Ir Sen a spus: „Strins unit în jurul Partidului Comunist Român în frunte cu dumneavoastră, poporul frate român, apărind cu fermitate suveranitatea, a obținut deja mari realizări în lupta pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate... Astăzi, partidul și guvernul român în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu depun eforturi active pentru pacea și securitatea în Europa, destinderea internațională, soluționarea pe cale pașnică a problemelor litigioase, pentru dezarmare, pentru dezarmarea nucleară. Noi dăm o înaltă apreciere acestor eforturi și sprijinim minunatele inițiative de pace pe care le-ați formulat dumneavoastră ca militant al păcii”. Iar în cuvântarea rostită la ceremonia primirii înaltei distincții românești, secretarul general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea a declarat: „Dumneavoastră, stimate tovarășe președinte, eminent conducător al poporului român, militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, desfășurați o amplă activitate internațională ca militant al păcii lumii. Dumneavoastră ați înscris fapte strălucite în deschiderea unui drum larg prieteniei dintre Coreea și România”.

Au fost exprimate, de asemenea, călduroase mulțumiri pentru sprijinul acordat de România revoluției coreene, cauzei unificării Coreei. „Exprimăm — a spus tovarășul Kim Ir Sen — profunda noastră recunoștință pentru sprijinul și incu-

Bine-ați venit acasă, iubiți conducători!

rajaarea active pe care le acordă partidul, guvernul, poporul român și personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, luptei drepte a poporului nostru de a realiza unificarea independentă și pasnică a țării".

Noua vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în R.P.D. Coreeană s-a bucurat de o deosebită apreciere din partea celor doi conducători de partid și de stat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat dorința ca vizita să se înscrie ca un nou moment important în cronică tradițională a raporturilor de prietenie și solidaritate dintre țările, partidele și popoarele noastre. „Sint incredințat — a spus conducătorul partidului și statului român — că tradiționalele relații româno-coreene — întemeiate trainic pe deplina egalitate în drepturi, stimă și respect reciproc — vor cunoaște o dezvoltare continuă pe multiple planuri, afirmându-se ca un exemplu de raporturi între popoare libere și independente care conlucrează și se intrajutorează frățeste în edificarea noii orânduiri, în lupta pentru colaborare și pace în lume". Iar tova-

rășul Kim Ir Sen a declarat: „Prietenia și coeziunea frățescă dintre poporul coreean și poporul român reprezintă o contribuție activă la întărirea forței generale a țărilor socialiste, la salvagardarea păcii și securității mondiale... Actuala dumneavoastră vizită în țara noastră marchează încă un eveniment important în istoria prieteniei dintre popoarele coreean și român".

Prin rezultatele ei fructuoase, prin înțelegerile convenite, prin întreaga ei desfășurare, vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Democrată Coreeană reprezintă un eveniment de remarcabilă însemnătate și cu profunde semnificații în dezvoltarea pe mai departe a relațiilor de prietenie și solidaritate militantă dintre cele două partide și state, în avantajul ambelor țări și popoare, al progresului și prosperității lor continue, al cauzei generale a socialismului și păcii, înțelegerii și conlucrării rodnice dintre națiuni.

ION D. GOIA

PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU

a primit pe consilierul președintelui R. A. Egipt

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, la Phenian, în după-amiaza zilei de sâmbătă, pe Mamdouh Salem, consilier al președintelui Republicii Arabe Egipt, fost prim-ministru.

A participat tovarășul Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe.

Cu acest prilej președintele Nicolae Ceaușescu i-a fost transmis un mesaj din partea președintelui Republicii Arabe Egipt, Husni Mubarak, împreună cu cele mai călduroase urări și sentimente, iar poporul român urări de progres și prosperitate.

Mulțumind, președintele Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită președintelui Republicii Arabe Egipt cele mai bune urări, iar poporului egiptean urări de pace și bunăstare.

În cadrul întrevederii, reprezentantul președintelui Republicii Arabe Egipt a subliniat înalta apreciere pe care președintele Husni Mubarak, guvernul și întregul popor egiptean o acordă contribuției președintelui Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea relațiilor româno-egiptene, la promovarea cauzei păcii și înțelegerii între popoare, în mod deosebit pentru activitatea sa îndreptată în direcția instau-

rării unei păci globale, juste și durabile în Orientul Mijlociu.

Au fost subliniate cu satisfacție bune raporturi statonice între cele două popoare și țări, dorința comună de a adina prietenia și colaborarea reciproc avantajoasă.

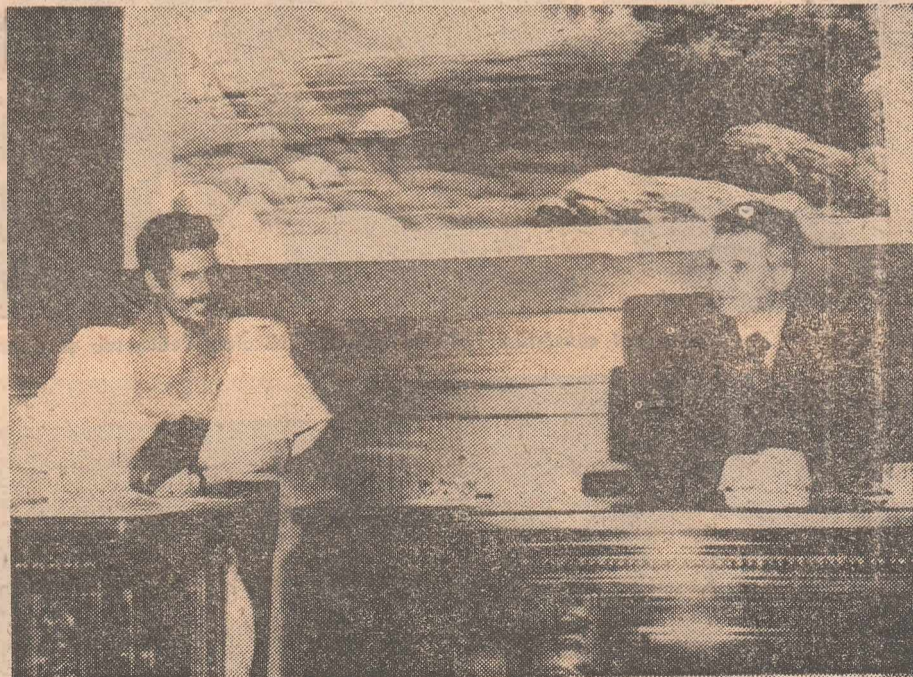
În cadrul întrevederii, a fost subliniată necesitatea de a se acționa pentru crearea unui climat de pace în Orientul Mijlociu și de a se face totul pentru a se asigura retragerea Israelului din Sinal până la 26 aprilie a.c., pentru întărirea suveranității depline a Egiptului asupra Sinaiului.

S-a relevat imperativul de a se acționa pentru realizarea unei păci globale, juste și durabile în Orientul Mijlociu, pentru o soluționare politică, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în 1967, la rezolvarea problemei palestinienilor, inclusiv la crearea unui stat palestinian independent.

A fost reliefată hotărârea României de a acționa în continuare în această direcție, cu convingerea că rezolvarea problemelor ce confruntă Orientul Mijlociu, ar avea o importanță deosebită nu numai pentru această zonă, ci și pentru climatul politic internațional.

PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU

s-a întâlnit cu Mohamed Khouna Ould Haidalla, președintele Comitetului Militar de Salvare Națională și șef al statului Republicii Islamice Mauritania

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a întâlnit, sâmbătă seara, la Phenian, cu Mohamed Khouna Ould Haidalla, președintele Comitetului Militar de Salvare Națională și șef al statului Republicii Islamice Mauritania.

A luat parte tovarășul Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe.

A fost de față comandantul Ahmed Ould Minnih, membru al Comitetului Militar de Salvare Națională, ministrul afacerilor externe și cooperării.

În cadrul întâlnirii, a fost apreciată pozitiv evoluția relațiilor de prietenie și cooperare dintre România și Mauritania în diferite domenii de interes comun, stabilindu-se dorința celor două țări de a acționa pentru amplificarea acestor raporturi pe multiple planuri.

Președintele Nicolae Ceaușescu a arătat că așteaptă cu interes vizita președintelui Republicii Islamice Mauritania în România și și-a exprimat convingerea că dialogul la nivel înalt ce va avea loc cu acest

prilej va reprezenta un moment de o importanță deosebită pentru stringerea prieteniei și colaborării dintre cele două țări și popoare.

Totodată, în cadrul întrevederii au fost abordate unele aspecte ale situației internaționale actuale, evidențiindu-se necesitatea intensificării eforturilor pentru promovarea unei politici de pace, destindere și colaborare, pentru încetarea curselor înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În acest cadru s-a evidențiat importanța unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare, țărilor nealiniate, țărilor mici și mijlocii în lupta pentru o colaborare bazată pe egalitate, pe respectarea independenței naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, pentru pace, destindere și securitate internațională.

Întâlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie.

„Aș vrea să vă informez că Partidul Comunist Român, guvernul și poporul român, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, au obținut realizări mărețe în construcția socialistă și au adus o contribuție remarcabilă la apărarea păcii în lume, la cauza progresului omenirii. Partidul Comunist Român, poporul român au

adus, de asemenea, contribuții remarcabile la dezvoltarea necontenită a prieteniei dintre cele două partide și țări ale noastre. De aceea, avem deplin temei să spunem că tovarășul Nicolae Ceaușescu este un prieten de mare preț și cel mai bun camarad de arme al poporului chinez“.

HU YAOBANG

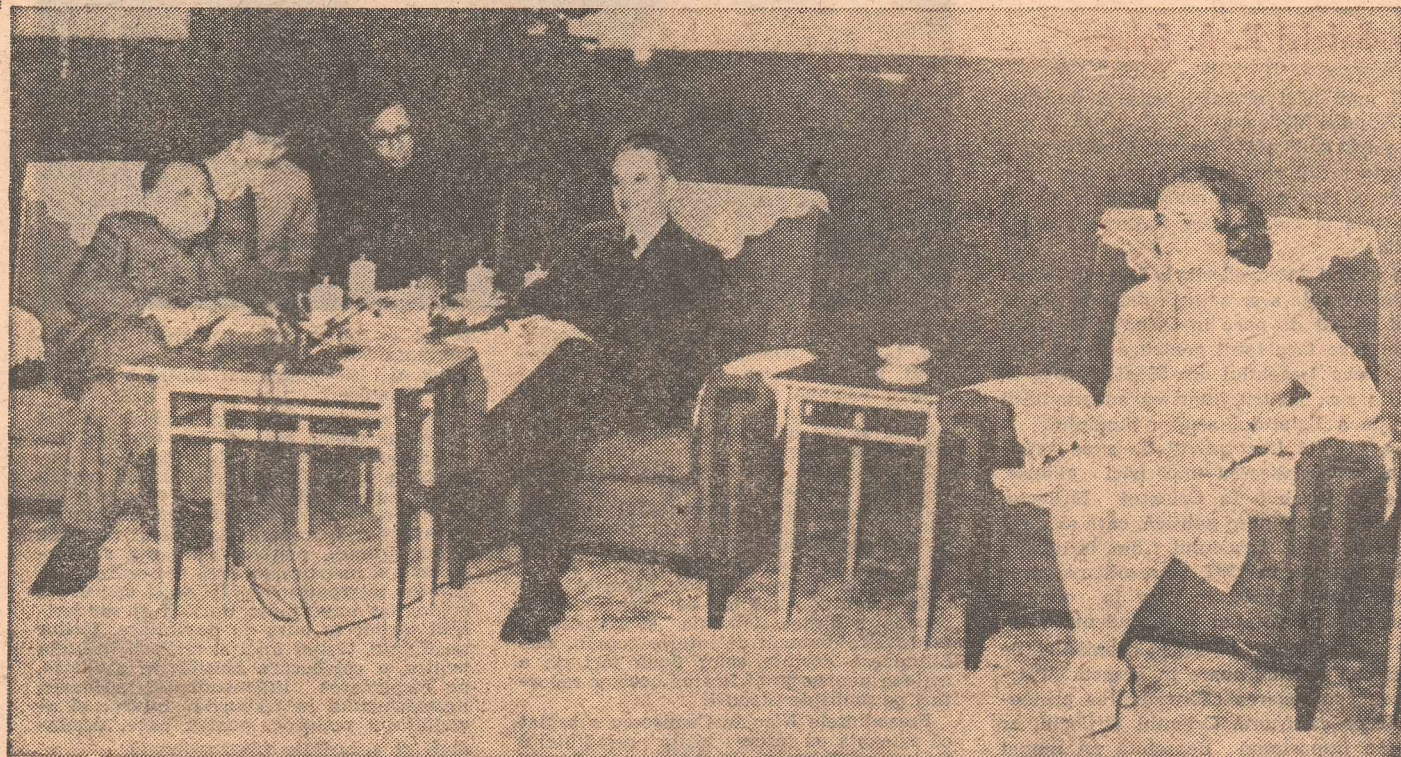
Largi perspective colaborării româno-chineze

Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind la marele miting al prieteniei româno-chineze de la Shenyang

În timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Zhao Ziyang

Moment al întâlnirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Deng Xiaoping

Eveniment politic de amplă semnificație, care deschide largi perspective extinderii colaborării româno-chineze, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză s-a desfășurat în continuare sub semnul stimei, încrederii și înțelegerii reciproce care caracterizează raporturile dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Convorbirile purtate de secretarul general al partidului nostru cu tovarășul Hu Yaobang, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, au fost urmate de convorbiri cu tovarășul Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, cu tovarășul Deng Xiaoping, vicepreședinte al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, cu alți conducători de partid și de stat din R.P. Chineză. Totodată, căldura cu care au fost întâmpinați înalții oaspeți români în provincia Liaoning, în capitala acesteia, orașul Shenyang, întâlnirea cu oamenii muncii din acest puternic centru industrial, mitingul prieteniei româno-chineze desfășurat cu acest prilej, omagiul pe care oamenii de știință chinezi l-au adus tovarăsei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, proeminent reprezentant al gândirii și creației științifice românești, savant de renume mondial, au constituit tot atâtea dovezi ale voinței comune de a asigura extinderea și înflorirea puternică a colaborării româno-chineze.

Înțelegerile la care s-a ajuns au fost concretizate în documentele semnate, și în primul rând în Acordul-program privind direcțiile de bază ale dezvoltării colaborării economice și tehnico-științifice pe termen lung între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, acord caracterizat de ambele părți ca având o importanță istorică pentru întărirea prieteniei și promovarea colaborării româno-chineze. Acordurile au avut la bază aprecierea că potențialul economic, științific și tehnic al celor două țări, experiența acumulată în ultimii ani au creat noi posibilități pentru extinderea cooperării în producție și cercetare în domenii importante pentru dezvoltarea economiilor naționale, cum sînt punerea în valoare a resurselor energetice și de materii prime, producția de instalații complexe, utilaje și mașini pentru industria chimică, metalurgică, energetică, de materiale de construcții, transporturi, agricultură și industria alimentară, producția de mașini și aparatură electrotehnică și electronică etc.

Recenta vizită în China a conducătorului partidului și statului nostru a demonstrat încă o dată rolul deosebit de important pe care îl au, pentru dezvoltarea colaborării româno-chineze, contactele nemijlocite la nivel înalt. De-a lungul anilor, convorbirile purtate de președintele Nicolae Ceaușescu cu președintele Mao Zedong, cu premierul Zhou Enlai, cu alți conducători ai partidului și statului chinez au jucat un rol de seamă în adinci-

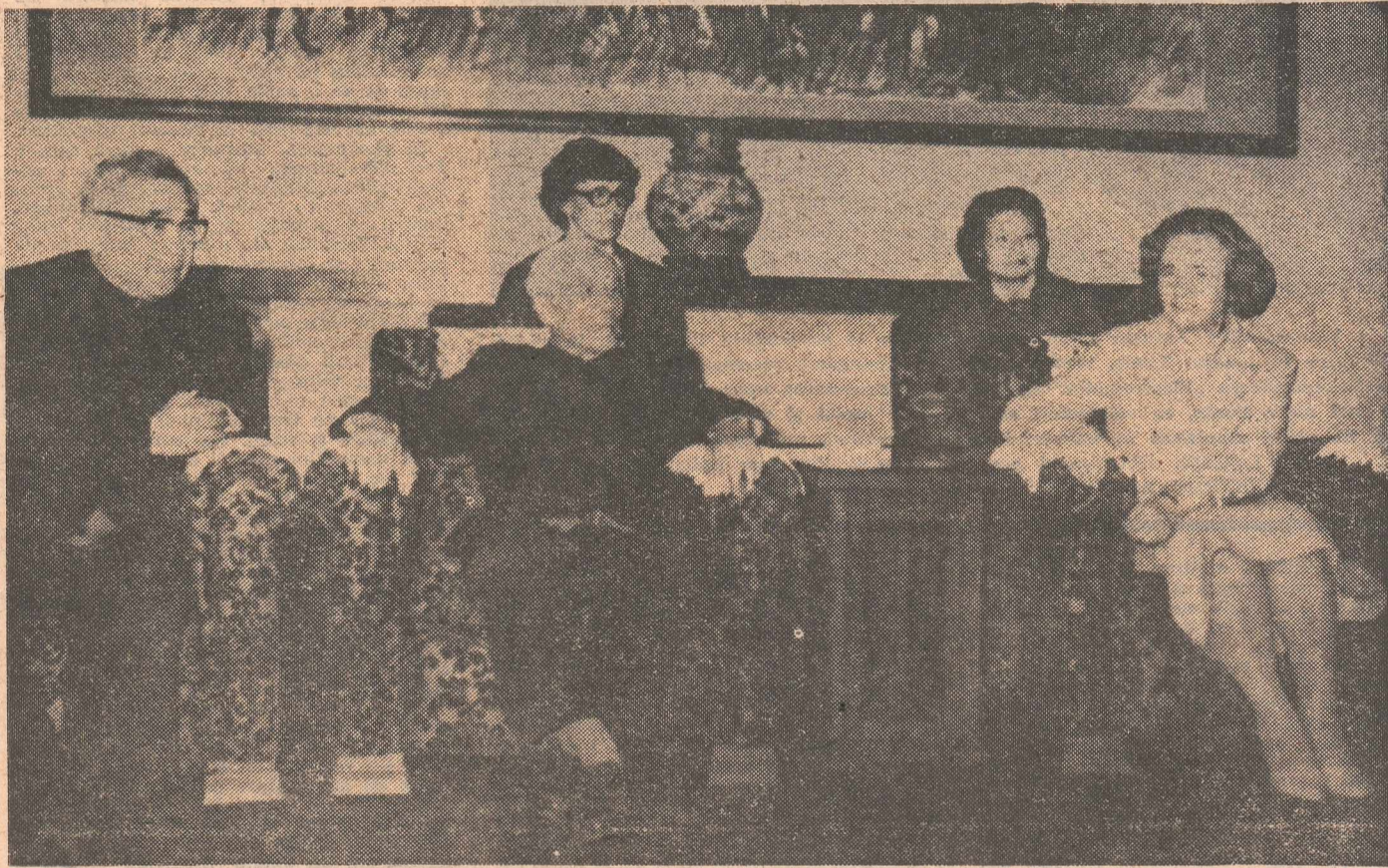

La întâlnirea cu reprezentanți ai presei chineze și corespondenți acreditați la Beijing.

rea prieteniei și colaborării dintre România și China. Convorbirile de acum ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurate în spiritul acestor tradiții, conferă noi dimensiuni raporturilor româno-chineze, bazate pe stimă reciprocă, pe principiile respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și intrajutorării tovarășești.

Inserind o pagină istorică în cronica tradiționalelor relații de prietenie româno-chineze, noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză a pus o bază trainică pentru dezvoltarea în continuare a acestor relații, pentru lărgirea și diversificarea conlucrării fructuoase dintre țările, partidele și popoarele noastre.

ION CODRU

Primirea de către tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a delegației oamenilor de știință chinezi.

Noi apreciem că există toate condițiile ca, prin eforturi comune, raporturile româno-chineze — întemeiate trainic pe principiile socialismului, pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc — să cunoască, în continuare, o puternică înflorire, pe măsura posibilităților sporite pe care le creează dezvoltarea economico-socială a țărilor noastre. În cadrul acestor raporturi acordăm o deosebită importanță dezvoltării și diversificării colaborării economice, promovării unei largi cooperări în producție, în realizarea de obiective industriale, în valorificarea unor resurse naturale și în alte domenii de interes comun.

NICOLAE CEAUȘESCU

Încă din prima zi a constituirii Chinei noi, între partidele și țările noastre s-au întemeiat relații de prietenie și solidaritate revoluționară. În cei 17 ani de când tovarășul Nicolae Ceaușescu este secretar general al Partidului Comunist Român această nobilă prietenie s-a dezvoltat neconținut.

Dezvoltarea continuă a colaborării noastre în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii va stimula puternic bunăstarea și prosperitatea celor două țări.

HU YAOBANG

La încheierea vizitei înalților oaspeți români în R.P. Chineză, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hu Yaobang își strâng cu căldură mâinile.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat în 14 septembrie 1979, la Timișoara, executarea unui robot industrial românesc. În aprilie 1982 acest robot lucrează

Vă amintiți? Această imagine datează din 14 septembrie 1979, când, în vizită de lucru în județul Timiș, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomanda specialiștilor de la întreprinderea „Electromotor” să treacă „la executarea unor roboți mai supli, de o mai mare finețe, cu consumuri mai mici de metal și alte materiale, iar aceștia să fie astfel amplasați în unitate, încât să servească un număr sporit de mașini”.

Astăzi, indicația secretarului general al partidului este îndeplinită: PRIMUL ROBOT INDUSTRIAL ROMÂNESC LUCREAZĂ LA STRUNG!

În închipirea multora dintre noi, robotul ar avea chipul și asemănarea omului-creator, inclusiv capacitatea acestuia de a gândi, de a se bucura, de a se înfrupta, de a iubi sau de a urî; nu-l chiar așa, am văzut cu ochii mei, pentru că robotul (altceva e și cel de bucătărie, care bate frișcă sau stoarce sucuri...) seamănă cu o mașină complicată, comandată de calculator, conform unui program „dicționar”, și care mașină muncește la mai multe... mașini (ele însele semiautomate), are un braț și un trup flexibil, dă decizii, trudește 24 de ore din 24, nu fumează, nu stă la taifas, nu se preumblă aiurea și nici nu se ceartă cu cei din jur. Da, robotul muncește!

Cel dintîi robot industrial numit REMT-1 funcționează, de două luni, la Timișoara, „părinții” lui fiind dascăli universitari de la Institutul politehnic „Traian Vuia”, alături de specialiști și muncitori de la întreprinderea „Electromotor”, iar locul său de muncă, unde, simbolic, i se poate stringe mina, este secția motoare electrice mari, linia de rotoare, mai concret: atelierul de prelucrare arbori. De ce aici? „Pentru că — explică economistul Marin Tănase, directorul întreprinderii — a-

ceastă celulă de fabricație se pretează la robotizarea procesului de producție, în timp ce și consumul de muncă fizică la freze și strunguri este între cel mai ridicat”.

Să lămurim și noi, reporterul, cu bunăvoința savanților care l-au făurit, de la stadiul de idee până la acela de existență concretă: prof. dr. ing. Francisc Kovacs, decanul Facultății de mecanică, prof. dr. ing. Tiberiu Mureșan, decanul Facultății de electrotehnică, prof. dr. ing. Nicolae Gheorghiu, prof. dr. ing. Iosif Grosanu, conf. dr. ing. Crișan Strugaru, șef de lucrări, ing. Mircea Selariu, asist. univ. ing. Radu Stoenescu, de la diverse discipline și catedre ale celor două facultăți, și, împreună cu ei, inginerii aflați în producție, Vasile Tanvuia și Viorel Mihoc.

A cui a fost ideea? — s-ar interesa, pentru istoria roboticii noastre, nu numai urmașii, ci și contemporanii, obișnuți să omagieze marile izbînzii ale științei românești. Dacă robotul, cu întreaga sa „biografie” înseamnă o certă materializare a triadei învățămînt — cercetare — producție, imboldul decisiv al realizării sale l-a dat secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae

Ceaușescu, în septembrie 1979, în timpul vizitei de lucru prilejuită de deschiderea anului universitar în mindra cetate a Banatului. Din cuvîntarea rostită în Piața Operei, desprindem acest text-argument: „Avem nevoie de roboți moderni, de o automatizare suplă, de roboți inteligenți, care să poată, într-adevăr, ridica la un nivel mai înalt productivitatea și asigura produse de înaltă tehnicitate”.

„Sesizînd posibilitățile de lucru în acest domeniu la Timișoara, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a indicat — ne spune profesorul Kovacs, care a căpătat misiunea de a fi liderul colectivului de proiectare și execuție, zi de zi pe traseul școală-fabrică — să unim forțele existente, puterea noastră de creație, de muncă, de inventivitate, să creăm roboți necesari economiei naționale. Un loc ideal în acest sens se vedea întreprinderea „Electromotor” care, pe de o parte, mai folosise manipolatoare, iar, pe de altă parte, socotea, ca și noi, această temă ca absolut prioritară”.

Și pasionantă, adăugăm, stare care a fost dimensiunea numărului unu a colectivului multidisciplinar înscris la crearea robotului; zicem multidisciplinar, pentru că, propriu-zis, nu a existat catedră și disciplină din cadrul facultăților de mecanică și electrotehnică fără o participare directă în acest program, iar ceea ce confirmă interesul real față de soarta robotului este faptul că dascălii nu și-au văzut conturile încheiate — conform contractului, dealtfel odată cu predarea desenelor tehnice, la modul „descurcați-vă singuri, că noi avem alte treburi”, ci au rămas pe baricade până la „start” și încă, adică și acum. Nu întîmplător, consiliul oamenilor muncii de la „Electromotor” i-a integrat în colectiv și vestimentar, dînd fiecărui cadru didactic halat, ecuson și chiar birou de lucru.

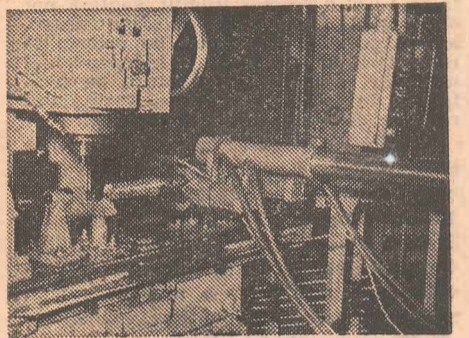
Nu în ultimul rînd, despre robot, despre acest „ins în salopetă de oțel”, cum l-a numit profesorul Gheorghiu. Celula în care funcționează cuprinde: două strunguri, două mașini de frezat — toate patru semiautomatizate — și două dispozitive, unul de acumulare a semifabricatelor și un altul pentru evacuarea pieselor finite (arborii). Pentru început, un reglor — în timpul documentării noastre, Andrei Mayer — supraveghează întreg procesul de producție, iar un inginer conduce un registru de bord și acordă asistența de specialitate la orice dereglare. Doi în loc de cinci! Iar cei cinci muncitori, nu glumă, ridicînd de 120 de ori arborii, grei de 50-60 kg! În curînd va fi nevoie de un singur tehnician pentru o manipulare simplă: reglarea și oprirea! În ereierul robotului se află concepute, pentru cele 14 tipodimensiuni de arbori, 52 de programe, spectaculos părîndu-ni-se, bunăoară, capacitatea sa de a evita contactul cu o mașină defectă (se întîmplă...), astfel încît „filmul muncii” nu se rupe de tot.

Simplificînd, îndeletnicirile robotului sînt următoarele: apucă (are mină!) semifabricatul din dispozitivul de acumulare, ridică bucata de metal, se retrage, caută (așa cum i s-a înscris în memorie) poziția strungului, se apropie de această mașină, îi dă semnalul de deschidere a

portierei de protecție, așază semifabricatul în gura cuțitelor, comandă declanșarea strunjirii, se retrage, se învîrte spre una dintre freze, prinde arborele viitorului motor electric, îl transportă la dispozitivul de evacuare, trece din nou la „magazie”, îi dă de lucru celuialt strung și așa mai departe, harnic și tăcut.

Care-i este viitorul?

Aflăm: întîi, se va robotiza întreaga fabricație de arbori și rotoare de la secția de motoare mari a „Electromotor”-ului, creîndu-se o linie automată, compusă din trei celule (deci încă două), pe care se vor implanta roboții... REMT-2, cu performanțe superioare în ce privește sarcina realizată, de la 63 kg forță, la 100 kg forță; vor crește vitezele de deplasare și gradele de mobilitate ale „prietenului” nostru.

La această mașină de frezat lipsește... frezorul. Locul lui a fost luat de mina robotului

Conform unui program pe 4 ani, cele două facultăți, împreună cu întreprinderea „Electromotor”, se angajează să proiecteze și să realizeze roboți pe scară industrială, garantînd, sub formă de servicii, funcționarea lor pe timp de un an. Pentru aceasta, practic este și organizată o secție de producție chiar la „Electromotor”, într-o fostă fabrică de lanțuri. De-acum în 12 luni vor fi realizați 10 roboți — sarcină care place tuturor; zic place deoarece creatorii lui REMT-1 mi-au vorbit despre robot, ca și altora, negreșit, ca despre „cel mai frumos, cel mai deștept, cel mai cuminte, cel mai...”

Nu în sensul de laudă, ci de dragul lor drag, iubindu-l ca pe o ființă zămislită și de inteligența și de sensibilitatea lor, de unde se trage concluzia că fascinația științei se poate trăi și în grup de către savanți, nu doar de unul singur, precum Arhimede, al cărui strigăt, Evrika!, a fost auzit, cred, postum.

Pe scurt, acestea ar fi datele unui adevărat triumf al științei și tehnicii românești, care, astfel, se așază temeinic și argumentat în banca din față a roboticii mondiale!

TEODOR BULZA

(Urmare din pagina 1)

montate cele 4 pompe care vor trage din Dunăre 3 200 metri cubi de apă într-o oră, o parte din cei 50 de constructori au mai adăugat cheșonului citeva inele de beton și au mai înălțat cofrajele circulare, mesterii între toți fiind, lingă Marin Strănutu, Ioan Fota, Aurel Berbec și Florea Mihălcea, iar alții, Andrei Demici, Anton Mihăleş, Dumitru Niță și Valentin Butnar au lucrat la demontarea batardeului care i-a apărut vreme îndelungată de primejdiile fluviului. I-a apărut cu credință, chiar și atunci cînd apele veneau cu un debit de 15 000 metri cubi pe secundă iar ei, ca și cum ar fi trebuit să uite că se aflau sub nivelul Dunării și că lucrau în vecinătatea trufășă și apăsătoare a apei ca-n umbra zidului unei stînci, își spuneau că important era mai cu seamă ca inima să nu le fie clătînată de viltoarea nici unei emoții. Un timp s-a muncit sub presiuni mari, într-un mediu de aer comprimat pînă la 1,5 atmosfere, cînd bătaia inimii apasă în temple și se zbuciumă ca un ecou captiv înscît nici nu ar mai fi un alt pericol în afară de faptul că inima poate să stea deodată, poate să se oprească. De aceea, dintre cei mai buni mesteri au fost aleși cei mai sănătoși. Iar acum, înspre capătul unei munci al cărui sens a fost, la propriu, ieșirea la suprafață, acum cînd platforma de lucru se află chiar la nivelul apelor și cînd bună parte din celălalt capăt, de început al acestei munci, a fost lăsat să fie cuprins de Dunăre iar fluviul s-a și pornit, în felul lui, să facă recepția lucrării, cei 50 de oameni din subordinea inginerului Gheorghe Mihălescu au început să-și aducă aminte că tot ce-au construit ei, aici, în marginea

pădurii de sălcii a Ostrovului, are un preț nu mai mare de 50 de milioane și că Grupul de șantier Giurgiu trebuie să întreprindă în acest an lucrări în valoare de aproape 659 milioane de lei. Acestea, ne spune la rîndul lui Neculai Iancu, secretarul comitetului de partid al Grupului de șantier, reprezintă un pas hotărîtor pentru îndeplinirea planului de investiții aici, la Giurgiu, în acest județ nou, căruia i-au fost încredințate pe

noi am ridicat întreprinderea textilă Dunăreana, fabrica de zahăr, o fabrică de conserve de legume, precum și unele capacități de producție la Combinatul chimic și la întreprinderea de construcții de mașini și utilaje grele. Și ne aducem aminte cu plăcere că în 1980, cu ocazia unei vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a felicitat pentru calitatea lucrărilor executate și pentru faptul că ne-am străduit să aplicăm teh-

exemplu, pe primul trimestru am scăzut cheltuielile la mia de lei producție de la 988 la 978 lei, realizînd și chiar depășind în acest fel planul de beneficii. Iar acum, în aceste zile, ne străduim să ieșim în întîmpinarea zilei de 1 Mai și s-o cinstim ca pe o luminată zi a muncii, îndeplinindu-ne datorită și așezînd la temelia datoriei noastre răspunderea și grija pentru felul cum cheltuim fiecare leu din marile fonduri de investiții destinate progresului și dezvoltării acestui oraș”.

Acum, în această primăvară, cei 1500 de muncitori ai Grupului de șantier Giurgiu lucrează pe platforma 2 a Combinatului chimic, unde se vor da în funcțiune 4 noi unități de producție, la alte 2 unități noi de la întreprinderea de construcții de mașini și utilaje grele, la modernizarea și extinderea fabricilor de zahăr și de piine ale orașului, precum și la noua întreprindere poligrafică. Parte din acestea, ca și căminele de nefamiliști cu 1 600 de locuri sau cele 518 apartamente ce se construiesc alături de gara orașului, au fost introduse în plan, ni se spune, la cererea expresă a Comitetului municipal de partid.

La Giurgiu se construiesc și încă se va mai construi mult. Acesta este și motivul pentru care, la kilometrul 495, cei 50 de oameni din echipa inginerului Gheorghe Mihălescu se grăbesc să lase aici, cum zic ei, o amintire frumoasă și durabilă, ca să poată cobori apoi către promisiunile unui oraș-șantier iar ei să poată spune, miine-poi miine, că munca lor asta a fost: giurgiuvenii să aibă unde munci, să locuiască în case confortabile, să aibă de unde să-și cumpere, îndestulătoare, piinea zilnică și să mai poată cumpăra un ziar tipărit chiar aici, la Giurgiu.

Cronica investițiilor

Kilometrul 495, o amintire frumoasă și promisiunile orașului-șantier

Întregul cincinal fonduri de 12 miliarde de lei. „Răspunderea noastră, adăugă Neculai Iancu, este de a materializa aproape un sfert din aceste uriașe fonduri de investiții. Valoarea lucrărilor pe care le executăm aici, în acest cincinal, este de 2,9 miliarde lei. Cit privește felul cum s-a muncit aici anul trecut, în acest Grup de șantier aparținător de Trustul de construcții industriale și agrozootehnice București, cea mai bună dovadă ar fi chiar faptul că, de curînd, trustul a fost evidențiat cu Ordinul Muncii clasa I. Lucrăm aici, de fapt, de vreo 10 ani,

nologii noi, ca să micșorăm consumurile și să sporim gradul de valorificare a materialelor, a energiei și combustibililor. În cursul anului trecut am economisit 300 tone de ciment, 1000 metri cubi de agregate, 80 tone de metal, 30 tone de oțel beton, 60 metri cubi de material lemnos, în condițiile în care ne-am îndeplinit planul la toți indicatorii, fiindcă altfel desigur că nu mai ajungeam să luăm Ordinul Muncii. Cred că în acest an munca noastră urmează același curs bun statornicit pînă acum, dovadă că, de

Vitele, spun țărani, nu se cresc singure!

Săltatul zootehniei la Valea Argovei

La cinci e încă noapte, Valea Argovei — cum spun toți poezii, care n-au ajuns niciodată într-un grajd mare așa, pe la livea zorilor — doarme învăluită în vise cuminiți de la țară, dar la grajduri vitele mugesc după hrană și mai multe femei, înfocate în fuste și rochii groase, fiindcă e frig, rinesc bălegarul în grabă, cără cu brațele lucerna la berbeci și la vaci, desfac la repezeală, cu minile lor bătătorite și zgiriate, sirma baloturilor de nutreț și, în general, își pun doar probleme care pot fi rezolvate.

Pentru un crescător de vite e important să-și pună — ca și omenirea, dacă vrea să meargă înainte — doar astfel de probleme, fiindcă la grajduri ele nici nu-s prea multe. Pe un berbec, de exemplu, nu-l interesează altceva decât să mănince bine și, în consecință, să ia în greutate 150 de grame zilnic. La sectorul zootehnic, omul deștept nu-i acela care știe să vorbească frumos despre dezvoltarea șepțelului, ci primul sosit la muncă.

Ioana Stancu, o țărăncă între două vârste, la anii când la oraș femeia crede că mai e tină, deși are, ca și Ioana Stancu, patru băieți mari, iar la țară e convins că tinerețea s-a dus de mult, e o astfel de persoană deșteaptă în meserie. Din 1975, de când e aici, cu Dumitru Stancu, bărbatu-său, se trezește printre primii, din toată Valea Argovei și „greu, ușor, ce să-i faci”, hai la grajduri. Înainte a lucrat la porci, unde „nu-i nici mai rău, nici mai bine, ci doar altcumva”, întrucât — logic, nu? — „porcu-i porc, ce știe el, cere și trebuie să-i dai”. Dar la vaci, bunăoară, e altfel. „De vaci parcă ți-e mai milă. Și de berbecuți ți-e milă. De toate animalele trebuie să ai milă. Dacă nu, ce să cauți la grajd?”

Mila, firește, e un sentiment complex, iar la Valea Argovei ea e departe de a fi o abstracțiune: „Anul acesta a fost bine, că am organizat furajele la vreme”, spune Aurel Cristea, vicepreședintele „cu zootehnia” al C.A.P.-ului. Binele, la grajduri, n-are prea multe nuanțe. El se măsoară, se cântărește, mai bine zis, nu se povestește. „Furajele astea”, spune Aurel Cristea, privind oarecum amuzat la omul cărui i se adresează, cu privirea ce-o are țărani cînd dă explicații la lucrurile ce nu mai trebuie explicate de multă vreme, de vreo câteva mii de ani, „furajele astea, adică, ele nu se string singure. E nevoie de om”.

Multora, funcția de vicepreședinte, fie el și de C.A.P., le sună înalt. Aurel Cristea e cel mai țărani din toate mărimile cunoscute de mine pe la sate. E în rosturi doar de două luni, timp în care n-a avut altă treabă decât vacile și junincile, decât berbecuții și porcii, decât hrana animalelor și sosirea la muncă a oamenilor. E un om slab și negricios, umblă cu niște haine de doc, deși cald nu-i, deși abia s-a vindecat de-o suferință în piept, căciula neagră, purtată pe-o parte, ca ostașii de la '77, o ține pe cap, tot ce-i probabil, și vara, portretul lui Aurel Cristea e așa, cu căciula, mergînd legănat și nițel lăsat în față, copleșit de gânduri. A fost ales ca să se schimbe ceva la zootehnie. C.A.P.-ul e al doilea în întreg județul Călărași, dar la vite anul 1981 a fost unul slab. „O să le scoatem”, zice Aurel Cristea, „numai la asta mă gândesc, cum să le scoatem, cum s-o săltăm”. „Scosul” privește vitele, „Săltatul” zootehnia în general. Acum, cele 140 de vaci cu lapte dau 500 l zilnic. Cine cunoaște ce vacă e aia, care dă doar 4 litri de lapte într-o zi se întreabă, firește, cum poți să depășești planul la lapte cu doar 4 litri în câldare, dar dacă vom spune că anul trecut planul la lapte nu s-a făcut decât de-un 37%, vom pricepe că unele lucruri s-au mai dres. Iarna a fost grea, grajdurile — care-s în locul acesta de 25 de ani — s-au povîrnit, e nevoie nu de cîmp, ci de-o schimbare. Vacile, „scoase” în primăvară pe principii — din care poate să înțeleagă fiecare ce vrea — al „menținerii”, fapt ce vrea să însemne desigur că sînt în viață, fiindcă în C.A.P.-urile de primprejur o seamă de animale, prost hrănite, „nu s-au menținut”, vacile, deci, sînt ca și vindute. Dacă mai stau la Valea Argovei, e pentru că aici se mai găsește încă furaje, iar la cumpărători nu. C.A.P.-ul însă a fect bine la griu și perumb, fapt ce a dat motive pentru construcția unei ferme de 3100 capete junincilor pentru gestație. Moara pentru măcinatul furajelor se ridică și ea, oamenii au nădejde la un an mai bun.

De ce a mers rău zootehnia, dacă șefii de fermă Vasile Dumitru și Călin Constantin au zece și douăzeci de ani știntă, nu de carte, fiindcă nu de studii ar fi nevoie aici, nu de pricepere la întocmii tabele, și drag de muncă? De ce, dacă îngrijitorii Maria Boitan, Stoian Ioana, Dolău Dumitru, Florica Graur, Pena Manea și altele ca dinsele, tot cu categoria a III-a și a IV-a se trezesc de cu noapte, ca să fie la grajduri, de unde tot noaptea pleacă acasă?

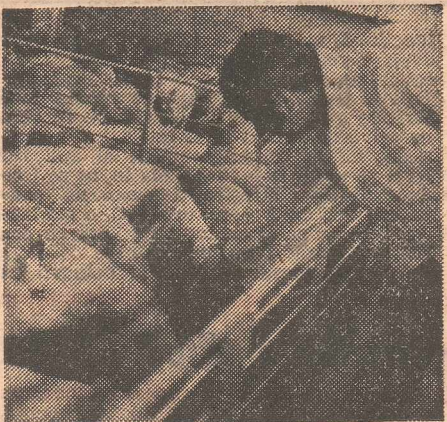
Președintele C.A.P.-ului, Vasile Zglobu, în funcție de doisprezece ani, are în sarcină, în principal, griul, porumbul și tot ce privește cîmpul. Vorbind de fostul vicepreședinte „cu zootehnia”, țărani în discuție niște pauze misterioase. Prea multe n-au ce-i reproșa, atîta doar că s-a ajuns aici, e drept, nu între ultimii din județ, fiindcă — se poate constata de către oricine — vitele „s-au menținut”, oricum nu la situația ca vacile și junincile să arate cum arată ele de pildă în planșele cu „Rasa brună”, „Rasa Holstein

Friză” și „Bălțata Românească”, puse prin câteva birouri. Vasile Zglobu e un om prețuit și care a știut să se ajute cu oamenii, astfel ca Valea Argovei, o comună puțin știută în presă, cu toate că-i mai întotdeauna a doua în Călărași, să arate cum arată, curată, pustie la timpul lucrului, cu lumea la cîmp și gîndul la bine. Numai că un om nu le poate „sălta” pe toate. „Ce-am făcut eu în două luni?” se întreabă Aurel Cristea, fost brigadier în zootehnie în urmă cu trei-patru ani, adică prin anii cînd toate erau altfel, „păi, organizare, asta fac. Avem, la ferme, o sută și ceva de oameni. Îi iau pe fiecare și îl organizez. Le spun: hai, mă, s-o săltăm, să nu ne fie rușine. Eu am numai 8 clase. S-ar putea ca unul cu 9 clase, să zicem, să știe mai multe. Un inginer știe cu siguranță mai multe decât mine. Numai că eu nu numai că mă trezesc odată cu oamenii, dar noaptea dorm mai puțin. Fumez și mă gîndesc cum să fac să nu-mi fie rușine la toamnă. Și în fiecare zi organizez ceva, dar să se vadă. Am 56 de ani și nu-mi vine să umblu cu capul în jos”.

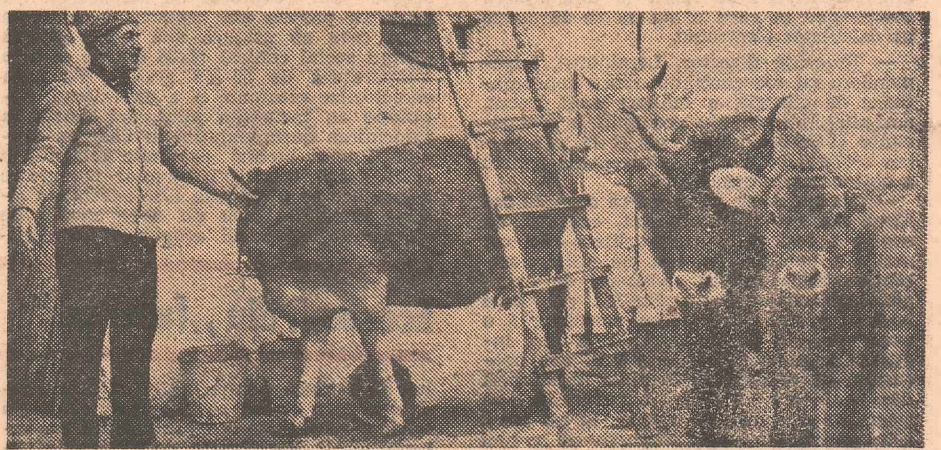
TUDOR OCTAVIAN

Cointeresarea nu-i ceva abstract

Petre Dinu este unul din cei mai buni crescători de porci de la C.A.P. Girbova, județul Ialomița. Nu seamănă cu sămădăii din Moara cu Noroc. E îmbrăcat cu clasică salopetă și cu cizme de cauciuc, strict necesare într-o asemenea meserie. E tăcut, mai degrabă timid și vom afla mai târziu, abia după ce ne va arăta cele 300 scroafe și cei 70 de vierți pe care îi are în grijă, că la ultimele două concursuri profesionale a obținut locul I pe județ. Spre surprinderea celor de aici, pe țară s-a clasat doar pe locul 5. Explicația pe care o dă medicul veterinar Ion Poiană faptului că Petre Dinu nu a urcat pe podium este că acesta nu are liceul agroindustrial și a fost handicapat la capitalul expunerii. Cit despre practică, Petre Dinu este foarte bun. Dovadă, rezultatele. Petre Dinu face echipă cu Titi Damaschin. Echipa fiind veche și de încredere, i s-a repartizat cel mai greu și de răspundere sector: montă-gestație. Aici se hotărăște producția de mine, pentru că nu poți avea porci dacă nu ai mai înțiți purcei. Petre Dinu depistează scroafele în călduri, ține la zi graficul de fo-

losință a vierților, este atent la respectarea pedregulii și, bineînțeles, îngrijește permanent vierții și, pînă cînd le predă sectorul maternitate, scroafele. Să fi foarte bun aici înseamnă să nu pierzi nici un ciclu de producție și să ai exemplare sănătoase și productive. Vierții sînt prețioși. Pe lingă concentrate, trebuie să li se mai dea morcovi, masă verde, zer și cite două ouă pe zi. Acestea le sînt drepturile. Cit despre îndatoriri, față de 13000 porci planificați s-au obținut anul trecut 15000. Pe lingă mențiuni, felicitări și alte recompense simbolice, Petre Dinu cîștigă în jur de 2600 lei pe lună. La asta se mai adaugă, funcție de rezultatele obținute, purcei pe care li primește ca premiu. La zootehnie se cîștigă mai bine ca în alte sectoare. E drept că se lucrează zi de zi, foc continuu, de la 7 dimineața la 7 seara. Și mai e necesară o condiție: îndeplinirea planului. La C.A.P. Girbovi, de 7 ani, planul se îndeplinește și se depășește pe procente semnificative. În urmă cu 10 ani, cînd medicul veterinar Ion Poiană a fost repartizat aici, C.A.P.-ul avea 3000 de porci. Numărul lor a crescut la 15000. Astăzi cooperativa se poate mîndri cu cel mai mare complex de porci din țară, aproape în întregime industrializat. Renunțarea la sistemul de creștere gospodăresc a dus la mărirea productivității. În vechiul sistem, Petre Dinu putea îngriji 20 vierți și 100 scroafe. La sectorul tineret, 3000 în loc de 750, iar la maternitate în loc de 24 scroafe cu purcei, 100. Deci, productivitatea a crescut de 3-4 ori. Să notăm că în 10 ani, la complexul de creștere a porcilor de la Girbovi, nu a fost nici o epizootie, că modernizarea complexului a fost făcută cu mijloace proprii de către echipa de meseriași a cooperativei. În timp ce alte cooperative nu știu cum să facă să scape de porci, care sînt greu de crescut, specialiștii de la Girbovi au extins complexul și l-au modernizat. Se poate vorbi, aici, despre o vocație de crescători de animale? Cu siguranță da. Cooperativa mai are pe lingă porcii despre care am vorbit pînă acum 700 vaci cu lapte, 2000 tineret taurin la îngrășat, 4000 oi, 100000 pui de carne, 2000 curci, 10 hectare luciu apă cu pește și 85 familii de albine.

Îi întrebăm pe medicul veterinar Ion Poiană care este cheia succesului. Munca. Stabilitatea cadrelor. La complexul de creștere a porcilor lucrează aceiași oameni ca în urmă cu 10 ani. Cointeresarea funcționează și nu este o noțiune abstractă. Fiecare știe cu exactitate ce sarcini are și cit va cîștiga în plus dacă le depășește. Preocuparea de a moderniza complexul zootehnic, de a-l aduce cit mai aproape de complexele moderne industriale, intensive. Incurajarea inițiativelor. Specialiștii sînt lăsați să-și facă meseria. Sînt întrebați și ascultați. Conducerea cooperativei nu a mers pe linia minimele rezistențe. Animalele își dau bătăle de cap, trebuie să muncești mai mult pentru a le avea, însă merită cu prisosință. În județ, aproape de noi, sînt cîteva cooperative, cu aceleași condiții pe care le avem și noi și care nu cresc porci. Și-au păstrat oile și vacile achiziționate din import, au rezultate bune în alte sectoare și chiar sînt felicitate și date de exemplu. În comparațiile care se fac se uită de multe ori că noi creștem 15000 de porci, iar ei nici unul. Cînd aparținem de Ilfov, de multe ori eram nevoiți să acoperim pentru fondul de stat nereavzările altor cooperative și să rămînem descoperiți cu hrana pentru animale. O situație nefirească după părerea mea și deloc stimulativă. Bineînțeles, putem crește și mai multe animale, cu condiția să ni se lase furajele necesare. Pentru asta e obligatoriu ca pe județ să se realizeze planul. Valorificarea superioară a porumbului, a nutrețurilor de toate felurile constă în a le transforma în carne, nu în a le vinde ca materie primă. Indicațiile secretarului general al partidului privind zootehnia, pentru că despre ea vorbim, au fost puse în aplicare de a doua zi, fără să se mai aștepte instrucțiuni suplimentare. Printre altele, baza furajeră a fost mărită de la 270 hectare la 600.

Greutăți? În Ianuarie și februarie, fără să fim anunțați, ni s-a întrerupt curentul electric și am rămas fără apă și căldură. Am dublat ferestrele, am făcut la repezeală rost de un grup electrogen stricat pe care l-am reparat. Situația a fost remediată, însă pagubele n-au putut fi evitate în totalitate. Făcînd abstracție de accidentul semnalat, la C.A.P. Girbovi, cu metode simple, eficiente și cunoscute de toată lumea se demonstrează încă o dată că zootehnia nu înseamnă altceva decât muncă și hărnicie.

OPREA GEORGESCU

Ciudățeni amuzante cu patru etaje care adăpostesc ghemulețe de aur

La Rojiște, nu se fabrică nici un utilaj senzațional, nici măcar petrol nu se extrage. Nu sînt țesătorii cu zeci de sofisticate mașini. Am ajuns aici pentru a vedea Complexul pentru creșterea păsărilor. Rojiște este una din „capitalele” gînilor din județul Dolj. Directorul marilor complex, dr. Iosif Petrica, un om plin de viață, un om activ, vrea să arate tuturor că în agricultură se poate munci bine, că agricultura poate da un randament urias. Dar numai în condițiile unor eforturi conjugate cu aportul celei mai înalte tehnologii, pentru a nu mai vorbi despre sectoarele care beneficiază de produsele agricole, sectoare care ar fi imperios necesar să știe că depind de munca celor din cîmp, depind de munca celor din marile complexe zootehnice și nu invers. Că țărani știe să crească găinile și purceii și vacile, știe să le crească și intensiv, că țărani poate învăța să le și livreze pe piața internă — ba și pe cea externă — așa că cei care lucrează în amintitele sectoare și nu s-au desprins încă din somnul lui „las” pe mine sau „las” că treaba merge în virtutea inerției” ar fi bine să se desprindă...

Așadar, țara asta a pulcuțelor pentru ouă ne-a uimit, ne-a fermecat. Ne așteptam să găsim statică, productivă și intensiva „bandă rulantă” fără de viață, fără de oameni, dar minune! Chiar în condițiile superproducției păsărilor are un indicibil răsnet de puțuri gingașe și de zeci de mii de bătăle ale cioculețelor care caută mincarea sau sorb apa. Și mai am aflat aici altceva, am aflat că în condiții de semiautomatizare sau, mai ales în aceste condiții, specificul nostru, grija și sufletul și omenia noastră se fac simțite. Pentru a înțelege mai bine, pentru a pu-

tea scrie despre toate acestea am vorbit cu Elena Avram, îngrijitoare la pulcuțele pentru înlocuire. Mai precis, într-una din cele două hale (în curînd vor fi șase hale, patru se vor da în folosință în următoarele zile, dacă și constructorii — I.P.S.C.A.I.A. București împreună cu I.U.T.I.F.P.E.C. — Doji se vor grăbi înțelegînd importanța lucrării) Elena Avram e răspunzătoare de cele 40000 de ghemotoace aurii începînd de la o zi pînă la două luni și jumătate. Cum se descurcă între atîtea micuțe ființe, cum face față complicațiilor butoane și manete și benzi rulante care asigură supraviețuirea lor?

O privim și privim și locul unde cresc pușorii. Cuștile cunoscute de noi au aici patru etaje — în fiecare etaj intră 20-25 de pui, așa că închipuiți-vă aici (parcă nesfîrșite) cu pui care piuie și dau din cioculețe și dau din arpioare, adică o gingășie inmulțită cu patruzeci de mii! La capete există sisteme de acționare a dejecțiilor și furajelor. Aceste ciudățeni amuzante se numesc B.P.C. 4. N-o fi poetic, dar e practic! Elena Avram, țărăncă săracă din Rojiște acum 11 ani, cînd a început să lucreze în cadrul complexului, împreună cu soțul — el este muncitor vidanțor — a reușit nu numai să devină una dintre cele mai bune îngrijitoare (tovarășul director ne spune că este cea mai bună), ci să-și facă și o gospodărie „după soare”. Acum soțul Avram au deșis și bani pentru automobil. Casă și-au construit, tot ce trebuie în casă au, așa că, drum bun prin țară! Ne mai uităm la dînsa, cum minuieste tabloul de comandă, cum măsoară nivelul apei din recipiente, cum privește termometrul, cum trece printre B.P.C. 4 despre care v-am vorbit, și cum ochii urmăresc în permanență tot ce se întîmplă cu pușorii. Am întrebat-o: cum poate descoperi vreo schimbare între atîtea mici ființe asemănătoare și mi-a zis că poate! Extraordinar! Cum credeți? Tot după „uitătură” și după pene, ori după „ciuceală”, cum făceau străbunele și bunele ei, pe lingă casă. Ei, da, ochii femeii, de neînlocuit, ochii buni și blînzi și calzi care veghează nașterea și pacea și pîinea, în mica lume a casei, care știe veghea nașterea și pacea și hrana, cu aceleași date sufletesti, în condiții de an 2000! Curățenia din hală tot dînsa o asigură. E foarte curat și nu se simte mirosul foarte persistent de amoniac, mirosul este chiar suportabil, gîndiți-vă, sînt 40000 de pui! Ne spune tovarășul director care este secretul: sistemul de evacuare a dejecțiilor se face prin subteran, condițiile de realizare fiind simple. Le vom nota, pentru ca cei care dispun de asemenea condiții și dofesc să folosească un bun sistem de evacuare a dejecțiilor să poată folosi soluția celor din Rojiște. Ar fi vorba, deci, despre diferența de nivel dintre sistemul de irigații și locul unde se află ferma — pentru că dejecțiile se varsă în canalele de irigație. Ne vom opri cîteva clipe și vă vom explica avantajul acestui sistem, împotriva cărui s-au cam nălimiștit unii. Apa care ajunge în cîmp, îmbogățită cu dejecțiile păsărilor (între timp intră în diluție) este și fertilizantă prin adosul lor. Nu există pericolul colmatării cu pene, și chiar dacă mai nimereste o pană în canal, aceasta se amestecă, se macerează neprezentînd nici un risc. O altă condiție, care de fapt derivă din prima, nici măcar nu era necesar să existe înainte de a se construi ferma sau complexul, cel din Rojiște realizînd ulterior lucrarea: canalizarea subterană. Destul de lesnicos de pus în aplicare (tuburi din ciment) și dînd rezultatele care se pot deduce: fertilizarea gratuită a pămîntului irigat și curățenia desăvîrșită a halelor de păsări.

Ce să vă mai spunem? Că pentru toate aceste realizări au trebuit și zile de gîndire, și zile de muncă în plus față de orar, și zîmbet, și pasiune, și vorbă bună, și disciplină deplină, consimțită de toți, de la director pînă la îngrijitor? Așa au putut muncitorii complexului din Rojiște să bată în domeniul producției pe muncitori, unele locuri de-muncă mult mai însemnate decât o crescătorie de găini, o găinărie, în limbaj mai neortodox... 450000 de lei de fiecare om al muncii din cadrul complexului, 11 milioane beneficiu pe anul 1981! Soții Avram au avut un beneficiu net de 14000 lei. Salariul lunar al unui îngrijitor este de 1987 lei, din care se opresc 10 la sută pentru „nerealizarea” planului. Pun cuvîntul între gîmlile pentru că tovarășul director Iosif Petrica m-a încunștințat că planul a fost realizat, în cadrul complexului, totdeauna. Așa că acest cuvînt nu își are locul în limbajul și pe aria Rojiștei...

PIA OLARU

Pe Victor Scorțanu, directorul Intreprinderii Laminorul de tablă Galați, l-am găsit în mijlocul unui grup de constructori, printre mortar, cărămizi, faianță și alte materiale: se lucra la amenajarea încăperilor în care urma să se instaleze un calculator electronic.

Tovarășe director, Laminorul, Intreprindere cu foc continuu, mare consumatoare de energie, a realizat anul trecut, am aflat, importante economii la electricitate (1 219 000 kWh), cit și la gaz metan (517 000 mc). Ce-ați întreprins pentru a obține aceste economii?

Nu am deloc impresia că ceea ce am făcut noi este nemaiîntâlnit, cuvântul de ordine a fost să nu se neglijeze nici cel mai mic detaliu, nici cea mai mică posibilitate de a reduce consumul de energie. Iată câteva din acțiunile pe care le-am inițiat: corelarea permanentă a producției de aer comprimat și apă industrială cu necesitățile stricte ale procesului de producție (de pildă, dacă unul din laminatoare se află în reparație, să zicem pe o durată de o lună, în tot acest timp pentru laminorul respectiv nu se mai produce nici aer comprimat, nici apă); asigurarea utilizării în permanență a energiei electrice la un factor de putere peste valoarea neutrală (care este de 0,92) în vederea reducerii pierderilor în transportul și distribuția energiei electrice; centrarea periodică a liniilor de laminare cu scopul de a reduce cuplurile mecanice rezistente; contorizarea principalilor consumatori de energie electrică, măsură ce permite atît urmărirea, pe secții și pe utilaje, a consumului, cit și un control tehnic eficient; extinderea iluminatului natural prin construirea de luminatoare în plafon (s-a realizat la toate cele patru laminatoare).

Par în ceea ce privește economisirea gazelor?

Și aici, intervine Traian Asăvoaie, energeticianul-șef al întreprinderii, s-au efectuat verificarea și etanșarea periodică a preîncălzitoarelor de aer de la cuptoare. Am trecut apoi la înlocuirea preîncălzitoarelor confecționate din fontă cu preîncălzitoare de oțel inoxidabil, superioare ca durată și randament de funcționare (rețin mai multă căldură din gazele arse pentru preîncălzirea aerului). Totodată, conductele de aer cald au fost izolate. În momentul de față ne preocupăm de asigurarea unei arderi economice, pe baza analizelor de gaze arse, precum și de raționalizarea consumului de energie termică pentru încălzirea pe bază de program.

Pe drum, către laminare, directorul întreprinderii ține să adauge:

Un însemnat izvor de economisire a

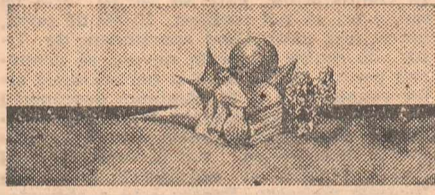
combustibilului îl constituie recuperarea resurselor energetice secundare, care în uzina noastră înseamnă căldura gazelor arse și cea a produselor calde (a tablei scoase din cuptorul de recoacere). Cu mijloace proprii am realizat o instalație pilot care ne asigură apă caldă pentru grupul social central (3x36 mc pe zi la o temperatură de 50-55 grade). Pe baza cercetărilor efectuate și a experienței dobândite cu instalația pilot, am trecut la întocmirea documentației în vederea executării unei lucrări destinate recuperării și utilizării tuturor resurselor energetice secundare pe platforma I.L.T. Galați. Căldura recuperată, cu un debit mediu de 4,1 Gcal/h, va servi acoperirii necesaru-

Economii din „fum rece”

lui de căldură pentru noile obiective industriale ce se vor realiza și va completa nevoile actuale de energie termică ale întreprinderii. Excedentul de apă caldă urmează să-l dăm în folosință orașenească.

Ajungem în hala Laminorului nr. 1 Dreptunghiuri grele de tablă incandescentă alunecă din cuptoare spre sectorul de răcire. Supra lor se îndreaptă jeturi de apă, care se transformă imediat în vapori. Tabla este trasă cu cângile și îndreptată spre cuptoarele de recoacere. Îi cerem maestrului Ion Gogonea să ne vorbească despre măsurile luate în secție pentru reducerea consumului de energie.

Măsurile au fost concret stabilite, pe fiecare agregat și utilaj. Avem în permanență grijă ca mașinile să funcționeze numai în sarcină productivă, să nu meargă în gol. Astfel, când benzile nu transportă materiale din fața cajei în sectoarele de depozitare, ele sînt oprite. La fel, foarfecele de debitare a materiei prime este pus în funcțiune numai cînd avem ceva de tăiat. În același timp, acordăm o mare atenție economiei de curent electric pentru iluminat. Ard doar atîtea

În acest număr, reproduceri după lucrările pictorilor Rodica Marinescu și Florin Niculiu.

Nu sînt deloc puțini cei care ne-au scris și ne scriu în continuare interesindu-se de modul în care se desfășoară valorificarea cătinei albe, plantă din flora spontană a României, care — așa cum am mai arătat — a demonstrat remarcabile virtuți terapeutice. Pentru a răspunde acestor întrebări, ne-am adresat profesorului Ion Brad, autorul descoperirii și prin mijlocul căruia au fost întreprinse sistematice investigații de laborator și importante studii clinice.

Răspunsul primit nu este cel așteptat. Spre regretul nostru și, desigur, și spre cel al publicului larg, realizarea mult așteptatelor produse galenice și energovitalizante pe bază de cătină albă (hypophae rhamnoides) este și la ora actuală o problemă de viitor. Iar aceasta în ciuda faptului că, așa cum vom arăta de îndată, rezultatele obținute în clinici vin să confirme în continuare eficiența uleiului și prafului de hypophae rhamnoides. S-au realizat, e drept, la Intreprinderea „Mira” articole cosmetice cu adaos de cătină (extrem de solicitate, aproape de negăsit în farmacii), precum și băuturi răcoritoare. Sîntem informați, de asemenea, că Intreprinderea pentru industrializarea legumelor și fructelor din Băiculești și-a exprimat dorința expresă de a folosi extracte de cătină în elaborarea unor siropuri, jeleuri, gemuri etc. Dar asta este încă foarte puțin, planta recomandîndu-se, după cum se știe, în primul rînd prin proprietăți curative.

Cauzele sînt cele pe care le-am arătat și cu alte prilejuri: tergiversarea unor studii, lipsa de interes acordată valorificării fructului și frunzelor de cătină albă. „Se experimentează ceea ce a fost odată experimentat, ne mărturisește cu tristețe interlocutorul nostru, se repetă în mod inutil studii și cercetări, cu toate că studii prealabile au demonstrat atît lipsa de nocivitate a plantei, cit și efectele ei terapeutice”.

Interesant de arătat în acest sens este faptul că, încă acum 12 ani, profesorul Ion Brad, stabilind conținutul și principiile active ale fructului de cătină, s-a adresat, furnizînd material biologic, regretatului profesor dr. Iancu Gonțea. Acesta, împreună cu cercetătoarea Zenovia Bărduța de la I.M.F. București, au întreprins o cercetare de durată, comunicînd rezultatele în cuprinsul unui referat intitulat „Valoarea nutritivă a fructelor de cătină”. Iată în esență concluziile celor doi specialiști notate în subdiviziunea finală a lucrării: „În două serii de cercetări s-a testat valoarea nutritivă a fructului integral de cătină albă și a sucului său (partea hidrosolubilă) incluse (sub formă de produse uscate prin liofilizare) în diete complete izocalorice, administrate timp de 30 zile la 7 loturi a câte 20 pui de șobolani de aceeași vîrstă și greutate. În limitele de 4-8 la sută în care au fost adăugate, fructele integrale nu au avut efect biostimulator și nu au mărit valoarea nutritivă a hranei de bază. În aceleași condiții de cercetare, sucul fructelor de cătină, în proporție de 6 la sută, a ridicat evident eficiența nutrițională a mixturii alimen-

tare, ciștigul mediu în greutate al animalelor din acest lot fiind cu 25 la sută mai mare decît al celor din lotul martor. De notat că el s-a realizat printr-un consum de hrană cu 9 la sută mai redus, iar eficiența proteică a regimului a crescut cu 12 la sută. Avantajul este atribuit pe de o parte îndepărtării factorilor care micșorează eficiența nutrițională (material fibros, simburii, acid fitic), iar pe de altă parte bogăției în acid ascorbic”.

Între timp, uleiul de cătină a fost utilizat cu succes în mai multe aezămînte

Cine face zile negre cătinei albe?

medicale, iar numeroși bolnavi s-au adresat personal profesorului Brad, solicitîndu-i praf și ulei de cătină. O cauzistică bogată a reconfirmat valoarea și larga utilizare a extractelor, fapt arătat și în cuprinsul revistei noastre. Acest lucru i-a făcut pe unii să susțină (e adevărat nu prin note scrise sau prin luări de poziție oficiale) că redacția noastră tutelează și face publice experimente care nu se bucură de un gir științific. Sancta simplicitas! Dar este vorba, stîmți specialiști, de opiniile unor medici, precum și de sute de declarații trimise sub semnătură autografă pe adresa redacției noastre! Este vorba de sute de oameni care ne-au scris din proprie inițiativă și asta numai din dorința de a arăta, pe baza propriei lor experiențe, valoarea uleiului de cătină. Toți aceștia au semnalat vindecarea sau ameliorarea unor maladii grave, specificînd că extractele de hypophae rhamnoides sînt bine tolerate și nu dau reacții adverse. Nimeni, niciodată, nu ne-a scris că produsele din cătină albă au provocat consecințe nedorite.

Dar, mă rog, pentru a fi în acord chiar cu cei mai exigenți cititori, vom folosi de data aceasta numai opinii de specialitate. Este vorba de un referat întocmit la Clinica de oftalmologie a Spitalului Militar din București, realizat de doctorul Daniela Stanciu, medic principal oftalmolog. Îl reproducem aproape în întregime:

„Studiul nostru se referă la un număr de 81 de bolnavi cu afecțiuni de pol anterior de glob ocular; dintre aceștia 60 de pacienți, internați pentru diverse afecțiuni de pol anterior, cărora li s-a făcut transplant de cornee, iar postoperator au fost tratați cu ulei de cătină; 15 bolnavi internați cu diagnosticul de cheratoconjunctivită virală și 6 bolnavi, internați pentru boala de grefon, în perioada 15 septembrie 1980-15 mai 1981 în Clinica de oftalmologie a S.C.M.”

Pentru stabilirea tratamentului cu ETH, (extract total de hypophae rhamnoides — n.r.) am asociat studiul unui lot martor compus din 75 de pacienți cu afecțiuni de pol anterior tratați cu medicația clasică, dintre care 60 de pacienți cărora li s-au făcut transplant de cornee și 15 pacienți internați cu diagnosticul de cheratocon-

becuri cit este strict necesar. Iată, de pildă, becurile amplasate pe direcția cajei de laminare. În mod obișnuit, ele ar fi trebuit acum să fie aprinse. Dar, după cum vedeți, nu sînt, fiindcă la aceste ore ale zilei, avînd în vedere și iluminatul natural prin luminatoarele construite în plafon, putem lucra și fără becuri aprinse.

La același laminor îl întîlnim și pe termotehnicianul Tănase Cazacu.

Și noi, termotehnicienii, spune el, urmăm tot timpul ca proporția gaz-aer să fie cit mai corectă, ușile să fie închise etanș, pentru a nu permite intrarea aerului rece, care duce la scăderea temperaturii. Dacă laminorul nu funcționează (cînd se schimbă cilindrul, se face diferite alte înlocuiri, sau în cazul staționării de scurtă durată), focurile se reduc la minimum de menținere a cuptorului în stare de funcționare. Pentru a reduce consumul de gaze la strictul necesar, căutăm să evităm pierderile de căldură la laminare. În acest scop, se închid ușile de alimentare, evacuare și vizitare.

La plecare, trecem pe lîngă un coș înalt, dominînd una din curțile interioare.

Este instalația de evacuare a gazelor arse, ne lămurește Traian Asăvoaie. În legătură cu aceasta, aș vrea să vă povestesc o anecdotă. Un pictor, specializat în peisaje industriale, sosește într-o uzină și se așterne pe lucru. Termină tabloul și-l arată directorului. Acesta e gata să leșine: din cele trei coșuri ieșeau în văzduh trimbe de fum negru ca păcura. — Unde ai văzut dumnăta fumul acesta? — Fumul cel adevărat era cam anemic, cam alburii, și mi-ar fi stricat tabloul, fiind lipsit de expresivitate. Așa că l-am mai ajustat eu. Pictorii mai pun și de la ei cite ceva. — Atunci de ce n-ai făcut o caricatură, în care în loc de fum să zboare pe coș bani? Pentru că fumul negru înscamnă combustibil ars incomplet, înseamnă risică.

La noi, aici, la Laminorul, nu e vorba propriu-zis de fum, pentru că folosim drept combustibil gazele. Dar e vorba de temperatura gazelor arse care se evacuează pe coș. Ele sînt acum fierbinți, și de aceea o însemnată cantitate de energie calorică se pierde în atmosferă. Ținînd cont de aceasta, în planul despre care am vorbit se prevede ca aceste gaze, înainte de a fi eliminate, să fie introduse într-un cazan recuperator pentru încălzirea apei. După care fumul (să-i zicem așa) ce va ieși pe coș va fi rece. Abia atunci vom putea conștientiza că acțiunea de economisire a energiei în întreprinderea noastră a intrat pe făgașul ei normal.

ION D. GOIA

TÎRGUL BUCUREȘTILOR, 1982

(Urmare din pag. 1)

minînd deschise pînă în ultima zi din august. Ca și pînă acum, „Tîrgul Bucureștilor” vine în intîmpinarea cumpărătorilor cu o gamă largă de mărfuri, dîndu-le posibilitatea să aleagă tot ce le dorește inima, bineînțeles, contra cost: confecții, încălțămînte, tricotaje și articole pentru copii, articole de galanterie, cosmetice și marochinării, electrocasnice și electronice, precum și un bogat sortiment de mobilă și articole de sport și turism. La buna aprovizionare a tîrgului participă întreprinderi din sistemul Ministerului Comerțului Interior, unități productive ale Ministerului Industriei Ușoare, „Ucecom” și „Centrocoop”. Tîrgul e o veritabilă paradă a comerțului bucureștean. Marile case de comerț din Capitală — „Bucur Obor”, „Unirea”, „Cocor”, „Victoria” sau „Romarta” — știau de data aceasta alături, în front comun, și judecînd după gustul cu care și-a amenajat fiecare pavilionul închiriat aici, la Complexul expozițional, și avînd în vedere și bogăția standurilor cu marfă ori felul atent, binevoitor și civilizat al gestionarilor de a-i intîmpina pe oaspeții lor, se poate crede încă de pe acum că nici unuia dintre oaspeții nu-i va părea rău că a trecut pragul acestor magazine. Lăsînd la o parte faptul că, din cit putem presupune prea puțini dintre bucureștenii plecați la plimbare cu familia, la Sosea sau în parcul Herăstrău, se vor lăsa atrași de ideea de a-și cumpăra tocmai de aici, din marginea orașului, o baterie de jazz de 6 000 și ceva de lei sau vreun televizor, de pildă, cu toate că pe de altă parte nu-i rău, ca omul să poată găsi oriunde s-ar duce tot ce ar avea de gînd să cumpere într-o bună zi, ar mai rămîne să spunem că programul tîrgului — închis luni, dar deschis duminică pînă seară, la ora 18 — a fost gîndit cum nu se putea mai bine, atît în favoarea celor ce vor să vîndă cit și în favoarea celor ce vor să cumpere. Știut fiind că, pentru ca unul să vîndă iar altul să cumpere, ei trebuie mai întîi să se întîlnească. „Tîrgul Bucureștilor” este o astfel de întîlnire în cadrul căreia chiar dacă bucureșteanul nu s-ar hotărî să cumpere pantofi copililor, rochie nevastăii sau pat pliant în care să-și adoarmă soacra, trecerea lui prin atîtea pavilioane și printre atîtea pavilioane tot ar putea să-i lase un gust plăcut pentru că, între altele, „Merdenelele à la Manuc” se spune că sînt, într-adevăr, foarte bune. Făcînd și ele parte, la urma urmei, din farmecul acestui tîrg.

conjunctivită virală. S-a folosit un preparat după o rețetă a doctorului Brad. Aplicația locală de ETH sub formă de instalații a fost bine tolerată de marea majoritate a bolnavilor (97,6 la sută). În ceea ce privește efectul local imediat, am constatat că în primul moment al aplicării ETH se produce o vasodilatație, ce se traduce printr-o înroșire a mucoasei conjunctivale, după care urmează o perioadă de liniștire și calmare similară cu cea din tratamentul cu diotomină. Aplicația locală cu ETH la bolnavii cu

dispariția leziunilor corneene a fost sensibil mai lentă. În schimb asocierea ETH-I.D.U. a condus la rezultate mai bune decît simpla aplicare de I.D.U., reducîndu-se sensibil și numărul mediu de zile de spitalizare la lotul studiat. Studiul nostru a cuprins și observații asupra unui număr de 6 bolnavi internați cu diagnosticul de maladii de grefon. Aplicațiile locale cu ETH au condus la rezultate satisfăcătoare. Grefonul și-a recăpatat în scurt timp transparența, nu s-au înregistrat reacții de respingere sau tendința la respingere, iar bolnavii s-au externat după o perioadă scurtă de spitalizare”.

Profesorul Brad a ținut, de asemenea, să-și exprime regretul că televiziunea întîrzie, de mai bine de un an, să dea pe post un film consacrat cătinei albe și în care mai mulți specialiști, medici de diferite specialități, au ținut să facă publice rezultatele dobîndite prin utilizarea extractelor de hypophae rhamnoides. Interlocutorul nostru ne-a mai anunțat, totodată, că în ultima vreme cătină albă a devenit obiect de studiu și pentru alte colective de cercetare din țară. „Se reia, astfel un drum parcurs de alții și se repetă în mod inutil experiențe finalizate, cînd normal ar fi să ne unim forțele și să formăm un singur colectiv de cercetare”.

Aceasta e situația. Tristă și clară. În vreme ce cadre medicale și persoane particulare folosesc cu succes praf și uleiul de cătină, cei chemați să avertize produsul continuă să descopere Americi descoperite și să dezlege mîstere dezlegate. Și, evident, totul pe seama timpului ireversibil și în detrimentul miilor de pacienți virtuali ai virtualelor medicamente din ulei și praf de cătină. Și, nu în ultimă instanță, să păgubească economia națională privînd-o de contribuția importantă pe care ar aduce-o valorificarea acestei plante.

LIVIU TIMBUS

PUBERTATEA

De sub teascurile Editurii Medicale a ieșit, zilele trecute, „Pubertatea normală și patologică”, prima monografie de acest gen din literatura noastră de specialitate. Datorată distinsului profesor Tudor Stoica și avînd drept coautor pe doctorul M. Coculescu, ambii de la Clinica de endocrinologie I.M.F., cartea se ocupă, cu înaltă competență, de aspecte fiziologice și patologice ale vârstei de trecere de la copilărie la vîrsta adultă, constituînd un foarte prețios îndreptar pentru medicii practicieni ca și, pînă la un punct, pentru părinți.

Personal apreciez interesul pe care revista Flacăra l-a arătat prin ancheta sa recentă, în legătură cu donarea de sînge și cu atragerea de noi donatori onorifici de sînge. Mă bucur că prin această acțiune vă alăturați eforturilor pe care Ministerul Sănătății, întreg personalul sanitar, în strînsă colaborare cu Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie, le depun de lungă vreme pentru asigurarea singelui necesar activităților terapeutice.

Aș dori să amintesc faptul că după apariția Decretului 94 din 19 martie 1979 — care actualiza acte normative mai vechi privind donarea de sînge — scriam în revista „Sănătatea” într-un articol referitor la această temă, că există o relație directă între nivelul asistenței medico-chirurgicale de urgență și cantitățile de sînge recoltate pentru a fi transfuzate sau transformate în reactivi serologici și derivate terapeutice. Repet și acum că succesele obținute în comun de Crucea Roșie și de Ministerul Sănătății pentru dezvoltarea donării onorifice de sînge, ne obligă la consolidarea și dezvoltarea lor în viitor. Se impune o contribuție tot mai importantă a spitalelor, policlinicilor și dispensarelor medicale la acțiunea de recrutare de noi donatori onorifici și de verificare a stării de sănătate a celor ce se oferă să doneze. Această acțiune trebuie să se desfășoare organizat, pe bază de voluntariat și printr-o atentă muncă de convingere.

În acest sens apreciem contribuția comitetelor și comisiilor de Cruce Roșie din întreprinderi, instituții, comune și instituții de învățămînt pentru asigurarea acțiunilor de donare la locul de muncă sau la punctele fixe de recoltare, pe baza planificării riguroase a datelor convenite pentru recoltare și a numărului de donatori. Consider că munca de propagandă pen-

viri ce constituie contraindicații medicale pentru donarea de sînge.

La întrebarea dumneavoastră privitoare la „cum apreciez în calitate de chirurg și promotor al transplantului renal, necesarul de sînge obținut prin centrele de recoltare” aș răspunde foarte simplu: la fel ca toți colegii chirurgi din țară mă găsesc deseori în fața nevoii de sînge transfuzio-

poștel, radio-ului și televiziunii „să popularizeze și să informeze populația în legătură cu scopul donării de sînge și modul de recoltare a singelui.

Cea de a doua întrebare pe care mi-ați adresat-o este formulată în felul următor: „Apreciați că actualele reglementări fac posibilă buna desfășurare a acțiunilor de recoltare și de stimulare a donatorilor voluntari?”

La această întrebare vă răspund că urmăm ideea aproape atît la Ministerul Sănătății, cît și la Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie opinia celor peste 800 000 de donatori de sînge din țară, precum și tot cadrul legal sau organizatoric în care se desfășoară această activitate de masă. Unele adaptări la exigențele economice din anul 1982 s-au făcut prin acte normative cu un cadru mai larg. Probabil că vor fi necesare și unele adaptări mai specifice donării de sînge.

Esența problemei însă constă într-o cifră mai largă activitate de propagandă și de educație sanitară executată prin mijloacele de informare în masă și prin toate organele coordonate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, specificate în Decretul 94/1979.

În acest sens, ancheta dv. constituie un sprijin real într-o problemă de interes pentru Ministerul Sănătății, ocrotirea sănătății în general, fapt pentru care vă rog să-mi îngăduiți să vă adresez mulțumiri.

Ministrul sănătății, prof. dr. doc. Eugen Proca, răspunde la ancheta

„Sîngele — viață, terapie, economie, îndatorire civică și patriotică”

tru donarea onorifică de sînge trebuie să fie continuă și susținută prin mijloace cît mai complexe.

Ea trebuie să prindă noi grupe de populație, și în primul rînd generațiile de tineri ce depășesc 18 ani, pentru a înlocui pe donatorii vechi, care anual ies din evidență fie pentru depășirea vîrstei de 62 ani, fie din cauza apariției unor imbolnă-

nal, iar uneori sînt în situația să regret insuficiența donatorilor din grupe rare, ceea ce mă obligă să amîn efectuarea unor operații. O abordare a acestei continue nevoi de sînge în coloanele revistei dumneavoastră reprezintă în fond o traducere în viață a sarcinilor ce decurg din articolul 10 al Decretului nr. 91, care încă din 1979 cerea presei centrale și locale, revistelor și celorlalte publicații periodice,

Benedict Gheorghescu:

„Să-ți pui, vorba profesorului Lupu, mintea la contribuție”

Benedict Gheorghescu: conferențiar doctor docent; șeful Clinicii de gastroenterologie de la Spitalul „Fundeni”; autor (singur sau în colaborare) a peste 150 de lucrări științifice și a numeroase cărți, între care „Diagnosticul cu radioizotopi în clinică”, Editura Medicală, 1964, tradusă și în limba rusă, „Scintigrafie clinică”, Editura Medicală, 1968, „Intestinul subțire”, Editura Medicală, 1975, „Sindromul de malabsorbție” (în curs de tipărire) etc.; coautor al filmului științific „Patologia stomacului operat”, distins cu Medalia de Aur a Congresului internațional de gastroenterologie de la Pavia, Italia (1963); secretar al Societății de gastroenterolo-

gie din cadrul U.S.S.M.; membru corespondent sau titular al Societății europene de gastroenterologie, al Societății europene de proctologie, al Societății europene de terapie, al Societății americane de medicină nucleară, al Societății franceze de hepatologie, al Academiei de Științe din New York, al Societății internaționale de proctologie; membru în Comitetul de redacție al revistelor „Italian Journal of Gastroenterology” și „American Journal of Proctology, Gastroenterology, Rectal Surgery”; expert O.M.S.; citat de „Who's who in the Science” (din 1978), „Who's who in the World” (din 1978), „International Cambridge Dictionary” (din 1979).

A găsit medicina în familie. Tatăl său era pe jumătate țaran, pe jumătate ofițer sanitar și n-a avut decît un vis, să-l vadă medic. N-a apucat. Cînd a fost să se prăpădească, l-a chemat acasă de la facultate, era în anul 3, și i-a cerut să aibă grijă de casă și de fratele mai mic. Zice că a avut, dar nu da amănunte.

Ambițios, s-a agățat de facultate ca de un colac de salvare. A dormit pe apucate și a muncit pe spate, devenind extern și intern prin concurs. Leafa era cît era, un fel de indemnizație, dar avantajele decurgeau din faptul că, fiind obligat să locuiească în spital, ca intern, a stat o vreme, zi și noapte, alături de bolnavi. S-a apropiat de sufletul lor și a căpătat, de foarte tînăr, un respect deosebit pentru suferința umană, respect de la care n-a abdicat niciodată. Azi, cînd numele său figurează la loc de cinste în „Who's who in the World”, fiul fostului agent sanitar e convins că ucnicia aceea a așezat cele dintîi cărămizi la edificiul prestigiului său științific. Pledează, lesne de dedus de ce, pentru reconsiderarea sistemului externatului și internatului, mai aduce un argument în acest sens. Intern fiind, i se incredințau, în urgențe mai ales, și unele examene de laborator. o glicemie, o hemogramă, o urce etc., microscopul era la îndemînă și era pus în situația de a se descurca singur. Acum, regretă, nu mai e așa. Laboratorul pare tot mai mult un turn de fildeș, iar unii doctori, nu neapărat cei tineri, îl cunosc mai ales din auzite!

Și-a început meseria lucrînd în preajma unor somități ale medicinei interne, lîngă profesorul Lupu la „Colentina”, lîngă profesorul Danielopolu la „Filantropia”. Ambii și-au pus, e sigur, pecetea asupra formării sale, dar îi e greu să precizeze, nu atît din cauza anilor, care a făcut-o mai mult și care mai puțin. Celor 2 maestri le păstrează, înțeleg, o amintire luminoasă, pe care timpul n-a subțiat-o. Lupu, îl aud, era un clinician desăvîrșit, la el contau întîi spusele bolnavilor. Îl asculta cu răbdare, după care, cum obișnuia să zică, își punea mintea la contribuție, recurgînd rareori și numai în cazuri nedesluite la analize. Nu că le-ar fi rupt, asta e de-acum folclor, dar nu le feteșiza, îi plăcea să creadă mai mult în om decît, nu-i așa, în aparate. Modest, interlocutorul meu îl dă și azi, după atîta timp, dreptate. Era, zice, un campion al diagnosticului, stabilit printr-o înlănțuire logică, fără cusur.

Crescut la școala de învățătură și caracter a profesorului Lupu, Benedict Gheorghescu a păstrat linia maestrului. Ferm pe poziții, el îndrăznește să afirme, într-un moment în care cibernetica cîștigă tot mai mult teren în spitale, că altarul medicinei rămîne clinică. Ideea nu-i, desigur, nouă, a fost deviza lui Lupu și a altora, înaintea lui. Numai că, susținînd-o, omul din fața mea nu se teme c-ar putea fi taxat ca fiind de modă veche. Cel care, în 1957, a introdus cele dintîi tehnici scintigrafice și de absorbție intestinală, fiind recunoscut ca un pionier al folosirii izotopilor în medicină, se întoarce, plin de sficuire, la unul din adevărurile de altădată ale meseriei sale, insistînd că laboratorul trebuie

să treacă prin clinică. A stabilit, primul, criteriile scintigrafiei, a pus la punct chiar scintigrama în culori, comunicarea pe tema respectivă a stîrnit la Atena, în 1964, o vîlvă deosebită, evidențînd prioritatea românească, dar toți acești pași înainte nu-l împiedică să recunoască, deschis, că nici o metodă nu e absolută în medicină. Pînă la un punct da, acordă credit laboratorului, dar adaugă că pînă și punctia hepatică, pentru care ai fi gata să bați mina în foc, greșește citeodată, derutînd. Gîndind așa, Benedict Gheorghescu a fost și a rămas cel dintîi sfetnic al bolnavilor, a căror durere a împărțit-o, totdeauna, cu înțelegere și omenie, luînd parte la ea. Salonul e cabinetul său de lucru. Ca unul care n-a renunțat la bunul obicei de-a citi, fiind la curcun cu ultimele noutăți, e tentat să creadă că, pretutîndeni, laboratorul trece printr-o criză. Așa stînd lucrurile, n-a încetat să aplece urechea la vorbele bolnavilor, ferindu-se să minimalizeze suferința. E o eroare, întărește ideea, să tratezi cu ușurință unele simptome și să le treci, una, două, pe seama tulburărilor neurovegetative, acest sac fără fund al medicinei actuale. Mai normal e, vorba profesorului Lupu, să-ți pui mintea la contribuție și să nu dezarmezi. În ceea ce-l privește, crede că n-a dezarmat niciodată și că a avut cînd a fost cazul țaria s-o ia de la capăt, înțelegînd că fiind vorba de sănătatea omului n-ai voie să greșești. Crezul său: nu să repari greșeala, să te zbași să n-o comiți.

Pe lîngă Danielopolu, „la fel de riguros, dar mai degrabă inclinat spre teorie”, șeful Clinicii de gastroenterologie de la „Fundeni” a mai avut privilegiul, termenul îi aparține, să colaboreze cu alți 2 profesori de elită, Tiberiu Spirchez și Veniamin Runcan. Și de la aceștia a luat, desigur, cite ceva. Spirchez, intemeietorul celei dintîi clinici de gastroenterologie în cadrul fostului spital „Vasile Roaită”, „Grivița” de azi, era un fanatic al foil de observație și al contravizitelor. Dacă foaia de observație era săracă, o rupea, sfătuiindu-te să te adresezi poștei dacă vrei să dai o telegramă?! Altfel zis, îți cerea să te apropii cît mai tare de bolnav, să cobori pînă la rădăcina suferinței lui, să-l consideri prieten, frate. La Spirchez nimeni nu mișca în front, el era generalul, iar noi, mai vîrstnici sau mai tineri, soldații. Venea la contravizită, parcă-l văd, zi de zi, nu lipsea nici simbăta, nici duminica, insistînd asupra rolului acesteia, mai ales psihologic. Dacă bolnavul te vede și la 8 seara, ne dăscălea, doarme mai liniștit și, chiar dacă nu-i faci nimic în plus, îl ajuți, prin asta, să scape mai repede de boală. Pricpe că profesorul Spirchez era o piatră tare. Poate că și Benedict Gheorghescu e, dar nu arată. Drastic cînd e vorba de punctualitate, e sfios în rest și își face socoteala că, dacă l-aș auzi ridicînd tonul, aș crede că trăiesc o întîmplare ireală. I-o spun. Da, acceptă, sînt pentru blîndețe, continui să cred că tonul face muzica, dar limita e, în acest serviciu, știută de toți, totul e scuzabil pînă la bolnav. Cînd acesta e neglijat, e vai de cel căzut în greșeală. Numal că, mi se dă să înțeleg, greșelile sînt rare, căci șeful clinicii

și-a alcătuit, cît a putut, cît a fost lăsat s-o facă, o echipă redutabilă, de care e mîndru. Cu surorii, zice, nu-i totdeauna în regulă, aportul lor ar trebui să fie mai mare, căci ele sînt, am auzit undeva expresia asta și mi-a plăcut, ceferiștii medicinei. În alte țări, surorile apelează la doctori doar cînd se incurcă, la noi au ajuns a șaptea spiță de la roată. Legat de asta, Benedict Gheorghescu regretă desființarea școlii postliceale de asistență, dar nu continuă ideea. Poate că nici nu e, gîndesc, treaba sa. Să nu uit. Conferențiarul e un adept înverșunat al examenelor, apreciînd că desființarea acestora, sau reducerea lor, periclitează situația medicinei. Trebuie să găsim o soluție, notez, să protejăm virfulul, să nu le lăsam să eșueze în rutină și lucruri mărunte.

Avînd formație de internist și experiență de gastroenterolog, e din 1974 șef de clinică, acoperă, firește, întreaga arie a specialității, de la tub digestiv la pancreas, de la ficat la căi bilare și peritoneu. Îl pasionează însă, în mod special, tubul digestiv și ficatul, mai ales primul, în care a adus contribuții de seamă și de referință. Întreb ceva despre gastrite, caut să apuc un fir, și-mi dă o veste liniștitoare. Mulți au gastrită, zice, dar nu știu, durerile fiind micșorate sau chiar anulate de secreția substanțelor opiacee, din care face parte, nu-i așa, și morfina. Îmi explică, răbdător, că ultimele descoperiri în materie de hormoni au pus gastroenterologia într-o lumină nouă. Ca și creierul, continuă, tubul digestiv secretă hormoni, vreo 30 au fost detectați, mulți alții fiind înscrisi pe lista de așteptare. Apropierea de creier nu-i întîmplătoare și nici hazardată, atît tubul digestiv cît și sistemul nervos au origine comună, derivînd din creasta ectodermică, asta în viața intrauterină. Secreția mai reținută sau mai abundentă de opiacee scade sau ridică pragul durerii, dar problema e lungă și complicată, căci situația hormonilor e încă departe de a fi lămurită. Cînd va fi, fiziologia tubului digestiv va fi altfel privită, dar Benedict Gheorghescu, sincer cu mine și, totodată, cu sine însuși, acceptă că nu știe cînd se va întîmpla asta.

Bolnavii, studenții, toată lumea i se adresează cu „tovarășe profesor”. Cel care e, din 1975, conferențiar și prin miinile căruia au trecut generații de medici s-a obișnuit cu acest apelativ, dar îl resimte, dacă nu greșesc, ca pe-o povară. Motivul e simplu, Benedict Gheorghescu, personalitate de primă mărime a gastroenterologiei mondiale, recunoscut ca atare, nu-i încă profesor, deși viața și munca sa, exemplare, ar merita acest titlu cu prisosință. Ar fi în firea lucrurilor și a dreptății, gîndesc, ca el să nu mai întîrzie, răsplătînd o înaltă pricepere și o temeinică seriozitate, exercitate de mai bine de 3 decenii la căpătîiul bolnavilor. În medicină, ca și în artă, repet o idee mai veche, satisfacțiile ori vin la timp, ori vin degeaba. În privința lui Benedict Gheorghescu, e momentul.

OVIDIU IOANIȚOIA

lubirea de frumos

Prezența umanistului

(Urmare din pagina 1)

turi, aprofundări ale acestui eminent umanist român de tînută europeană. De la „Dosofoite”, văzut ca umanist european, pînă la Voiculescu analizat alături de Eminescu și Snakespeare, paginile cărții dense în conținut și limpezi în exprimare vor căuta să lumineze acest adevăr esențial oricărui culturii de durată, anume că ideea universală a tuturor și a nimănui în culturile naționale devine consistentă, se îmbogățește, devine ceea ce este, că Logosul intrupat numai în spațiu și timp înseamnă destinul unui neam într-o renaștere și izbăvire. Cu acribie scolastică este citită devenirea poeziei românești de la faza traducerilor prin Dosofoite la faza creației de geniu din Lucaefărul și sonetul voiculescian, că numai în controversă intimă și permanență cu textele fundamentale ale umanității o cultură națională are șansele de a se realiza ca fenomen original. Avînd o educație pînă la specializare în muzică, dar și în artele plastice, asemenea altui mare umanist de la noi, Edgar Papu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga este inegalabilă în a descifra cele mai subtile nuanțe ale rostirii poetice, fie că este vorba de Dante sau Shakespeare, de Goethe sau Eminescu, de Psalmul lui David sau al lui Arghezi sau de traducerea lui prin Galaction. Cartea aceasta memorabilă, care ar trebui tradusă într-o limbă mai de circulație, se încheie cu aproape cincizeci de pagini intitulate „Gînduri de umanist” care sînt un eseu excepțional ca valoare asupra ethosului românesc, din care aș cita în întregime pentru actualitatea forte paginile cuprinse sub titlul „Etica muncii — piatră de încercare a existenței creatoare”, în care se face apologia muncii uriașe care stă în dosul capodoperei, vorbindu-se de acel pictor din cultura veche chineză, care desena și colora la nesfîrșit mil de trandafiri pînă ce în cele din urmă izbutea să întruchipeze esența acestei flori, ca și despre deceniul de variante ale Lucaefărului eminescian sau al Pasării de aur brăncușiene, pînă ce materia devine cîntec izbăvitor de cerul spiritual al culturii universale.

A vinde inteligență, a vinde inteligent

PENTRU O SOCIETATE ÎN PLINĂ DEZVOLTARE CA A NOASTRĂ EXPORTUL REPREZINTĂ O CERINȚĂ VITALĂ. ÎN 1982 TREBUIE RECUPERATA O NEREALIZARE DE UN MILIARD DE DOLARI. AVEM CE EXPORTA: INTELIGENȚA TEHNICĂ, PRODUSE COMPETITIVE, RAIDUL-ANCHETA ÎN INDUSTRIA ELECTRONICĂ AMINTEȘTE ÎNSĂ UNELE REALITĂȚI, BANALE CA REALITATEA ÎNSĂȘI, DAR UNEORI UITATE:

- INTR-O LUME TOT MAI COMPETITIVĂ, VINZĂTORUL TREBUIE SĂ BATĂ LA USA COMPARĂTORULUI, ȘI NU INVERS.
- TREBUIE SĂ PRODUCEM CE SE CERE, CA SĂ VINDEM CE PRODUCEM.
- NU SE POATE CONCURA PE O PIAȚĂ MOBILĂ CU METODELE IMOBILE.

- Art. 1. Nu avem
- Art. 2. Nu se poate
- Art. 3. Nu ne interesează
- În celelalte cazuri se aplică unul din articolele precedente.

Această pseudoînștiințare scrisă cu litere de-o șchioapă și afișată pe un mic panou la un atelier de înaltă tehnicitate al întreprinderii de calculatoare electronice din București nu constituie, desigur, decât o mostră de umor și autoironie din partea unui grup de specialiști care au inteligență tehnică berechet și, datorită ei, pot să concureze cu produsele lor firme străine renumite și care, mai presus de orice, se interesează cu pasiune de rezultatele muncii lor, dezmințind prin propria activitate șagălnicul afiș. Și totuși, dincolo de glumă, există și o realitate, o altă realitate. Nu avem totdeauna destulă îndrăzneală în comerțul exterior, putem dar nu facem, ne mai interesează uneori forme anchilozate într-o lume dinamică și competitivă.

„Avem o puternică capacitate de producție — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie 1982; depinde numai de munca noastră, a tuturor, pentru a folosi în mod corespunzător baza tehnico-materială de care dispunem...”

Comerțul exterior pune cerințe crescînde, imperioase țării noastre privind — după cum s-a arătat la aceeași plenară — „recuperarea integrală a nerealizărilor la export din anul trecut la producția pentru care au existat contracte valorind un miliard de dolari”. Cum ne așternem la drum într-unul din sectoarele-cheie ale competiției: exportul de produse electronice? O ramură de vîrf aducătoare de mari beneficii potențiale, intrucît vizează cu precădere exportul celui mai prețios bun al nostru: inteligența tehnică.

— Trebuie să recunoaștem, masa produselor electronice de consum rămîne în urmă la export — ne spune inginerul Ștefan Frînculescu, directorul adjunct al întreprinderii specializate de comerț exterior „Electronum”. Bunăoară, de ani de zile fabricăm aceleași tipuri de radio, același „Bucur”, același dreptunghi cu două boxe, variind cel mult culoarea, în timp ce pe piața externă se oferă, an de an, sumedenie de tipuri și combine, cu noi filtre de frecvență, mici orgi de lumină cu diode luminescente, tot felul de inovații în prezentare și în soluția tehnică adoptată. Așadar, la acest capitol, o inerție a producătorilor noștri sau lipsa posibilităților tehnice de dezvoltare a produselor.

— Dar în tehnica de calcul, cartea de vizită a acestui sfîrșit de secol?

— Situația este mai bună. Mă refer la calculatoarele Independent 1100, M 18 și M 118, Coral, cu toate aplicațiile lor. Sint, de fapt, familii de calculatoare, în proporție cam de 95 la sută de concepție românească. Pentru a evidenția eficiența lor la export voi aminti că dacă o mașină-unealtă aduce cam 3 dolari pe kilogram, un calculator de-al nostru vîndut peste hotare înseamnă 300—400 dolari la kilogram. Altfel spus, fierul, cuprul, siliciul, costitorul, toate celelalte materiale încorporate nu costă mai mult de 20—30 dolari, restul reprezintă prelucrare, inteligență. Și nu mă gândesc numai la computere. Unele echipamente periferice ale tehnicii de calcul, o destul de largă gamă de componente electronice, semiconductoare, circuite integrate au trecut la export ștachelele calității și prețului, inclusiv pe piețele vest-europene din cele mai pretențioase: Franța, Elveția, R.F.G. etc. Și totuși...

Acestui „Și totuși” îi este închinat acest raid realizat în mari întreprinderi exportatoare de produse electronice. Pe fondul miliardului de dolari nerealizat pe ansamblul comerțului nostru exterior pornim, pe pista electronică, de la citeva realități, dealtfel binecunoscute, dar care — au fost de părere mai mulți interlocutori — este bine să fie reamintite:

- azi piața este a cumpărătorului, nu a vînzătorului, cu alte cuvinte vînzătorul, ca să supraviețuiască trebuie să bată la ușa cumpărătorului și nu invers;
- trebuie să producem ce se cere, pentru ca să vindem ce producem;
- nu putem concura într-o piață mobilă cu metode imobile.

Descoperim că un produs nu se vinde singur

Una din bijuteriile tehnicii de calcul românești: microcalculatoarele din clasa

Coral (Premiul Academiei R.S.R. pe 1981). Ele au fost și primele computere vîndute în Europa occidentală, în 1981. Înainte de a vorbi despre ele, să menționăm că la un recent colocoliu internațional de informatică de la Paris s-a relevat că informatica dobîndește în prezent o importanță crescîndă pentru suveranitatea economică, culturală și chiar politică a unui stat: informația înseamnă putere. Afirmare valabilă și pentru o țară ca România, înțelegînd prin putere nu latura brută, ci nivel tehnic și forță economică.

Inginerul Dan Tonceanu, conducătorul colectivului de la întreprinderea de calculatoare, care a realizat familia Coral, și inginerul Mihai Lupu de la „Electronum” subliniază, în legătură cu Coral, că... 2 și cu 2 fac 4; în limbaj de comerț exterior: un produs nu se vinde singur. Inginerul Tonceanu: „Exagerînd puțin, pentru a reliefa ideea, am putea afirma că noi am vrea întii să avem contractul în buzunar și apoi să facem deplasarea în străinătate pentru a vinde produsul; am vrea întii să vindem produsul și apoi să facem reclamă din vînzarea unui produs pe care nu-l poți vinde în cantitățile dorite din lipsă de reclamă”. Nu e o plingere, ci o constatare, care nici nu trebuie luată ad litteram, ca dovadă însăși vînzarea Coral-ului în Vest, prin eforturile reunite ale producătorului și ale „Electronum”-ului. Dar în ce condiții?

Pentru acest produs de vîrf, extrem de complex, costînd citeva zeci de mii de dolari bucata nu a apărut ca reclamă în

bună parte din gama configurațiilor existente în clasa respectivă, dar la produse similare românești competitive (de pildă calculatorul M118, care a primit Medalia de Aur, Leipzig 1981)... ne împiedicăm la o carcasă.

Piața cere carcasa de plastic arondate, injectate, pastelate, ergonomice — și nu numai ca urmare a capriciilor modei. În statele dezvoltate industrial informatica pătrunde tot mai vizuros în viața de fiecare zi, chiar în interiorul locuinței (vezi serialul prezentat la televiziunea noastră „La frontierele cunoașterii”), fără a mai vorbi de birouri... cu care calculatorul trebuie să se sorteze la culoare și ca prezentare exterioară. „Francezul cumpără computerul care-i place secretarei”, spun, nu fără temel, comercianții occidentali. Noi am oferit inițial o carcasă executată meșteșugărește, vopsită, deci pe care orice zgîrietură lasă urme. În prezent, problema este în curs de rezolvare, dar am evocat-o pentru că asemenea deficiențe dăinuie și la alte produse electronice (casetele de lemn la televizoare, spre pildă, în contrast cu tendința pe plan mondial), uitîndu-se că fața vinde marfa.

Inginerul-șef Domocoș ridică o problemă mult mai generală:

— Ca dotare, producție și capacitate ingierească sîntem o uzină producătoare de tehnică de calcul la nivelul marilor fabrici vest-europene. O afirm ca specialist și din experiență, „din vîzute”. Avem o producție variată, de la calculatoare de buzunar la cele medii și la cuplaje care acoperă o largă gamă din echipamentele comercializate azi peste hotare. Totul depinde de mobilitate, dar noi, o întreprindere cu peste un miliard de lei producție-marfă... nu putem tipări un prospect de reclamă și nu putem trimite un telex în exterior fără aprobare în legătură cu produse pe care, oricum, tot noi producătorii le cunoaștem mai bine. Mai mult, aș sugera, ca o problemă de viitor ca, avînd în vedere scara pe care lucrăm, volumul producției și interesele de export, să se reunească în uzi-

cam în aceeași proporție în Europa occidentală. Dar prețurile televizoarelor alb-negru descresc rapid pe piața străină (într-o lume bîntuită de inflație!) și concurența sporște. Două puternice argumente pentru a rămîne competitiv și a păstra ritmul. Un dicton al „branșei” spune: „În electronică, dacă nu evoluezi rapid, atunci nu rămii pe loc, o iei la vale”. Așadar, ce e de făcut ca și în acest sector să urcăm? Două idei de bază dezvoltate de Octavian Juncu:

● Ani de zile unii au mers pe o idee greșită: producție specială pentru export. (Ne referim, ca și în restul articolului, exclusiv la produsele electronice). Adică se stabilea o diferență netă între producția internă și cea de export, linii tehnologice speciale etc. Fundamental fals! Este iluzoriu să-ți inchipui că omul care trei luni lucrează „rău” pentru țară va munci alte trei luni „bine” pentru export. Psihologic vorbind, nu se poate. Și nici tehnic. Într-un televizor întră mii de repere și cine ar putea afirma, cu mîna pe inimă: „Furniturile astea sînt mai bune, le-am sortat pentru producția de export”. Și apoi, legile fizicii nu sînt oare aceleași indiferent de destinația produsului? Nu există o fizică pentru uz intern, și alta pentru străinătate. Dar poate cea mai profundă implicație este de ordin pur uman: producția pentru export sădea, cumva, ideea (desigur fără voia promotorilor sistemului) că pentru noi „merge și așa”, în timp ce pentru export se cer produse de un fel deosebit. Desigur, pledoaria împotriva unei înjuste departajări nu are nimic de-a face cu anumite cerințe tehnice specifice unei zone sau alteia: un televizor românesc destinat unei țări din Africa ecuatorială sau din Nordul departat trebuie să aibă alte specificații decît televizorul din sufrageria dv. Dar asta e cu totul altceva.

— Așadar, tovarășe Juncu, nici o diferență, nici un rabat la calitate între producția internă și cea de export. Este aceasta la „Electronica” un deziderat sau o realitate?

— Începe să devină realitate. De la mijlocul lui noiembrie 1981 am eliminat, practic, orice diferență, în sensul mai șus arătat.

Noi știam. Dar în mare

● Rămîne o mare problemă deschisă: să cunoaștem în mod realmente profesional piața externă (din nou, mă refer exclusiv la produsele uzinei). Noi știm în mare cam ce se vinde în S.U.A., Canada etc., dar nu în mic, în detaliu. Or, în comerț, tocmai detaliile contează adesea cel mai mult. Noi însă nu ne-am familiarizat cu cele mai fine distincții regionale chiar în cadrul aceleiași țări, ignorăm implicațiile psihologice, sociologice, imensa varietate a gusturilor și situațiilor posibile.

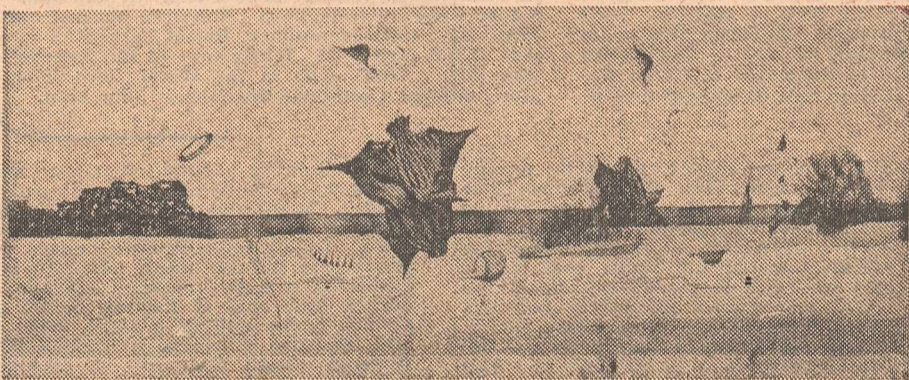
Un exemplu elocvent. Ni se spunea că într-o anumită țară în curs de dezvoltare televizoarele se vînd cu atît mai bine cu cît sînt mai mici, deci mai ieftine și mai mobile (portabile). Însăși societatea importatoare ne asigura de acest lucru și, în mare! ei aveau dreptate. Dar personal am constatat că în unele zone rurale foarte întinse din acea țară, în mod paradoxal se vîndeau mai bine televizoarele staționare, mari și scumpe. Cu cît mai mari, cu atît mai mult cerute! Să fi dispus acei țărani de mai mult bănet decît locuitorii marilor orașe? Nicidecum. În satele sărace, tocmai din acest motiv, țărănilor nu le dădea mina să cumpere un televizor „de familie”; ei se cotizau și cumpărau laolaltă, cite 20—30, un aparat!

Alt exemplu. Există multe zone de frontieră, de pildă în Europa occidentală, în care locuitorii recepționează posturi TV cu trei, patru standarde diferite. Lor le trebuie aparate special adaptate, degeaba te străduiești să plasezi acolo televizoare adecvate „în mare” țării respective.

Ce e de făcut? Mapamondul e urias, noi, românii, nu-l putem bate metru cu metru pentru produsele noastre electronice. Să hotărîm care sînt piețele realmente cele mai interesante și de perspectivă și să determinăm direcția „loviturilor principale”, pătrunzînd în miezul miezului problemelor.

Ca un ultim și frapant exemplu de cunoaștere, respectiv de necunoaștere a pieței, ni se citează o întâmplare ceva mai de demult cu o „partidă” de radio-uri. Pare o anecdotă, dar e strict autentică. Dintr-o anumită țară în curs de dezvoltare a sosit la „Electronica” o comandă de citeva mii de aparate. Oamenii le-au livrat, respectînd cu scrupulozitate specificațiile importatorului. După citeva vreme, fabrica a fost inundată de reclamații. Situația alarmantă, aberantă: absolut nici un aparat nu funcționa! S-a cercetat și a ieșit la iveală că motivul era hilar de simplu: postul local emitea pe o altă bandă de lungimi de undă decît cea solicitată de importator pentru aparatele respective. Era ca și cum cineva s-ar plînge că nu poate viziona programele de televiziune cu un aparat care nu recepționează decît unele lungimi... Vîna o purta importatorul, o neglijență birocratică. Numai că vînzătorii care se respectă ar fi trebuit să știe chiar mai bine decît el ce fel de post de radio funcționează în țara de destinație. Noi știam. Dar în mare.

LIONEL NIȚESCU

presă țărănilor vest-europene cărora îi era în esență destinat decît, lung și lat, o reclamă într-un singur ziar, un unic și singuratic anunț. (Cineva spunea: „Paradon, două”. Rămînem deci în dubiu, dar se pare că aceste două anunțuri se referă la întreaga tehnică de calcul românească oferită la export în Vest.) Aceasta într-o lume a informaticii dominată de o concurență acerbă și în care giganti americani, japonezi, francezi etc. oferă pe toate drumurile și la tot pasul tehnică de calcul de cele mai diverse tipuri, din al căror preț cam 20 la sută reprezintă cheltuieli pentru prospectare și publicitate. Desigur, nimeni nu pretinde să cheltuiem pentru publicitate tot atît cît un gigant al pieței, dar nici „promovarea” Coral-ului în condițiile mai sus-menționate nu apare a fi cea mai potrivită.

Cu uncul anunț publicitar surprizele nu s-au terminat. Citînd și acea modestă reclamă, citiva clienți potențiali au cerut informații tehnice suplimentare, un pliant.

— Ei bine — ni se spune — pur și simplu nu am avut ce le trimite, singura prezentare a Coral-ului fiind materializată în două foi xeroxate.

— V-a împiedicat cineva să tipăriți un prospect? I-am întrebare pe inginerul-șef Tudorel Domocoș. Doar nu era vorba de nasturi sau de o pereche de pantofi, ci de un produs de înaltă tehnicitate. Nu ați dispus de fonduri?

— Nu e vorba de asta. Nu am avut unde-l tipări. Întreprinderea noastră, un mamut industrial, și întreaga „platformă electronică” Pipera nu posedă, în comun, o microtipografie pentru publicitate. Tipărim „în oraș”, ceea ce implică un minimum de șase luni așteptare, uneori un an. Vă inchipuiți ce înseamnă un asemenea răstimp azi pe piața atît de mobilă a electronicii mondiale.

Ii concurăm pe japonezi și ne împiedicăm de o carcasă

Și o altă incredibilă poticneală. Iată, reușim să-i concurăm prin Coral (e numai un exemplu) pe japonezi, pe americani, pe toți ceilalți prin gîndirea și realizarea tehnică, reușim o fiabilitate la nivelul celui mai mare producător de minicalculatoare din lume, Digital Equipment Corporation, putem acoperi cu el o

„sub același acoperiș” (dar nu despre acoperiș este vorba...) cercetarea și activitatea de comerț exterior pentru produsele noastre. „Omul de le Electronum” să fie același, dar să lucreze la noi, sub coordonarea noastră, pentru grăbirea și simplificarea operațiilor. Aceasta ne-ar asigura un spor de mobilitate. Dealtfel, firmele mari așa procedează! Inutil de precizat că nu am nicidecum în vedere o activitate necontrolată, ci desfășurată sub continua îndrumare și sub controlul organelor competente: centrală, ministerul de resort, Ministerul Finanțelor, organele de comerț exterior etc. Nu pîdez decît pentru răspunderi sporite ale întreprinderii în deplin acord cu principiile autogestivității și autoconducerii, cu țările promovate de partid. Și cînterisarea materială a lucrătorilor de comerț exterior care ar lucra „la noi” ar crește și — faptul cel mai important — s-ar accelera pătrunderea pe piețele străine în lumea atît de competitivă a informaticii. S-ar putea, cel puțin, experimenta o asemenea formulă.

Dacă nu evoluezi rapid, atunci nu rămii pe loc, o iei la vale

La „Electronica” discutăm cu directorul Octavian Juncu, directorul tehnic Mircea Gavrilu, șeful serviciului export Monica Dan, Ion Lînculescu de la „Electronum” — toți ingineri. Oamenii de meserie și dedicați cauzei exportului. Detectăm la ei, ca și la ceilalți interlocutori abordați în cursul raidului nostru, și rațiuni dictate de mîndrie profesională și patriotică. O spunem fără complezență și nici din dorința de a folosi cuvinte mari. Totodată, o excelență colaborare între producători și întreprinderea de comerț exterior.

Pentru „Electronica” exportul reprezintă o chestiune vitală. În 1981, a reușit, în condițiile grele determinate de „explozia” televiziunii în culori, să vîndă în exterior cam 40 la sută din producția de televizoare alb-negru, seturi de componente, utilaje pentru producția de TV etc. și în țări ca R.F.G. și Canada. Fiindcă încă există o piață alb-negru, în special, oricît ar părea de curios, în țările avansate industrial: în S.U.A. la 10 000 000—11 000 000 televizoare color se mai vînd anual cam 5 000 000—6 000 000 alb-negru, și

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Intilnirile cu Octavian Cotescu ating întotdeauna inefabilul. Omul plutește pe stradă, întotdeauna calm, imperceptibil, într-un halou uriaș, lent, concentrat într-un ironic dialog cu sine, înregistrând însă atent orice schimbare de decor, cu ochii trei înăuntru și în afară, ca și cum ar privi prin periscop. Abordat, e întotdeauna delicat și atabil, cald, înțelegător, prieten. Actorul are un fațec aproape diafan, izbucnirile vin rar, tumultuoase, dar întotdeauna cu amortizor de plus, privirea e săgalnică, înțeleaptă, necrutătoare și încărcată de umor, gesturile rotunde, discrete, muzicale, mișcările de coregrafie reținută, ca filmată cu încetinitorul. Iată un fragment din cronica spectacolului Tartuffe de Molière, unde Octavian Cotescu creează, nu joacă, nu interpretează: „Octavian Cotescu (Tartuffe) intră în scenă pindit, sinuos, călcând parcă într-un imens gol de aer, adușmeșind totul ca un animal de pradă felin. Din acel moment timpul spectacolului primește altă dimensiune, clipele sint mai adinci și cu reverberații, tăcerile mai ample, rostirile mai nuanțate, replicile cu tilc și încărcate de polen“. Dar, dincolo de scenă, Octavian Cotescu este unul din marii noștri profesori de teatru și, de curind, rector al I.A.T.C. „I. L. Caragiale“. Studentii săi, Radu Amzulescu, Petrică Nicolae și Florentin Dușe, spun că profesorul le predă „demonstrarea și fuga de vulgar“, „arta de a fi profunzi și nu facili“, „senzația că lucrul cel mai important din lume e acela pe care-l facem într-un anumit moment al învățării rosturilor teatrului“, „arta de a nu ne exclama pe noi înșine, de a fi discreți și sinceri, de a fi «pur și simplu»“, „taina de a fi generosi, de a ne bucura de succesele celor de lângă noi“. Profesorul și regizorul de teatru Ion Cojar, vorbind despre Octavian Cotescu, insistă asupra „uriazului simț al adevărului vieții“, asupra faptului că actorul și omul sint unul și același personaj: „erou al antischematismului, al luptei împotriva a tot ce e fals și confecționat“, posesorul unei „măsurii de aur a lucrurilor“, cu o „deschidere extraordinară spre oameni care vine dintr-o structură de mare candid“.

Ne-am propus să vorbim cu Octavian Cotescu despre un subiect apropiat de preocupările sale cotidiene în ultimii 22 de ani și care trece dincolo de rampă: despre condiția actorului și profesorului de teatru. Întrebările reporterului se subînțeleg.

Pedagogia în teatru e pentru mine prilej continuu de reevaluare a instrumentelor de ratificare în meserie. Nu mă consider senator de drept într-o elită a interpretelor de valoare. Mă consider, dimpotrivă, un om în permanentă stare de discipol. Mă simt încă student chiar dacă, iată, am ajuns profesor. Pentru că eu înțeleg să predau (ce urit sună acest cuvânt în atmosfera teatrului, și o să vedeți imediat de ce) lecții de teatru, dar să și învăț de la studenții mei. Nu vă impaciențați. Nu am rețete sigure de fabricat actori pe bandă rulantă. E și imposibil să deții rețete exacte de preparat interpreți pentru luminile rampei. Meseria de profesor de teatru nu seamănă deloc cu aceea de profesor în alte domenii ale învățământului. Eu nu predau cursuri în fața unui amfiteatru de studenți. Pentru mine fiecare student e un amfiteatru. Pentru că fiecare student e un univers, e o personalitate care trebuie îndrumată să se descopere pe sine, să se exprime pe sine în cel mai înalt grad. Prin urmare, ca profesor de teatru eu lucrez cu fiecare student în parte. Responsabilitatea pregătirii fiecărui student pentru profesia de actor e imensă. Pentru că fiecare actor aflat sub îndrumarea mea urmează să exprime în existent individualități distincte, eroi, personaje reprezentând calități și defecte specifice umanității noastre fragile și, vai, atât de perisabile, trăsături de caracter contradictorii, destine fabuloase sau comune, biografii care gîlție de evenimente și întimplări uimitoare sau infinite de baiale, oameni ai zilelor noastre și oameni de ieri etc. Și nu

OCTAVIAN COTESCU:

„Actorul trebuie să știe totul despre om“

vreau să mi se reproșeze cîndva că i-am învățat pe studenții mei să falsifice adevărurile vieții. Fiecare student trebuie învățat să recreeze viața cea de toate zilele, dar și viața de excepție, la dimensiunile scenei, să innobileze spectatorii dintr-o anumită seară a existenței noastre, să-i pună pe gânduri, să-i pună în starea de a face un gest cu adevărat înălțător, chiar de a-i face să muncească mai bine, să-i redea societății mai frumoși, mai aproape de ei înșiși.

Numai că procesul pregătirii actorilor pentru marile și micile examene ale scenei nu e unilateral. Adică nu funcționează într-un singur sens: de la mine spre studenți. În cazul meu necesitatea, nevoia de a transmite cultura și experiența acumulată generațiilor tinere e dublată de nevoia de a mă reprograma prin studenții mei cu acea stare de libertate interioară din faza incipientă a aspirației spre artă, cînd se produc marile revelații, marile descoperiri. Aceasta vine din nevoia artistului de a fi mereu proaspăt în fața problemelor pe care i le pune arta. Astfel încît pedagogia artistică nu poate exista decît printr-un dialog continuu în care studenții primesc de la mine informațiile unei experiențe de teatru și, implicit, chiar inconștient, îmi dăruiesc nemaiapomenita lor disponibilitate și candoare. Prin urmare, propensiunea mea spre pedagogia teatrală se datorește unui puternic impuls interior de a rămîne permanent un artist care învață de la cei mai tineri. Așa am ajuns să pășesc, încărcat de timiditate și sufocat de emoție, într-una din zilele anului 1980, în fața unei grupe de studenți de la I.A.T.C. printre care se aflau (ca să citez doar cîțiva): Mariana Mihui, Rodica Mandache, Valeria Seciu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Mircea Andreescu, azi actori reprezentativi ai țării.

In seara în care l-am văzut pe marele actor Ștefan Dănculescu mulțumind publicului, după un spectacol la Teatrul Național din Iași, purtînd în urmă-i trena nevăzută a aplauzelor meritate pentru că ne bucurase

două sau trei ore și ne-a făcut sublimi, m-am hotărît să mă fac actor. Apoi, Ștefan Dănculescu și Ion Lascăr și mai ales Gina Sandri Bulandra mi-au devenit profesori de teatru și profesori de viață. Pentru că, la urma urmelor, ce e actorul dacă nu rămîne și pedagog, dacă nu-l învață pe oameni meseria de a trăi frumos, generos, pur? În fiecare actor zace, într-un fel, un pedagog secret, un om care simte nevoia să împărtășească oamenilor din preaplînul lecțiilor de viață pe care i le inspiră dramaturgia lumii. De aceea artistul trebuie să fie și un om de cultură. Pentru că educă. Pentru că e purtătorul unor idei, pentru că emite un mesaj care trebuie implicat în cele mai intime zone ale conștiinței. Asta încerc să-l învăț pe studenții mei: că astăzi a fi artist înseamnă a-ți asuma răspunderi mult mai înalte în plan estetic dar și ideologic, politic, educațional, decît înainte. Un actor nu poate rămîne doar un instrument inodor, incolor, insipid în mina destinului, un interpret „pur și simplu“, o trimbiță sau un saxofon, ci un creator. De aceea cred că și critica de teatru trebuie să opereze această distincție între actorul-interpret al textului și actorul-creator în datele textului și dincolo de el. Dați-mi voie să-l citez în acest sens pe Tudor Vianu: „Trebuie să adăugăm că nu toți scriitorii de teatru au facultatea de a imagina scenic și actoricește. Aceștia suferă la prima reprezentare, cînd ea este bine executată, o adevărată lovitură revelatoare. Din cercul lor pornește exclamația, de asemenea, cunoscută: «Abia acum înțeleg creația mea!» Cit poate fi de nedreaptă această exclamație, în care pronumele posesiv ocupă locul de căpetenie, înțelegem ușor gîndindu-ne că textul care, chiar pentru autorul lui, era mai mult sau mai puțin inelocvent, actorul, folosindu-l ca un material, extrage figura mișcătoare a vieții. Actorul nu este un simplu ajutor al poetului, ci colaboratorul lui indispensabil. Cînd sint întrunși într-o persoană poetul dramatic profită și avem atunci pe Shakespeare și Molière“. Puțini oameni iau din rafturile bibliotecii volume de teatru și foarte puțini citesc teatru. Oamenii preferă, firesc, proza, poezia, reportajul pentru că le sint suficiente elementele de reprezentare. Dar teatrul fără actori e aproape imposibil de conceput. Și acest lucru îmi confirmă convingerea că ridicarea pe scenă a unui text dramatic devine un act creator, nu pur și simplu un act de interpretare. Să revenim la profesorii mei. E posibil să nu fi devenit niciodată ceea ce sint dacă nu as fi avut șansa să fiu repartizat, după absolvirea Institutului de artă dramatică din Iași, la Teatrul Bulandra, condus chiar de aceea care i-a dat numele. Am întilnit aici un climat extraordinar de comunicare, la nivelul unui laborator de creație, în care învățam și în același timp împărtășeam ceea ce descopeream, adică primeam dînd și dădeam primind, dacă vreți, relație aflată la baza conceptului meu despre pedagogia artistică. Dar adevăratele elemente de pedagogie artistică le-am deprins în colaborarea tulburătoare cu marea profesoară de teatru Beate Fredanov. Se poate spune că procesul de modernizare a învățămîntului nostru de teatru a început cu Beate Fredanov. Ea a luptat pentru pregătirea unui tip de actor în contact permanent cu viața. A luptat pentru a impune imaginea actorului plantat în sfera culturii, adică a actorului — om de cultură. A luptat pentru formarea unui tip de actor lucid, care meditează într-un strat superior al gîndirii asupra problemelor existentei, care prelucrează și elaborează în deplină cunoștință de cauză (nu numai intuitiv sau mecanic) tezele personajelor create pe scenă. Față de această mare profesoară, recunoștința mea nu va înceta să se manifeste atît timp cît voi exista. Îmi pare imens de rău că, prinși în ușa turmentă a vieții, uneori uităm să ne amintim și să ne sărbătorim magistria noastră.

(Continuare în pagina 18)

ADRIAN DOHOTARU ■

Filosoful Conta

Caracterul universal al filosofiei nu este dat de o gîndire independentă de istorie, de gîndirea reală a oamenilor aparținînd popoarelor ele insele în permanentă devenire. De aceea, cînd studiem istoria filosofiei universale trebuie să cerțăm modul specific, ireductibil al gîndirii filosofice în legătură organică cu istoria materială și spirituală a fiecărui popor.

Istoria universală a filosofiei își trage substanța determinațiilor sale din diversitatea particularului cunoașterii și acțiunii, din diversitatea adevărurilor particulare. În lumina acestui principiu metodologic dialectic vom descoperi că, în forme și grade diferite, fiecare popor participă la făurirea conceptelor filosofice, că aceste concepte aduc cu ele un mod specific de apreciere a lumii și de raportare la ea.

Studiul filosofiei românești a avut de plătit un tribut greu dogmatismului care desconsidera exigențele ce decurgeau din principiul mai sus amintit. Teoria influențelor reprezentă dogma, una dintre ele, cu ajutorul căreia se menținea aparența dialecticii, pe de o parte, dar tot ea permitea reduciile cele mai aberante ale gîndirii filosofice specifice, naționale, pe de altă parte. Gîndirea autentic dialectică a culturii românești a condus la o mai dreaptă înțelegere a contribuțiilor filosofilor români la dezvoltarea filosofiei românești și universale.

Opera filosofică a lui Vasile Conta nu poate fi redusă la influența exterioare a culturii românești, ci ea reprezintă o încercare de regîndire a conceptelor și problemelor filosofice de pe pozițiile științei vremii sale, încercare care a dus la o dezvoltare autentică a gîndirii filosofice românești.

Vasile Conta s-a născut în satul Ghindăoani, Neamț, la 15 noiembrie 1846 și moare la 21 aprilie 1882. Lucrările care alcătuiesc Opera lui filosofică sunt: „Teoria fatalismului“, „Teoria undulațiunii universale“, „Originea speciilor“, „Încercări de metafizică“, „Bazele metafizicii“ și „Întăile principii care alcătuiesc lumea“.

Ultimele două lucrări au apărut postum.

A spune despre Vasile Conta că este primul nostru gînditor sistematic este adevărat, dar este prea

puțin. El este primul filosof român care s-a încumetat să încerce, explicit, să innoiască problematica filosofică în acord deplin cu cele mai noi achiziții ale gîndirii științifice. În acest sens trebuie să remarcăm că el a pornit, între altele, de la teoria evoluționistă a lui Darwin.

Putem afirma că gîndirea lui Conta reprezintă o puternică breșă în categoriile gîndirii mecaniciste, reducționiste. Mai mult: un salt calitativ spre gîndirea dialectică. Afirm acest fapt ținînd seama de dezvoltarea dialecticii, de specificitatea generalului dialecticii. Iată ce scrie Conta: „Și în adevăr, dacă toate mișcările cari există în Univers ar fi în succesiunea lor tot una de nesîmțite, adică, absolut egale, atunci nu ar fi pe lume nici undulațiuni, nici sfere de acțiuni mai mici, conținute în sfere mai mari; nu ar fi, cu un cuvînt, nimic din ceea ce se numește organism universal sau organism particular. Dacă, de altă parte, toate

(Continuare în pag. 19)

ION STROIE ■

Vorbiri și scrieri românești

Variate... variante! (II)

Dacă există cîteva cazuri de înlocuire a lui in- cu in-, ni se pare că greșelile cele mai multe le înregistrează procedeul invers, in- este substituit cu in-, și tot la neologisme (ca variante, dar condamnable!). Deci, ar trebui să se scrie, dar mai ales să se audă in- sau im-, nu in- sau im-, în cuvînte (unele cu o mare frecvență), precum: **impregna, imputa, incinera, incrimina, incrusta, incubăție, indemnizație, inflamație, inerva** (pronunțat greșit *inerva și enerva*),

infatua, inscripție, instaura, intitula, ințona, întorica, întrepid, cutezător, curajos, interpela, interoga etc. Acestea, ca și multe altele de același tip, care circulează mai ales sub o formă colocvială, evidențiază latura delicată a ortografiei și a ortoepiei. Ele... impreciează, dacă sint implicite și implantate (nu **implintate**) chiar dacă verbul implanta este „înru-dit“ cu **implintat**, de fapt, un dublet etimologic, din latinescul **implantare**, unul împrumutat din franceză sau venit prin ea, celălalt, moștenit, în limbajul cotidian.

Același lucru se poate spune și cu **a investi** (în economie) cu sensul „a plasa, a alocă un fond, un capital într-o întreprindere“, dar **a investi** înseamnă „a da cuiva investitura, a acorda cuiva un drept, o demnitate“. Există o bancă de investiții, se investesc bani pentru

ceva, nu, cum auzim, adesea, **investeso bani**, dar nu **incontinuu** (cu varianta **incontinuu**). Să mai menționăm că nici cele din familie nu „fac casă bună“, întotdeauna (de exemplu, alături de a **incinta**, avem **incantație**; nu știu cit de aproape este a **intona** de „a fi în ton“, dar există **intonatie**, după cum în titlu nu e străin de forma greșită **intitula** pentru **intitula**).

Cu alte cuvînte, prefixul latinesc in- nu trebuie deloc privit simplu. Greșelile pe care le **invederăm** (de la **in plus vedere**), adică „le facem vizibile, evidente, clare“, sint niște variante, niște forme pe care le considerăm vicloase, nu **inveterate**, „invechite“ sau „înrdăcinate“ și nici „incarnate“ (cum scrie în **Dictionarul de neologisme**), pe care trebuie să le evităm.

GH. POALELUNGI ■

CARTE

Cezar Ivănescu:
„Fragmente din Muzeon“

Cel mai ingenios creator de limbaj poetic din întreaga literatură românească postbelică, aflat în această, alături de Nichita Stănescu, este, fără discuție, Cezar Ivănescu; rar a cunoscut poezia noastră o asemenea profunditate muzicală, o atât de inconfundabilă voce care preface într-o lungă jelanie fără sfârșit floră și faună, idei, sentimente, marile alegorii teribile. „Fragmente din Muzeon“ este a șasea carte a poetului, cuprinzând o antologie proprie, ca și cum ar fi destinată eternității. Puține din poeziile lui, aproape mitologice, lipsesc de aci: „Amintirea paradisului“, „Balada lui Mil“, „Mantinea“ sint, deși izbat mai greu pe cititor, din pricina întregului care este extraordinar. În schimb, la ceea ce se cunoștea, din cele trei volume de „Rod“, din monumentală „La Baaad“, și din fragmentatul „Muzeon“, s-au adăugat mai multe poezii, în majoritate „doine“, inedite în volum, notorii din reviste. Efectul total este extraordinar, poetul și-a creat un stil din muzicalitatea repetitivă, din rimele interioare rostogolite ca în niște oglinzi sonore, jucând o artificială naivitate, cu topica ei veche, „medievală“. Rima e rară și ieșită, ca o insulă necunoscută pe hartă, din oceanul haotic al afectului, cînd nu e pur și simplu obsedantă și incantatorie. Apoi, limbajul propriu-zis, unde nimic nu e pentru poet excesiv: cuvintele au o materie moale, lichidă, sint frământate potrivit unui principiu intern analizabil altfel decît prin reflecția lor la suprafață. Poetul e un „inimar“, el vorbește despre „greime“, „ingerime“ și „mielul prior“, descrie o idolită, se sperie de „preahrănace zilele“, de farină, de murire, de ceriu, adoră pe împărătiță, repudiază pe „cirtitoi“.

În această lume teribilă de cuvinte inventate și cu suneri grozave, flora este purificată, de formă imnică și heraldică, în chipul laurilor, al crinilor, al frunzelor de aur, fauna e transfigurată la un regn pur și alegoric (ied, zînă, ciută, căprioară, cerbi, pasărea sacră), ori este teribilă, conținând balauri, pe bour, taur și berbec. Poetul vede mitologic, în mari alegorii, Vremea și Moartea, Pasărea Sfîntă, Steaua, Pămîntul, Lumea, Potirul și pe Zîna Dochia, Limba, Fecioara. El e un admirabil creator de literatură mariană, comparabil cu cei mai însemnați „metafizici“. În lumea lui extravagantă, eminesciană, cu sumbitate de ev mediu, Cezar Ivănescu ne-a dat un document de literatură barocă și letală, cu mistere, și teribile erotice, extatice ori inspăimîntate, cu un limbaj în adevăr inimitabil și estetic fără cusur, aci caricat și primigen, spre a exorciza moartea, aci fluid și sonor, de felul litanierilor angelice: „! cînd eram mai tînăr și la trup curat, / într-o noapte floarea mea eu te-am visat, / înflorea fără păcat într-un pom adevărat, / cînd eram mai tînăr și la trup curat, / înflorea fără păcat într-un pom adevărat, / cînd eram mai tînăr și la trup curat!“ Poetul însuși pare un inger negru, pentru care poezia stă la baza lumii și ține omul viu: „! fă-l să fie, Doamne Sfînte, numai om / pe acel care ne-a ispitit sub pom, / și cînd pomul flori va da, fă să-i cadă carnea grea / cum cădea-va după cîntec mina mea, / și cînd pomul flori va da, fă să-i cadă carnea grea, / cum cădea-va după cîntec mina mea“. Cu grozavele blesteme biblice, aproape deșesperate, Cezar Ivănescu a călcat pe urmele lui Tudor Arghezi, cu amestecarea muzică și cu erotica fatală, aproape devoratoare, el a „eminescianizat“ cu materia proprie; cutări urme, detectabile cu lupa, au originea în Ion Barbu; și cu toate acestea poetul nu seamănă cu nimeni, într-afit este de mare forță lui poetică. Nimic din marile teme nu lipsește de aci, redemptiunea, eroica dureroasă, „amarăciunea“, „uritul“, dorul, teroarea letală sînt peste tot în uriașele lui cicluri făcute ca pentru o scriere infinită de sute de ani. Cezar Ivănescu ne-a dat aci un fragment, deocamdată cel mai reprezentativ, un exemplu de poezie adîncă, de, probabil, cea mai originală formulă muzicală pe care o avem astăzi. „Fragmente din Muzeon“ este cartea unui mare poet contemporan.

ARTUR SILVESTRI ■

CARTE

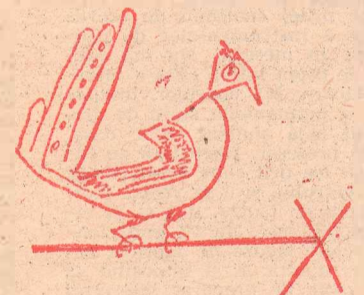
Marin Sorescu:
„Viziunea viziunii“

Marin Sorescu este un scriitor care nu suportă să devină previzibil pentru cititorii săi. Orice carte a lui reprezintă o nouă tentativă de a-și înnoi mijloacele artistice. „Nici un moment de plictiseală“ pare să fie deviza literaturii pe care o creează parcă fără nici un efort, ca într-o joacă. Proteu al literaturii noastre de azi, el se aventurează în toate genurile fără a lăsa impresia că e vorba doar de un capriciu. Poezia, proza, dramaturgia,

eseistica sînt minuite cu o dezinvolură raerei egalată, de vreun alt scriitor de-al nostru de azi. Dar chiar în cadrul aceluiași gen literar Marin Sorescu nu acceptă să nu se prezinte într-o singură ipostază. După un roman din actualitate, **Trei dinți din față**, în care sînt înfățișate personaje în existența cărora poți să crezi și fapte posibile, iată, el ne oferă acum un „roman într-o doară“, **Viziunea viziunii**, o carte amuzantă și fermecătoare ce poate fi citită și de cei mici și de maturi, fiind o invitație imposibil de refuzat de a poposi într-un univers fabulos și tandru. Istoria clasică a unui triunghi amoros este tratată de un autor hitru și pus mereu pe șotii, domnic să ridă fără menajamente de impostură și de falsă gravitate. Verva autorului este ineputabilă — deși uneori ea funcționează în gol, în virtutea inerciției — aducînd mereu în scenă noi elemente capabile să ne mențină treaz interesul pentru lectură și să ne îngăduie să parcurgem cartea într-o stare de bună dispoziție continuă. În roman totul plutește într-o perfectă și delicioasă ambiguitate. Personajele sînt la început animalele pădurii — Ursul, Bursucul, Vulpea, Vulpoiul, Iepurele etc. — pe care mai tîrziu le reintîlnim sub înfățișare omenească, pentru ca din nou ele să recapete vechiul chip. Parcă am întoarce filele unei istorii hieroglifice moderne, cu tîlcuri uneori transparente, altorii ascunse după zeci de văluri. Un autor care a citit multe romane se amuză să le descompună mecanismul după care au fost concepute și să-l reia în văzul tuturor, ca într-o demonstrație de prestidigitatie. Sînt convocate în sprîjinul său mijloace artistice din cele mai diverse și mai surprinzătoare. Procedeele romanului tradițional coexistă cu cele ale noului roman; de la romanul de aventuri se trece cu nonșalanță la cel istoric, sau la cel de dragoste, sau la cel psihologic. Convențiile literaturii sînt spulberate cu malicie pentru a fi totuși respectate pînă la urmă. În **Viziunea viziunii** se ride nu numai de personaje și de întâmplările prin care trec ele, dar și de artificiile artistice ale unor scriitori ce pot fi mai lesne sau mai greu de identificat. Savuroase sînt discuțiile eroilor despre literatură, considerațiile lor estetice și lingvistice, pretențiile lor de rafinați degustători ai artei, precum și persiflarea unei anumite vieți de cenacu și a unor rizibile atitudini literare. O hărmălaie voioasă, de bilci multicolori, răzbate din universul acestei cărți în care e glorificată armonia ce poate fi pînă la urmă instaurată oriunde. Un spectacol feeric se desfășoară în fața noastră, condus magistral de un regizor inventiv în permanență și plin de haz, care ne îndeamnă să-l urmăm într-un teritoriu al visului și al fanteziei eliberate de orice constrîngeri.

GEORGE ARION ■

■ DIN VREMEA LUI ȘTEFAN CEL MARE. În sfîrșit, ne parvin vești din vremea lui Ștefan cel Mare, între ele multe fiind noi. Ca istoric militar, colonelul dr. Al. Gh. Savu se ține departe de excesul liric și efuziunea sentimentală și ne dovedește că o epocă îndepărtată, trecută treptat în legendă și slăvită în ode dispuse să uite uneori pe ce s-au clădit, poate fi scrutată și cu ochiul rece și pătrunzător al celui ce caută în trecut adevărul și nu doar prilejuri de exaltare. Recenta sa carte, în consecință, a adoptat un titlu simplu, la obiect și degrevat de ornamente: Ștefan cel Mare — campanii (Editura Militară, 1982). Ea supune unui examen lucid raporturile de forțe din timpul marelui domnitor, dezvăluie cu sobrietate temeiurile în baza cărora Ștefan cel Mare poate fi considerat fără nici o rezervă un geniu militar al epocii sale, explică măsura însemnată în care victoriile domnitorului sînt parte constitutivă în puterea ulterioară de dăinuire a neamului românesc. „Fiecare luptă, fiecare bătălie și fiecare război sub conducerea lui Ștefan cel Mare — conchide autorul — a fost un elaborat original, nerepetat și irepetabil“.

Abia acum ni se oferă și ocazia să constatăm că bibliografia lucrărilor dedicate epocii lui Ștefan cel Mare este, de fapt, destul de subțire. Contribuțiile lui N. Iorga, în plan istoric, și Mihail Sadoveanu, în plan literar, sînt fără îndoială meritorii în multe privințe, dar evident depășite. Alte întreprinderi trebuie aduse la zi. Nu vrem să spunem neapărat că lucrarea recentă a lui Al. Gh. Savu reprezintă un pas capital în această direcție, dar e sigur că mișcă lucrurile din loc și impulsionează relansarea unor preocupări. Și faptul nu e de ignorat, legende, înalt doborîș, fiind mai rezistente decît ne închipuim. Iar asaltul documentelor, uneori, mai cu seamă atunci cînd ajunge să contrazică legenda, are șanse mari să se oprească la jumătate cînd nu e condus cu energie.

Istoriile noastre, pe urmele celor mai reputeți dintre înaintașii săi, contribuie la coborîrea domniei lui Ștefan

cel Mare din domeniul miracolelor pe pămînt, unde îi este locul. Cu alte cuvinte, miracolul moldovean nu a fost o lumină statornică în istoria românilor prin simplu noroc. Moldova nu era un imaj de călcat în copite, ci o țară cu cetăți și vămi, cu căi de comunicație, cu o organizare socială, economică și militară de prim rang. Mai mult, Moldova lui Ștefan cuprinde un popor cu o constituție morală riguros exprimată: puterea de a presta sacrificiul pentru binele țării nu era un ideal propovăduit, ci o obișnuință firească, o virtute potențială. Strict militar vorbind, conducătorul de oaste conta pe căpitani destoinici, cu spirit de inițiativă, iar libertatea lor de acțiune era un fapt înțeles de la sine, lichelele fiind o excepție capabilă să confirme o regulă. Și, treptat, acest tablou se adaugă. Istoria Moldovei lui Ștefan cel Mare fiind documentar atestată ea o luptă perpetuă, cartea lui Al. Gh. Savu, în ciuda obiectivului ei, numai aparent limitat, tinde spre frescă, spre compoziție cuprinzătoare și orchestrată.

Nu este rău că această secțiune inteligent practică într-o domnie febrilă și decisivă ni se oferă tocmai acum, cînd aniversăm împlinirea a 525 de ani de la urcarea în scaun a lui Ștefan cel Mare. Dar nu e nici bine să programăm apariția unor asemenea cărți doar în funcție de calendarul aniversărilor noastre. Deslușirea și redolușirea, prin prisma datelor și documentelor noi, a istoriei românilor nu se poate concepe ca o întreprindere strict aniversară.

MIHAI PELIN ■

● **CAP LIMPEDE**

„A PICTA... FOTOGRAFII“ ÎNTRE DA ȘI NU

Intr-unul din primele numere, din acest an, ale revistei noastre apărea un comentariu intitulat **A picta... fotografii**. Exprimîndu-ne consternarea și dezaprobarea față de faptul că pe unul din panourile unei ample expoziții găzduite de sala Dalles, expoziție ce-și propunea să illustreze, cu mijloacele specifice artelor plastice, viața tinerilor din România, era expusă și lucrarea semnată de Ileana Szasz, **Tinerii**, credeam, în naivitatea noastră, că facem un lucru bun, că acționăm în numele unui anume bun-simț. Adică, dincolo de calitatea îndoielnică a lucrării, ne-a surprins faptul că preținsa lucrare de artă — înfățișînd, în viziunea foarte tineri membre a Uniunii artiștilor plastici, doi tineri din România — era, nici mai mult, nici mai puțin, copia aproape identică a unei fotografii apărute într-o revistă americană, **Sinteza**, din anul 1974. Cum de-au

ajuns cei doi tineri americani să devină, în imaginația artistei Ileana Szasz, doi tineri români, n-am putut înțelege, și această mică-mare mirare poate să pară puerilă, intrucît, nu-i așa, tinerii sînt la fel, pretutindeni, indiferent de țara lor; punct de vedere la care am putea subscrie, la modul general, dar în cazul de față este vorba de altceva, de onestitate profesională și chiar patriotică, cel puțin din punct de vedere educativ. Pentru înlăturarea oricărui dubiu, am reproduces cele două imagini — fotografia și respectiva pictură — regretînd că imaginea alb-negru nu oferea și posibilitatea de a vedea că, dincolo de asemănare, fotografia era totuși superioară. Adică dincolo de inexactitățile de desen ale picturii, lucrarea Ileanei Szasz avea, față de prospețimea cromatică a fotografiei, o culoare imbecilită, neglijentă, ceva amintind de resturile unei palete pe care ar fi lucrat un adevărat pictor. Nu ne-am limitat, în acel comentariu, doar la simpla

constatare și dezaprobare a pictatului după fotografii, a mimetismului de-acest fel în arta plastică, ci am considerat că o astfel de pictură nu-și are locul în plastica românească, la oricîte din perioadele ei ne-am referi, cu atît mai mult în pictura contemporană, chiar dacă, sub diverse denumiri, care de care mai sofisticate, cum ar fi, de exemplu, hiperrealismul, acest mimetism s-a practicat și se mai practică, destul de intens, în diverse țări ale lumii.

Credeam că, prin acel comentariu, dădeam glas nu neapărat unei atitudini strict estetice, ci mai ales unei opinii publice al cărei principal argument era și este, în continuare, bunul-simț. Cu alte cuvinte, refuzăm și refuzăm, în continuare, să credem că poate fi numită pictură o reproducere, oricît ar fi ea de fidelă, a unei fotografii, așa cum refuzăm să credem că florile din plastic pot înlocui adevăratele flori, chiar dacă plasticul ar fi impregnat cu cine știe ce parfumi sintetice.

Ei bine, constatăm că am așteptat degeaba efectele semnalării noastre. Factorii de răspundere, respectiv membrii juriului ce a selectat lucrările pentru alcătuirea acelei expoziții găzduite de sala Dalles, n-au găsit de cuviință a ne comunica punctul lor de vedere. Ne-am adresat, firește, nu tuturor celor ce au făcut parte din juriu, ci mai ales celor ce, prin pregătirea lor, ca specialiști, au asigurat calitatea artistică a expoziției mai sus amintite. Deși i-am invitat să ne aducă la cunoștință, pentru interesul marelui public, punctul lor de vedere față de gestul artistei Ileana Szasz și față de o anume pictură care a început să cam invadeze unele expoziții, personale sau de grup, n-am primit pînă acum nici un semn de viață.

Dar pentru că, între timp, am fost îndemnați să continuăm cu această dezbateri privind șansa hiperrealismului în pictura românească — și, totodată, am fost îndemnați și să abandonăm această mult prea spinoasă pro-

blemă estetică, intrucît, la urma-urmelor, artistul face ce vrea (!), iar noi, muritorii de rînd, n-avem decît să acceptăm sau nu operele lui — ne-am gîndit că n-ar strica să aflăm și punctul de vedere al Uniunii artiștilor plastici.

În consecință, pornind de la comentariul **A picta... fotografii**, am încercat să-l abordăm, pentru un mai larg dialog, pe pictorul și vicepreședintele U.A.P., tovarășul **Viorel Mărginean**. Din păcate, respectivul dialog s-a redus la o singură frază: „despre Ileana Szasz se cuvine să discutăm, mai întii și-ntii, cu Ileana Szasz; cit despre faptul că a pictat după niște fotografii, ce să spun?, sînt foarte mulți cei care astăzi pictează așa și n-au decît să scrie, despre acest lucru, criticii, pictorii, ziarele și revistele“.

Dacă spusele pictorului și vicepreședintelui U.A.P., tovarășul **Viorel Mărginean**, sînt reale, și dacă la ele subscriu și ceilalți pictori din țara noastră, inclusiv criticii de specialitate, inclusiv ceilalți membri din

conducerea U.A.P., inclusiv marelui public, atunci, într-un astfel de caz, Ileana Szasz și, în general, o astfel de pictură, sînt o victimă a părerilor noastre preconcepționale, a așa-zisului nostru bun-simț deteriorat pînă dincolo de ultimul grad. Numai că, fiind mult prea circumspecți față de afirmația tovarășului **Viorel Mărginean**, potrivit căreia sînt foarte mulți pictorii ce apelează la fotografii, ne propunem să publicăm toate acele opinii ce vor să elucideze această atît de spinoasă problemă a mimetismului în pictură.

Cu alte cuvinte, acceptăm sau nu acceptăm, ca operă de artă, o pictură care reproduce, cit mai fidel, o fotografie — reproducere care, de-a dreptul spus, este chiar un plagiat? Aceasta este întrebarea la care îi invităm pe criticii de artă, pe pictorii și pe toți cei ce vor să-și exprime propria lor părere, să ne răspundă. (**Victor Niță**)

Tess

Să fii plin de dorința de a schimba orînduieile nedrepte ale lumii în care trăiești cu altele mai bune (să ai carte de căpătîi Capitalul lui Karl Marx), să muncești într-o fermă ca mulgător animat de dorința de a te contopi cu lumea muncii și să înduioșezi cîntînd arii preclase din flaut, să iubești cu toată bucuria și puterea de care ești capabil pînă a-ți găsi o virtute și în felul în care nu grăbești, nu forțezi viața, dar (dincolo de toate acestea) să nu te poți rupe și ridica dincolo de rigiditatea concepției puritane a condiției de fiu de păstor (abstinent) pentru că tu însuși n-ai suferit și neștiind ce-i suferința să poți s-o părăsești și s-o condamnă pe cea pe care ai iubit-o (pur) (pentru că nu ai cum să știi că „puritatea nu rodește”) să o condamnă deci, domnule Cole, ca viața ei să se închidă ca între copertile unei cărți între cețurile dimineții din pădure unde a devenit femeie (fără voia ei, și desigur fără vina sau știința ta) și cețurile dimineții între menhirele de unde va fi luată de poliție (din cauza și cu știința ta), numai pentru a te putea dumneata crede bun și eliberat de egoism să o însoțești pînă la spînzurătoare, și în tot acest timp dintre cețuri să fii convins că o ajuți, deși nu ai venit, nu ai alergat, nu ai zburat, „ai fost foarte bolnav” — cînd erai implorat să vii, iată, domnule Cole, prăpastia între bunele dumitale intenții și demnitatea lui Tess.

A trebuit ca altă mică muloătoare (foarte îndrăgostită) să-ți spună — îndurerată, cînstită — „Nu domnule, ca Tess nu va iubea nimeni. Ea și-ar fi dat viața pentru dumneavoastră și mai mult decît atît n-am fi putut face nici una dintre noi” și tot să nu te decizi să te duci după ea. Numai ca să-ți urmezi — cită intransigență, cită lipsă de forță de caracter! — drumul tău, la capătul căruia, pentru că ai suferit, kirkegaard-ian, să devii uman, pentru ce? ca Tess să-ți demonstreze că într-adevăr te iubea mai tare ca viața ei, și să poată rosti înfiorător de calmă „sînt gata”. Gata pentru moarte.

Tess nu a fost vinovată. Ucișorul moral este dumneata, domnule Cole, și lipsa de demnitate tot a dumitale este. Paradoxul constă în faptul că cînicul, desfrînatul Alex Stoke devenit d'Urberville prin cumărararea blazonului (aceiași cu cel de pe lingurița de argint) este mai cînstit în micimea lui în a o ține lingă el și a o ajuta pe Tess, la nivelul lui grobian de înțelegere, decît ești dumneata cu tot infernul creat și pavat cu bunele dumitale intenții pînă în ultima clipă în care vei repeta, vrînd să fii și crezut, deși știi că minți, „nu te voi părăsi”, sau chiar crezîndu-te erote și bun cînd ai curajul să le spui poliștilor „nu o treziți. Mai lăsați-o să doarmă”.

Și dincolo de asta nu e decît tăcere.

Tăcerile lui Tess. Frumusețea ei perfectă în ambianțele ce se materializează cu senzație de cald, de frig, de umed într-o plastică desăvîrșită datorată operatorului Gislain de Cloquet, tablouri mai frumoase decît tablourile ce uneori au însoțit cadrele respective. Albul rochiilor fetelor venite să danseze pe patiste în aburul serii, brunurile calde, aburinde ale balului țărănesc, doborîrea auriu prăfoasă a secerîșurilor, timpul cenușului văros al noroaielor în care se confundă și veșmînte și suflute și cele două accente de roșu, la începutul filmului — căpșuna oferită de Alex — și la sfîrșit, rochia de sînge ce-o duce spre moarte.

Filmul acesta al lui Roman Polanski mi se pare a fi mai îngrozitor decît anterioarele, voitele lui filme de groază, pentru că, la fel ca și la „Cuțitul în apă” (și facem un apel la înțelegerea tovarășului Mihai Tolu de a-l reprograma la Cinematecă), și aici totul se petrece în liniște și în frumos. Derutanta frumusețe care naște monștri. Roman Polanski știe, chiar cumplit, că nu plămîuiri de basme cu vampiri ci oameni blînzi draguți egoiști, zimbitori coruptibili, capabili să cînte, sînt cei ce ucid. Avertismentul din Tess depășește frumusețea filmului.

NICOLAE CRISTACHE ■

Profil literar — Dorina Rădulescu

Am avut recent prilejul să recitesc un roman, roman care la apariția sa, în 1964, a adus o notă aparte în peisajul unei literaturi ce-și propunea să illustreze viața și devenirea unui tînar în contextul luptelor revoluționare ce au marcat mult frămîntata perioadă cuprinsă între cele două războaie mondiale. Romanul, pieselor de teatru și nuvelelor ce alcătuiau, ca într-un mozaic, atmosfera generală și, în același timp, particulară a acelei epoci, li s-a adăugat, ca o reușită literară, și romanul Dorinei Rădulescu, *Virtejul*, roman care, promovînd în fața exigențelor impuse de necruțătorul arbitru al tuturor valorilor, timpul, reappare, într-o nouă ediție în 1973, la editura *Cartea Românească*. Nota aparte a acestui roman derivă din: cunoașterea deplină a tuturor întimplărilor pe care le trăiește eroina romanului, Dudața, și evitarea unei scriituri prolecutiste, atît de des întîlnită în alte romane ale aceluși timp. Cu alte cuvinte, cele două calități ar putea fi cuprinse în noțiunea de veridic, romanul angajîndu-se pe linia unor biografii mai mult sau mai puțin romanțate, literatură în care cu-adevăr important este eroul, personajul principal, cu lumea lui de gînduri și simțiri, și nu fundaliul social care îl determină. Dorina Rădulescu nu și-a propus să descrie, neapărat, o lume, ci un personaj care și-a aflat rostul în acea lume. În consecință, Dudața, fiica unei modeste familii, vine dintr-o urbe provincială, Piatra Neamț, unde părinții, apăsați de grija altor trei copii, o lăsaseră în grija bunicii. Sosită în București, Dudața trăiește drama copilului ce se reintegrează în propria sa familie, proces care, bine strunit de scriitoare, capătă la momentul potrivit accente dramatice, amintîndu-ne de atmosfera din *Maidanul cu dragoste* al lui G. M. Zamfirescu. Aceeași influență a lui G. M. Zamfirescu o vom regăsi și în a doua parte a romanului, cînd Dudața, prin slujba obținută la un depozit comercial, intră în contact cu viața propriu-zisă. Este clipa în care romanul începe să atingă și problemele fierbinți ale zilei, suita de evenimente politice specifice acelor vremuri.

Dar pentru că tot ne-am reapăcat asupra acestui roman ce ar putea să completeze, prin nota sa specifică, una din colecțiile extrem de citite astăzi, și ne gîndim, în primul rînd, la colecția *Romanul de dragoste*, să ne referim, tot pe scurt, și asupra celorlalte două cărți ale Dorinei Rădulescu, *Adevăr și fantezie* (1970, *Cartea Românească*), o suită de articole, note de călătorii, în țară și-n străinătate, și portrete, acestora adăugîndu-li-se o serie de comentarii cu caracter jurnalistic, dar și literar, apărute de-a lungul timpului într-o sumedenie de publicații ce încep cu *Cuvîntul liber* și continuă cu *Scînteia*, *Contemporanul*, *Flacăra*. Volumul în sine probează nu numai excelente calități de publicist-comentator, cît mai ales predilecția spre o problematică mereu fierbîntă, de interes major. În fine, cea de-a treia carte, *Taina Crăiesei* (1972, editura *Ion Creangă*) este alcătuită din trei basme a căror delicatețe și căldură vin să completeze profilul artistic al unei scriitoare de excepție în literatura română contemporană, o scriitoare ce s-a ținut departe de vinzoleala luptelor pentru glorie literară, glorie pe care, însă, a cucerit-o pe merit și pe deplin.

VICTOR NIȚA ■

Horia Pătrașcu: Petrecerea

Cu bucuria de-a fi colegi de redacție și de suflet cu Horia Pătrașcu, autorul unei remarcabile nuvele, *Reconstituirea*, nuvelă care a devenit scenariul unuia dintre cele mai bune filme românești, semnalăm apariția, în aceste zile, a romanului său, *Petrecerea*. În cotidianul *România liberă* din 20 aprilie, criticul Mircea Iorgulescu afirmă: „Scriitorul... a păstrat interesul pentru dramele cotidiaului și pentru oamenii obișnuși, fineri indeosebi, sub aspect compozițional rămînd același partizan al cinematografismului obiectiv; dar viziunea a devenit mai cuprinzătoare, nuanțele sînt mai numeroase, tonurile mai subtile și mai rafinat dozate, astfel încît aspectele cele mai diverse și mai contradictorii se îngemănează surprinzător într-o povestire unitară și coerentă, de o natură foarte fermecătoare. *Petrecerea* este, în primul rînd, cartea unei iubiri imposibile, de nu, mai exact, cartea unei căutări a iubirii”. Și, citîndu-l tot pe Mircea Iorgulescu, să încheiem cu finalul respectivei cronici: „*Petrecerea* este una dintre cele mai bune cărți ale acestui an literar”. Aprecieri și puncte de vedere la care, firește, subscriem total, adăugînd doar faptul că romanul în sine ar putea să ofere materia primă pentru un nou film românesc, pe măsura acelei neuitate *Reconstituiri*. Cine se încumetă?

Pictori la galeriile Simeza

În expozițiile Rodicăi Marinescu se pune cu multă legitimitate întrebarea: de ce, în ciuda unor prestigioase referințe critice, urmare dreaptă a unor merite de pictor, opera a o seamă de artiști de tot interesul n-are, totuși, cuvenita popularitate? Comentînd lucrările de debut ale Rodicăi Marinescu, Petru Comarnescu — criticul ce-a excelat în diagnosticul valorii — sublinia că „aproape totul are ținută și stil”. Or, o știm prea bine, la multe dintre numele cu notorietate ale generațiilor ajunse la maturitate rezervele comentatorilor, chiar și atunci cînd, din felurite pricini, par a nu reclama esențialul, privesc ținuta și stilul; cu alte cuvinte, încălcarea spirituală originală.

Faptul, care, probabil, filtrează și întîrzie efectul simpatic, e în legătură cu confruntarea dintre tradițional și modern. Rodică Marinescu (Galeriile Simeza) pictează predilect după natură ori cu amintirea stenică și uneori de-a dreptul exultantă a unui peisaj. Se face adeseori cazul imaginii cu susținere lirică, înțelegînd aici o anume plutare, o anume dispersiune în suav și nostalgic, din care motiv o pictură ca aceasta, a Rodicăi Marinescu, de impresie robustă, pictura unei naturi primăvăratoce, cu frunza și floarea luminate parcă dinăuntru, cu sucuri tari în tot viul și cu o stare de bine năvalnică fine publicul prudent. Oamenii sînt atît de obișnuiți cu o artă dubitativă, ce problematizează, în egală măsură, importantul și nimicul încît manifestarea unei simțiri vitale, transant afirmative contrarietate. Pictînd „Ofrandă grădinilor” și „Anotimpuri”, urmînd, adică, un program al nevoii de a renaște, ca pămîntul în fructele lui, Rodică Marinescu, așa cum tot Comarnescu o spunea, dovedește „cît de inspiratoare poate fi tradiția cînd este trăită cu autenticitate și în spirit nou”. Chestiunea mijloacelor artistice se lămurește aproape de la sine: pe cît de semnificativ este pentru un modern să inoveze, pe atît de îndreptățit rămîne, pentru un artist de astăzi, să aprofundeze ceea ce i se lasă moștenire.

★

În chip doar aparent paradoxal, cea mai subtilă expunere de motive la arta lui Florin Niculiu, o semnează nu un critic de specialitate, ci un scriitor, Radu Petrescu: „Îndelunga sa meditație pe teme fundamentale, condusă timp de treizeci de ani cu energia ieșită din comun a viziunii și a înfăptuirii, rareori înțeleasă în singulara ei esență, identificată uneori cu sisteme de gîndire cu totul străine ei și pe temeiul unor periferice, vagi similitudini formale, definește o trăsătură importantă a realității spirituale românești în diversă și fecunda ei actualitate și se cuvine a fi receptată ca atare”. De fapt, era de așteptat ca scriitorii, în special cei cu deprinderea unui sprijin conceptual în tot ce pun pe hirtie, să găsească în arta lui Florin Niculiu un ecou, la dorul lor de absolut.

În selecția de pictură și grafică de la Simeza („Tărîm infinit” 1980—1982) vedem ce lucruri teribile și minunate poate să spună pictura vizibilului în seama timpului care trece și cum reprezentarea plină de minuție a unei situații numai în parte imaginată, născocită, naște un puternic și durabil simțămînt al fantasticului. Pușini sînt artiștii capabili să neliniștească atît de adinc orînd-o compoziție ce sfidează prin rigoare. În același timp, rar pictură, unde simplitatea să aibă valoarea de mesaj, și care, într-un spațiu respirînd disciplină și sens matematic, să aibă mai multă chemare. Florin Niculiu este un desenator, ceea ce înseamnă că planșele și pinzele lui — dovedindu-și șarpantele întocmai ca o arhitectură bună structura — pretînd o cercetare a detaliului, că forma e construită cu finețe și devotament, că gîndirea artistului e activă în tot locul. Efortul fundamental la un desenator este cu totul altul decît la un autor de ilustrații. Un virtuoz al ilustrației nu e în stare ca, pictînd același motiv (un țaran cu sugestia nemărginirii și a implacabilității), să producă lucru nou. Pe scriitor — ca de altfel pe tot omul imaginativ, capabil de reflecție și melancolie — îl atrag la Florin Niculiu și darurile sale de narator, talentul lui unic de a face plauzibile și cu viață interioară niște forme și niște relații improbabile în natură. Neliniștea metafizică în pictura lui Florin Niculiu de aici izvoarăște, din plauzibilitatea unei lumi, despre care știm sigur că e, cum spunea Radu Petrescu, o viziune.

TUDOR OCTAVIAN ■

• CAP LIMPEDE

ADEVĂRURI CONVINGĂTOARE

Continuînd sulta *Confesiunilor esențiale* recepțate pînă în prezent cu un cert interes, Suplimentul literar-artistic al *Scînteii tineretului* publică, în ultimul său număr, un interviu acordat de Dinu Săraru. Obșnuit să spună lucrurilor pe nume, prozatorul contribuie la limpezirea unor situații care nu sînt nici insolubile și nici fatal inuabile. „Dacă admitem teoretic chiar și în spațiul articolului de fond din revista literară că în România se creează o cultură comunistă, o literatură comunistă, un erou comunist — remarcă Dinu Săraru —, de ce să nu considerăm și în cronica literară această declarație și să nu analizăm în toată obiectivitatea toate cărțile care sînt consacrate acestei teze teoretice?” Este divulgată, altfel spus, discrepanța dintre vorbe și fapte, dintre fațadă și conținut, prezentă și nocivă nu doar

în literatură, ci și în alte domenii de activitate socială. Însă, fiind vorba despre literatură, discrepanța aceasta rămîne, totuși, între vorbe și vorbe, între vorba spusă ieri și vorba spusă azi, între vorba așternută pe hirtie în pagina întîi a unei reviste și vorba așternută pe hirtie în pagina a noua a aceleiași reviste. Fapta literaturii fiind tot cuvîntul, duplicitatea, în spațiul ei, are șanse mult mai mari să sară în ochi. Dincolo de această observație personală, bineînțeles, excelentul interviu acordat de Dinu Săraru nu este de citit printre rînduri. Dimpotrivă. „Din păcate — constată interlocutorul Marianej Brăescu —, sîntem încă prizonierii unei mentalități colhoznice în organizarea vieții literare și avem impresia că ne apărăm interesele baricadîndu-ne după statutele uniunilor de breaslă... Culemea e că sîntem conștienți că moștenim o formulă organizatorică străină de spiritul nostru românesc și

totuși ne cramponăm de ea. Dar e cazul să fim cinstiți și să recunoaștem că, în timp, formula aceasta a favorizat din nefericire și electoralismul cel mai păgubos, ierarhiile de campanie electorală, editarea cu prioritate, campania publicitară, imprumuturile fără bariere, includerea în programa analitică, scoaterea din programa analitică, ignorarea voită, tăcerea compromițătoare, pensionarea înainte de vîrstă, respingerea la pensionare, pensia mare, pensia mică, prezentarea peste hotare, excursia, bonul la casa de odihnă, locul anume în casa de odihnă, pînă acolo încît Caragiale devenea un dulce copil cu satira sa la adresa electoralismului”. Uneori, adevărul nu înseamnă nimic dacă nu este și convingător și în această privință, Dinu Săraru nu umbliă cu jumătăți de măsură. Argumentele sale au o pondere despre care este greu de crezut că va mai putea fi ignorată. (Mihai Pelin)

Poștași, lăsați cititorii să se aboneze la ziarele și revistele care le plac!

Anunțăm în ultimele numere ale revistei noastre că se pot face abonamente la revistele „Flacăra” și „Rebus” fără nici un fel de restricție. Primim însă numeroase sesizări, telefonice și în scris, care semnalează că există oficii poștale ce nu răspund afirmativ (și nici măcar pozitiv) solicitărilor privind aceste abonamente. Iată cîteva rînduri dintr-o scrisoare sosită recent de la Ploiești și semnată de Stan Gina și Naftan Dumitru: „Ne-am deplasat la oficiul poștal Nord din Ploiești, unde am solicitat un abonament la revista „Flacăra” pînă la finele anului 1982. Entuziasmul nostru i s-a răspuns cu un „nu se poate” de gheață de către o tovarășă a cărei identitate ne-a rămas necunoscută pînă la sfîrșitul discuției. Arătîndu-i anunțul din revistă, nici argumentul negru pe alb n-a avut mai mulți sorți de izbîndă...”

Noi înșine am întreprins în ziua de 20 aprilie un scurt raid prin cîteva oficii poștale din București și am aflat cu surprindere că abonamentele la revista *Flacăra* se fac între 1 și 15 ale lunii în curs pentru luna viitoare, trimestrul sau tot anul. Un singur oficiu din cele vizitate, oficiu poștal nr. 61, arătîndu-se dispus să ne aboneze pe loc.

Pentru o mai exactă înțelegere a lucrurilor redăm fragmentele care ne interesează din Lista-catalog (nr. X) trimisă de Direcția expediției presei către toate oficiile poștale din țară în data de 6 aprilie 1982: „Din dispoziția D.G.P.Tc. se anulează restricțiile (plafoanele) de abonare la publicațiile „România liberă”, „Flacăra”, „Săptămîna culturală” etc.”

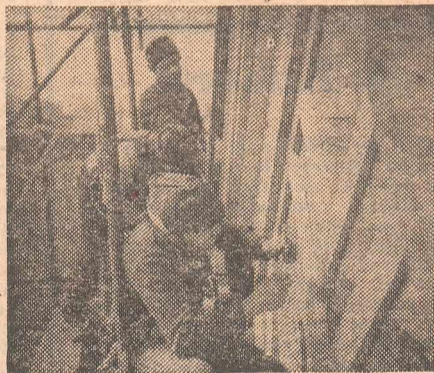
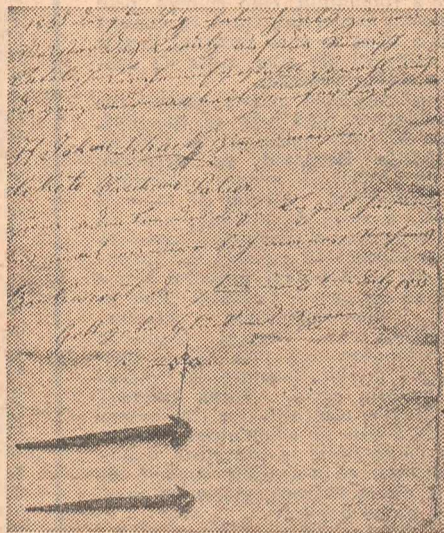
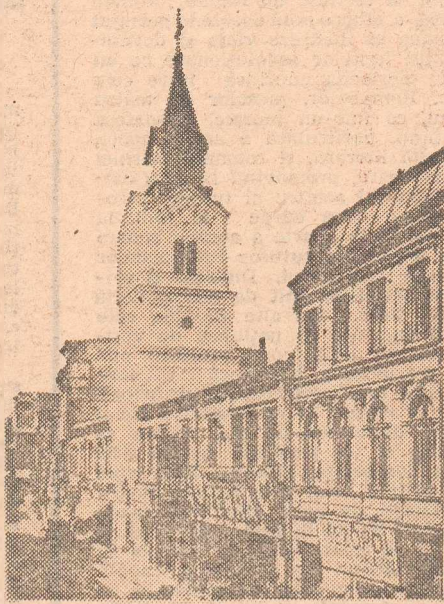
Așa sînd lucrurile, rugăm și pe această cale forurile competente din M.T.Tc. și D. G.P.Tc. să la toate măsurile pentru respectarea fermă a propriilor dispoziții la oficiile poștale din țară, precum și pentru renunțarea la acele inițiative păgubitoare pentru timpul și nervii cetățeanului. Ne referim la faptul că, iată, potrivit informațiilor persoanelor autorizate din Direcția expediției presei și în aceste zile se pot face abonamente pentru luna iunie ș.a.m.d., fără a ne încadra decît în termenul 1—15 mai.

Un turn pentru eternitate

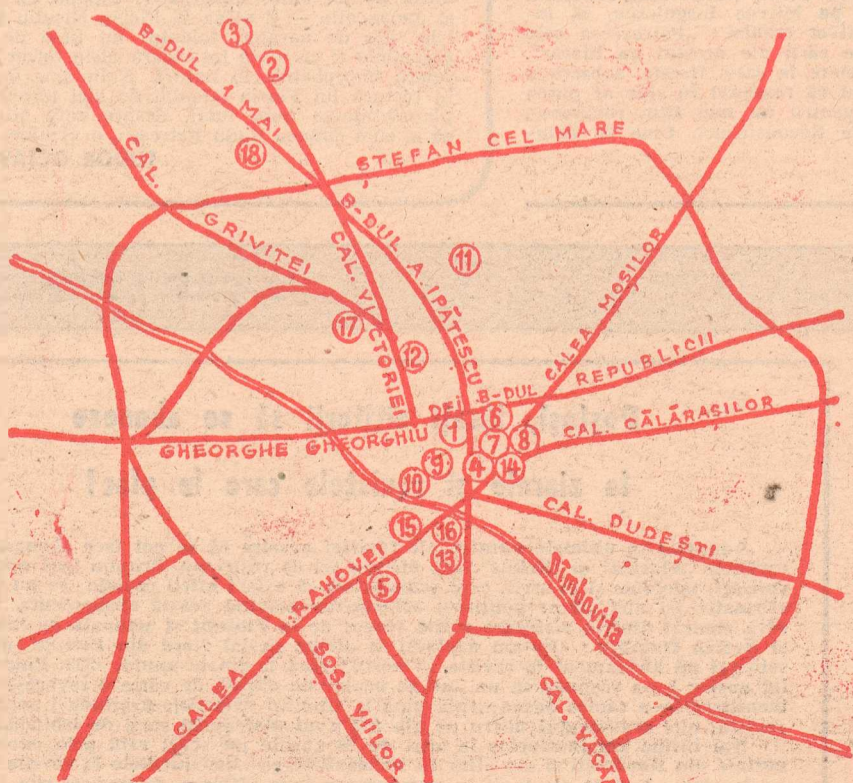
Despre constructorii s-a scris mult. Desigur, și de aici încolo se vor publica reportaje, se vor face filme, se vor tipări romane fiindcă viața acestor „mineri de suprafață”, cum spunea cineva, reprezintă o sursă inepuizabilă de subiecte. Prin ceea ce fac constructorii, exact ca și sculptorii, transmit mesajele prezentului către generațiile viitoare. Dar, cu aceeași răbdare cu care își plămădesc prezentul și viitorul, una din cele mai importante griji ale constructorilor o reprezintă conservarea și restaurarea a tot ceea ce noi am moștenit în timp. Fie că este vorba de mănăstiri, fie că este vorba de cetăți și castele, fie că este vorba de biserică, ziduri, turnuri sau de simple clădiri și drumuri, constructorii prezentului au datoria să se aplece cu respect și pioșenie în fața zestrelor ajunse până la noi. Activitatea constructorilor restauratori este o muncă artizanală, dacă ar fi s-o numim așa, care se desfășoară de multe ori sub lupă.

După martie 1977, când Capitala a avut mult de suferit, a apărut, ca o necesitate, un șantier de restaurare care a strins pe cei mai dibaci meșteri-calfe și zidari — tocmai în ideea de a pune pe picioare, să spunem așa, ceea ce a fost distrus. Șantierul poartă numărul 5 și aparține I.C.R.A.L.-Vitan. Directorul întreprinderii, inginerul Nicolae Ploaie, ne-a spus că unul din cele mai spectaculoase și importante puncte de restaurare este, la această oră, Turnul Bărăției. Construit la începutul secolului XVIII, celebrul turn a reprezentat un nucleu în jurul căruia, parcă croșetat, s-a dezvoltat întregul oraș. Înalt de 35 de metri, aflăm în continuare de la inginerul Viorel Popa, șeful șantierului de restaurare, turnul împreună cu zidurile înconjurătoare, de dimensiunile unor clădiri, împreună cu edificiile Curții Domnești formau o mică cetate. Ne notăm în continuare, după toate spusurile constructorilor, că turnul s-a construit cu mari sacrificii. În cinci etape. Tocmai în ideea de a nu exista un punct înalt, de observație, fapt ce deranja pe mulți nepoștii. Ingerul Marius Noran și meșterul Gheorghe Duță, cei care răspund efectiv de lucrare, spun că, în urma cutremurului, Turnul Bărăției a fost forfecat. Crăpături de sus până jos și chiar rotiri pe orizontală. Constructorii, după ce au analizat, în amănunt, întreaga situație, împreună cu Institutul de arhitectură, au trecut la elaborarea planurilor de restaurare. Așa se face că, în toamna anului trecut, echipe de zidari (Gheorghe Ungureanu), zidari restauratori (Ion Eobe) dulgeri (Csata Aldabert), finisori (Mihalea Păun), tinichigii (Ion Cimpeanu) s-au apucat serios de lucru. După toate probabilitățile, pe la sfârșitul acestui an Turnul Bărăției își va recăpăta strălucirea. Dar munca constructorilor a fost răsplătită și în alt mod. La cel mai înalt punct al turnului, pitit cu grijă, s-a găsit un tub metalic care conținea câteva documente din anul 1855, probabil când s-a mai restaurat. Unul dintre ele este un salut al dulgherului Johan Scheib către constructorii care vor găsi, în timp, mesajul. Alături de peticul de hirtie, păstrat intact, se aflau și două cuie, ca model. Toate acestea ne conving, încă o dată, că nu este întâmplătoare trecerea în legendă a bătrânului Turn al Bărăției.

SORIN POSTOLACHE

Noi puncte de lucru pentru constructorii restauratori

1) Muzeul de istorie a orașului București (Palatul Suțu). 2) Casa scriitorilor (Casa Toma Stelian). 3) Arcul de triumf. 4) Turnul Bărăției. 5) Casa de cultură a sectorului 5 (Sala Brașaduru-Aida). 6-7) Case din epoca neoclasică de la sfârșitul secolului 18 (strada Jaques Elias la numerele 2 și 4). 8) Calea Moșilor 25 (Casă memorială). 9-10) Clădiri situate în zona: Curtea Veche (Hanul Gabroveni din strada Lipsicani 84-86 și respectiv Bala de aburi din secolul 18 din strada Soarelui la numărul 18). 11) Dorobanți 36-40 (Casă de zodiac). 12) Cristian Thel numărul 9 (Casă de epocă). 13) Șerban Vodă numărul 33 (Casă veche — arhitectură românească secolul 18). 14) Stela Spătaru numărul 10A (Casa Lipitzer). 15) Calea Rahovei numărul 58 (Casa Pompiliu). 16) Aleea M.A.N. numărul 7 (Casă memorială). 17) Strada General Budisteanu numărul 20 (Casa galeriilor Budisteanu). 18) Hanul Galben — han de carieră (Bulevardul Banu Manta).

Acestea sunt punctele în care își desfășoară activitatea șantierul de restaurări numărul 5 din cadrul I.C.R.A.L.-ului Vitan (Lucrările de restaurare la Arcul de Triumf s-au încheiat recent) Datele și harta au fost întocmite de inginerul Vasile Bogdan șeful atelierului de proiectare din I.C.R.A.L. Vitan și de arhitecta Maria Bercaru.

Contemporanii mei

„Printul”

Misterios ca un oriental, cu ochi protejați de gene prelungi și tremurătoare; delicat ca un cais în aprilie, Nichita l-a botezat „Printul”!

Are sfieci de față mare dar, uneori, curaj de pirat minuind cuvântul în loc de pumnal.

L-am văzut pentru prima oară prin 1955, pare-mi-se, în curtea fostului sediu al Gazetei literare din Ana Ipătescu.

Stătea pe o bancă, mic și mustăcios, alături de un alt tânăr mic și mustăcios.

Identitatea lor mi-a dezvăluit-o Rusalina Mureșanu care i-a salutat și mi-a spus că unul este Nicolae Labiș iar celălalt Gheorghe Tomozei.

Au trecut ani, o corabie de ani... Ne-am cunoscut tirziu, în București și multă vreme, o inexplicabilă reticență ne-a despărțit, în ciuda prietenilor comune.

Poezia sa are un parfum straniu de hrisos și flori presate în herbare de taină. E trudit al cuvintului în ciuda ușurintei cu care improvizează.

Mereu surprinzător, de la volum la volum, dar mereu același în alchimia de taină a metaforei sale, Printul e fascinat de Gloria ierbii, simbol generos și obsedant al poeziei sale.

N-a fost un răsfăț al criticii, deși opera sa cuprinde, dacă nu mă înșel, aproape cincizeci de volume...

Ne-am împrietenit tirziu dar trainic. E cald, generos și devotat.

Aerul său de detașare, de „inabordabil”, ascunde de fapt o mare timiditate și o

la fel de mare singurătate originară.

Pedant, iubitor de rarități bibliofile, și nu numai, mi-l inchipui, scriind uneori în cămăruța lui cit o chilie, vegheat de lumina plâpindă a unei luminări, reinviind fluturi amorțiți de ger, iubiri trecute, chipuri de voievozi, cu verb ales și împarflat de toamne muscelene.

Merge ușor adus, împovărat de nori apăsători de vâlmășagul orașului, solitar și discret ritmând, probabil, sonete imaginare în gând.

E prieten generos, devotat și sfânt. Dovadă că ne-a refăcut cel mai tragic și mai adevărat „dosar” al unui poet Nicolae Labiș, pe care l-a iubit și-l iubește cu disperare de frate geamăn.

Ne avelăm, reciproc cu dumăea, pronume de reverență care pentru noi sună mult mai intim decât „tu”.

Inimile noastre stau însă sub sigla ierbil cea mereu retrăgându-se și mereu triumfând.

Tomozei își poartă submarinul poeziei sale în adincuri ca pe-o osindă manevrându-l cu discreție sub foșniri de ape pline de meduze și alge de mare.

Dar, de aproape treizeci de ani, periscopul navei sale vestește, îndubitabil, un poet de structură aparte, inconfundabilă.

Nichita l-a botezat „Printul”. Și așa este: stăpîn al unui teritoriu inefabil în care intră doar cei ce poartă doi fluturi de aur pe buze și inima în palmă...

MIRCEA MICU

Hop signor la CONSTANȚA

primele vești despre premiera din această săptămână a teatrului de pe Litoral

Vom reproduce, aproximativ din memorie, o violentă diatribă adusă însinuărilor de tot felul în viața omului: „Întotdeauna a existat un ochi, o ureche... Un om al inchiiziției, acolo unde nici dracul n-ar pătrunde, sub pat, în horn, în pivniță, în pod, în pereți, în dulap... Aceștia sînt fluizi, n-au casă, se tirăsc pe sub pământ sau pe acoperișuri... Sînt de jur-împrejur, înainte, înapoi, deasupra, dedesubt, nicăieri și pretutindeni, iar dacă n-au nimic de vegheat, se pîndesc chiar pe ei, în oglindă”.

Și pentru că am început cu... începutul piesei Hop signor de Michael de Ghelderode, recenta premieră a Teatrului dramatic din Constanța, să

continuăm, apelînd tot la memorie, cu finalul piesei, dar, de astă dată, transcriind spusurile celor ce ajung să se pîndească chiar pe ei, în oglindă, atunci cînd nu mai au pe cine urmări: „Oare nu se cade să plîngi cînd pieri un om? Nu ar merita mai mult să plîngi cînd se ivește el, omul, în lumea asta, această lume care e de plîns? Oare bătrîna noastră planetă nu e dezmoștenită și schiloadă în mulțimea mindră a stelarilor?”.

Am reproducescu alte cuvinte, chintesența piesei Hop signor, așa cum a văzut-o regizorul Gheorghe Jora și așa cum au interpretat-o actorii. Și, dintr-un oarecare fotoliu de spectator, trebuie să recunoaștem că, pînă la urmă, foarte dificilul text,

al teatrului lui Michael de Ghelderode a fost descifrat și transpus scenic cu numeroase momente de reușită, fapt ce ne obligă în a considera premiera constanțeană drept o izbîndă.

S-a datorat acest lucru nu numai experimentațiilor actori ai Teatrului dramatic de pe litoral, Constantin Guțu (admirabil în rolul lui Jureal, răzvrătitul și înfrîntul din această lume total deconspirată) sau Dan Jitaru și Daniela Codarcea, cit și debutantei Mirela Atanasiu, absolventă a I.A.T.C.-ului, care în rolul Margheritei parcurge cu inteligență și farmec etapele vieții unei femei care trece de la o puritate ostentativă la o deprimație și decădere tulburătoare. (Ilie Valentin).

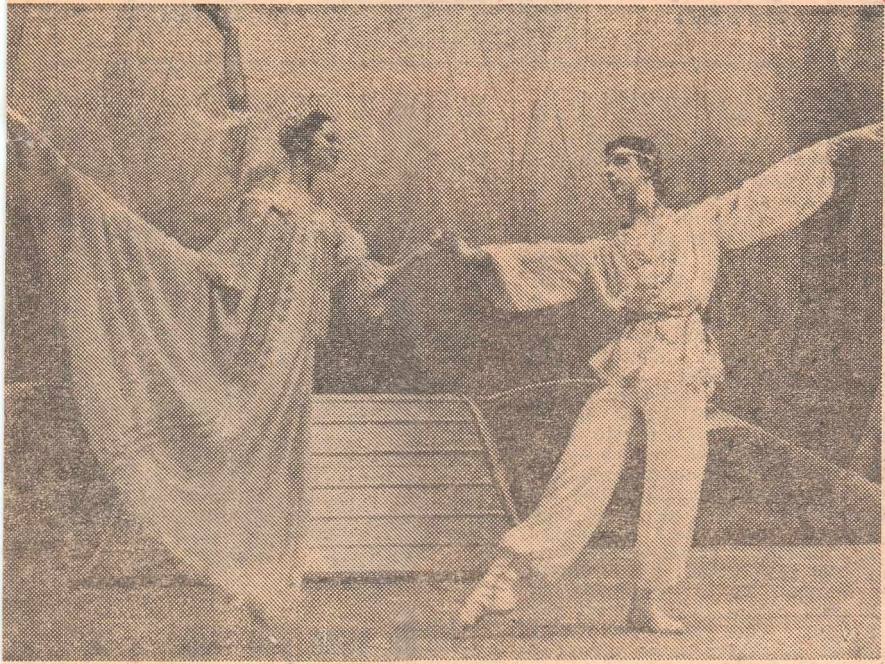
CONTEMPORAN '82 • CONTEMPORAN '82

Pe teren propriu, cum s-ar spune în fotbal, Nina Zăinescu și Mihai Andreescu, de la Teatrul dramatic din Brașov, în piesa „Cine sînt eu” de Albee

Aflată la a cincea ediție, manifestarea de la Brașov și-a dovedit încă o dată capacitatea de remarcabil impact, sălile arhipline seară de seară. De-a lungul celor cinci ani s-au perindat pe scena festivalului peste cincizeci de spectacole cu piese din repertoriul național și străin scrise în ultimii zece ani, cum prevede, cam arbitrar și drept, regulamentul, și se poate spune că aproa-

pe nimic din ceea ce a fost mai bun în această ordine n-a lipsit din competiție. (Am spus „aproape”, deoarece excepții, unele prestigioase, de referință au fost totuși; iată, numai la ediția recentă, am fost lipsiți de câteva realizări marcante, „Tartuffe” și „Cabala bigoților”, „Ifigenia” lui M. Eliade, „Niște țărani”, după cum în anii trecuți au absentat „Furtuna”, „Caligula” etc.).

SEARĂ STRAVINSKI

ALEXA MEZINCESCU : „Acolo unde muzica mi-a permis am încercat o interpretare modernă”.

În urmă cu câteva zile, pe scena Teatrului de Operă și Balet a avut loc miera unui spectacol care poate să înne un pas înainte pe calea revirimentului mult așteptat al activității Operei năne. **Seara Stravinski** care ne-a fost cită în regia și coregrafia artistei emenante. **Alexa Mezincescu** reprezintă o tentă — reușită în cea mai mare măsură — a renunța la o manieră învechită de iere în scenă și de a promova cu inzeală o artă care să corespundă senlității omului contemporan. În special prima parte a programului — care a rns **Simfonia în do** — am avut senzaca asistăm la un act artistic de înaltă ită. În decorul auster semnat de Rod Laub — asemănător cu cel dintr-un lou de Chirico — s-a desfășurat, cu o mirabilă participare din partea protaistei, artista emerită Elena Iliescu, o presionantă dezbateră a condiției uma. Mai puțin izbutit ni s-a părut **Joc de ti**, în care ezitarea între farsă și graate a dus la confuzie. În fine, **Pasărea foc**, cu Anne Marie Vretos, Cristian ciun, Daniela Spiridonescu, Ștefan Băă n-a rămas într-un cadru strimt, ilustivist, al basmului rusesc și a fost conuță cu o largă deschidere spre problele eterne ale omului.

Prilejul acestei premiere ne-am aasat artistei emerite Alexa Mezincescu, e ne-a spus :

— Semnificația alegerii acestei serii de et este legată de faptul că în acest an implinesc 100 de ani de la nașterea lui r Stravinski. Dealtfel, deși în trecut am it în repertoriu titluri de mare prestii din creația marelui compozitor, pină data premierei noastre nu mai rămăse nici unul care să poată fi vizionat pe ana Operei Române. Era deci firesc să

readucem în atenția publicului creația acestui autor care a înmărit decisiv arta secolului XX.

— **Cele trei lucrări au mai fost cunoscute de publicul nostru ?**

— Numai **Joc de cărți**, pus în scenă la Iași.

— **Ce semnificație ați încercat să acordați acestui balet ?**

— Libretul acestui balet a fost scris de Stravinski și dedicat prietenului său, marele coregraf Georges Balanchine. În linii mari, la **Joc de cărți** păstrez libretul original, numai că nu urmăresc pas cu pas jocul propriu-zis, ci stăruiesc deosebit asupra conturării unor caractere, pe o linie ușoară de farsă. Cei trei jucători sînt o apariție mai mult simbolică, apărînd și dispărînd de pe o scenă, care nu reprezintă, în definitiv, decît masa de joc.

— **Dar în Pasărea de foc ?**

— Am păstrat de asemenea libretul original și la **Pasărea de foc** lăsînd întreaga frumusețea basmului rus, cu toată poezia lui. Mergînd pe această linie, am păstrat limbajul coregrafic clasic și neoclasic, iar acolo unde muzica mi-a permis, am încercat o interpretare modernă.

— **După cîte știu, Simfonia în do nu e o lucrare scrisă anume pentru balet.**

— Am ales-o pătunsă fiind de dramatismul ei. Personajul feminin în prim plan al acțiunii baletului este o fire plină de contraste interioare, își dorește cu ardore eliberarea din canoanele unui ritm de viață pe care i-l impun oamenii din jurul ei. Lingă care nu-și găsește liniștea. În final însă, cînd, după multe frămîntări sufletești, reușește să se rupă de aceștia, ea descoperă că singurătatea este cu mult mai grea.

GEORGE ARION ■

Cifre mari la Teatrul Mic

Pentru a 250-a oară, pledoarie pentru inocență și demnitate, pentru sensibilitate și optimism, pentru apărarea valorilor vieții interioare, la Teatrul Mic: **Efectul razelor gamma asupra anemonei** de Paul Zindel (sîmbătă 17 aprilie), regia Cătălina Buzoianu, cu Olga Tudora-che, Rodica Negrea, Monica Mihăescu și Ioana Ottescu.

Marti 20 aprilie — 250 de spectacole cu **Pluralul englezesc**, de Alan Ayckbourn. Săli pline de fiecare dată, pentru verva neobosită a actorilor care au susținut spectacolul (Rodica Tapalagă, Vistrian Roman, Tatiana Iekel, Mitică Popescu, Magda Popovici, Dan Condurache; regia — Sanda Manu) în această spumoașă poezie ce imbină umorul autentic cu ironia inteligentă (T.R.)

Anii trec chiar și sub cupola magică!

A ieșit la pensie unul din „leii” circuitului mondial: **Iosif Aurel Iosefiș**, artist multilateral, om de spirit, temperament frenetic, memorialist expresiv din marele cire sentimental al vedetelor, care a bucurat nenumerate generații cu „vrăjitoriile” sale fantastice. Să sperăm că părăsind directoratul Circuitului de stat nu va părăsi totuși arena care l-a consacrat, reamintindu-ne măcar din cînd în cînd farmecul discret al prestidigitației și iluzionismului.

Florin Pucă sau viața precum o operă

Îl știam bine încă dinainte de-a-l cunoaște: după nume și după înfățișare, amîndouă legate de cele mai inspirate desene vratele unui român. A desenat mult, pină acum trei-patru ani. Și toate desenele le-a dat, la prieteni, dar și la necunoscuți. Multe le-a dat pe-o țigară... Nu mi-l pot închipui pricopsit de pe urma talentului său, stringînd bani și cumșărindu-și televizor, frigider... El dă și primește. Nu vinde, nu cumpără.

L-am cunoscut într-o noapte lungă de primăvară. Ne-a luat, spre ziuă, să dormim la el pe toți trei: mai eram cu Ion Bledea și Daniel Turcea. Locuia într-un subsol, o chilie în care și ceva pe doi. Pe strada sa treceau spre Obor tramvaiele și oricît te-ai fi apropiat de fereastră nu puteai să vezi prin geamurile stropite de noroi, prăfuite, decît picioarele trecătorilor și roțile mașinilor. Mi-am adus aminte că-n toate desenele sale e un copac, o pasăre, un soare. Unde le-o fi văzut? m-am mirat... Și mi-a trecut prin minte gîndul că le-o fi inventat, și copacii săi, și soarele, și păsările mari și triste, iar printr-o coincidență fericită pentru noi toate acestea chiar și există, aveau... Ceea ce ar putea dovedi, la nevoie, că lumea în care trăim nu putea fi alta...

De cîțiva ani nu mai desenează, nu mai poate, nu-și poate afla acea stare de lucru, care, pe lingă poftă, inspirație, putere și altele, mă înseamnă și un spațiu, o masă, măcar un scaun care să fie al lui, să-și poată pe el desfășura, în dezordine, hîrtiile și puținele scule. Incapabil să insiste scicitor sau gratulator pe la ușile celor ce administrează darurile pe care obștea le întoarce, cu reu-nostință, poezilor și artiștilor, caz unic în plastica românească, unic în toate privințele, **FLORIN PUCĂ** la cei 50 de ani pe care-i face astăzi, este un mare artist ce-și refuză confortul unei vieți obișnuite.

Darul său cel mai de preț nu este însă talentul, deși fără egal, ci firea sa prietenoasă, sufletul său deschis, care niciodată n-a fost chinuit de invidie și orgoliul deșarte. Îmi spunea odată că pe el nu l-a lătrat niciodată vreun cîne. Și e de-a dreptul uimitor să-l vezi, cu figura sa hirsută, cum îi atrage pe copii, magnetizați, desigur, de ceea ce noi, oamenii maturi, nu mai simțim în stare să simțim la aproapele nostru: lumina frumuseții interioare, sufletul neprihănit, de copil, pe care, printre cei din jurul său, numai Florin Pucă îl mai are.

Cunoscîndu-l mai bine, de la o vreme am început să mă orientez în cercul de cunoștințe comune, cite parale face fiecare, după sentimentele acestora față de Pucă și după prețuirea pe care Pucă — deși cu toată lumea gentil — o acordă totuși diferențiat colegilor, cunoscuților, prietenilor. Într-un restaurant, și-n primul rînd la madam Candra, mecenii sînt de două categorii: cei la masa cărora Pucă trage și cei pe care-i salută și atît, trecînd mai departe fără să le acorde acest semn de consacrare umă, lipsindu-i de-o onoare pe care nu e ușor s-o înțelegi. Căci m-am simțit întotdeauna onorat de cunoștința și mai apoi, prietenia lui Pucă, încercînd, la vremea respectivă, să le provoc, cu sentimentul micului burghez conștient de propria-i înzestrare pentru cele frumoase, iubindu-le însă și de aceea fericit să aibă norocul de-a întîlni pe unul dintre cei așa de puțini într-adevăr aleși să spirească frumusețea lumii în care trăim. Prin opera lor, prin viața lor.

A. I. BRUMARU ■

ION COJA ■

CONTEMPORAN '82 • CONTEMPORAN '82 • CONTEMPORAN '82

„Azovii” de la „Nottara” s-a impus și la Brașov ca un spectacol de excepție

Doina Iacob și Romeo Bărbosu în spectacolul bătăuan „Exercițiu de forță și echilibru” de Ovidiu Genaru

Un program mai bun, mai rău decît în ai precedenți? Personal, inclin să cred termenul ultim al disjuncției. Dealtfel, faptul că juriul nu și-a îngăduit să ulzeze toate premiile de care a dispus, prin urmare, nu s-a conferit nimănui emiul pentru cea mai bună opțiune peritorială pentru o piesă din dramaturgia străină contemporană, nici premiul special al juriului, nici cel de debut, nu

face decît să-mi întărească impresia... Dar nu e mai puțin adevărat, festivalul a avut reușitele sale. Iată, de exemplu, monumentalul spectacol al Teatrului „Nottara”, montare solidă, memorabilă care a și cîștigat, dealtfel, premiul pentru cel mai bun spectacol prezentat în festival. „Matca” de Marin Sorescu, într-una din cele mai bune interpretări regizorale din cite a avut

parte (regizorul Radu Dinulescu cu un colectiv din Baia Mare și ajutorat remarcabil de scenograful Florin Harasim) merita un premiu. Controversat, spectacolul brașovean cu „Cine sînt eu?” („Doamna Dubuque”, de fapt) de Ed. Albee i-a adus unei excelente interprete, Victoria Cocias Șerban, premiul de interpretare.

Publicăm, în acest număr, două ecouri pe marginea grupajelor de opinii intitulate „Pe ce texte ne creștem copiii?”, apărut în „Flacăra” din 15 ianuarie a.c. (grupaj care avea în vedere prezența dramaturgiei originale clasice în repertoriile teatrelor noastre), și „Artă și eficiență în lumea teatrului”, publicat în numărul din 9 aprilie al revistei noastre (grupaj consacrat problemelor rentabilității — nu numai educative, a actului teatral). Regretăm faptul că nu putem prezenta cititorilor, deocamdată, punctele de vedere ale factorilor de decizie. Ele nu ne-au parvenit încă. În consecință, continuăm dezbateră noastră dînd cuvîntul dramaturgului Paul Everac și regizorului brăilean Marius Popescu de la Teatrul „Maria Filotti”. În viitor, după primirea altor „ecouri” și, cum spuneam, a opiniilor factorilor de decizie ai domeniului, ne rezervăm dreptul de a ne expune concluziile care se impun.

„Centrul de greutate al educației unei colectivități stă în țaria tradițiilor clasice”

Păreră în legătură cu tratamentul aplicat în teatre clasice, cu precădere clasicele române, eu mi-am spus-o în multe rânduri. Mi-am formulat-o din nou în ședința din 23 noiembrie 1981 a Secției de dramaturgie a Asociației Scriitorilor din București, în termenii unui referat. Iată pasaje care, poate, se acordă cu tema propusă spre dezbateră:

„Cauza autorului contemporan e indisolubil legată de tratamentul aplicat autorilor clasici. — să nu uităm asta. Ii tal pe Shakespeare, zice de pildă regizorul, n-o să-l tal pe cutare sau pe cutare din autorii de azi? Cauza clasicii devine, pînă la un punct, și cauza noastră. Și nu numai din pietate. Să dezbaterem deci cauza clasicii conștienți de faptul că mentalitatea ce se instalează în privința lor ar putea avea oarecare incidențe și asupra propriului nostru statut de autori de text în raport cu actul spectacolar. Firește, există și deosebirea fundamentală că noi vehiculăm oricum de plano, sensuri contemporane, actuale; în timp ce clasicul trebuie „adus la zi”, altfel el ar fi muzeal, plicticoși sau anacronic.”

„Din Caragiale, de pildă, s-au scos idel surprinzătoare, ne care eu le-am analizat într-un alt studiu și nu voi stăruî aici. Clasic-rămas-modern mi se pare (am mai spus-o) transpunerea lui Pintilie la D'ale Carnavalului, Clasic-făcut-modern, mai exact contrafăcut, mi se pare Rică Venturiano craidon în izmene sau așaș killer funcționînd în presă, Dandanache mumie, Trahanache cunoscînd infidelitățile Jotichii și fiind complex cu ele, Veta cu amant mai copt decît sotul, sau erotomană ce linge castraveți. Spiridon cretin oniric, și tot ce strică patent mecanismul relațiilor propuse de autor, ca să vehiculeze, prin fraudă numelui său, false revelații contemporane, de dragul de a chema imaginația spre racorduri presupuse la zi. Aventura regizorală la în antrepriză moștenirea, o decalibreză, o deschetează și arată un compozit nou, bineînțeles hibrid, promitător de multe subtexturi. Dar fraudă e fraudă, — o acceptăm? Și în numele a ce?”

„Si aici se pune chestiunea capitală: vrem tradiție sau vrem antitraditie? Antitraditia nu se poate rezema decît pe tradiție. Dar noi vom avea în curînd o antitraditie tot mai bogată, fără să mai avem tradiție. Si atunci antitraditia, nemaivînd rezarm, nu va mai fi decît confuzie. Pe ideea de „hai să facem modern” (adică în opoziție cu piesa clasică) nu vom mai avea într-o zi nici modern, fiindcă nu vom mai avea clasic. În loc de a dezaia modernitatea clasicului rămas

modern, el e făcut modern, adică molesat, și firma lui acoperă fraudulos elucubrația regizorului eseist. O parte a criticii e mai bucurăoasă de aceste elucubrații. Noi am fi datori, aici, să păzim firma. Dacă într-adevăr credem în ea.

„Regizorul e și el om de gîndire socială și culturală, ba uneori, în anumite regii, se vedește acut politic. Dar categoria aceasta a culturalului, cu implicație socială, pare să-l preocupe foarte puțin cît privește incidența operii asupra spiritului maselor. Nici regizorul inovatorist și autonomist, nici criticul care-l sprijină nu gîndesc categoria muzeală decît sub aspectul caducității, al prăfuirii, și nicidecum al duratei, statorniciei, eternității. „Muzeal” e pentru ei peiorativ, muzeul e o instituție moartă, un cimitir. Te miri atunci de ce mai avem muzeu, de ce ele pot vorbi imaginației prezentului, de ce ele sînt factori de cultură, mai mult decît meciurile de fotbal sau reuniunile de dans, care sînt incontestabil mai vii. Teatrul are, din nefericire, la noi, o infimă putere muzeală, deși expozate cum ar fi versiunile Caragiale date de Sică Alexandrescu sau Jean Georgescu, la televizor, suscită mult mai multă adeziune, în toate categoriile de spectatori, decît versiunile modernizate ale teatrelor noastre. De ce o fi atît de rău să ai un muzeu și să vezi o piesă în dulcele stil în care a fost scrisă? Dacă ești gînditor social, gîndește-te nu ce înțelege tineretul la ficcare parafrază modernă a unei opere clasice, dar măcar de unde va lua el, prin spectacol, a percepția exactă a unei piese clasice. În România nimeni nu mai prea dă o asemenea a percepție și un regizor care ar încerca-o ar fi considerat, de critica autonomistă, sinucidaș, iar pe el ar curge epitețele de „prăfuit”, „vetust”, „decolorat” și altele, sfîrșind cu infamantul „muzeistic”. Enzezii n-au decît s-o facă la ei acasă, îi privește, rușii la ei, italienii, francezii, la ei. Noi n-avem voie să ne aținem la „muzeal”, adică la canonic, noi avem voie numai să inovăm, să fraoăm, să parafrazăm. Dar făcînd numai copii din flori ajungem să ne pierdem linia legitimă, familia. Comunitatea spirituală românească nu mai e alimentată de nimic clasic, de mai nimic în spiritul său. Ce va deveni ea, nu la nivelul unor elite pretinse și pretențioase, ci la nivelul maselor? Ce va deveni ea cînd snobii și sneriații reviei vor dobindi monopolul, cînd estetizantii vor uita total vocația pedagogic-culturală

a teatrului în dezvoltarea conștiinței-de-sine a unei națiuni? Este Terențiu numa? Fata din Andros așa cum am văzut-o și Voiculescu numai Gimnastica sentimentală așa cum am văzut-o? Dar dacă nu sînt numai atît, ce mai sînt? Blaga, dacă nu e acel Zamolxe, pe care l-am văzut și criticat, ce mai e? Introducem în circuit valori falsificate, dar pe cele veritabile nu, sub cuvînt că ar fi muzeale, deci non-valori. După ce scară? Firește, a autonomiei spectacologice. Băgăm, conștient sau nu, vin fals, din vii altfel veritabile. Vinul e capitos, amețește, dar organismul, după o vreme, se resimte. Așa se va resimți și organismul social, după un tratament hiperestetizant, amețitor, în care regizorul ajunge, firește incurajat, din nou la concepția (expusă nu de mult la Piatra Neamț) că opera dramatică e pretext și autonomia spectacologică fără limită. Amețeala înainte de toate! Ce e durabil, e vetust! Ce e vorbă, e pretext! Aceasta ar fi gîndirea social-politică-culturală a noului antrepreneur. Intreb încă o dată, dar masele? Ce se întîmplă cu masele, în fața cărora luăm clasicii și-i dăm pe rătătoare, cum zice poetul? Cine ne împinge să ne destrucurăm mereu și total?

Cred că răspunderea acestei Secții va trebui să fie mai mare decît a fost pînă acum în discernerea valorilor truate, în favoare la snobii elitari, de cele autentice, cu incidență asupra marelui public. Va trebui să încurajăm, prin toate mijloacele, inclusiv premii ale Uniunii Scriitorilor, adevărea artistică cea mai înaltă, dar și cea mai puțin mistificatoare, între text și transpunerea sa scenică. Va trebui să arătăm cu degetul mistificările, acolo unde ele se întîmplă, în zona moștenirii literare, și să fim receptivi cu plîngerile autorilor în viață, de oriunde ar fi ei. Va trebui să milităm pentru cîteva editii necorupte, fie ele și (așa-zis) „muzeistice”, ale spiritelor mari din literatura dramatică română și universală. Încurajînd experimentul, inovația, fantezia regizorală, scriînd piese experimentaliste, inovatoare, moderne, va trebui să nu uităm niciodată că centrul de greutate al educației unei colectivități stă în puterea tradițiilor sale clasice. În fondul comun, ideatic și estetic, la care pot să consimtă toți. Va fi drept să pretum pe acel oameni care în loc să destrucureze o cultură în datele ei fundamentale prin alterare sistematică, vor năzuî să o consolideze prin respectul operii literare. Va trebui, prin toate mijloacele, să întărim acest respect.

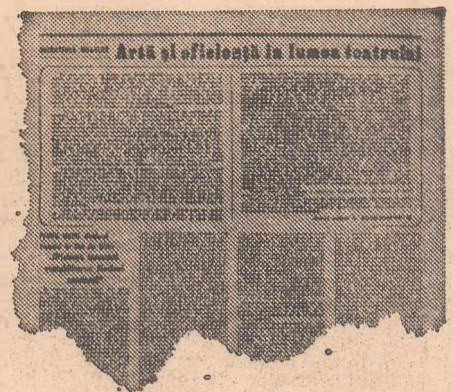
„Si, cît va depinde de noi, așa vom face.”

„Duoă cum rezultă din cele de mai sus, ne preocupă în gradul cel mai înalt și modul cum este prezentată această piesă. Umplerea repertoriului cu un nume de prestigiu clasic exploatat totdeauna eseistic, critic, distorsionat pînă la rocambolesc, nu e de natură să ne sîtisfacă. Nu considerăm piesa clasică numai un cîmp de exercițiu al vervei spectaculare parafraza-toare, ci am dori-o restaurată măcar uneori în chiar substanța ei originală. Nu sîntem o cultură chiar atît de abundentă incît să ne permitem să sărim aproape sistematic modelele noastre clasice în favoarea unor hachițe estetice circumstanțiale travestite fraudulos sub prestigiul inovației.”

PAUL EVERAC

P.S. Nu împărtășesc ideea că Teatrul Național din București ar fi deficitar pe linia de clasici români, de vreme ce el are în repertoriu un Alexandru — T. Mușatescu și

un Caragiale, un Delavrancea și un G. M. Zamfirescu, și se pregătește de Vlaicu Vodă și de Act venețian. Un teatru care a scos din uitare Danton într-o reprezentare exemplară nu are de ce să se rușineze de prestația sa.

„Ideile bune pot veni din interiorul teatrului, nu din afara lui”

Cînd sediul istoric al teatrului brăilean se află în curs de restaurare, cînd spectacolele noastre se desfășoară în săli pentru care plătim chirie, este mai dificil să ne angajăm într-o dezbateră privind rentabilitatea actului de cultură. Dar dispunem de o experiență și, în același timp, știm că problemele noastre sînt problemele tuturor. Cred, în consecință, că ideile bune, în acest domeniu, pot veni din interiorul teatrului și nu din afara lui. De pildă, o vreme, s-a sugerat că frecvența turneelelor în zonele de referință culturală ar putea fi o soluție pentru un teatru de provincie. Însă cine cunoaște problemele economice specifice unui teatru știe că un turneu, de regulă, înseamnă pagubă financiară și, cu puține excepții, afectează prestigiul teatrului. Un spectacol nu se poate monta oriînd și, mai ales, oriunde, în orice condiții. Suficiența și meschinăria îndepărtează oamenii de teatru. Ecuația artă și eficiență rămîne ambiguă cîtă vreme nu precizăm totuși un lucru de la sine înțeles, și anume că actorii și regizorii nu sînt producători de bunuri materiale. Măsura prin prisma căreia le apreciem activitatea nu poate fi exclusiv contabilă. Totodată, nu incupe nici o indoială asupra faptului că o chibzuință mai aplicată poate reduce substanțial cheltuielile materiale pretinse de montările noi. Elemente de decor, costume se pot refolosi, cum dealtfel și facem, deși, abuzînd în această direcție, nu ajungem departe. De la o vreme începe să se simtă. La Brăila, din fericire, ne bucurăm de participarea unui public receptiv și nu a fost nevoie, într-o fortificație mai aplicată, să recurgem la abonamente sau alte aranjamente de acest gen. Opinia mea rămîne aceea că sîntem datori de a face totul pentru a folosi cît mai eficient forțele și condițiile de care dispunem; în ordinea artistică a lucrurilor, bineînțeles, și la săli pline, evident, problemele financiare devin secundare. Dacă ni se cere mai mult decît este omenește posibil, e aproape sigur că beneficiul va fi mai mic decît azi. Si am în vedere, iar, beneficiul spiritual. Si astăzi, cel puțin la Brăila, acest beneficiu nu este deloc neglijabil.

MARIUS POPESCU
regizor, Teatrul „Maria Filotti”, Brăila

„Actorul trebuie să știe totul despre om”

(Urmare din pag. 13)

Cum îmi adaptez mijloacele de comunicare fiecărui student în parte? Gîndiți-vă și dumneavoastră: fiecare dintre ei are o structură umană diferită, provine din medii sociale diferite, se află pe o anumită treaptă de evoluție în plan spiritual, cultural, are capacități diferite de receptare, de concentrare, de asimilare a întregului și a detaliilor, de elaborare a sintezei, cu simț de observație mai acut sau mai vag, cu prezență de spirit percutantă, cu defecte paradoxale etc. În fața unei grupe de studenți mă aflu, ca în viața de toate zilele, în fața unor oameni contradictorii, neașteptați, pe care trebuie să-i cunosc, să mi-i apropiu, să găsesc tactica și strategia, adică metoda de a-i pune în stare creatoare. Dar studenții mei nu diferă numai între ei ci și între generații. Este uluitoare cît de rapide sînt mutațiile petrecute în pregătirea lor pentru viață, în atitudinea lor față de viață, în cultură și chiar în plan biologic. Am constatat că aproape tot ceea ce mi-am însușit ca metodă de lucru cu 4 ani în urmă nu mai rămîne valabil la preluarea unei noi generații pe primele trepte ale institutului. Întotdeauna trebuie să-mi iau pedagogia de la capăt. Si lucrul acesta este incitant, este captivant. E ca și cum mi-aș retrăi mereu, la alte nivele, propria studenție, pentru că, v-am spus și va reoet, rămîn student chiar dacă am devenit rectorul acestui Institut (N.R. Unul din studenții profesorului Octavian Cotescu făcuse, în debutul acestui interviu, următoarea afirmație, ușor de stenografiat: „Cotescu a

rămas Cotescu și de cînd a devenit rector”). Iată, de pildă, cu ani în urmă eram obligați să predăm exerciții de eliberare fizică, corporală, pornind chiar de la necesitatea înlăturării sentimentului ridicolului pe care se presupune că-l are fiecare om cînd e pus în fața unui public. Se constată acum că aceste exerciții nu mai sînt necesare. Pentru că tinerii care vin azi în institut sînt liberi, sînt eliberați cum s-ar spune de o seamă de constrîngerii și false pudori. Totuși, ca să înțelegeți cît de complexă e pregătirea unui actor și ce travaliu implică, e de ajuns, cred, să vă spun că autocunoașterea trebuie întreprinsă, pedagogic, ca în medicină. E necesar ca actorul să cunoască fiecare segment al trupului său și fiecare mișcare pentru a deprinde valoarea sa ca putere de expresie. După cum trebuie să învețe toate detaliile comunicării, pentru că noi jucăm, e adevărat, cuvintele, dar încă foarte multe lucruri pe deasupra. Si ele nu pot fi inserate nici în zece cărți redactate odată pentru todeauna și valabile pentru mai multe generații de studenți! Condiția profesorului de teatru impune o permanentă eferveșcență și căutarea unor metode valabile acum și aici, conștient că mine ele nu mai sînt valabile. Din păcate, numărul studenților e din ce în ce mai redus și tradiția școlii noastre de teatru se poate pierde cu timpul. Vorbesc de această tradiție dinamică a pedagogiei artistice, a dantabilității și maleabilității în funcție de structuri atît de diverse, de contradictorii, care a dat naștere unor mari artiști ai scenei, unor păstrători și mesageri nobili, prin timp, ai spiritualității noastre.

Nu, teatrul nu poate să dispună niciodată. Pentru că teatrul nu s-a născut din nevoia de a constitui o instituție. Teatrul nu e instituție. Teatrul are la bază necesi-

tatea inițială a oamenilor de a se cunoaște pe ei înșiși și de a cunoaște mediul înconjurător, universul, de a-și stabili puncte de vedere cît mai adevărate în existent și de a se desăvîrși. Teatrul a devenit necesar din zorii civilizației, de pe vremea cînd oamenii au inventat posibilitatea de a se juca și de a juca. De pe vremea cînd își puneau în scenă, în plan imaginari, evident, conflicte posibile, drame posibile dar și bucurii posibile. Teatrul l-a ajutat pe om să se adapteze mai bine condițiilor de viață. L-a învățat, în sfîrșit, să trăiască. Teatrul înseamnă comunicare. Or, dispariția teatrului ar însemna amputarea spiritului. Ceea ce nu cred că se va întîmpla decît odată cu ultima cădere de cortină sau cu stingerea ultimului reflector de pe pămînt. Adică odată cu distrugerea civilizației noastre. În ce privește actorul, el nu reprezintă o excepție printre oameni. El reprezintă doar „succesul cel mai înalt al unor feluri de a fi comune umanității”. Tot Via nu, pe care nu l-am prețuit întotdeauna îndeajuns ca om de teatru, spune undeva: „Duoă cum sîntem cu toții, și într-un grad mai mic sau mai mare poezi sau pictori, tot așfiți sîntem deopotrivă actori. Prima grijă a aceluia care urmărește să definească arta actorului va fi așadar s-o lege de anumite înclînări ale umanității întregi.”

Actorul trebuie să știe totul despre om. Trebuie să cunoască cele mai complicate și mai neașteptate mișcări ale gîndului și ale sufletului omeneș. Începînd cu aspirațiile sale generale în planul conștiinței și terminînd cu cele mai intime detalii de comportament, care nu sînt altceva decît prelungiri exterioare ale vieții interioare. Actorul trebuie să fie un anatomist perfect al complexei ființe omenești, angajat continuu într-un proces de disecție

a manifestărilor existenței. Această permanentă investigație prismatică a umanului, printr-o asimilare desăvîrșită a ceea ce e semnificativ, demn de reținut pentru experiența trecerii noastre prin lume, trebuie să devină materia primă de lucru a actorului care, prin efortul său creator, se metamorfozează în expresia artistică menită să influențeze la rîndul ei nevoia de perfecțiune a omului. În acest sens actorul reprezintă pentru marea public un model. Prin urmare, actorul trebuie să fie atent la felul în care meditează asupra adevărurilor vieții și la ceea ce vrea să sponă lumii. El orientează, într-un fel, setea oamenilor de perfecțiune. Dar condiția actorului e de esență tragică. El trebuie să fie în același timp foarte personal, independent, dar și supus în procesul elaborării artistice. Supus unui program rigid și încărcat și epuizant de lucru, unui regim de viață complex, sportiv și spiritual, supus dramaturgului, regizorului, partenerului, echipei. Această existență paradoxală de „personalitate” și de „supus” îi cere actorului o mare doză de umilință, în sensul sublim al cuvîntului, de-a lungul întregii sale existențe. Un actor frivol, superficial, tactil, va plăti, oricum, într-un moment de criză al existenței sale, faptul că n-a fost supus rigorilor majore ale artei sale și n-a știut să ajungă la el însuși învingîndu-se chiar pe sine. Marile izbînzii ale unor actori se bizuie pe acest paradox dintre forța individului și umilință. Actul de creație înseamnă, evident, suferință și transfigurare. Ca să devină util cetății, să fie reprezentativ pentru oamenii care-l urmăresc, actorul trebuie să știe să se jertfească frumos și demn. Pentru că arta nu e numai oglinda vieții, e mai mult decît viața.

Opinia unui alegător

De bine

Bucuria de a lăuda în cadrul libertății de a critica este, acesta e adevărul, una din marile bucurii ale gazetărilor. Ori de câte ori a trebuit, fiindcă altfel nu se putea, să-mi spun cinstit părerea și să denunț cu violență racile grave în spațiul nostru spiritual socialist, am suferit cumplit și sufar și azi când îmi amintesc cu cită indignare m-am așezat la mașina de scris pentru ca să bat titlul articolului de acum două săptămâni — „Între principialitate și corupție“. Ei bine, de asta am și lipsit din revistă săptămîna trecută, nu mai puteam să însemn nimic, experiența care a determinat acel articol m-a umplut de o silă și de o revoltă care m-au secătuit. Nu se poate, îmi spuneam, să nu scriu asta — și vor fi și altele pe care am să le mai scriu — nu se poate, îmi spuneam, pentru că e vorba de noi și nu e bine să ne facem că nu vedem sau nu știm, ca să netezim cu orice preț o față care mai bine ar trebui spălată curat cu apă de izvor decit cu atitea sloganuri acoperitoare ale realității.

Dar azi sint bucuros, am de însemnat povestea unor fapte bune, care mi-au umplut inima de speranță și de încredere; e totuși mult aer curat în țara asta, se poate respira sănătos, există oameni pentru care munca și dăruirea și voința de bine și mai ales de mai bine sînt ca altarele unei credințe și pentru care apartenența la partidul comunist e o mare cinste care

se cere apărată și justificată cu toată înțința și cu toată viața.

Am fost la Tulcea, mai zilele trecute, primăvara zbura zimbitoare pe deasupra sufurilor și pauriile deltei înmugureau auriu în soarele care ieșise în sideful cerului adolescent, un vapor cit o nucă despica valurile spre Sfintu Gheorghe, împărăția era a lebedelor albe și a cocorilor, lișițele dormeau pe luciul de păcură ca pisicile pe acoperișurile fierbinți, ce fi-pete cumplite că ale unor lehuze săgetau grindurile în pragul ghiolului pregătind începutul vieții în lumea care nu înceta să despărta apa de pămîntul ca o părere. Stinghere, pe maluri subțiri așezările unor oameni care se încăpățînu să rămînă aici unde se născuseră și unde amenințarea era ca o măsurătoare a ritmului firesc al vieții. Nu cunoaștem încă acest județ, îmi ziceam, sau cunoaștem nițel partea lui de pămînt și agricultura scoasă dintr-o milenară amorteală, dar delta rămîne încă un prag al pitorescului de care nu trecem și aici viața e cea mai aproape de începuturi. Sint datocii mari ce urmează să fie încă plătite față de acest finit dintre brațele Dunării și față de locuitorii lui și m-am simțit eu însumi dator. La Mahmudia, unde puteai să crezi — cum s-a și crezut de către autorii unui film — că e capătul lumii, viața pulsează industrial, împletită cu toate amintirile satului pescăresc neschimbat în legendele loturilor și ce rămîne e stația de concasoare și de încărcare a pietrei pentru marile furnale de la Galați, și exploziile produse cu zeci de vagoane de trotil!, aruncînd munții în aer, dar oamenii au revocă prezența vieții social-culturale din restul țării, așa cum au cei de la Mila 23, de la Ro-

seti, de la Crișan, și din toate așezările pentru care prezența apei e singura rațiune de a le face să existe. Aici se ajunge greu, aici se ajunge mai ales pentru odihna „pămîntenilor“ în condiții de pitorească și semi-primitivă încă. Bucureștii, de pildă, nu are prin instrumentele sale de cultură și știință centrale un program de urbanizare spirituală pentru această zonă umană.

Localnicii încă se mai uită la lumea ce vine în zonă cu acca curiozitate veche față de trecătorii ciudat de vremelnici într-o lume care parcă are încă menirea să rămînă rezervor de pitoresc. La Tulcea se vine greu de la București cu o trupă de teatru sau cu o echipă de sazanți dar pe ulițele Crișanului! Să zicem. Astfel incit un plan sever în acest sens ar trebui să se impună cu decizie.

Factorii locali sint curajoși și harnici și nu ostensez să se zbată și pe uscatul Tulcei, ca și în lumea deltei, s-au întreprins multe acțiuni care arată că stau mai bine, măcar ca inițiative, decit colegii lor din județele cu condiții fericite într-adevăr.

Dar eu vreau să mă întorc la povestea faptelor bune care se petrec din ce în ce mai vizibil în agricultură și un semn ar fi încheierea însămînțării în fruntea țării. Sigur, și Tulcea se află într-un firesc proces de reconsiderare a atenției acordate agriculturii, sint și aci, ca peste tot, ambiții mari dar ele mai trebuie slujite și de citeva exemple care să facă evidentă redresarea agriculturii și căile ei.

Lîngă Tulcea, la patru kilometri, e o stație pe care aș numi-o pilot, o fermă complexă condusă de un inginer, pe nume Caragea, de la care se poate învăța foarte mult. Se poate în-

văța înțil cum se cresc cu cap într-o îngrășătorie cu triplă întrebare: țare miei, cum se ajunge ca lina să aîngă nouă centimetri în lungime, cum se poate economisi energia electrică asigurînd aerisirea pe cale naturală, cum se dezvoltă fără cheltuieli apăsătoare industrii anexe, cum se chivernisește americaneste forța de muncă, și ce înseamnă să pui sufletul atunci cînd te apuci de treabă pe banii țării. Ușor-cîrit de excepție al inginerului C. exploatarea inteligentă a condițiilor create, sau mai exact, știința colaborării cu cadrele și ambiția de a demonstra că dacă vrei se poate. Dar soluțiile lui și ale celor din conducerea județului cu care colaborează nu trebuie să rămînă unicate. Ce mă surprinde pe mine e că nu se dau jos din birourile lor cei în drept, să vadă pe viu, și curajos să dea ordinul generalizării să zicem măcar a ideii cu îngrășătorie a mieilor. O anchiloză funcționează încă foarte bine la Ministerul Agriculturii cu toate întineririle lui însă pînă se dezanchilozează treaba noi trebuie să mincăm și în agricultură nu se poate aștepta prea mult, s-a văzut. Măcar rotirea anotimurilor să fie respectată, fiindcă de știut se stie cum vin ele unul după altul, nu mai trebuie aprobări, vara vine fără aprobare.

Însă vara e mai ușor să fii luat prin surprindere, fiindcă e cald, mai sint verdeturile, însă toamna, cînd se numără bobocii și se constată că sint mai puțini decit s-a prevăzut, și iară cînd bate crivățul, ca să nu mai vorbesc de primăvara cînd ustură vîntul de martie, atunci e mai greu! Și e timpul să generalizăm mai activ faptele bune și poveștile oamenilor de înaintea.

DINU SARACU

O lume care se grăbește frumos

La noi în Borșa, într-o vale adîncă de aproape 2.000 de metri între munți și păduri, televizoarele se strică des fie din cauză că releu se defectează continuu iar orașul Cluj-Napoca, unde își au domiciliul secretarii excelenței sale. d-l Releu, e la citeva sute de kilometri depărtare, fie din cauza prea marii fluctuații a tensiunii curentului care se pare că nu vrea să rămînă cu nimic mai prejos decit oscilația tensiunii umane în corpul febril al secolului XX. Așadar, starea normală a televizorului meu e aceea de stricat, dar ceea ce e și mai curios, de cite ori vine meșterul Drugă să-l repare, îl desface, îi cercetează lămpile, îi ia tensiunea pe ici pe colo, îl mai atinge cu virful ciocanului de lipit pe la cositoare și apoi îi dă drumul și, culmea l, merge. „N-a avut nimic — zice depanatorul —, ce bani să vă iau? Veniți peste o săptămînă și dacă iar se strică, mai vedem; deocamdată n-am descoperit nimic“. Așadar televizorul meu e tot timpul stricat dar n-are nimic, e sănătos tun, adică, dar tot timpul nu merge. S-au înciint și televizoarele astea de cînd vād atitea întîmități de familie, s-a făcut a dracului și tehnica asta de cînd sfî pe lîngă casa omului!

Mi-am „reparat“ televizorul săptămîna asta pentru a vedea neașurat „Furtuna“ de Shakespeare și Cenuclul Flacăra de Adrian Păunescu, cu atit mai mult cu cit în emisiunea de joi a cenuclului s-ar putea să intru și eu, fiind pe scenă la Poli-valentă cînd s-a filmat. În spectacolul d-lui Shakespeare nemaivînd cum să intru, a intrat dînsul în emisiunea vieții noastre atit de adînc incit copiii multor mame gravide care au văzut transmisiile din magnifica Integra s-e vor naște, sint sigur, cu gemenetele Shakespeare în sine.

Deci, în așteptarea celor două emisiuni, fiind simbată seara, după ce ne-am hrănit și culcat copiii, în acel moment de liniște după o zi plină de treburi cînd te trezești față în față cu soția, după o săptămînă de muncă, te uiti în jur și nu mai ai nimic de făcut și abia atunci îți se pare că o vezi pentru prima dată în viața pe soția ta și deodată nu mai ști ce să faci și să-i spui, obișnuit tot timpul să faci cite ceva, și se crează parcă un gol nefiresc, mare și umflat ca o parașută care te-ar lăsa pe un cîmp de pe celălalt tărîm, într-o astfel de clipă, simkă 10 aprilie, ne-am uitat pe programul TV, am văzut scris: ora 22,15 „LUMEA SE GRĂBEȘTE“. Fantezie muzical-distractivă, și ce ne-am zis? : „Ia, hai să vedem cum se mai distrează televiziunea noastră, că noi aici, în orașul acesta de pe fundul lumii, ne distrăm de minune“. Dar ceea ce a urmat a întrecut în fantezie și inteligență cele mai înalte pretenții pe care le-aș fi putut avea vreodată de la o emisiune „muzical-distractivă“.

Ne-am obișnuit atit de mult cu ideea că la noi nu se poate, că tot ce e bun și fantastic trebuie să vină de la alții, incit primele cuvinte care-mi vin pe buze după terminarea emisiunii sint tocmai acestea: NU SE POATE! La noi așa ceva? O emisiune făcută la noi cu atita risipă riguroasă de inteligență, bun gust și bun simț, ritm, măsură, stăpînire desăvirșită a mijloacelor tehnice incit realitatea imaginilor TV propuse părea să fie, la un moment dat, singura posibilă, așa ceva nu se poate! Mă uit în program din nou: n-o fi cumva o coproducție, un truc de montaj ca și acelea care se fac de revelați? Însă nimic din toate acestea. Citesc pur și simplu stupefiat: „Scenariul: Dan Mihăescu, Titus Munteanu și Octavian Iordăchescu. Coregrafia: Cornel Patrichi. Decoruri: Cornel Ionescu, Alexandru Oana; operator șef: Ovidiu Drugă; regia de montaj: Doina Anastasiu. Realizatori:

Titus Munteanu și Dan Mihăescu.“ Așadar, numai ai noștri! Culmea! Se poate face deci și la noi televiziune pur singe, televiziune de cea mai nobilă rasă, televiziune sută la sută și chiar televiziune mie la mie, adică de milioane! Atit de înrădănat e complexul provincialității în mine incit și în clipa aceasta cînd scriu o voce perfidă insinuează în mine: dar dacă faci o gafă, dar dacă realizatorii respectivi au copiat nu știu ce film străin, dar dacă au tras cu ochii ici și colo, dar dacă au copiat de ici și de colo? Dacă e așa, treaba lor, riscul lor, gafa lor! Treaba mea de acum, ca spectator din Borșa, Maramureș, care n-am de unde să știu toate dedesubturile, e să mă entuziasmez și să declar public: da, sint entuziasmat de emisiunea „LUMEA SE GRĂBEȘTE“ de simbată, 10-IV-1982, realizată de Titus Munteanu și Dan Mihăescu și cum sint o parte infimă din această lume, mă grăbesc și eu să comunic celor care n-au văzut emisiunea să scrie urgent Televiziunii s-o reprogumeze neapărat și s-o pună apoi la loc de cinste în filmoteca sa de aur ca pe-o performanță istorică.

Cintăreții care au participat la emisiune sint cei pe care îi vedem toată ziua, bună ziua și chiar bună seara la toate emisiunile noastre, deci e limpede că marile merit nu este al lor, marile merit este al celor nevăzuți din spatele lor care ne-au făcut să trăim senzația clară că vedem pentru prima dată pe Florin Pierșic, Angela Similea, Cornel Patrichi și ceilalți. Văzînd această emisiune am avut încă o dată revelația limbajului specific al televiziunii ca artă și mai ales a ideii că televiziunea e, în aceeași măsură, știința care se pretează în cel mai înalt grad la interdisciplinaritate. Ce forță autonomă dobîndește limbajul imaginii TV cînd camera, decorurile, costumele și regia se exprimă din interiorul ideii de cîntec și muzică, de spectacol și artă! Ce artă complexă și fascinantă poate deveni televiziunea noastră dacă își ia în posesie cu toată conștiința și competența profesională propriile ei mijloace de exprimare, poate cele mai complexe din arsenalul tuturor artelor și meseriilor! Și ce poate ieși cînd niște oameni de o mie de ori competenți, perfect stăpînitori ai mijloacelor tehnice, le pun pe acestea în slujba spiritului astfel incit impresia de efort și contrafacere să dispară și să nu rămînă pe micul ecran (devenit atit de mare prin valoare) decit senzația că spiritul însuși și însuși geniul inventivității și imaginației umane se exprimă pe sine făcînd dintr-o meserie oarecare, dintr-un meșteșug oarecare cum sint atitea în secolul XX, una din cele mai fascinante și mai moderne arte, lăsîndu-ți la urmă în suflet sentimentul de mindrie și bucurie că într-adevăr ești pe culmile tuturor cuceririlor tehnice ale secolului, pe culmile pașnice și frumoase ale inteligenței umane.

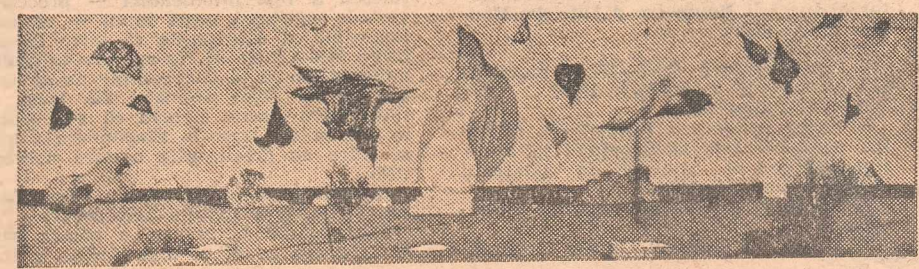
Nu știu care este creierul acestei emisiuni, mi-ar plăcea să cred că este un creier colectiv, însă oricum ar fi, fiecare imagine era gîndită cu precizie și funcționa atit în sine, ca imagine artistică de sine stătătoare, cit și ca secvență perfect integrată în ansamblul mai mare al emisiunii. Da, cu siguranță, putem trece peste calitatea indoielnică a textelor și a unor compoziții muzicale într-o astfel de emisiune în care chiar prezența fizică a superstarurilor noastre părea că nu face decit figurație într-un scenariu în care rolurile principale erau deținute de ingeniozitatea filmărilor, a montajelor, a supra-punerilor, a combinațiilor dar tot felul dintre iluzia pură și realitatea iluziei, în care vedetele erau inteligența, imaginația, bunul gust, tehnica desăvirșită, stăpînirea perfectă a limbajului specific teve, geniul inventiv al unor spirite nevăzute despre care scriu acum cu admirație și prețuire. Atit de exemplară mi s-a părut emisiunea incit, cînd mi s-au intercalat ca „mari surprize“ niște filmări făcute cu vedete din Cipru și Suedia care urmau să fie expediate la nu-mai-știu-care-mare-festival internațional, acestea mi s-au părut fade, sleite, anoste, plate, șters, goale, fără urmă de scîlpire vie și surprînzătoare a inteligenței, așa cum mi se păreau altădată emisiunile noastre în raport cu cele străine. Ce să mai zic de „muzica populară“ filmată la „Pescarusul“?... Parcă am coborît în pinivna Televiziunii pe scara din șură a rutinei, atit de mare a fost diferența între tragerea de suflet și de inteligență cu care s-a lucrat la cele două părți ale emisiunii. Am inchis imediat televizorul ca să nu-mi subminez singur entuziasmul.

Multumesc tuturor marilor profesioniști ai Televiziunii care au realizat emisiunea „LUMEA SE GRĂBEȘTE“, demonștrîndu-ne că oricîtă grabă ar fi pe planetă, secolul XX se poate grăbi frumos, trebuie să se grăbească nu numai incet, cum spune dictonul, ci mai ales să se grăbească frumos. Și chiar foarte frumos. Exceptional de frumos. Frumusețea presupune ritmul și măsura care să rimeze cu sufletul cel mai fierbinte al omului.

Acum, s-ar putea ca aceste rînduri să fie o imensă gafă a provincialismului meu. S-ar putea ca televizorul să-mi fi fost prea mult timp „stricat“, s-ar putea să nu mă mai fi uitat de cîțiva ani la televizor, mai precis de cînd am citit extraordinarul avertisment al lui Pavel Cămpăanu: „Oamenii și televiziunea“, și că, între timp, nivelul valoric al emisiunii de simbată a devenit ștacheta generală a tuturor emisiunilor distractive la care din obișnuința neîncrederii nu m-am uitat. Tot ce se poate! Ar fi cu atit mai bine pentru toate lumea și m-aș bucura să fii eu cel ridicol, provincial și anacronic. În acest caz, vă rog să considerați rîndurile de mai sus ca o bucurie strict personală: într-o seară de simbată din mileniul al II-lea, era noastră, un om de pe planetă a redescoperit Televiziunea română. Cred că nu numai suferința și lacrimile trebuie să-i solidarizeze pe oameni ci și bucuria. Mai ales BUCURIA. Din spirit de solidaritate întru bucurie scriu aceste rînduri: pur și simplu am o stare sufletească atit de frumoasă și curată incit așa vrea ca toți oamenii să se conecteze la ea.

Da, Televiziunea română există prin spiritele care mîncesc și vîghează ca ea să existe!

ION ZUBAȘCU

NIKOLAUS BERWANGER

Nu-i voie...

Știm doar din povești cum am ajuns pe lume. N-avem de unde afla ce s-a întimplat pe vremea cînd lumea era din cele mai rînduite. Dar așa-i viața. Ajungi pe lume, fără ca cineva să te fi întrebant dacă, de fapt, vrei sau nu să calci pe acest pămînt, iar, după ce, în sfîrșit, ți-ai făcut apariția, ai mereu de auzit: „Nu-i voie!“.

Firește, fiecare dintre noi poate să nu fie de acord cu acest „nu-i voie“, mai ales atunci cînd ești strîns în perne și scutece și faci ceea ce n-ai face, dacă n-ar trebui s-o faci. Nici mama, nici bunica nu se opun protestului în asemenea situații, fiindcă plînsul întărește plămîni, iar de oameni puternici avem nevoie.

Nu tot atit de simplu stau lucrurile, cînd ajungi să umbli pe picioarele proprii. Toată ziua ai auzi: — „Pleacă de acolo, nu-i voie!“ sau „N-ai urechi, n-ai că nu-i voie!“ Căci, omul face de obicei ceea ce nu-i voie. La vîrsta asta, dar și mai tîrziu.

Treburile se complică mai ales cînd începi să vorbești. Dacă înaintea de asta, mama se îngrijorează și aleargă la doctor ca să afle de ce tocmai copilul ei nu vorbește, după aceea nu mai prididește să răspundă la tot felul de întrebări: „Cine au fost părinții primului om pe lume?“ „De ce soră-mea nu e ca mine?“ „Trebuie mama să se supere neapărat, dacă se mbată tata?“ „De ce tună și fulgeră?“ „De ce vacile nu rid niciodată?“.

Nu întreba atitea. Copiii nu trebuie să le știe pe toate. O să învătăți totul cînd va fi cazul! îl spune plodului intruna.

Și ce învățăm la școală? Că al voie să repeți numai ceea ce învătătorul ți-a spus cu o zi înainte, căci copiii nu știu, de fapt, nimic! Că numai acea muzică e frumoasă, care place și părinților! Că fata e de treabă, dacă a rămas ca atunci cînd fusese învelită în scutece! Că nu trebuie să susții numai ceea ce găsești că e drept! Că un zid ce-ți barează calea nu poate fi doborît cu capul! Că nu oricînd omul poate fi de părerea lui! Că șeful are dreptate, chiar dacă, de zece ori pe zi, prostia îl bate pe umăr!

Pînă aici ajunsesem cu cugetările mele, cînd neavastă-mea care-mi cenzurează tot ce scriu, — la noi în casă, cu egalitatea e o poveste — mă repezi: — „E cazul să isprăvești cu de-astea, nu-i voie să...“

N-o lăsa să-și termine vorba, îmi strînsel hîrtoagele și mă dusei pe drumul cel mai scurt la redacție, în definitiv, nu-i voie să ce-dezi imediat, dacă femeile... O, Doamne, am ajuns și eu să scriu „nu-i voie!“ Fraților, nu putem noi oare trăi, fără acest „nu-i voie“?

In românește de ERWIN LESSL

In plin cîmp de bătălie

Prezența la Paris a lui Take Ionescu a dat un puternic impuls propagandei românești în Apus.

Principala lui preocupare atît în capitala Franței cit și la Londra și în celelalte capitale ale Antantei a fost lămurirea poziției României în urma încheierii păcii Rusiei cu Puterile Centrale, și totodată împrejurările în care și ea a fost constrinsă să încheie — prin Al. Marghiloman — pacea separată cu Germania și aliații ei. Pentru aceasta, dorind ca România să-și păstreze situația de aliată, dobîndită prin tratatul din 1916, el a căutat în primul rînd, cum s-a văzut și în scrisorile anterioare, să convingă de loialitatea poporului român și de legitimitatea aspirațiilor sale pe primul ministru Clemenceau, care era într-adevăr furios ca un „figru”, și pe ministrul său de externe, St. Pichon, și în același timp, prin călătoria întreprinsă la Londra și prin memoriile înaintate, pe Lloyd George, primul ministru englez, și pe lordul Balfour, ministrul de externe al Angliei.

Spre a atinge acest scop, fără de care totul s-ar fi prăbușit, el a urmărit să stabilească legături și cu alți bărbați politici francezi proeminenți, ca Louis Barthou, fost premier, Franklin Bouillon, precum și cu diferiți ziariști, printre care se afla și L. Dupuis, directorul ziarului Le Petit Parisien.

Pentru a-și arăta admirația și devotamentul pentru eroismul legendar al Franței, el a făcut în luna septembrie și o călătorie în Nord, vizitînd cîmpul de luptă de la Reims, unde s-au dat lupte atît de crîncene, și unde a fost bombardată de obuzele tunurilor germane însăși celebra catedrală gotică, construită în sec. al XI-lea. Pentru a oferi o imagine cit mai plastică a distrugerii orașului, el l-a comparat, pe drept cuvînt, cu dezastrul săvîrșit la Pompei în anul 79, de către cumplita erupție a Vezuviului.

Rar s-au scris pagini mai cutremurătoare despre acest cîmp de luptă ca cele scrise de românul Take Ionescu.

În același timp el intenționa să viziteze și frontul de la Salonic, de la care se aștepta rezolvarea situației militare din Balcani.

O profundă nedumerire și dezamăgire i-a produs intîlnirea cu Sharp, ambasadorul Statelor Unite la Paris, care, deși țara sa se afla în război cu Austro-Ungaria, împotriva căreia lupta și România, nu cunoștea deloc revendicările teritoriale și naționale ale României, singura problemă de această natură pe care el o cunoștea fiind problema chehă. Ambasadorul american la Paris a fost inițiat astfel în aceste chestiuni prin discuțiile avute cu Take Ionescu și prin memoriile acestuia, care au fost înaintate președintelui Wilson.

Conversațiile avute cu Sharp l-au convins și mai mult despre necesitatea intensificării propagandei românești în Occident, motiv pentru care intenționa să viziteze, pe lângă Italia, și Statele Unite.

Pentru ca lupta împotriva Austro-Ungariei să se dea pe mai multe planuri diplomatice, el a căutat totodată să aibă cit mai strînse legături și cu exponenții politici ai Serbiei (viitoarea Iugoslavie), și indeosebi cu Nicola Pașici și Marinkovici, cu care se cunoștea din 1913 de la București, ambii fiind delegați la conferința de pace cu Bulgaria, și din 1917 de la Iași, precum și cu exponenții viitorilor Cehoslovacii, T. G. Masaryk și Eduard Benes. În scrisorile următoare aceste legături se vor releva și mai pregnant, ele fiind punctul de plecare al Micii Înțelegeri.

Cum emigrația română de la Paris, din motive politice de partid, nu acționase pînă atunci în mod solidar, Take Ionescu a căutat să unească și să consolideze rîndurile acesteia, întreținînd relații strînse indeosebi cu Paul Brătășanu, directorul ziarului La Roumanie, cu doctorul Ion Cantacuzino, cu Vasile Lucaciu și mai apoi cu Octavian Goga.

Cel mai apropiat colaborator al său în această perioadă a fost însă Nicolae Titulescu.

Împreună cu aceștia și cu mulți alții, el va forma apoi la 3 octombrie 1918, Consiliul Unității Naționale Române, care avea să fie recunoscut apoi de către guvernele Franței, Angliei, Statelor Unite și Italiei ca unic reprezentant autorizat al poporului român.

VASILE NETEA

Paris, luni, 9 septembrie, 1918.

„M-am întors la ora șase (18) fiindcă aștept o vizită. Vizita unui domn. Domnul Franklin Bouillon?). Aici totul este complicat. Se trag prea multe sfori, nu știu ce voi reuși să fac, dar eu îmi voi întrebunța tot calmul... Am dejunat cu Paulică Brătășanu, cu Lucaciu?) și cu Pangal. Ei nu știau că m-am întors. Au fost atît de mirați văzîndu-mă ca și cum aș fi căzut din cer. Apoi am văzut pe doctorul Cantacuzino?) la el.

Paris, miercuri dimineața, 11 septembrie 1918.

„În această dimineață mă voi duce să văd pe Pichon și probabil miine pe Clemenceau. Toate aceste chestiuni mă plitesc și mă dezgustă. Este întotdeauna de refăcut cu stăruință ceea ce s-a stricat. (Se referă la pacea separată de la București încheiată de Al. Marghiloman). Am redevenit calm. Lucrurile merg aproape așa cum le-am prevăzut în urmă cu două luni...

Paris, vineri, 13 septembrie 1918.

„În această dimineață am revăzut iarăși români. Totdeauna revin cu aceleași „istorii” dar și eu mi-am luat astăzi partea mea. Ei vor trebui să înțeleagă bine glasul rațiunii acum sau mai tîrziu. Am văzut de asemenea pe Levi-Strauss?). Am văzut din nou și pe Clemenceau. Este surprinzător de viguros chiar și acum cînd se apropie de 80 de ani. Foarte, foarte amical cu mine. L-am văzut la orele trei (15) în fața hărții cu noile succese de pe front ale americanilor. Sint exaltante și cu pierderi minime. El era radios... Apoi am făcut un lucru unic de la sosirea mea în Franța: am mers o oră și jumătate la Bois făcînd inconjurul lacului mergînd pe jos... Această plimbare pe un soare frumos mi-a făcut mult bine. Eu văd din nou totul în roz...

Dumnică voi merge la Berthelot.

Ieri am dejunat cu Painlevé?), Rene Renault?) și Albert Thomas. După aceasta am avut o lungă întrevvedere cu Franklin Bouillon și alta cu Victor Antonescu?).

Seara.

„Pangal și apoi Victor Antonescu au venit să mă vadă. Totdeauna e vorba de aceleași lucruri, totdeauna. Apoi m-am dus să văd pe Cantacuzino și pe Lucaciu, și în urmă să cinez la restaurantul „Eduard al VII-lea” cu Brătășanu și Fagure, invitații de un evreu de la Botoșani, care se găsește aici de 28 de ani și a devenit foarte bogat. Un dîneu ca odinioară, cu vin alb, roșu, șampanie și Porto, stridii, potirnică, sufleurii etc. etc. Eu n-am luat decît o supă, un pui și apă minerală... Acest om ne-a povestit viața sa foarte interesantă. Am acceptat această invitație fiindcă amfitrionul, în amintirea țării sale de odinioară, ne-a oferit gratis casa în care s-a instalat ziarul nostru La Roumanie.

M-am întors acasă pe la zece seara. Noaptea era superbă, cu un clar de lună așa de frumos, dar foarte rea pentru front, fiindcă lumina ei facilita întrebun-

țarea gazelor germane (se referă la gazele de război utilizate de germani). Luptele sînt îngrozitoare mai ales între germani și americani, dar aceasta ne umple inimile de speranțe.

Paris, luni, 16 septembrie, 1918.

„M-am întors de pe front unde am plecat duminică dimineața. La șapte și jumătate eram în gara de Est și am plecat pe la orele opt, sosînd la Epernay?) la zece ore, mergînd cu un excelent expres. Am stat în picioare tot timpul, negăsînd nici un loc. O, ce spectacol îngrozitor. Toate orașele și satele din cale erau distruse ca într-o viziune de apocalips. Eram în plin cîmp de bătălie. La Epernay, pe un soare strălucitor, mă aștepta Marshal-Perier?). Acolo se afla deasemeni și d. Guillemin, fost delegat al Franței în Comisia Dunării, de la Galați, fost ministru la Atena, un vechi amic al meu. Am dejunat la țară. Eu n-am gustat nimic. După dejun, în două automobile, cu Guillemin, Marshal și un alt căpitan am plecat la Reims (peste 25 de km). Nu voi uita niciodată cele văzute, fiindcă orașul e acum un Pompei. Un adevărat Pompei. Deși am stat patru ore în acest oraș, totuși n-am putut vedea ceea ce a fost odinioară marea catedrală gotică, din care n-au mai rămas decît ruinele. N-am văzut nici un singur locuitor, nici o casă care să nu fi fost dărîmată, nici un singur acoperiș. Ce viziune cumplită a acestui dragut oraș care a avut 90 de mii de locuitori. În anumite case se văd încă prin ferestrele sparte mobile, lenjuri, lampă și altele. Marshal m-a fotografiat în fața unui perete al catedralei. Spectacolul văzut nu-l voi uita niciodată... La orele patru și jumătate (16.30) am mers, tot cu automobilul, de-a lungul frontului și am văzut baloanele de observație care pluteau în aer, trecînd prin Ville-en-Terdinois, Dormans și Chateau Thierry, mai mult de 50 de km. Satele și orașele erau absolut demolate... Ce lucruri infernale, toate de necezut. Se simțea prețutindeni duhoarea cadavrelor...

?) Franklin Bouillon om politic francez.
?) Vasile Lucaciu (1852—1922), fruntaș politic ardelean, condamnat în procesul Memorandumului din 1894, luptător de seamă pentru unitatea națională.

?) Ion Cantacuzino (1863—1934), profesor la Universitatea din București, întemeietorul acțiunii naționale din 1915, autor al lucrării Roumains d'Autriche-Hongrie (Paris 1918).

?) Sociolog.

?) Paul Painlevé (1863—1932), matematician, fost prim ministru în 1917.

?) Mare industriaș.

?) Victor Antonescu (1871—1945), ministru plenipotențiar al României la Paris, fost ministru al justiției în guvernul Brătianu din 1914—1916.

?) Epernay e centrul regiunii Champagne.

?) Delegat al Mareșalului Cartier General.

„Românii acceptă toate suferințele, dar ei nu vor accepta niciodată nedreptatea“

3 octombrie 1935; 5 mai 1936; 9 mai 1936 — sint datele esențiale a ceea ce s-a numit, cu un eufemism, „dosarul italo-etioopian”: declanșarea agresiunii Italiei fasciste împotriva Etiopiei; ocuparea Addis Abebei de către trupele fasciste italiene; anexarea Etiopiei, care împreună cu Eritreea și Somalia au fost înglobate în Africa Italiană de Est.

Lumea interbelică a fost zguduită. Speranțele popoarelor într-o evoluție normală, pașnică, a vieții internaționale, după atît de dureroasele încercări ale primului război mondial, prîmneau o grea lovitură prin actul de forță al regimului fascist italian, prin care un stat era șters de pe hartă ca entitate din sine stătătoare.

Alături de numeroase țări ale lumii, România a întierat cu vehemență acest act agresiv, ridicîndu-se cu fermitate și consecvență în apărarea Etiopiei a independenței, suveranității și integrității sale.

În cadrul dezbaterilor consacrate de Societatea Națiunilor acestei situații extrem de periculoase, Nicolae Titulescu avea să aibă un rol proeminent. De seze sale intervenții, în Adunarea și Consiliul Societății Națiunilor, s-au constituit, înainte de toate, în acte de condamnare severă a agresiunii fasciste italiene. Se regăsea, în această poziție concretă — disociînd realist regimul fascist și poporul italian prieten — atitudinea sa de principiu privind agresiunea și agresorul, eliminarea forței și amenințării cu forța în relațiile interstatuale, respectarea principiilor și normelor dreptului internațional. În același timp, Nicolae Titulescu a acționat cu toată consecvența și feroacitatea pentru adoptarea de măsuri ale comunității internaționale împotriva agresorului fascist, de sancțiuni multilaterale și globale, care să se constituie, deopotrivă, în măsuri de descurajare a oricărui alt potențial agresor. Revine șeful cancelariei diplomatice românești meritul de a fi luat atitudine în acest context complex împotriva nu puținelor manifestări evazive, ambigue, oportuniste și egoiste de care se făceau vinovate o serie de state, care — din considerente diverse, dar cu efecte la fel de dăunătoare — căutau să cludeze aplicarea sancțiunilor, să obțină beneficii unilaterale pe seama acelor state care înțelegeau să aplice cu scrupulozitate hotărîrile adoptate. Revine de asemenea șefului cancelariei diplomatice românești meritul de a fi acționat cu deplin realism și deosebită perseverență pentru a face operațiunile sancțiunilor adoptate împotriva agresorului.

Analist profund și cuprinzător, Nicolae Titulescu a intuit în mod exemplar efectele dezastruoase ale indeciziei unor cercuri politice ale vremii sale, atît pentru cazul în speță, cit și, pe cale de consecință, pentru destinele păcii și securității generale.

Poziția adoptată de Nicolae Titulescu în apărarea Etiopiei — ca expresie a celor mai largi cercuri progresiste și democratice din țara noastră, de fapt a întregului popor român — s-a bucurat de o largă apreciere pe plan internațional. Memorabilă în analele Societății Națiunilor va rămîne intervenția sa din 30 iunie 1936. Atunci, în Adunarea Societății Națiunilor, confruntată cu gestul unor ziariști fasciști italieni dezlănțuiți, care prin manifestările lor huliganice împiedicau Etiopia să-și sustină punctul de vedere, Nicolae Titulescu avea să clameze cu glasul său stentorial: „Faites sortir ces sauvages!” („Dați-i afară pe acești sălbatici!”).

Regimul fascist italian l-a declarat pe Nicolae Titulescu un inamic, dezlănțuînd împotriva sa întregul său sistem de propagandă, care, cu o violență maldivă și obscenă, a proferat la adresa sa cele mai imunde calomnii și cele mai directe amenințări. Oficiul fascist italian Giornale d'Italia declara în acele zile: „Atîtă vreme cit în fruntea politicii externe românești va rămîne domnul Titulescu, Italia nu va relua relațiile amicale cu România”.

Față de toți cei ce aveau să-l atace ulterior, fie în străinătate, fie în țară, pentru această atitudine intransigentă, Nicolae Titulescu avea să scrie, în 1940: „De fapt, eu eram un antrevizionist înfocat. Departe de a-mi face un păcat din aceasta, îmi fac un merit”.

GEORGE G. POTRA

„Situația internațională este grea.

S-au făcut toate eforturile necesare pentru ca, pe de o parte, obligațiunile statelor membre ale Societății Națiunilor decurgînd din Pact să fie executate cu scrupulozitate, iar ca, pe de alta, să se ia toate măsurile necesare pentru ca o pace dreaptă între Italia și Etiopia să poată fi restabilită cit mai curînd. /.../ Oricare ar fi însă divergența opiniunilor, un lucru apare clar. /.../

Cînd pacea va fi restabilită între Italia și Etiopia și amenințată aiurea, se vor găsi în deciziunile luate, în cursul ultimelor șase săptămîni la Geneva, elementele unui precedent prețios, de natură a descuraja tendințele de agresiune. /.../

Nu-mai teama că un război ar putea izbucni aiurea, numai dorința de a-l preveni prin toate mijloacele omenești ce ne stau la îndemînă explică atitudinea unor state legate de Italia printr-o afecțiune adîncă izvorîtă din afinitatea de rasă și o prietenie de veacuri. /.../ și dă adevăratul înțeles al celor petrecute la Geneva”.

„Pentru România, problema aplicării sancțiunilor date Italiei a fost o încercare cu adevărat dureroasă. Românii nătresc față de italieni sentimente de prietenie atît de puternice, încît a fost nevoie de întreaga principialitate politică pe care domnul Titulescu o atribuie României pentru a aplica Pactul fără șovăire și domnia sa crede că nici unul din colegii săi nu va putea contesta că România nu a pregetat nici măcar o clipă de la începutul acestei grave crize să-și îndeplinească obligațiunile pe care i le impune Pactul. Lînia politicii pe care domnul Titulescu a urmat-o ca ministru de externe a fost o linie dreaptă, dar a fost linia dreaptă a glonțului care străbate inima ca să-și atingă ținta. /.../

Domnul Titulescu are autoritatea de a afirma /.../ că, dacă sancțiunile nu și-au atins scopul, nu este vina Pactului. /.../

Nu pot fi uitate acele ședințe penibile în care se pierdeau ceasuri întregi ca să se știe dacă arama este o materie primă și nu pot fi uitate nici greutățile întîmpinate, în ciuda opoziției domnului Titulescu, cînd urma să se hotărască dacă /.../ sancțiunile gradate erau sau nu posibile. Părerea domnului Titulescu a fost întotdeauna — procesele verbale confirmă acest lucru — că este imposibil ca sancțiunile să intre în acțiune fără ca ele să fie aplicate în glob, automat, și că în caz contrar nu ar trebui să fie deloc aplicate. Să tragi la răspundere Pactul pentru că s-a greșit, în loc să fie trasi la răspundere oamenii care au greșit, este culmea nedreptății.

Experiența trăită dovedește că nu Pactul, ci oamenii trebuie reformați”.

„Există, din nefericire, o părere care se face din ce în ce mai simțită și im-

potriva căreia partizanii inițiali ai Societății Națiunilor luptă cu din ce în ce mai multă greutate. Se spune că sint Geneva state care își fac o situație pe lovituri de pumn și că sint altele care nu obțin situația la care aspiră, cu toate gesturile lor de devotament repetate fără întrerupere de cincisprezece ani. Se spune că Societatea Națiunilor nu dîtinge între cei care păcătuiesc și cei care nu păcătuiesc. /.../

Într-adevăr, prin propunerea care tot mai a fost prezentată se creează trei categorii de state, dintre care cele ca respectă Pactul sint cele mai nefecite. /.../

Statele nemembre ale Societății Națiunilor /.../ nu pierd nimic din punctul de vedere al exporturilor lor în state membre și au dreptul să cîstige tot ce pot printr-un surplus de exporturi în Italia. /.../

În cea de-a doua categorie intră membrii Societății care refuză să aplice articolul 16. /.../ Dacă ar fi vorba să se facă o problemă de sentiment, s-ar găsi prietenii italo-române o bază mult mai adîncă decît baza „seculară” a prieteniei austro-italiene sau a recentei prietenii ungaro-italiene. Și, totuși, românul care este Titulescu și-a călcat pe inimă și și-a făcut datoria acceptînd propunerea delegatului Regatului Unit. Dar ce vede el? Astăzi sint națiuni care refuză să aplice articolul 16. /.../ Deci, pentru ele, nic o pierdere; dar, pentru noi toți, spunî dl. Titulescu, da! /.../

În sfîrșit, a treia categorie, care cuprinde membrii Societății Națiunilor care aplică fidel Pactul, va suporta singură greutatea aplicării sancțiunilor.

I se cere domnului Titulescu, reprezentant al unui stat care face parte din națiunile latine, ministru al afacerilor externe al unei țări care iubeste profund Italia, să meargă în fața opiniei sale publice și să apere sancțiunile, așa cum au fost considerate aici, fără să poată să-și dea consolare că cei care nu aplică Pactul nu vor avea o situație mai bună. Cum se poate să i se ceară lui să apară în fața României pentru a-i spune: „Trebuie să pierzi tot ce ți s-a cerut la Geneva /.../. De ce? va fi întrebant. „Pentru că România este un membru al Societății Națiunilor care aplică fidel Pactul”. „Dar de ce îl aplicăm, dacă nu există nici un risc?”. Și cum românul este logic, își va spune: „Dacă nu se aplică Pactul, de ce am rămîne la Geneva?”

Domnul Titulescu are curajul să vorbească astfel chiar la Geneva pentru că el este un veteran al Societății Națiunilor. Niciodată n-a fost auzit vorbind cu o asemenea pasiune despre problemele care au un caracter ce interesează direct țara sa. Dar de data aceasta este vorba de o problemă de dreptate internațională.

Românii acceptă toate suferințele, dar ei nu vor accepta niciodată nedreptatea”.

Ministerul Muncii ne informează că s-au făcut toate demersurile pentru transferul sumei reținute ca garanție lui Brinicu I. Nicolae din comuna Dărmănești, județul Suceava, de la U.J.C.M. Suceava, la Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectare în construcții, unde este încadrat în prezent pe tentul.

„Am fost cu băiețelul meu de 3 luni la Policlinica de copii din Constanța, constatându-se că are otită acută bilaterală. Medicul i-a prescris, printre altele, și penicilină din 6 în 6 ore. Prima injecție i-am făcut-o la cabinetul de urgență (orele 18,00), unde am anunțat la ce oră să vină salvarea pentru următoarele injecții. Abia a doua zi la 10,00 a sosit, astfel că tratamentul a trebuit reluat”. (Lazăr Violeta, Constanța).

I.M.B. Sectorul III Miliție, circumscripția 11: „Verificările efectuate au scos în evidență faptul că reclamația lui Răzăganu Minu a fost întemeiată în sensul că numita Băicoianu Tudora a provocat în dese rânduri certuri cu familia reclamantului, pentru care a primit și un avertisment din partea organelor noastre”.

„La Centrul de croitorie din București, Șoseaua Mihai Bravu 123, lucrătoarea Cornelia Stoian preia comenzile de la clienți în mod preferențial — ne scrie Maria Rimboi. Programul nu este respectat, calitatea lucrărilor lasă de dorit”.

11 asociații de locatari din cartierul Parcul tineretului propun I.T.B.-ului devierea uneia din cele 3 linii de autobuze — 131, 331, 313 pe următorul traseu: Piața Unirii — B-dul Cantemir, B-ful Pionierilor, Calea Văcărești, Piața Sudului, cu stații comune cu ale troleibuzelor. Acest traseu, susțin solicitantii, ar asigura scurțarea liniei 131 care are capăt Piața Sudului — cu firești economii de carburanți.

Tot cu o propunere către I.T.B. vine și inginerul Florica Grasu din cartierul Giurgului: revenirea la traseul inițial al mașinii 323 (fosta 123), care avea cap de linie Piața Romană și nu Piața Unirii, cum are în prezent.

Consiliul Național al Apelor ne anunță că i s-a rezolvat cererea tovarășei Lungu Valeria, privind transferul solicitat.

Dumitru Naieni din București ne scrie despre satul copilăriei sale — Satnaieni, comuna Dichiseni, județul Călărași. Pe vremuri erau indicatoare care delimitau de unde și până unde ține un sat — subliniază corespondentul nostru. Azi însă, doar numele comunei este anunțat, trecând prin sate ca prin pădurea nimănui. De aceea, zice, din respect pentru satul Satnaieni și pentru locuitorii săi ar fi bine să fie plantate indicatoare cu numele satului.

„Două străzi din sectorul 2 al Capitalei — str. Elev Ștefănescu Ștefan și Zarandului — sînt nepavate, pline de gropi în care se adună apa ploilor, noi fiind obligați să facem o adevărată echilibristică pentru a le parcurge. Odată cu lăsarea nopții circulația pe aceste artere devine nu numai anevoioasă, dar și periculoasă din cauza lipsei totale a iluminatului electric”. (Grumberg Beatrice, București)

Consiliul popular al Municipiului Timișoara ne comunică rezolvarea situației locative a lui Schwartz Ana Maria prin atribuirea unei locuințe termoficcate, fond de stat, compusă din două camere și dependințe, în b-dul St. Plavaț nr. 141, apartamentul 33.

„De cîtiva ani în orașul Vălenii de Munte-Prahova a fost instalată o centrală telefonică nouă, cu prefixul 91, care urma să fie conectată la rețeaua interurbană. Nu înțeleg ce greutăți atât de mari trebuie depășite pentru a finaliza această lucrare. Nu este firesc ca o treabă odată începută să fie dusă la bun sfîrșit? Ca fapt divers, 92, de la Săcele, montată ulterior, funcționează de mult”. (Adela Popescu, București)

Cooperativa de producție meșteșugărească „Mobilă și tapițerie” ne comunică, privityr la sesizarea tv. Dumitrescu Constantin, apărută în „Flacăra” din 19.03 a.c. că lucrarea pentului a fost reevaluată, valoarea ei rămînînd la 6.823 lei — față de 11.000 lei, scăzîndu-se deci și contravaloarea corpului de bibliotecă refuzată de solicitant. Pentru abaterile săvîrșite responsabilul Pirontea a fost sancționat cu 10 la sută din retribuție pe timp de o lună.

Corespondentul nostru Dumitru Păpușoiu din Tg. Frumos ne informează, în detaliu, despre largă audiență de care s-a bucurat brigada științifică a medicilor de la spitalul orașenesc la întîlnirea cu oamenii

muncii de la Abatorul de păsări. Acțiunea continuă.

Procuratura județeană Vrancea: „Rezolvarea celor arătate de Istrate Dumitru din comuna Tifești, sat Bătești, județul Vrancea, fiind de competența organelor administrative O.C.O.T. Vrancea și D.G.A.I.A., am sesizat Comitetul executiv al Consiliului popular județean Vrancea să ia măsuri de intrare în legalitate”.

Stamboliu Alexe din București ne scrie despre necazul pe care i-l pricinuieste imobilul pe care îl are în posesie, fiind coproprietar cu A.C. Dorește să plătească și să răspundă doar de partea care i se cuvine. A.C., fiind un rău platnic, circumscripția financiară a sectorului 5 îl urmărește doar pe el pentru plată. Întrebarea omului ni se pare firească — de ce?

Ciucă I. Florica din comuna Ciolănești, județul Teleorman, proaspătă absolventă a liceului industrial cu profil mecanic din Alexandria, a fost repartizată la Întreprinderea „Is-laz” Alexandria, ca muncitor strungar. Cu toate că nu cunoștea strungul — meseria pentru care se pregătise era de prelucrător prin așchiere — s-a prezentat, cu gîndul bun de a învăța și tainele strungului. Nu a reușit, pînă în prezent, cu toate insistențele, să se angajeze.

Consiliul popular al Municipiului București ne comunică,

Aflăm de la profesoara Simona Trandafir din Arad despre frumoasa faptă a pionierilor din clasa a VII-a a Școlii generale nr. 18 Arad care au avut grijă, pe tot timpul iernii, de bătrîna Lengyel Margareta, femeie singură, foarte bolnavă. Devenită „bunicuța” lor, i-au pregătit și o primăvară frumoasă: i-au săpat și i-au pus la punct grădina de zarzavat, hotărînd ca în una din zilele calde s-o invite pe bunicuța și la iarbă verde.

privitor la solicitarea lui Stoican Marin, că i s-a rezolvat situația fiind repartizat la Întreprinderea de distribuție a gazelor naturale ca șofer.

„Este imperativ necesar ca Întreprinderea „Elba” Timișoara, producătoare de baterii electrice, să dispună ca aceste produse să aibă înregistrată și data fabricației, știut fiind că bateriile își pierd eficiența după un anumit termen. Achiziționarea lor în condițiile actuale expune pe cumpărătorii la prejudicii nedorite”. (Eugen Popovici, București)

Dumitriu Alexandru din Galați, electrician la Combinatul siderurgic, ne scrie în disperare de cauză. Are doi copii mici, și el și soția lucrează în 3 ture, vin deci obosiți, și nu se pot odihni în apartamentul proprietate personală „din cauza cooperativei „Avîntul” care are secție sub noi”. Nu ne-a dat amănunte despre specificul acestei cooperative vecine, dar înțelegem, din disperarea omului, care nu poate dormi în propria-i casă, că cel puțin în materie de zgomot sus-numita cooperativă ar trebui să-și domolească... avîntul.

Consiliul popular al sindicatelor Neamț ne comunică rezultatul cercetării scrisorii lui Trenchea Vasile, om al muncii la Centrul de cercetări C.F.S. Săvinești. Cele sesizate s-au confirmat. Pentru abaterile săvîrșite maestrul Buleu Vasile a fost retrogradat din funcția de maestru pe timp de 3 luni și mutat definitiv la grupul de aprovizionare al secției; fiul acestuia, Buleu Vasile, a fost mutat disciplinar la sectorul A.T.M. și amendat cu 200 lei de către comisia de judecată.

Corespondentul nostru Gheorghe Ion din Slatina, aduce în discuție starea jalnică a șoselei din satul de băstînă — Zgubea, județul Vilcea — mai precis, șoseaua Romanesti — Zgubea — devenită impracticabilă în ultimul timp. Numele oasele demersuri ale localnicilor au rămas fără rezultat. Să sperăm că de această dată vor fi finalizate.

Mesariu Viorela din București ne explică în detaliu cum a trebuit să aștepte de la 9,30 pînă la orele 12,00 pentru a-și face o manechiură la unitatea 114 „Higienea” din complexul

„Ozana”. Apelînd la două manechiuriste, constată cu stupeoare că aici servirea preferențială este la ea acasă. Abia a treia, Guga Rodica, singura cu ecuson, jenată de comportarea celor două colege, o rezolvă în final. „Nu vă deranjați cu scrisul meu, dar cînd am cerut condica de reclamații nu mi s-a dat, sub pretextul că șeful nu este acolo”.

Consiliul Central al U.G.S.R. ne anunță că problemele relatate de Luca Ion din Arad s-au confirmat, fiind luate măsuri pentru remedierea neajunsurilor semnalate. Personalul vinovat — recepționera, cameristele, șeful biroului cazare și administratorul au fost sancționați. Mai exact, ce sancțiuni au primit?

La parterul blocului C7 scara A din Drumul Taberei 92 a fost amplasat un laborator de cofetărie ale cărui utilaje produc o intensă poluare fonică — ne scrie Florin Constantinescu, locatar în blocul cu pricina. Cum cititorul nostru mai sesizează și aspecte legate de igiena indoielnică a amintitului laborator, sperăm că cei în măsură să pună lucrurile la punct își vor face datoria.

La Aprozaru nr. 41 din Galați (blocul M, centru, gestionar Stan Aneta), se petrec niște lucruri de-a dreptul ciudate — ne scrie Stegaru Sterian din Galați. Toată iarna s-au vindut mere degradate, morco-

scării fiindcă blocul în cauză nu are decît o singură scară. Spre surprinderea mea mi s-a comunicat că telegrama nu a fost înminată destinatarului pe motiv că nu am trecut scara”. (Alexe Luca, Galați)

„Blocul nr. 31 din Parcul Tineretului București, Aleea Tohani nr. 3, sector 4, este ocupat de 80 familii avînd la parter și o grădiniță de copii, cu două scări și un efectiv de mai bine de 300 persoane. Acest bloc a fost locuit din anul 1975, dar recepția finală nu a fost făcută nici în prezent. Motivul — unul singur: constructorul — Întreprinderea de construcții montaj 1 — nu a finisat părți esențiale și anume, subsoful, acoperișul și terasele. Au fost comisii peste comisii, s-au încheiat procese verbale cu termene de execuție, dar fără sancțiuni și astfel nu s-a făcut nimic”. (Asociația de locatari, blocul 31 Parcul Tineretului)

Consiliul popular al Municipiului București: „Referitor la încadrarea în muncă a Marioarei Codrea vă comunicăm că solicitanta s-a încadrat la cooperativa „Arta aplicată” și lucrează pe bază de contract de muncă, la domiciliu ca muncitoare”.

Ministerul de Interne, Inspectoratul Municipiului București: „Într-adevăr în zona cinematografului București, menționată de cetățeanul Știrbu Nicolae din orașul Cernavodă, își fac apariția unele elemente care se îndetănesc cu vinzarea de bilete de cinema. Organele noastre au întreprins acțiuni în zonă, la care au participat și grupele de sprijin și membri ai gărzilor patriotice, cu care ocazie au fost depistate astfel de elemente care vor face obiectul cercetărilor pentru infracțiunea de speculă”.

„Sînt în situația de a pierde un proces din cauza tăcerii ADAS București, la care m-am adresat de mai multe ori, care a fost citată și de instanță, dar nu s-a prezentat la nici un termen și nici la recurs sau la contestația în anulare. Tăcerea o fi... de aur, dar nu și în cazul meu!” (Ionescu Virgil Alexandru, București, Calea 13 Septembrie 191, etaj 1, apartament 4, sector 5)

Ivanțiu Gheorghe din Brașov are o nedumerire: care-i, de fapt, prețul cașcavalului Dobrogea? Conform inscripției din presă, costă 48 lei; la Alimentara din complexul Piața Traian se vinde cu 50.

Întreprinderea de legume și fructe Cluj ne anunță că sesizarea semnată de Mireșan Constanța s-a dovedit reală, gestionarul unității nr. 55 și cele două vinzătoare fiind sancționați cu „avertisment” pentru atitudine necuviincioasă față de clienți. Inspectia comercială amendîndu-i cu cite 100 lei.

Cu sancțiuni s-au ales și o parte din lucrătorii din Piața Bercei Sud — ne anunță Direcția generală comercială București. Sesizarea lui D. Ciobanu, dovedindu-se reală, intendentul Radu Șimon a fost sancționat cu amendă contravențională pentru că nu a respectat prețurile de mercurial. Totodată, și producătorii găsiți în culpă au fost amendați.

Consiliul popular al județului Buzău ne informează că, în urma verificării situației Chirței Stanca din Săhăteni, s-a revenit asupra măsurii desfacerii contractului ei de muncă, fiind menținută în sistemul de pază militarizată.

Direcția sanitară a județului Vrancea: „Cererea tovarășei Mittelu Eugenia, soră medicală la Spitalul județean din municipiul Focșani, a fost rezolvată favorabil: i s-a repartizat locuința la bloc în Focșani, b-dul Unirii, bloc 89, apartamentul 27”.

„Subsemnata Costea Luoa din București, strada Florilor nr. 43, bloc 6, scara 1, apartament 6, vă rog, pe această cale, să mi se facă verificarea promisiunii la telefon, intrucit am apărut de mai multe ori cu un număr foarte mare de convorbiri adiționale, deși nu am consumat nici un sfert din convorbirile la care am dreptul. Oficiul din Ștefan cel Mare mă somează însă să plătesc suma. Nu-i normal mai întii să se facă verificarea promisiunii de șeful secției a treia și după aceea să plătesc?”

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Argeș ne anunță că Păun Gheorghe Cornel a fost încadrat în muncă, începînd cu 10 martie, la Cooperativa „Muncitoarea” din

Topoloveni, pe post de manipulant.

Angela Feraru din București (cartierul Drumul Taberei) ne relatează că a bătut recordul în ale așteptării unei comenzi telefonice cu comuna Ianca (Brăila) — de la orele 13,00 la orele 21,00. În sfîrșit, cînd i s-a dat, mereu era somată să limiteze convorbirea.

Consiliul popular al județului Iași ne informează că pe plan local s-au luat toate măsurile de ajutorare a bătrînului Păvăloi Andronic și a fiicei sale, inaptă de muncă, primind pe lingă pensie, ajutor în produse de la C.A.P., apoi, un ajutor ocazional pentru fiică, cit și acordarea de repartiție pentru lemne de foc, în mod gratuit.

„Subsemnatul Mizileanu Tudorache, domiciliat în București, strada Cimpul cu Flori, vă aduc la cunoștință că începînd din 1979 m-am tot adresat C.P.M.B.-D.G.D.A.L., I.C.V.L., sesizînd condens și mucegal în apartamentul proprietate personală. De atunci și pînă în prezent s-au manevrat numeroase hîrtii, constatări, promisiuni, dar nu s-a făcut nimic”.

Consiliul popular municipal București: „Urmare sesizării Asociației de locatari, bloc 122, strada Măruța nr. 2, sector 4, vă aducem la cunoștință că s-a stabilit să se execute următoarele lucrări: montarea capacelor la piesele de curățire la coloanele de scurgere din subsol; remedierea defecțiunilor la coloanele de apă; remedierea defecțiunilor la coloanele de scurgere a apei menajere de la baie apartamentelor; curățirea subsolului de către șantierul 2 al I.C.P.B.”

Inspectoratul județean Timiș al Ministerului de Interne ne anunță că scrisoarea lui Popovici Ecaterina din Galați, care solicita verificări în vederea regisirii serei sale, Cozgeța Năstase, adoptată din 1917 de o familie, și-a găsit rezolvarea. Căutata soră se numește Voiculescu Georgeta și domiciliază în orașul Cimpulung de Argeș, pe strada Negru Vodă, nr. 117, scara A, etaj III, apartament nr. 2.

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Posta redacției

Alexandru Potrivitu — București: Stăruîți la executorul judecătoresc pentru a stabili termenul de executare. **Dumitru Dude** — Pitești: Vă interesează la editura care a tipărit cartea **Ioan Covaci** — Sighetu Marmăției: Nu interveniți la foruri. **Magdalena Sanda** — București: Treceți pe la redacție și ne spuneți ce date și sau ne scrieți. **Daniela Corbeanu** — Tg. Jiu: Amănutele privind admiterea vor fi afișate în timp util la facultățile de profil.

Rodica Cotei — Brașov: Da, se cumulează. **Gr. Florescu** — Căluș (Olt): V-ați gîndit bine, adresați-vă editurii Ceres. **Daniel Bazac** — Oțelul Roșu: Trebuie să vă interesezi. Din cauza neglijenței ați pierdut termenul legal de 30 de zile în care puteați contesta. **Maria Wagner** — Copșa-Mică: Reveniți cu amănutele clare. **Nicolae Cojov** — Arad și **Manole Constantin** — Aluniș (Prahova): La Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L., strada Mihai Cioranu nr. 21, sect. 5 telefon 31 59 80 București.

Gheorghe Buruian — Tg. Mureș: De la data autentificării. **Grigore Bălan** — Balotești: Nu se poate. Erați demisionat. **Vasile Pop** — Negrești-Oaș: După definitivarea dosarului de către procuratură se va înainta la instanțele de judecată. **Ilie Mustață** — București: S-a dat curs. Vă așteptăm la redacție pentru amănutele. **Ion Gherghina** — Pitești: Nu, intrucit nu puteți dovedi o vechime în muncă de cel puțin 10 ani.

Traian Niță — Pitești, **Elena Butaru** — Drobeta-Tr. Severin, **Iacob Stoica** — Arad, **Saffa Manciu** — Timișoara, **Gheorghe Rusu** — Iași: Vă așteptăm la redacție, secția scrisori, probleme cetățenești. **Constantin Andreescu** — IMI Berceni: Da, este legal pentru că pensionarii menținuți sau reincadrați în muncă plătesc cotizația sindicală după veniturile realizate în luna respectivă, pensia plus retribuția tarifară.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Delapidarea și consecințele ei

Acum, cei doi „eroi” ai dosarului pe care îl aducem în discuție își continuă „vacanța” după gratii. Tinerețea lor — el, 19 ani, ea, 24, la vremea săvârșirii infracțiunilor de complicitate la delapidare și deșchidare — nu i-a absolvit de greaua sarcină de a plăti pedeapsa a legii. Dosarul s-a încheiat, hotărârea a rămas definitivă atât în ce-i privește, cât și în privința sângerei responsabilități civile, obligată ca în solidar cu inculpații să plătească 34 000 lei.

Pe 19 aprilie 1980 Florica Mircea, tinăra de 24 de ani, este încadrată casieră la una din casele de ajutor reciproc ale pensionarilor din sectorul 2 al Capitalei. Cu toate că nu muncise până la acea dată nici o zi, cu toate că legea era clară — dacă avea 8 clase îi trebuiau 2 ani vechime în sector administrativ. La puțin timp după încadrare îl cunoaște „în tramvaiul 27” pe Gabriel Negru, 20 ani, sudor la I.T.H.R. „Ambasador”, sportiv cu veleități de vedetă. Marea iubire care-i înflăcăie nu mai încap sub umbrarul parcurilor și al unor cămăruțe. Ea se ofilește nostalgică că nu cunoștea prea bine muntele și marea. El, plin de inițiativă, îi amintește că-i trec prin mină atâtea bani. La sugestia dragului fac un plan: cu prima ocazie când va trebui să depună banii la C.E.C. (fiecare casieră se rânduiește pentru o astfel de treabă, neînsoțită de nimeni!) să o pornească, cu bani cu tot în marea vacanță. În sfârșit, ce să mai lungim povestea! Ziua cea mare a sosit — 23 octombrie '80. Flory, cu o sa-coșă doldora de bani (93 000 lei, încasările acelei zile) se prezintă, nu la C.E.C., ci la întâlnirea cu Gabry (Y-grecurile fac parte din marea lor iubire). Își cumpără pentru amândoi fel de fel pentru munte; merg la restaurante de lux, cheltuiesc — pentru o melodie preferată dau orchestrei 1 500 lei; pleacă apoi la Sinaia, Predeal, Băile Felix — drumuri făcute numai cu taxiul. În sfârșit, în 18 zile, cât a durat vacanța lor de vis, au păpat din cel 93 000 lei, aproape 34 000 lei. Epilogul — cel așteptat; ea, șase ani jumătate închisoare; el, cinci ani jumătate. Și cum banii tocați trebuiau la rindul lor acoperiți, a fost scoasă vinovată — rețineți, singura vinovată — contabila șefă a C.A.R.P. nr. 3, Vișan Dumitra, obligată de instanță ca în solidar cu inculpații să acopere cei 34 000 lei.

Este ușor de urmărit faptul că declarațiile date de persoanele anchetate au vizat-o pe contabila șefă. Dar, tot la fel de ușor de constatat ar fi fost, dacă s-ar fi adnotat problema, că ele sînt nesincere, neconvincătoare — cel mai convingător argument fiind neconcordanța lor cu litera legii. Dealtfel, pe vremea când au fost luate aceste declarații, contabila șefă se transferase la o altă unitate, așa încît le era la îndemînă să arate cu degetul o persoană care nu mai era „de-a lor”. Te întrebi, răsfoind dosarul, cum de a rămas în afara răspunderii secretarul C.A.R.P.-ului care, potrivit art. 13, punct 4, litera „a” din Statut, completat cu Ordinul 10/1973 al Ministerului Muncii (C.A.R.P.-urile sînt subordonate Ministe-

rii Muncii și nu U.G.S.R.-ului!) — răspundea expres de întocmirea dosarelor de încadrare. E greu, într-adevăr, să te descurci printre adresele emise de Consiliul de conducere al C.A.R.P.-ului care, prin explicații nebuloase lasă în suspans secretarul direct răspunzător de întocmirea dosarului Floricăi Mircea. Deplasarea noastră la fața locului nu a reușit să scoată la lumină decît superficialitatea cu care însuși Consiliul de conducere își îndeplinea atribuțiile. Pe statul de plată al lunii aprilie 1980, Protopopescu, secretarul numit prin decizie, era prezent zi de zi. Deci, de dosar el ar fi trebuit să răspundă. Aflăm însă că din pricina unui preaviz dat lui Protopopescu, îi ținea locul Dumitru; în procesul verbal al Comisiei de încadrare apare secretară contabilă Tîntea care, spre stupefacția noastră, ne declară că respectivul proces verbal a fost întocmit cu mult mai târziu, neexistînd în cazul Floricăi Mircea nici o comisie de încadrare. Așadar, o comisie fantomă, din înscrisul căreia suportă consecințele doar contabila șefă, pentru simplul motiv că a consemnat cu mina ei că: „M.F. îndeplinește condițiile pentru a fi încadrată în funcția de casieră”. Așadar, nu condițiile legale, cum reține instanța, ci doar condițiile privitoare la pregătirea profesională.

Să zicem că ar fi fost vinovată pentru încadrarea fără condiția de vechime a Floricăi M. doar contabila șefă (cu toate că, din punctul de vedere al răspunderii ea nu era decît un membru al acelei falmoase comisii). La exact o lună de zile însă de la încadrarea casierii la o comisie de cenzori, verificînd dosarele de încadrare, constată, printre numeroase alte nereguli, că M.F. nu îndeplinește condițiile legale pentru postul de casieră. Consiliul de conducere a cunoștință de acest lucru, președintele Dumitru Gheorghe se angajează că „va urmări rezolvarea celor sesizate”. Avea sau nu obligația Consiliul de conducere să ia măsurile ce se impuneau pentru intrarea în legalitate? Și, dacă avea (însuși statutul subliniază acest lucru) și nu a făcut-o, răspunderea pentru acest fapt cine o poartă? Numai contabila șefă?

În legătură cu garanția suplimentară, care într-adevăr ar fi putut să atragă responsabilitatea contabilei, dovezile de la dosar sînt clare: nu trebuia garanție suplimentară. Și, dacă instanța le socotește insuficiente, mai oferim noi încă un document nou — emis de D.P.M.O.S. nr. 13061 din 18 octombrie 1979 care prevede clar acest lucru. Iată de ce credem că un recurs extraordinar ar face lumină asupra răspunderii fiecăruia, tocmai abaterile de la normele legale favorizînd delapidarea.

Cum situația de fapt dovedește că în cadrul C.A.R.P.-urilor lucrurile nu prea sînt puse la punct, se simte nevoia unei Decizii de îndrumare privitoare la răspunderea materială sau civilă a organelor de conducere alese, pentru pagubele produse, cu vinovăție în exercitarea mandatului.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Tovarășul director, cu de la sine putere și încălcînd legea

Copil nedorit, oficiul de calcul al Trus-tului de construcții-montaj Prahova a suferit (și s-au provocat maladii!) pînă cînd a sucombat. (A se citi desființat). În doi ani a și parcurs mărirea și decăderea sa. Decădere în plină glorie, dacă privim cifrele și calculele economice ale eficienței lui. Subminat pe toate căile, din interior și mai ales din exteriorul său. Cu de la sine putere și încălcînd legi, decrete, decizii, tovarășul director tehnic al trustului, ing. Ion Iorga, în loc să sprijine activitatea de informatică, cu toate beneficiile sale avantaje în unitatea de construcții prahoveană, prin abuzul și abuzul de funcție îl discreditează, îl face viața amară și-l anulează. Personal nu prea semnează nici o hirtie referitoare la acest act, mamevrea pe toate căile — pînă și pe directorul plin al unității, care, se vede treaba, semnează cu prea mare ușurință tot felul de decizii, dovodind, să-i zicem, o oarecare lipsă de fermitate — dă chiar o haină legală și democratică, întru respect a tuturor normelor noastre de conducere colectivă, măsurilor sale abuzive. Așa cum se poate vedea și din lunga (și demagogică) introducere la Decizia nr. 14 din 30 ianuarie 1982: „Avînd în vedere reorganizarea T.C.M. Prahova ca urmare a prevederilor Decretului 380/1981, aprobat de biroul executiv al C.O.M. în ședința din 21 ianuarie 1982, prin care s-a hotărît trecerea activității oficiului mic de calcul la serviciul VDC (verificări-documentație-contracte, n.n.) și ca urmare desființarea postului de șef oficiu...” Decretul 380/1981 nu specifică nimic referitor la restrîngerea activității de informatică, se știe, indicațiile de partid și de stat sînt cu totul altceva în acest domeniu. Că n-are nici o legătură un oficiu de calcul cu un serviciu VDC, își dă seama și un copil...

Să vedem cu ce îl deranja pe tovarășul director tehnic această nouă tehnică, introdusă nu de către trust, nu prin inițiativa sa (deși i-ar fi căzut în dreptul funcției), ci prin Decizia nr. 2358 din 1978 a Comitetului executiv al Consiliului popular județean Prahova, forul tutelar, care se alina astfel, tocmai indicațiilor conducerii superioare de partid și ale ho-

tărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R. privind introducerea tehnicii de calcul în conducerea, planificarea și urmărirea producției și a muncii în economie.

Dacă tot se înființa, bătaia s-a dat mai întîi pentru posturi, cine le ocupă? Prin legislația în vigoare, era normal ca cei ce se pricepe, cei care au pregătire în specialitate! N-a prea fost așa. Deși la acea dată în trust se afla Miron Racoviță, absolvent al Facultății de cibernetică, venit prin repartiție guvernamentală (probabil, cu această intenție Consiliul popular județean publicase postul), deși cere funcția de analist-programator principal, nu i se acordă. Este adusă, în schimb, profesoara de matematică (din învățămînt!) Filofteia Iordăchescu, nu pentru că s-ar fi priceput la munca de programare pe calculator ci pentru că este soția tovarășului Valeriu Iordăchescu, șeful serviciului V.D.C. Se putea, ce-i drept, specializa la locul de muncă; facultățile sînt oarecum înnudite, dar n-a reușit și, s-a retras, după un timp, îerșii în învățămînt (cum o mai fi putut, după ce l-a părăsit?). Și cam tot astfel de sfîrși se trag cam pentru fiecare post. În primăvara anului 1981, conducerea trustului publică în ziarul local un post liber de inginer analist-programator. Se prezintă două tovarășe, dar sînt respinse, fără vreun test ori concurs de specialitate, pe motivul că sînt doar... analiste-programatoare nu și inginer. Este, în schimb, încadrată tovarășa ingineră Julieta Mihai care era numai... ingineră, nici nu auzise ce înseamnă un analist-programator. (A aflat pe parcurs, cu pile!). Să admitem că se putea și dînsa specializa „din mers”, dar nu prea dovedește interes pentru cibernetică, mai curînd pentru intriga! Tinăra stagiară adusă... pe deasupra legii de la Șantierul Cîmpina în capitala de județ, într-un oraș mare, își permitea să aibă capricii, să sfideze pe toată lumea, să-l nesocotească, ba chiar să-l suspecteze și să-l urmărească pe șeful de serviciu ca și pe ceilalți colegi, pentru că... era cineva. Avea spatele asigurat! Este fina tovarășului director tehnic și nora tovarășului economist-contabil Dumitru Mihai din același trust. Cite nu se fac, cite

Umbrela hîrtilor acoperitoare

Articolul nostru Rezol-vat numai pe jumătate din Flacăra nr. 4 a avut un ecou deosebit. I-au urmat numeroase telefoane și scrisori. Majoritatea cititorilor au dorit să afle cum pot să ajute efectiv năpăstuita familie Popescu din strada Costache Stamate din București. I-am recunoscut lesne pe oamenii de la care ne parveneau mesajele: oameni de bine, adevărați constructori de succese, convingi că efortul lor neprecupețit traversează și incidentele și accidentele; oameni conștienți că prin faptele lor — obișnuite, nefardate, nespectaculoase — dovedesc că insuccesele, dramele chiar, aproape toate, nu au motive, ci numai justificări. Am primit și rînduri dubitativ-combative: „Am reținut că pe jumătate s-a rezolvat situația, dar oare ne mulțumim noi cu rezolvări doar pe jumătate? Sînteți convins că și-au găsit ecou rîndurile dv. în inimile cui trebuia? Vă rog să interveniți din nou, faceți tot ce este posibil pentru ca omenia, dreptatea, dragostea de oameni să intre și aici în drepturile lor normale. Înferaiți cu tărie faptele celor ce se fac vinovați de situația actuală; eu personal nu-i consider oameni”. (Constantin State, Pitești, Bd. Republicii 36, bloc 4, scara B, apartament 1). Am primit și rînduri drastice, vădit doritoare de a ne pune la colțul expierilor. De ce? Pentru îndrăzneala de a fi divulgat public numele aceluia care — după opinia noastră — ar fi putut interveni salutar și la timp, dar n-au făcut-o. Iată un extras din scrisoarea asociației locatarilor blocului 45 din Aleea Uioara 3, sector 4, București (din care a făcut parte și familia Popescu): „Văzîndu-se starea jalnică în care ajunseseră

cele două fetețe minore, precum și apartamentul proprietate de stat, locatarii au hotărît sesizarea organelor în drept. Astfel, a fost trimisă o sesizare, iscălită de 31 de locatari, din cele 60 de apartamente cit are blocul, către Consiliul popular al sectorului 4 — Autoritatea tutelară, la care nu am primit nici un răspuns”. Într-adevăr, există sesizarea nr. 7500 din 9 iunie 1980 în care Popescu-tatăl este taxat ca alcoolic, scandalagiu și bătăuș al familiei, iar Popescu-mama ca „prezentînd simptome de dereglare psihică, urlă, strigă, cîntă exagerat de tare” în timp ce fetețele sînt „dezbrăcate, subnutrite și chinute”. Am cercetat și am constatat că Autoritatea tutelară a răspuns asociației locatarilor (adresa 7500/16 iunie 1980): „Urmarea scrisorii dv. prin care sesizați modul inuman în care numiții Popescu Dragomir și Popescu Argentina se ocupă de creșterea și îngrijirea celor doi copii minori, precum și inter-narea sus-numitului la dezalcoolizare, vă facem cunoscut că s-a pus în vedere sus-numitul...”.

Citeam hîrțile din dosare și aveam impresia că sub ochii mei și adresele, și scrisorile, și numerele de înregistrare, și stampilele, și... se cos și iau forma unei umbrelor menite și numite să nu permită nici aprige raze solare, nici ploaie cu pietre pedepsitoare. Și nu m-am mirat să constat că minerul umbrelor este sus-ținut de mult răsuflata și blamata — dar niciodată răposata — indiferență. Scrisoare. Sesizare. Referat. Adresă. Răscuns. Hirtii. Multe hirtii. Ei și? Au schimbat ceva? „Pe semnatarul scrisorii către noi nu-i interesa decît evacuarea păguboaselor familiei Popescu, și recucerirea sumelor restante,

nicidecum situația fetețelor”. (Irina Lorenț, inspector la Autoritatea tutelară). Subscriem afirmății, dar adăugăm: **Autoritatea tutelară este chiar mai vinovată decît asociația locatarilor.** Faptele dovedesc că nici pe ea, instituție specializată, n-a interesat-o cu adevărat soarta fetețelor Popescu. Dacă n-ar fi așa, cum se explică faptul că timp de 18 luni n-a luat nici o măsură pentru salvarea copiilor din malefica și atmosferă familială? (Și că atunci cînd a făcut-o, a cedat doar încăpățînării cu care a intervenit revista noastră!) A ceeași întrebare am pus-o și tovarășului Ștefan Văduva, președintele asociației locatarilor din Uioara 3. Răspunsul? „După 8 ore de muncă, obosit, nu-ți prea mai vine să te ocupi de alții. Apoi intervine și frica: mașina mea sînt parcată afară; dacă alcoolicii — aflînd că insist să i se interneze fiicele — îmi sparge parbrizul?” Acestea pot ține locul unor adevăruri, dar nu pentru oamenii dintr-o bucată! Unii caută să-și domolească zvicnetul cugetelor desfăcînd umbrela hîrtilor acoperitoare. „Noi am sesizat”, spune asociația, după care un an și jumătate n-a mai mîscat un deget; „Noi am răspuns”, dovedește autoritatea tutelară fluturînd adresa din 16 iunie 1980, după care a urmat... nimic. Iar asta în timp ce starea fetețelor se agrava de la zi la zi!

MIRCEA BUNEA

legi nu se încalcă, pentru tinăra familie. Li se asigură și un apartament confortabil cu 3 camere din fondul locuințelor de serviciu al unității de construcții, într-un mod... măscat. I se repartizează locuința socrului, tovarășului Dumitru Mihai, deși acesta deținea din fond de stat un apartament pentru familia sa, deși trustul prahovean nu reușește să satisfacă toate cererile de locuințe ale încadrărilor săi, unii dintre aceștia avînd situații locative grele!

Cum necum, cu o schemă incompletă, la 1 martie 1979, oficiul de calcul începe să existe. Fără indoială, are și oameni pasionați și curat specializați, care încep să-și facă simțită prezența și capacitatea. Oamenii de bună credință depun eforturi, stau ore în șir după programul de muncă și reușesc să pună la punct lucrări în domeniul de bună calitate. Dar iată că, prin însuși specificul său, activitatea de informatică nu permite deformarea realității și intervenții subiective în prelucrarea datelor, iar, ca atare, informaticienii aceștia devin foarte incomozi; calculatorul scoate în evidență deficiențe din anumite compartimente ale producției de care este responsabil și poate chiar în primul rînd, tovarășul director tehnic: folosirea nerațională a utilajelor de construcții (marcările turn, excavatoarele la plan fizic, automacarale...), neexploatarea corespunzătoare a mijloacelor de transport, curse în gol, risipă de combustibil, neconcordanțe norme de deviz — cantități efective... Tovarășul director tehnic, în loc să-și mobilizeze toate forțele tehnice și să caute soluții de a se alinia eforturilor ce se fac la ora actuală în toată țara pentru rentabilitatea și calitatea muncii economice, dumnezeul se supără pe... calculator!

Declanșează anchete cu intimidări și tensiune, care n-au nici o legătură cu activitatea de producție ci, cu birfele tovarășei ingineră Mihai, iar pînă la urmă „varsă” oficiul întreg unui serviciu fără nici o legătură cu acestal! Iar șeful, oficiului mic de calcul”, Tomescu Alexandru, inginer analist-programator, cu specializări și reciclarî postuniversitare în profil, la Timișoara, la Academia „Ștefan Gheorghiu”, la Centrul de organizare și cibernetică în construcții — COCC — de la București — îi desface contractul de muncă, prin cea Decizie nr. 14 din 30 ianuarie 1982 (cu aplicare retroactivă începînd cu 1 ianuarie făcîndu-se iarăși o ilegalitate!), cu justificarea că, chipurile,

s-au epuizat toate posibilitățile de a i se oferi un loc de muncă „corespunzător pregătirii” sale, dar, neaflîndu-se în Ploiești așa ceva, desființîndu-i-se postul... „Urmează a vi se desface contractul de muncă”. Se spune chiar că „am cerut sprijinul organului ierarhic superior și al organului de repartizare a forțelor de muncă...”. Iar forul ierarhic superior, Consiliul popular județean, Comitetul executiv nici nu fusese consultat! (Și înformat).

După ce au adresat mai multe memorii pe plan local (care ne-au fost anexate în copii), fără să primească vreun răspuns ori rezolvarea situației opt oameni ai muncii din respectivul oficiu — Alexandru Tomescu, Miron Racoviță, Viorela Neagu, Maria Albert, Irina Iancu, Corina Danieleanu, Carmen Stanciu Ileana Stanciu — au scris redacției noastre.

Noi am trimis cele sesizate spre analiză conducerii Consiliului popular județean Prahova, de la care am primit asigurarea că „din cercetările făcute de un colectiv, rezultă că în mare parte cele sesizate se confirmă, constatîndu-se următoarele ilegalități” (numerotate de la 1 la 7), precum și comunicarea măsurilor luate. S-a anulat desființarea oficiului de calcul, fiind repus în activitate; s-a anulat decizia de desfacere a contractului de muncă al șefului acestuia, fiind reintegrat în aceeași funcție; ingineră Julieta Mihai a fost retrimisă la Șantierul Cîmpina, unde a fost repartizată să-și continue stagiul în producție; s-a anulat repartiția locuinței de serviciu; „s-a dat sarcină corpului unic de control financiar intern pentru stabilirea răspunderii materiale și disciplinare a celor vinovați de încălcarea legii în legătură cu folosirea nelegală a autolaboratorului...”. „Pe baza procesului-verbal întocmit de corpul unic de control financiar intern, ca urmare a verificărilor făcute, se va stabili răspunderea materială și disciplinară a tovarășului director tehnic, ing. Iorga Ion, potrivit Codului Muncii”, pentru toate neregulile și abuzurile săvîrșite. Dreptatea triumfă, legalitatea a fost intronată. Funcția de director nu este pe viață și nu dă dreptul nimănui dintre cei ce o dețin la abuz, la a confunda unitățile unde au fost puși să conducă cu bunurile personale.

CICI IORDACHE

legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Mărturie de ultimă oră

Cred cu adevărat în vinovăția lui Vasile Telegă? Recitesc reportajul scris în urmă cu patru luni și încep să înțeleg reacția unui număr impresionant de cititori care iată de atita timp nu conțenească mă sune la redacție, să mă oprească pe stradă, să-mi scrie sau să-mi trimită vorbă prin colegii mei rugându-mă, ironizându-mă — atita curaj ai avut! — sau somându-mă să scriu urmarea. Fantastic cum m-a putut trăda scrisul! Da, n-am crezut nici eu în mărturia aceea. Ceea ce nu înseamnă că nu-l credeam vinovat pe Vasile Telegă. Imi înșeamam părerea categorice ale celor ce-l socoteau vinovat, dar recunoașterea aceea mă prăbușise într-o neliniștitoare, chinuitoare și obsesivă nevoie de confruntare. Am scris și n-am greșit.

Deci în seara zilei de 25 decembrie 1980 pe strada Saturn din Brașov, Vasile Telegă și însoțitorul său Constantin Mihăilă se întorceau din județul Dimbovița cu autoturismul primului, care și conducea. Pe trecerea de pietoni pentru care Vasile Telegă micșorase viteza le apare în față o umbră, aceasta planează spre parbriz și cade cu o bușitură în dreapta mașinii. Reacțiile descrise de Mihăilă mai ales sunt exacte în raport cu situația descrisă. Adică spune Mihăilă, la vederea umbrei el s-a aplecat, reflex natural față de o amenințare ce vine de sus nu din față. Au oprit imediat mașina. Era un om. În scurt timp s-au strins și martorii. Victima este condusă de Telegă la spital unde a și vorbit. Lovitura nu pare extrem de gravă. La fața locului, miliția întocmește proces verbal, recrutează martori. Pare un accident obișnuit, victima este cunoscută, vorbește, nu pare grav vătămată, vinovății n-au fugit de la locul accidentului, au condus victima la spital; recunosc fapta, în felul bizar pe care l-am descris, în orice caz nu o neagă. Martorii chemați, chiar dacă se contrazic cum e și firesc, nu se contrazic în chestiuni esențiale, adică victima e victimă, vinovății vinovați, mașina mașină.

Ciudățeniile abia mai tirziu încep. Încep chiar din spital unde victima mai trăiește încă. Dumneata? Îi întreabă asistenta. Accident, raportează bătrînul. Unde? Saturn, zice victima. Aha, face asistenta, cel cu miliția. Bătrînul bineînțeles nu știa cine l-a călcat. Fata nu știa nici ea, auzise de un accident de circulație cu o mașină a miliției din București pe Saturn dar ea nu avea de unde ști că acel accident avusese loc cu puțin timp înainte. Iată ce-am auzit, îi spune bătrînul soției. Cică o mașină a miliției m-ar fi călcat. Și așa mai departe. Pină la Vasile Telegă venit să se intereseze de starea sănătății victimei. În acest moment, Vasile Telegă recurge la un procedeu vecin cu neobrăzarea: speculează starea de confuzie ce se infiripă fără puțința de a fi controlată și oprită și trimite o telegramă disperată din care rezultă că el, Vasile Telegă, om al muncii disciplinat și cinstit ar putea deveni victima unui abuz. Cei ce știu că în realitate accidentul nu poate fi decit ceea ce s-a văzut și consemnat în respectiva seară și că totul nu este decit hiperbolizarea unor ciudate și de neînțeles coincidențe îl taxează drept nemernic. Și pe bună dreptate, din punctul de vedere robust și dramatic de exact al celor pentru care duloșia în serviciu poate fi o contravenție. Ce se întâmplă însă pe terenul nesfârșit și derutant al convingerilor lui Vasile Telegă?

Vasile Telegă trăia fascinația unui fapt fără precedent aproape: mașina sa, cu toate că lovea în plin, cum se spunea, nu avea nici o urmă specifică, masca motor intactă, farurile la fel, bara imaculată, câteva zgîrieturi superficiale nu puteau constitui probe serioase. Încet încet se constituie o variantă halucinantă: victima a fost catapultată de o mașină ce venea din sens invers și preluată printr-o rară dar nu imposibilă coincidență de mașina lui Telegă.

Victima moare datorită unei complicații la rinichi. Înainte de a muri, într-o explicație acordată soției, afirmă că fusese lovit în timp ce se întorcea de la cumpărături. În acest caz nu avea ce căuta pe trotuarul din direcția de mers a lui Telegă, ci pe celălalt trotuar, o nouă probă la dosarul ultimei variante. Lovitura de teatru: Laboratorul Central de criminalistică din București afirmă categoric, este exclus ca mașina trimisă la expertiză să fi provocat accidentul descris. Mărturiile martorilor, ale lui Mihăilă în mod deosebit, se modifică imperceptibil, dar decis și în declarațiile inițiale apare acum și direcția din care venea umbra, stînga, de-acolo de unde ea putea fi catapultată de o mașină venind din sens invers. Judecătoria Brașov îl achită pe Telegă. Telegă este arestat pentru instigație la mărturie mincinoasă; Mihăilă, însoțitorul său din seara aceea, este arestat și el pentru o mai veche pagubă provocată avutului obștesc. Mihăilă cedează

primul și recunoaște că Telegă l-a învățat să afirme lucruri pe care el nu le văzuse. Telegă rezistă în continuare pe poziția lui de negare a accidentului și de menținere a declarațiilor inițiale.

În această fază n-a scris soția victimei reclamind tergiversarea cazului și nepunerea în discuție a drepturilor financiare fiștești ea, bolnavă, și două fete studente. Discuția cu Telegă am relatat-o în reportajul trecut. Telegă recunoaște și el acuzațiile ce i se aduc. Procesul se relansează. Vasile Telegă este condamnat la șase ani închisoare de aceeași instanță de fond care mai înainte îl achitase, și la cinci ani de către instanța de recurs. În timpul procesului la instanța de fond, Vasile Telegă descrie cu lux de amănunte cum a făcut de a indus în eroare completul de judecată, experții...

Instanța reține pericolul social pe care un individ ca Telegă îl poate reprezenta pentru obște, consemnează tonul de-a dreptul obraznic cu care Telegă își apostrofează avocatul care continuă să creadă în totala lui nevinovăție, dar nu pare a se interesa și ce-o determină. (Ca și atunci cînd exaltase procedeele cu care se apăra, V.T. îngroșa recunoașterile: Uită-te în ochii mei, strigase avocatul auzind descrierea făcută de Telegă felului în care chipurile ar fi trasat niște zgîrieturi pe capotă. Dacă vrei, îi răspunde Telegă, îți demonstrez pe viu, dacă ai curaj să-mi dai mașina dumitale.)

După pronunțarea sentinței l-am reînțilnit în arestul miliției. Nu citise reportajul meu. I-l promisese maiorul anchetator, dar acesta uitase, aminase și pină la urmă n-a apucat să-l citească. Ține minte discuția. Parcă acum trei sau patru luni... Nu se așteptase la o astfel de pedeapsă. Nu-l vizitase nimeni între timp, aproape nimeni: un coleg de la fabrică, în chestiuni practice... Altcineva? — Nimeni!... Îl obsedează ideea că se judecă de un an și jumătate, ar fi putut fi liber acum, cu pedeapsa satisfăcută sau grațiată... Cînd va ieși acum din închisoare va fi în pragul pensionării — ce fel de pensionare? — și unde va sta? — unde va lucra? — nu-l așteaptă nimeni!

Acum că se vede peste șase ani fără

nici un rost în lume nu-i vine să creadă că asta a fost tot, toată viața lui. Ce-a făcut cu ea?

Buzele i s-au uscat, sint albe, vorbește răgușit de nevorbire, nervii l-au cedat, nu mai are putere să asculte: îl înăbușă monologul din el. E nevinovat. Nu știe adică ce, cum s-a întâmplat. Nu știe... O umbră... O bușitură... Cînd s-a dezvinovățit a făcut-o cu toată convingerea. Cînd s-a invinovățit — la fel.

Cît de vinovat este Vasile Telegă? Cît de nevinovat este Vasile Telegă? În ce fel întrebarea sună mai corect? Cu datele pe care le avem nu putem stabili decit câteva lucruri certe: Victima a murit și anume în urma unui accident de circulație. Pentru soția și fiecele sale pierdere este irecuperabilă. Laboratorul central de criminalistică din București afirmă categoric: nu mașina trimisă la expertiză este aceea care a suferit impactul cu victima. Știința, tehnica pot greși? Instanțele de judecată răspund de mai multe ori la această întrebare și de fiecare dată altfel. Depozițiile lui Telegă sint și ele de fiecare dată altfel. Pentru depozițiile sale contradictorii, Vasile Telegă este condamnat la închisoare, în contradicție cu concluziile Laboratorului central... De aici rezultă o singură concluzie însă: ori instanțele au greșit, ori laboratorul. Laboratorul ca să dea suprema și categorica lui sentință a contrazis toate circumstanțele concrete stabilite de organele de miliție și anume că în seara aceea, acolo, n-a fost decit o singură mașină, aceea a lui Telegă. Telegă ca să susțină extravaganta lui variantă se bazează pe datele expertizei laboratorului. Telegă este suspectat că ulterior ar fi aranjat în așa fel încît prin mărturiile lor martorii să inducă instanțele în eroare. Dar concluziile laboratorului cum au putut fi influențate? Eu cred că dacă Telegă a măsluit ulterior realitatea această măsluire n-are nici o legătură cu secunde de adevăr în care s-a petrecut accidentul. Telegă nu știe cu adevărat cum s-a petrecut, ce s-a petrecut în acele fracțiuni de secundă și dacă nu știe el nu știe nimeni. Martorii, ca și el, n-au putut vedea decit rezultatul, omul întins pe asfalt. Rămîn cele câteva probe materiale: șapa, poziția corpului victimei, rănile, urmele de pe mașină sau lipsa lor. Activitatea ulterioară a lui Telegă ca și declarațiile sale contradictorii n-au relevantanță. Șocul psihic este și el o realitate, chiar mai puternică decit o exortăție tehnică. Dar probele acestea materiale de care vorbeam au rămas de la început pină la sfîrșitul anchetei aceleasi. Lipsită sau nu de importanță, exolicabilă sau nu, aberanta prezență a victimei pe un trotuar unde n-avea ce căuta la acea oră este un argument în favoarea lui Telegă. Crearea variantei cu mașina venind

din sens invers abia ulterior, totala și inexistența în depozițiile martorilor este un argument serios în defavoarea lui.

Un om lovește cu mașina un alt om, care moare, mașina nu prezintă nici o urmă de pe urma loviturii. Laboratorul central de criminalistică afirmă categoric imposibilitatea impactului fără urme, omul însuși care a lovit nu știe exact ce s-a întâmplat în cele câteva fracțiuni de secundă, n-ar trebui consultat un medic dacă un astfel de om mai poate fi psihic normal? Dacă nu mai poate fi normal mai poate fi luată în considerație și judecată activitatea lui în apărare?

Sentințele pronunțate de instanțele de fond și recurs în cazul Vasile Telegă țin seama tocmai de recunoașterea inculpatului.

Condamnându-l acum la șase ani închisoare, după ce într-o fază anterioară îl achitase, instanța de fond a avut în vedere două elemente aflate într-o fătășă și ireconciliabilă contradicție: recunoașterea inculpatului și pericolul social pe care acesta îl reprezintă din pricina viciilor caracterului său. Nu spun că sentința este aspră ci vădit iritată, și că în fața instanței numită opinie publică cel puțin Vasile Telegă trebuie judecat avînd în vedere doar una din premisele care se exclud reciproc: Dacă Vasile Telegă este considerat un pericol public, cum se exprima cineva, atunci trebuie analizat din ce pricină oprește mașina pe o stradă întunecoasă, noaptea, în condiții de vizibilitate redusă și practic fără martori ca să acorde primul ajutor. Practic fără martori pentru că împotriva unui eventual denunț o canalie neprinsă ar ști să-și procure suficient alibiuri.

Dacă a oprit totuși, noi nu mai avem dreptul să expediem printre altele reoțtata, constanta lui justificare: „N-am știut ce s-a întâmplat. Am văzut o umbră prin parbriz, o bușitură... Ori nu a știut ce s-a întâmplat ori a știut și atunci pericolul social pe care l-ar reprezenta se reduce corespunzător.

Reducîndu-i-se pedeapsa la cinci ani de către instanța de recurs, Vasile Telegă beneficiază de prevederile decretului de grațiere. E liber și e important să știm cine reintră în obștea noastră. Să nu uităm că la trecerea de pietoni, Vasile Telegă a redus viteza, victima a apărut parcă drept un semn al unui destin implacabil, a oprit mașina, a acordat primul ajutor... Restul, cum am mai spus, nu e decit zbuciumul unei conștiințe traumatizate, torturate, bolnave, și e bine că cei mai mulți dintre noi nu știm ce înseamnă asta.

NICOLAE CRISTACHE

P.S. Un amănunt dintr-o scrisoare a fostei soții a lui V.T.: Vasile Telegă este miop și refuză să poarte ochelari.

Maibine s-o ardă focul decît...

...să stea mama mea în casă! Acesta pare să fi fost gîndul Matildei Ancuța, fiicaanei Rad și a soțului celei dintîi, Toma Ancuța, din Berbești, jud. Maramureș. Gîndul bătrînei Ana Rad, azi în vîrstă de 84 de ani, fusese cu totul altul, atunci cînd, după căsătoria fiicei sale, a primit-o în casa pe care o moștenise de la părintii ei și din care tinerii aveau s-o alunge, cu pietre! — la 29 aprilie 1981. Din această cauză, Ana Rad s-a adresat justiției (dosar civil nr. 1050/1981) revendicîndu-și locuința și terenul aferent, obținute prin Sentința civilă a Tribunalului județean Maramureș dispoziția de evacuare a pîrîților din casă. Formele de executare a acestor hotărîri judecătorești s-au întocmit în luna octom-

brie 1981, dar situația de fapt a rămas neschimbată, adică cei doi soți continuă să locuiască în Berbești nr. 287, iar Ana Rad pe unde apucă, pe la rude și prieteni.

De ce? Pentru că cei reclamați beneficiază de suspendarea executării hotărîrilor luate, în virtutea unor dispoziții ale Procuraturii Generale — Direcția judiciară pentru cauzele civile, prima din 28 octombrie 1981, (nr. 63 267/09581), a doua din 14 ianuarie 1982 și o a treia din 16 martie 1982, prin care evacuarea este împiedicată pină la 23 aprilie a.c.

Deci, în curînd se va împlini un an de cînd Ana Rad a fost alungată cu pietre (s-ar putea zice biblic...) din casă, spre revolta întregului sat, și

de cînd nu-și poate redobîndi locuința și liniștea atît de necesară oricui și, mai cu seamă, unul om rămas singur la 84 de ani. Poate că repartizarea altui spațiu, pentru cei doi tineri, reprezintă o dificultate pentru organele locale, dar o astfel de atitudine față de niste oameni lipsiți de omenie și de respect datorat unor părinti, animați mai curînd de ură și lipsă de discernămint (incendierea casei împiedicată de vecini) nu le poate conferi, din partea nimănu — și mai cu seamă din aceea a unor instituții de dreptate, nici cea mai palidă înțelegere. Supunem acest caz, din nou, Procuraturii Generale a țării!

EMANUEL VALERIU

Ce acoperă o... chirie plătită?

Primul la redacție o scrisoare adresată de către Organizația Democrației și Unității Socialiste nr. 48 cartier, sectorul 1 București. Scrisoarea este însoțită de o serie de declarații scrise ale unor cetățeni, copii după o serie de procese verbale etc. și este semnată de către Ioan Băciu, președinte, Nicolae Ștefănescu, vicepreședinte, și secretarul organizației respective, Emilia Stănescu. (Menționăm că această organizație a primit în anul 1980 insigna de „FRUNTAȘ ÎN GOSPODĂRIREA ORAȘULUI”, iar în anul 1981, în cursul lunii noiembrie, i-a fost consacrată o emisiune la televiziune, în același sens). Scrisoarea — care se referă, în esență, la trei aspecte (repartizarea și întretinerea, fondului de locuințe, necesitatea obținerii unei camere pentru depozitarea deșeurilor recuperabile și, în sfîrșit, unele propuneri menite a contribui la desfășurarea unei munci mai adecvate a unor organizații obștești), ne-a reținut atenția mai ales în ceea ce privește primul dintre aceste aspecte. Reproducem, în acest sens:

„...În strada Buzzești nr. 60, etajul II, o locuință compusă dintr-o cameră, bucătărie, și încălzire cu gaze, a fost reparti-

zată în anul 1981 unui cetățean. Acesta și-a adus numai o dormeală, refuză să se treacă în cartea de imobil, și nu locuiește aici. În schimb, cite un bărbat și o femeie — și niciodată aceiași — își fac apariția aici. Aducînd la cunoștința sectorului 1 din I.C.R.A.L. „Pajura”, ni s-a spus că din moment ce chiria este plătită, nu se poate lua nici o măsură...

În strada Buzzești nr. 60, o cameră mică poartă lacăt la ușa din anul 1977. Chiriașa este o florăreasă care locuiește în altă parte. A fost cerută de organizația noastră spre a o folosi pentru colectarea deșeurilor și altor materiale refolosibile, dar am rămas numai cu promisiunile (a se vedea procesul verbal atașat).

În strada Buzzești — intrarea Buzzești nr. 32, deasupra magazinului GOSTAT, apartamentul de la etajul I este liber de aproape doi ani. Ceea ce este însă și mai dureros este faptul că aici s-a introdus o familie numeroasă, care și-a pus dușumele pe foc, ba și așa. Am adus la cunoștință faptul I.C.R.A.L. „Pajura”, direct tov. director Căldare, care este și deputatul nostru, am anunțat și miliția din zonă. Rezultatul: s-a dispus o anchetă care a avut ca rezultat... montarea unor dușume-

le noi! Plus o amendă de 2000 lei din partea miliției, dar asta pentru repetatele scandaluri pe care le face șeful familiei, care amenință cu toporul, devenind un fel de vătăf al intrării. Ba mai mult, a ocupat încă două camere părăsite de niste oameni care din pricina terorii și-au luat lumea în cap (atașăm o sesizare în copie făcută de locatarii din strada Buzzești 32. Cel care comite astfel de fapte se numește VLAICU PETRE).

În strada Sevastopol nr. 8, s-a repartizat unui student — deși avea o cameră în același bloc — un apartament, cu toate dependențele.

În strada Sevastopol nr. 30, o familie a subînchiriat un apartament cu încălzire cu gaze de la o cetățeană. Dar de 18 luni de zile, respectiva a plecat din țară. Cînd va veni ea în țară, în cauză ar fi dat 18000 lei pentru a rămîne aici etc.

Cazurile sint mai numeroase, nu ne vom ocupa aici de toate, este de reținut însă că în zona de activitate a respectivei organizații F.D.U.S., lucrurile nu se prezintă chiar așa cum ar trebui să se prezinte, și asta, firește, nu din vina respectivei organizații, dimpotrivă: ea și-a făcut o datorie civică din a sesiza stările de fapt. Există anumite date care ne fac să credem că organele I.C.R.A.L. nu dau întotdeauna disponibile spațiile de locuit

rămase libere din diverse motive, acest lucru întîrziindu-se cu lunile. Astfel am putut constata, elemente certe cu legea sau fără serviciu, profită. Instalîndu-se abuziv — sau ca flotați — pină ce obțin (pe ce căi?) repartiția necesară. Lucrurile se petrec în plin centrul Capitalei, obligînd uneori oameni serioși, oameni muncitori și pașnici să-și ia lumea în cap, așa cum am văzut. Necesitatea unei camere pentru depozitarea materialelor — necesară și ea, dealtfel — cade asadar pe planul doi; propunerile conținute în scrisoarea Organizației Democrației și Unității Socialiste le vom înainta forurilor în drept; în ceea ce privește însă, cum spuneam la început, modul incorect în care este folosit în anumite situații fondul locativ, socotim că atît I.C.R.A.L. „Pajura”, cît și secția 4 miliție, împreună cu serviciul spațiu locativ al sectorului 1, trebuie să ia măsuri cît mai ferme pentru a nu mai permite astfel de abuzuri. Nu este firesc — dimpotrivă, poate deveni un pericol social — ca unor parașiti sau hulișgani să li se ofere prilejul de a se infiltra în mijlocul acelor oameni care, pentru a da randamentul necesar în munca de zi cu zi, au nevoie de liniște și de condiții civilizate de conviețuire.

HORIA PĂTRAȘCU

„Să păzim echilibrul naturii,

„Îndeplinirea obiectivului fundamental al politicii P.C.R. — satisfacerea tot mai completă a necesităților materiale și spirituale ale întregului popor — impune ca dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție, având la bază valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării și folosirea din plin a cuceririlor progresului tehnico-științific contemporan, să se desfășoare în condițiile protejării mediului înconjurător, factor de importanță vitală pentru societatea noastră.“ (Din Legea nr. 9/1973 — privind protecția mediului înconjurător)

Pe un picior de plai, pe-o gură de rai...

Românul a fost, dintotdeauna, strâns legat de natură. Natura ne-a hrănit și ne-a format, ne-a ocrotit în vremuri de restriște, ne-a îmbogățit spiritual și ne-a învățat cu perenitatea ei multimilenară, fără de care n-am putea înțelege de unde și de cât de departe ne tragem. Baladele populare și poveștile din moși-strămoși, o constată amănunțite studiile de specialitate, își așază totdeauna eroul principal într-o relație extrem de strânsă cu natura, aproape de dialog, căreia i se cere, și cel mai adesea se obține, sprijinul în împrejurările cele mai grele. Imaginea țărânului român, bine înfipț cu picioarele în glie, poate căpăta ușor sensuri de simbol, de parcă omul, mai ales dacă-i desculț, pare doar o prelungire a materiei din care a fost plămădit, pe pământul strămoșesc. Orășeanul de astăzi este mult mai departe de această imagine, pentru el distanța dintre un parc și o pădure este aproape nesemnificativă, abia dacă apucă să vadă omii în floare și n-are cum să afle cind vin și cind pleacă păsările migratoare, fiindcă șirul lung al berzelor ori rindurilor ocolește de regulă marile aglomerări urbane. Ca oameni ai cetății, ploaia ne scieie de obicei, aducându-ne uneori aminte de Bacovia... N-am să-l uit niciodată pe țărânul român care mi-a spus într-o dimineață doar cuvintele „bună ploaie, tare bună! Uită-te, rogu-te, numai cum rid acum pomii, și toată iarba dimprejur. Înainte, parcă erau morți cu toții, iar acum, uite-i cum rideau toți...”. M-am uitat, dar să fiu sincer n-am văzut același lucru. Miorița pune într-un fel semnul egalității între piciorul de plai și gura de rai, devenite de acum simboluri ale uriașei frumuseți adăpostite de pământul românesc. Sint încă în țară, și au fost întotdeauna, o mulțime de astfel de „guri ale raiului”, pe care însă de la o vreme am început să le cam ignorăm. Evoluția societății omenesti și odată cu

ea progresul tehnologic, a condus la o influență progresivă a factorilor antropici, cum spun specialiștii, asupra calității mediului înconjurător. Industrializarea, explozia demografică și ritmul accelerat al urbanizării au determinat o cumulare a efectelor negative ale poluării echilibrului biologic, în care elementele de floră și faună erau într-o strânsă interdependență, rezultat al evoluției multimilenare. Aceste elemente, sesizabile de oameni pricepuți încă din a doua jumătate a secolului trecut, au condus la nașterea noțiunii de „ocrotire a naturii”. Primul parc național cu caracter de rezervație naturală a luat astfel ființă la Yellowstone (S.U.A.), în 1872, cu scopul de a pune sub ocrotire un esanțion reprezentativ din natura nealterată de intervenția omului. Așadar, pentru a simplifica, mama-natură, care ne-a adăpostit și ocrotit de la Cromagnon încoace, trebuie acum ocrotită de noi!

În România preocupările de pionierat privind conservarea naturii au avut la bază studiile savantului de renume mondial Emil Racoviță. Acțiuni concertate, la care se raliază și alți oameni de știință (Al. Borza, A. Popovici-Băznoșanu, E. Pop, N. Săulescu, V. Stanciu și alții), au determinat ca de la tribuna primului congres al naturalistilor (Cluj — 1928), să se transmită strategia acțiunilor viitoare de salvagardare a patrimoniului natural al țării, cu comorile sale inestimabile de floră, faună și peisaj. E bine de știut că una dintre primele legi de ocrotire a naturii din Europa (7 iulie 1930) a apărut în România, un an mai târziu, ca urmare a prevederilor acestei legi luind ființă Comisia Monumentelor Naturii. În anul 1935 se înființează primul parc național din țara noastră (Parcul Național Retezat), din păcate rămas singurul. După război, în 1950 a fost înființată Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii, funcțio-

nind pe lângă Academia R.S.R., care continuă tradiția vechii comisii. Apariția Legii nr. 9/1973, privind protecția mediului înconjurător, a însemnat un pas foarte important prin asigurarea cadrului juridic adecvat acțiunilor menite să păstreze comorile inestimabile ale țării noastre, precum și un mediu de viață cât mai puțin alterat, necesar plantelor, animalelor și implicit omului. În chiar articolul I se stipulează limpede că „În Republica Socialistă România protecția mediului înconjurător constituie o problemă de interes național”. Mediul înconjurător, în înțelesul noii legi, este constituit din totalitatea factorilor naturali și a celor creați prin activități umane care, în strînsă interacțiune, influențează echilibrul ecologic, determinind condițiile de viață pentru om și pentru dezvoltarea societății.

O lege nu se poate însă impune decât în măsura în care ea are ecou general. Omul n-a ajuns să urască natura, el cel mult poate fi dezinteresat. Dar nu pot exista paragrafe de lege care să ne împună să iubim mai mult pădurea, ori să admirăm cu răsufierea tăiată un apus de soare în Piatra Craiului. Chiar sancționind un turist care face focul într-un loc nepermis, ori un braconier străcurat într-o rezervație naturală (lucruri care, val, se întâmplă atât de rar!) problema e departe de a fi rezolvată. Natura ori o iubești, ori nu o iubești! Iar ca să o iubești, trebuie mai întâi să o înțelegi.

Cine mai își face timp pentru a-i face pe ceilalți, în special generația tină, să o înțeleagă? Există la noi țărani care-ți pot spune mai multe despre ecologie decât multe tratate de specialitate... Dar copiii lor mai apucă să afle cite ceva?! Școala, în fapt, se ocupă mult prea puțin de acest fel de educație, iar „se ocupă” e mai mult un eufemism. Și totuși, avem uriașe disponibilități în acest sens, avem o mulțime de locuri minunate ce pot fi încă numite „picior de plai, gură de rai”, avem Delta și Retezatul, Apusenii și Cheile Nerei, Ceahlăul, Cheile Turzii și așa mai departe, păduri și ape minunate, rarități ale florei și faunei existente încă pe pământ, o mulțime de „monumente ale naturii” ce se cer a fi ocrotite, chiar dacă pină acum nu ne imploră. „În alte țări,

ne spunea biologul Dorin Girlea, membru al Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii, în Franța, ca de exemplu, activitatea privind protecția mediului înconjurător se desfășoară extrem de intens, cheltuinându-se fonduri mari, făcându-se propagandă uriașă, dar culmea, acolo cu greu mai poate fi ocrotit ceva! Se joacă un fel de fotbal fără minge, lipsind așadar tocmai obiectul acestor eforturi”. La noi, lucrurile sînt departe de a fi asemănătoare. Avem ce ocroti, dar n-o facem decît în mult prea mică măsură. Lipsesc în primul rînd interesul general pentru această activitate, înțelegerea cum se cuvine a problemei. Iată de ce, încă o dată, revista Flacăra pornește în campanie! Exemplele concrete pe care le vom supune atenției în numerele viitoare vă vor convinge în mod sigur de necesitatea acestei acțiuni pe care o dorim de ecou național.

În fapt, a jubi natura, „rîul, ramul”, cum spune Eminescu, tot ce te înconjoară pe pământul strămoșesc, e un act pur patriotic. E în același timp un act de cultură, la care ne vom asocia cu toate forțele noastre.

Un om între bujorii „lui”

Badea Marcu Sincreianu, din Zau de Cimpie (județul Mureș) e chiar un țărân aparte. N-a apucat decît patru clase primare și două gimnaziale, dar biblioteca sa personală cuprinde citeva mii de volume, multe dintre ele de strictă specialitate, legîndu-l de o pasiune mai veche de trei decenii. Mulți spun că dacă rezervația naturală de la Zau de Cimpie mai există la ora actuală, asta se datorează în cea mai mare măsură tocmai lui Badea Marcu, al cărui devotament înspre apărarea enclavelor populate masiv cu bujori de pădure a fost într-adevăr exemplară. În fapt, popularitatea de care se bucură amintita rezervație botanică se leagă de prosperitatea luxuriantă a populației de „paeonia tenuifolia”, căreia pe înțelesul tuturor îi spunem bujor de pădure. Badea Marcu nu se sfiește deloc să pronunțe paeonia tenuifolia, termenii latinești i-au intrat de mult în limbajul curent, și se mîndrește mereu cu calitatea sa de custode al Comisiei monumentelor naturii. Specialiștii susțin că enclava atât de bogat de-

corată de natură de la Zau de Cimpie are o vechime de cel puțin 10 000 de ani, dar este evident că pericolul dispariției ei a fost mai grav abia de citeva decenii. Abia întors în satul său din serviciul militar după încetarea războiului, Badea Marcu Sincreianu, om îndrăgostit de frumusețile naturii și de comorile peisajului local, a început un nou „război”, mai mult al lui de astă dată, luptînd pentru salvarea rezervației. N-a fost ușor, fiindcă erau și unii cărora le dăduse în gînd s-o are și s-o includă în reforma agrară, dar a știut să-și facă aliați dintre săteni, valorificînd creator experiența milenară a legăturii cu glia autohtonă a țărănilor transilvăneni. Bujorul de pădure e o floare extrem de atrăgătoare, „capetele” sale mari și purpurii unduiesc deasupra cimpului precum o mare roșie dar ea trebuie ferită de colectarea abuzivă. Badea Marcu a degajat rezervația de mărăcișuri, i-a mărit suprafața cu încă un hectar jumătate, iar cu sprijinul primăriei a împrejmuit ambele parcele cu un gard de șirmă în lungime totală de 1 104 metri, plantînd în total 578 de stâlpi de beton pe care i-a transportat în cea mai mare parte singur, cărîndu-l în spinare! În fiecare an recoltează semințele bujorului și apoi tot el le însemnează pe cuprinsul rezervației, anticipînd cu 20 de ani o măsură judicioasă pe care o recomandă recent toate forurile internaționale ale conservării naturii. S-a gîndit și-a reușit, să organizeze în fiecare primăvară „sărbătoarea ocrotirii bujorului”, o adevărată zi de educație a populației locale și îndeosebi a tineretului, ce se desfășoară în spiritul deplinei responsabilități pentru viitorul rezervației.

Sigur, pentru toate acestea n-a primit niciodată nici un ban, nici nu i-ar trece prin cap să primească, pentru el nu contează decît prosperitatea acestei unice enclave intercarpatice căreia i s-a dedicat cu trup și suflet. Pentru toți vizitatorii rezervației rămîn impresionanți și de neuitat lecțiile de patriotism și de promovare a convingerilor ecologice pe care le poate oferi acest țărân cărturar. În fapt, prin afinitățile sale spirituale, custodele Marcu Sincreianu rămîne înrudit cu Badea Cițan în familia țărănilor autodidacți transilvăneni, implîndu-și rosturile pe un tărîm inedit, în cadrul realităților ecologice autohtone. La 65 de ani, fostul bibliotecar voluntar și, apoi, director al Căminului cultural din Zau de Cimpie e încă om în putere, întinerînd cu fiecare primăvară ce înflorește iarăși marea de bujori de cimpie pe care o îngrijește și-o ocrotește ca pe copilul său.

Stimată redacție,

Vă scriu aceste rînduri plin de amărăciune. Ele sînt legate de relativ recenta apariție în revista „Vinătorul și pescarul sportiv” a unei notițe pe care aș îndrăzni s-o numesc drept scandalosă, întrucît această notiță, intitulată „POFTIȚI”, intră în netă contradicție cu mai multe paragrafe ale Legii nr. 9/1973, privind protecția mediului înconjurător. Citez din acest articol: „Cu explicabilă satisfacție, Comitetul asociației județene Cluj anunță împlinirea unui vis mult dorit al pescarilor sportivi și iubitorilor naturii: darea în folosință a unui punct de agrement pentru pescari, amplasat pe malul lacului Săcălaia. Lacul oferă pescarilor o gamă largă de specii de pești cum sînt: știuca, crapul, bibanul, carasul, caracuda, roșioara etc., unele dintre ele devenite chiar rarități în unele ape ale județului Cluj și chiar ale țării (subl. ns.)... Lacul e amplasat într-o ambianță plăcută și e înconjurat de o perdea de stuț ce oferă minunăț loc de refugiu și vinutului de baltă, interesîndu-i, sub acest aspect, și pe vinătorii (subl. ns.). Suprafața lacului înglobează 69 de hectare lacu de apă, oferînd un habitat minunat pentru dezvoltarea faunei piscicole. Avînd în vedere că lacul Săcălaia este declarat monument al naturii, constituind o rezervație naturală (subl. ns.), pescarii sportivi din județul Cluj își pun mari speranțe în această bază de agrement, contribuînd la dezvoltarea ei (...); s-a construit un canton piscicol cu o capacitate de cazare de 36 de locuri, dotat cu toate instalațiile necesare (...), s-au pus la dispoziția membrilor noștri un număr de 34 bărci...” etc.

Deși costă numai 15 lei, acest „obiect de artizanat” produs de o cooperativă locală ascunde două delict ecologice. El este fabricat din lemn de tisă (arbore ocrotit prin lege) și posedă o frumoasă „floare de colț”, cele două specii fiind de multă vreme declarate drept monumente ale naturii în țara noastră! Al treilea „delict” este cel al prostului gust...

Pagină realizată de DUMITRU GRAUR

Iată, cu alte cuvinte, situația absurdă în care se găsește astăzi o rezervație naturală a țării, al cărei scop de existență este în fapt, atît științific, cît și legat de păstrarea bunurilor naturale unice (peisaj, faună, floră, peșteri) ca comori naționale intangibile și menținerea intactă a ultimelor ecosisteme nealterate în urma exploatarilor și intervențiilor omului. Legea e limpede în acest caz (citez din art. 32): „În cuprinsul rezervațiilor sau asupra monumentelor naturii se interzice desfășurarea oricărei activități ce poate duce la degradarea sau modificarea aspectului inițial al peisajului, a compoziției faunei și florei sau a echilibrului ecologic...”. Așa cum ați putut observa, fiindcă însăși nota imprișnată subliniază (!), lacul Săcălaia este declarat monument al naturii, constituînd o rezervație naturală, și el ar trebui protejat în consecință. Este adevărat că ne ard anumite probleme economice. Dar facem oare bine dacă încercăm să le atenuăm bîgînd în foc — nechibzuit — chiar și inventarul intangibil al mediului în care trăim? Nu ne ardem, de dragul trecător al căldurii, însăși casa?!

WERNER KLEMM
prof. emerit, custode C.M.N.

N. R. Publicînd în acest chenar scrisoarea profesorului Werner Klemm, un mare îndrăgostit de natură și un fanatic al protejării ei, redacția nu se alătură intru totul acuzațiilor formulate împotriva publicării în „Vinătorul și pescarul sportiv” a unei amintiri, care în fapt nu face decît să reflecte exact o invitație, ca urmare a deciziei aparținînd filialei A.G.V.P.S. Cluj. Problema expusă rămîne însă în picioare...

Un vibrant apel de pace

Duminică de dimineață, în prezența a mii de tineri bucureșteni, pe Stadionul Tineretului a avut loc festivitatea sosirii ȘTAFETEI PĂCII, grandioasă acțiune înscrisă în amplul program de manifestări de masă, organizate în țara noastră, prin care oamenii muncii din România dau glas îngrijorării lor față de deteriorarea situației internaționale, dorinței lor de pace, de a trăi în bună înțelegere și prietenie cu toate popoarele. De-a lungul celor cinci mari trasee parcurse timp de 10 zile pe teritoriul patriei, „Ștafa Păcii” a prilejuit în toate orașele și comunele pe care le-a străbătut ample manifestări în cadrul cărora a fost exprimată deplina adevărată a tineretului patriei, a întregului popor față de strălucite inițiative de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, vizind încetarea aberantei curse a inarmărilor, trecerea la măsuri efective de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară, pentru apărarea libertății și independenței popoarelor, pentru instaurarea unui climat de pace și colaborare pe întreaga noastră planetă. Pe Stadionul Tineretului, învestimant în straie sărbătorești, ultimul schimb al ștafetei a fost întâmpinat cu vii aplauze și urale de către toți cei prezenți. Aici, pe mari pancarte erau înscrise chemările adresate de sportivii români, de întregul nostru tineret, sportivilor, tinerilor din întreaga lume: „Să apărăm cel mai de preț drept al omului, dreptul la viață!”, „Să înceteze cursa inarmărilor!”, „Sportivi, luptați cu toată

energia împotriva războiului, pentru dezarmare și pace în întreaga lume!”, „Jos războiul!”. În ultimul său schimb, ștafa a fost purtată de campionii olimpici Nadia Comăneci și Corneliu Ion, alături de care se găseau 40 de tineri reprezentanți ai mișcării sportive din județe, însoțiți de atleți, cicliști și motocicliști bucureșteni.

A urmat apoi momentul solemn în care **Apelul de pace adresat de sportivii români participanți la „Ștafa Păcii” sportivilor din întreaga lume a fost citit de Nadia Comăneci, Erou al Muncii Socialiste, multiplă campioană olimpică.**

Surprize hipice

Iată că, duminică trecută, speranța cea mare a tinerilor, aproape rivalul lui Drăculea, a avut o surpriză. Pe drumul pe care, anul trecut, plimbase coroana de măsline și ramura de palmier, Drum care i-a adus glorie, drum pe care a dăruit și refăcut statui în suferințele admiratorilor săi, întregind condițiile unui excelent trapaș: caracter blind, configurație perfectă (un armonios roib cu coamă Isabelle), origine (Talio și Perja), clasă, record (1'22,4). În prima evoluție din stagiunea hipică actuală, armăsarul Perjar a scos 1'24,6, cel mai bun timp așezat de la deschiderea sezonului. Cei peste 700 de spectatori au

avut revelația unei curse în care „steaua turlului” a excelat. După ce pista a fost spălată de ploaie o noapte și udată într-o rafală de dimineață, cai și-au menținut totuși condiția de alergare, 24 dintre ei ameliorându-și recordurile, după ce, și în reuniunea precedentă, 13 își îmbunătățiseră timpul sosirii. Cursele s-au antrenat și au antrenat nu numai emoția spectatorilor dar și a conducătorilor și a arbitrilor. În afara îmbunătățirii recordurilor, reuniunea a oferit și sosiri strine, departajări fotografice, surprize la potou. Numai în cursa a șasea, 3 cai, Reluș, Rodion și Riguros, au alergat cap la cap, locul I fiind acordat numai după consultarea atentă a fotografiei. O altă surpriză a oferit-o Mircea Ștefănescu cu formația sa, câștigând pentru prima oară

de la deschiderea stagiunii hipice, cu armăsarul Răsăd în premiul „Belsug” și cu iapa Solară în premiul „Amilcar”. Hipodromul are o alură proaspătă totul este verde, înflorit, sădit, răsădit, vopsit, plus un mic punct comercial. În clasașamentul formațiilor, continuă să conducă Alexandru Ionescu (9 curse), urmat de Gheorghe Tănase (8 curse).

Duminică următoare e de așteptat că hipodromul să se anime prin intrarea în concurs a amatorilor, curse ce au dat, în cea mai mare parte a lor, un plus de atractivitate și suspens. Duminică vor evolua deci, pentru prima oară în acest sezon, amatorii, urmând să crească și numărul spectatorilor.

DUMITRU GRAUR

Creatorul dinastiei

Vara lui 1871. Alboilele turneu Pascaly în Transilvania. Dramaticul trece munții să ducă vorbirea românească fraților de-o limbă și simțire, asupriți în țara lor. Nu-l mai are pe Eminescu sufler în trupă, ca în primul turneu. De astă dată repertoriul e dominat de sentimentele înflăcărâte ale unor piese naționale — „Țăranul din vremea lui Tudor”, „Patrie și domnitor”, ambele de Pascaly; „Domnița Ruxandra” de Hașdeu. După ciclul de spectacole de la Brașov și Sibiu, trupa joacă la Blaj. „Mica Romă” primește solii frații românești cu urale, ghirlande de flori, cald entuziasm. Pascaly, care spusese „Voiești să vezi gradul de civilizare al unei națiuni?... Vezi teatrul ei”, exercită asupra participanților insectați, și-n special a tineretului, o puternică fascinație.

Înmărmurit într-un ungher al sălii, nelipsit la toate spectacolele, printre cei cuceriți de arta corifeului, un copilăndru dintr-o comună din apropiere, Timpăhaza: fecior de țărani venit la carte la Blaj, pe nume Aron Boba. Școlarul încearcă seară de seară o bucurie lăuntrică; ceva nou și neobișnuit pentru el; însă atit de frumos, de mare, de seducător... Cînd Pascaly părăsește Blajul, nu mai are a-și pune întrebări, știe ce are de făcut: asta îi va fi drumul — actor.

Cu acest ideal, încă în școală, se distinge la toate manifestările culturale-artistice. Își apleacă urechea pe folclor, ia conducerea corului școlăresc, organizează săzători, joacă în vodeviluri, recita, dansează. Și, după cîțiva ani, la prima ocazie, trece munții, pe la Bran, în trupa bănățeanului Augustin Petculescu, „artistul pantofar”.

La București — potrivit a destinului — o perioadă face parte din trupa lui Pascaly, de la care, cu seriozitate și sîrg, își apropie superbul meșteșug. Dar, se vede că-i este dat să se administreze singur și să administreze și pe alții... Își începe rătăcirea, viața nomadă din oraș în oraș, care-i va fi singulara carieră, de director de trupă, creator de opere naționale — muzică și libret —, cîntăreț, actor, dansator și regizor, organizator al propriilor spectacole. Cunoaște în Moldova ce rămăsele după lichidarea marelui circ polonez al renumitului călăreț Smolenschi; pe fiica acestuia, Adolfină, pe frații și surorile ei, care făceau actorie, formînd trupa Alexandrescu, în frunte cu hazliul Pechea, viitor stilp al Naționalului ișean. Se atasează de Alexandrești, își schimbă numele din Boba în Bobescu și o ia pe Adolfină în căsătorie. Rămîne la Iași, unde scrie operele, monoloage, piesete, compune muzica lor, remarcîndu-se ca actor și cîntăreț, îndrăgît de public.

Cînd Maria Theodorini inaugurează noul teatru craiovean, este angajat aici cu întreaga trupă, întreaga familie, mai puțin Pechea, care rămîne la Iași. Văd luminile rampei operetele lui „Pănașul Codrilor” și „Orfanul din Dorna”. La constituirea Societății Dramatice este făcut societar. Iată deci, prin creatorul dinastiei Bobeștilor, Craiova, înaintea Bucureștiului, leagăn al operei românești.

Dar, dramaticii craioveni fac zid comun împotriva operei strălucite. Strălucitelemente se împrăștie, din faimoasa trupă înghibindu-se trei formații. Una a Josefinei Galușcă, alta a lui Nicu Poneanu și, bineînțeles, cea, ușor de reconștituit, a lui Aron Bobescu. Acesta apelează la puțini artiști din afară, de bază avînd familia, cu cumnați și cumnate, împregnată de muzică și artistic. Directorul e cotoplit de atita pasiune, că ani de zile biruințele Trupe de operetă Bobescu devansează Compania lui Grigoriu de la Oteteleșanu, în care va străluci Leonard. Cu vremea intră pe fir și copiii, jucînd, dansînd, cîntînd, manevrînd instrumentele, întocmai părintelui. În ordine: Emi, viitorul director de scenă de la Craiova, Cluj și București; Aurel, cel mai talentat din familie, tatăl Lolei Bobescu, celebritate mondială; Leonora, actriță și primadonă renumită cit va activa; Jean (dirijează „Voievodul țiganilor” la 14 ani), viitoarea măiastră baghetă a Operei Române; Constantin, violonist, compozitor, dirijor. Hohotele de satisfacție ale lui Aron Bobescu însoțesc creșterea odraslelor, născute în fosa orchestrei, odată cu repertoriul, în care primează producțiile proprii: „Pănașul codrilor”, „Orfanul din Dorna”, „Noblețea cumpărată”; și nu lipsesc „Mascota”, „Briganzii”, „Girofle-Girofla”, „Pericola”, „Voievodul țiganilor”, „Mamzelle Nitouche”, „Clereta în concentrare”, „Marchizul bucătar”, „Domnița femeilor”.

Însă, în amurgul său, Aron Bobescu începe să dispară de-acasă... Fără să precizeze încotro. Chemarea singurătății, vagonada, nevroză?... Spectatorii, care-l mai țineau de singular corifeu, îl întilnesc fără noimă, și probabil fără leac, rătăcind pe străzile Iașului, Constanței, Romanului... Familia nu știe de soarta lui. Afli mai tîrziu, îndurerată, că a fost înmormîntat la Panceu.

Bunicul Lolei Bobescu n-are de unde mai ști că, peste ani și războaie, singele lui picură cristale de românește dor, în lume, din violina nepoatei.

GABY MICHAILESCU

Și-au „salvat” feciorul declarîndu-l nebun

— De la Cluj-Napoca pînă la Oradea, dragă mamă, n-am făcut nici două ore. M-am grăbit să ajung acasă cit mai repede.

— Cum așa, Vlăduță, în plină sesiune abandonezi examenele și vii la Oradea? Nu înțeleg nimic.

— O să înțelegi imediat. Tu lucrezi la secția de psihiatrie, nu-i așa?

— Da, și ce-i cu asta?

— Uite ce, trebuie să mă internez pentru un timp la secția ta.

— Cum să te internez? Ce, tu ești bolnav?

— Să fie clar; dacă vreți să vă salvați feciorul, trebuie să-l declarați imediat nebun și să-l băgați în spital. Uite, de data aceasta accept cu plăcere să joc acest rol. Să-mi explici cum se comportă un nebun, să-l știu juca atunci cînd voi fi vizitat, știu eu, de rude, de prieteni, deși așa prefera să-i ții în perioada asta cit mai departe de mine.

Zis și făcut, Vlăduț este internat într-o rezervă și toată lumea află că feciorul nu mai e zdravăn la minte. „Păcat, un băiat atit de chipes, uite așa, din senin, să fie internat la psihiatrie”, comentază cunoscuții.

În timp ce Vlăduț se plitisește în camera lui de spital pînă și de citit romane poliștice, la Cluj-Napoca se desfășoară ample investigații în legătură cu accidentarea mortală a unei femei. Autorul accidentului, după ce a lovit victima, a părăsit locul faptei. În zona stației de autobuz, unde s-a întimplat accidentul, n-a rămas nici cel mai mic indiciu asupra mașinii, asupra făptașului; nimeni nu știe nimic, nimeni n-a văzut nimic.

Trec zile după zile și eforturile făcute

pentru descoperirea autorului rămîn fără nici un rezultat.

Într-o dimineață, Radu, tînăr ofițer, de miliție, este vizitat la birou de un fost coleg de școală.

— Ce vînt te aduce Sabine pe la mine, pe o vreme așa, de haină?

— Uite, mă, ce mi s-a întimplat. Știi pe colegul meu de serviciu, Bogdan?

— Îl știu, cum să nu!

— Am fost aseară invitat la el. M-am simțit bine, mai ales că erau cîteva fețișcane una și una.

— El și ce-i cu asta? Doar n-ai venit la 8 dimineața la mine, pe viscol, să-mi povestești despre aventurile tale galante de burlic.

— Stai să vezi. Printre invitate erau și două studente, care nu participau la discuția generală și nici la canastră. Ștăsoțeau mereu între ele, iar pe față li se citea îngrijorarea. Una începe deodată să plîngă încetîșor, întorcînd capul spre perete. Nu voia să fie observată de asistente. Mă știu cum sint eu de săritor?

— Da, mai ales cînd e vorba de fete frumoase.

Sabin se face că nu sesizează înțepătura și continuă.

— Mă apropii de cele două blonde? „Ce-i cu voi, fetelor? Ce corăbii vi s-au inecat?” Ele încetează discuția și nu răspund nimic. Eram tare curios să știu ce au pățit, dar pe de altă parte voiam să le întind o mînă de ajutor. Prînzînd încredere în mine, fetele încep treptat să mi se destăinuie. Iată ce mi-au spus: Cîcă acum zece zile în urmă, au organizat o petrecere cu prilejul aniversării unuia dintre ele. S-au simțit bine, s-a dansat. Pe la 11 noaptea berea s-a terminat, dar cele două fete, cu invitații lor, doreau să petreacă în continuare. Tinerii s-au oferit să aducă o nouă provizie de bere. S-au urcat în mașină, pe care o conducea unul dintre ei, și au ple-

cat. După vreo douăzeci de minute apar băieții, cătrăniți și galbeni ca ceara. Unul, probabil conducătorul auto, se adresează fetelor: „Pe drum am avut un accident grav”. „Dar vă văd întregi pe amîndoi!”, răspunde gazda. „Am lovit pe cineva. Nu puteam rămîne acolo după ce am „ras” zece sticle cu bere. Pleț din oraș pentru citva timp”. Apoi, încruntat, cu voce răstîlă de amenință: „dacă spuneți doar un cuvîntel cuiuva, v-am terminat pe amîndouă”. De atunci fetele s-înebbunite. Nu s-au prezentat la examen și plîng continuu. Le-am întrebă cîne e și cu ce se ocupă autorul și ce hram poartă celălalt băiat. Cînd au ajuns la acest punct, fetele n-au mai scos o vorbă. Doar același invariabil „ne e frică, ne e frică”. Am putut afla numai că mașina e Dacie 1100 și că are număr de Bihor. Aha!, și încă un amănunt: e prevăzută cu un portbagaj pe acoperiș. Am considerat că e bine să știu toate astea. Cunososc că vă chinușiți să-l descoperiți pe ăla care a omorît femeia în stația de autobuz.

Cînd ofițerul a ajuns dimineță la locuința părinților lui Vlăduț, de la Oradea, aceștia au rămas extrem de mirați. „Da, avem un fecior student. Dacă are mașină? Da, i-am cumpărat-o anul trecut. Acum e internat la spital. Dacă e cu adevărat bolnav? Știm și noi...” La acest punct părinții par extrem de derutați. „A venit acum citeva zile... și a zis că-i bolnav. Și-a abandonat examenele. Sint mamă, nu? L-am internat în spital.”

La secția de psihiatrie, lucrurile s-au lămurit repede. Tînărul a mărturisit ce s-a întimplat. Totul a devenit clar.

Cit de incurcate sint, citeodată, itele soartei. Oamenii reușesc însă să le descurce.

VICTOR BEDA

Ciudățeniile unui supercontrolor, dar și ale contravenienților...

Dacă n-ar fi avut motive temeinice de suspiciune privind corectitudinea lui Constantin Fică, tehnician principal în cadrul întreprinderii de transporturi locale Neamț — doar cu puțin timp înainte îl prinseseră în flagrant pentru luare de mită de la un cetățean, în schimb promisiunii de a-i facilita angajarea — ofițerii de miliție care efectuau o percheziție domiciliară la proaspătul reținut preventiv, puteau să creadă că respectivul este un ciudat colecționar de obiecte de uz personal și documente oficiale de tot felul.

Un adevărat bazar, dar nu de vechituri, cum se mai întilnesc prin talcoșuri, ci lucruri de strictă actualitate, între care vreo 30 ceasuri de mînă de cele mai felurite

mărci, 16 umbrele de damă și bărbătești, haine, pulovere, genți, portmonee și... n-o să pară credibil, buletine de identitate și livrete militare (!?)

Cerindu-i-se explicații în legătură cu neobișnuita colecție, Constantin Fică avea să declare cu emfază că obiectele și documentele pe care le avea „doar în păstrare” constituie o „dovadă” a exigenței sale față de contravenienții depistați pe autobuzele întreprinderii de transport locale.

„Păi... dacă n-aveau bani să plătească amenda, ce? Era să pierd timpul cu procese verbale care ajung să intre în prescripție?! Așa, le luam ceasul sau umbrela, sau buletinul... pînă făceau rost de bani. Dacă nu veneau după ele, treabă lor! Dar le pierca pofta să mai călătorească fără bilet, cînd îi costa un ceas ori un pulover...”

Stranie metodă de a disciplina pe călătorii frauduloși! Sperăm să nu mai fie aplicată și de alții „exigenți”.

Dar nu mai puțin ciudată ni se pare atitudinea contravenienților, care au avut de-a face cu supercontrolorul de la Neamț.

Fără să existe vreo scuză pentru postura în care au fost găsiți — călătorînd fără bilete sau abonamente, — cum este posibil, totuși, să accepte a fi depistați de bunuri personale și chiar de documentele oficiale care nu pot fi încredințate decit organelor competente anume stabilite de lege?

Este adevărat, unor astfel de „clienți” li s-a potrivit un asemenea controlor, dar mentalitatea retrogradă a tuturor celor vizați nu poate decit să genereze și să incurajeze incorectitudinea. Pentru că, folosînd asemenea practici, cu totul inadmisibile, C. Fică avea posibilitatea să-și însușească o parte din bunurile contravenienților, deoarece nu ținea nici o evidență a acestora. Că era pretabil la acte de necinste o demonstrează și faptul că, după ce a fost prins în flagrant pentru luare de mită, cercetările aveau să stabilească în sarcina lui încă 10 fapte de accese natură, la care se adaugă „incurcățitura” pe care i-au produs-o contravenienții la regulile de călătorie și mai ales ale moralei.

MIHAI GROZAVU

Lumea în care trăim

Omule! Omul meu drag...

În urmă cu mai mulți ani, în Japonia, un concurs literar destinat copiilor a avut ca temă descrierea uneia dintre capodoperele pământului. Pe adresa redacției care organizează concursul au sosit zeci de mii de răspunsuri și, vă imaginați, copiii au descris fiecare ceea ce a crezut a fi cea mai valoroasă capodoperă a acestei planete pe care viețuiesc.

Imaginația lor a alergat pe toate continentele, în toate domeniile. Unii au optat pentru monumente celebre. Piramidele au avut astfel destui admiratori. Alții au descris sculpturi renumite, tablouri sau cărți care i-au emoționat. N-au lipsit nici descrieri de orașe sau, pur și simplu, cunoscute monumente ale naturii. Pentru privirea celui aflat la o vîrstă fragedă, noțiunea de capodoperă nu se identifică totdeauna cu definiția științifică utilizată de specialiști.

Premiul întâi a fost acordat în unanimitate de juriu unei fetițe de zece ani. Compunerea ei a cuprins doar cîteva rînduri: „Omul. El a fost, este și va fi întotdeauna cea mai frumoasă, cea mai dragă, cea mai prețioasă capodoperă a pământului nostru”.

Fetița era de la Hiroșima. Experiința dramatică a vieții a obligat-o de mică la înțelegerea unor adevăruri fundamentale. Ea s-a născut după dezastrul nuclear. Hiroșima trăiește. Dar, timpuriu, destul de puțină vreme după ce cîntecul de leagăn i-a fost familiar, fetița a aflat tristul destin al altor generații de locuitori ai Hiroșimei. Acolo, în orașul pulverizat și pirjolit de bomba atomică, prețul vieții este poate mai ridicat decît oriunde...

Mi-am amintit de această întâmplare citind zilele trecute un articol din revista „Science et vie” consacrat „bombei N”, bomba cu neutroni.

După cum se știe, încă în 1977, fostul președinte al Statelor Unite, Jimmy Carter, anunța punerea la punct a „tehnologiei armei cu radiații îmbogățite care omoară oameni, dar cruță materialul”. La 8 august 1981, Administrația Reagan a decis fabricarea în serie a „bombei N” și stocarea ei — pentru moment — pe teritoriul american, la nevoie, fiind suficiente numai cîteva ore pentru echiparea diviziilor americane din Europa, cu sau fără asentimentul partenerilor de pe continent.

Evident, prea multe amănunte despre această cumplită armă nu sînt publicate. Anumiți specialiști în materie au semnalat însă unele din caracteristicile noii bombe. În cazul unei bombe atomice, circa 50 la sută din energia eliberată se datorează efectelor mecanice, 35 la sută efectelor termice, 5 la sută radiației imediate (gama și neutroni), restul imprăștiindu-se sub formă de căderi radioactive. În cazul „bombei N”, 80 la sută din energia eliberată este sub formă de neutroni. De aici și numele.

În fapt, bomba cu neutroni nu este nimic altceva decît o... minibombă cu hidrogen, o bombă de un tip special concepută deliberat pentru a favoriza emisia neutronică pe seama efectelor termice și mecanice. Cu alte cuvinte, tocmai pentru a vedea efectele distructive și a spori capacitatea bombei de a ucide ființele vii.

Cum acționează neutronii asupra organismului uman? Specialiștii, potrivit revistei franceze, arată că celula vie,

conținând multă apă, absoarbe o parte din energia neutronilor incidenti perturbînd legăturile între atomii vecini și distrugînd moleculele complexe. În plus, absorbînd neutroni, anumiți atomi devin radioactivi. Astfel rîstimpul în care survine moartea oricărei ființe vii depinde doar de doza iradierii neutronice.

Citim în același articol că o doză de iradiație medie, de 3000 rads, atacă direct sistemul nervos central provocînd apatie, amețeli, convulsii și sincopă. O doză inferioară provoacă simptome gastro-intestinale, leziuni mortale pe termen relativ mai lung.

Experții americani au evaluat dealtfel cu exactitate eficacitatea „bombei N” în funcție de dozele de iradiere. Astfel: — la o iradiere de 8000 rads ființele vii sînt scoase din luptă în mai puțin de cinci minute de la explozie, moartea aceasta survenind într-o zi-două.

— la 3000 rads ființele vii sînt imobilizate în mai puțin de cinci minute și vor rămîne astfel 30-45 minute, moartea lor survenind după 4-5 zile;

— la o iradiere de 650 rads ființele vii vor fi neutralizate în mai puțin de două ore, o mare parte dintre ele rămînînd imobilizate, moartea acestora survenind însă după cîteva săptămîni.

Groznică eficacitate! Fîiresc, hotărîrea Administrației Reagan de a produce în serie bomba cu neutroni a dezlănțuit vii proteste în întreaga lume. Împotriva producerii acestei teribile arme, despre care generali americani pretind că ar fi cea mai „morală”, cea mai „umană” armă, s-au pronunțat sute de milioane de oameni de pe toate continentele, fie ei albi, galbeni sau negri, tineri sau vîrstnici, femei sau bărbați, muncitori și intelectuali, țărani sau oameni de știință.

„Bomba N”. Cea mai „morală” și „umană” armă pentru că ucide ființele vii și cruță construcțiile, materialele militare.

Absurdă logică! Citeam tabloul posibilului distrugerii a ființelor omenestii, prezentat de experții americani și mă gîndeam la fetița de la Hiroșima și la oameni. La oamenii atît de dragi ei. Într-adevăr, omul este capodopera nr. 1 a acestei planete. Nimic nu poate fi mai prețios decît viața. Viața ființei umane.

Omule! Omul meu drag... Este afirmarea dorinței, a bucuriei, a dragostei de viață. Este afirmarea încrederii în viață, în miliardele de ființe ce populează Terra. Afirmarea încrederii în om, în semenii noștri.

Este afirmarea speranței fiecărui om al planetelor care doare să trăiască. Să trăiască în liniște și pace, să se bucure de viață.

Nu ca să-și piardă viața în absurde cataclisme. Nu ca să-și vadă distruse creațiile geniului său.

Nu ca să retrăiască drame precum cea de la Hiroșima. Fetița de la Hiroșima a avut dreptate elogiînd omul drept capodopera nr. 1 a pământului. Păcat doar că pe același pământ există oameni care ignoră acest adevăr...

AL. PINTEA

Somnul competenței naște marasmul

Un ascensor gigant, confortabil și luxos, în loc să coboare lin întră în cădere liberă, se înfige pe verticala tradiționalului său traseu și face zob cîteva zeci de vieți omenestii. Ancheta demarează imediat, se stabilesc cauzele tehnice, culpabilitățile, dimensiunea incompetențelor.

Un pod fastuos, arcuit trufaș la mare înălțime, cu șase benzi de circulație, fosforescent noaptea pentru a obseda vecinătățile cu vigoarea sa tehnică se rupe ca un băț, automobilele curg la vale, oamenii alunecă în neant, firma constructoare e pusă la stîlpul infamiei: se stabilesc incompetențele.

Într-o lume victorioasă în atîtea domenii, într-o lume în care se construiește titanic și sofisticat competența este regula numărul unu a solidității și supraviețuirii. În afara competenței se cascade marasmul și gafa singeroasă.

Păcea este ea însăși o problemă de competență. Fîiresc, cel mai nobil orgoliu al omenirii — acela de a trăi într-o pace temeinică — presupune competența. Dar și războiul a ajuns să presupună, strict și drastic, competența. Armele nu se mai minuesc oricum, intensitatea „loviturilor” a depășit, de mult, pragul unui risc individual, industria distrugerii s-a încadrat în nomenclatorul de exigențe al unui computer și orice bilă poate costa configurația geografică și umană a planetei. Bilba tehnică poate preceda bilba politică și iată-ne, astfel, în plin și hidos scena-

riu fantastic în care o apăsare idioată pe un buton inteligent poate transforma holde blajine și orașe cuminți în vulcani radioactivi.

Minuirea armelor presupune deci competență. „Îngrijirea” lor, conservarea stării lor de pîndă în timp de pace presupune competență. Un dispecer cretin sau furios pus să urmărească tablouri de comandă și pirghile de lansare a stolurilor de rachete reprezintă, prin simplul său metabolism ajuns în fază alandala, un potențial război mondial final.

Cei care au, sub o formă sau alta, contacte cu actuala panoplie nucleară sînt obligați să fie competenți. Sînt testați, filiați, radiografați, selectați în vederea eliminării din joc a oricărei doze de risc. Revista „Newsweek” scrie: „La procesul de selectare își dau concursul medici care îi controlează periodic pe cei selectați”.

Rezultatele acestor controale sînt socante. Ele trebuie să fie cunoscute de toți cei care cred că armele nucleare asigură securitatea națională, de toți conducătorii din lume, de toți negociatorii pentru dezarmare — în ultimă instanță de toată lumea care trăiește în epoca nucleară. Cu toate acestea, se pare că foarte puțină lume știe despre cifrele îngropate în pagina 323 a unui raport din 1979 cu privire la audierile în fața subcomitetului Comitetului pentru alocății al Camerei Reprezentanților. În 1975, unui număr de 5128 dintre acești oameni li s-a interzis accesul la armele nucleare datorită violării P.R.P. În 1976, alți 4966, iar în 1977 — alți 4973 au fost înlăturăți de pe liste — într-un ritm anual depășind 4 la sută. Motivele eliminărilor din 1977 includeau abuz de alcool și droguri; principalul drog consu-

mat era marijuana, dar peste 250 persoane au fost destituite datorită abuzului de droguri ca heroina și L.S.D. În același an, 1289 persoane au fost demise datorită „unei trăsături fizice, mentale sau de caracter importante sau datorită comportării aberante, atestată de autorități medicale competente”, trăsături și comportări care puteau „prejudicia îndeplinirea responsabilă a îndatoririlor în anume posturi critice sau de control”.

Computerele care, din cînd în cînd, ne trimt aceasă instiințări că am murit sau că n-am existat niciodată, sau că trebuie să plătim o taxă a doua oară, joacă, de asemenea, un rol central în arsenalele nucleare. Gama erorilor lor este amplă. Într-o perioadă de 18 luni, Comandamentul Apărării Aeriene Nord-Americane a avut 151 alarme false.

Nu ne interesează, neapărat, în ce au constat erorile care au declanșat cele 151 de piruete pe sirma precară a echilibrului păcii. Pacea a continuat să supraviețuiască. Dar alternativa agoniei ei s-a profilat năprasnic și frecvent. Au greșit fie oamenii, fie mașinile. Au existat deci incompetențe dincolo de galopul testelor și selectărilor.

Pacea se află la cheremul unei incompetențe: fie și minoră, pentru că imensa competență tehnologică a omenirii s-a lăsat canalizată în direcția absurdului pur. Ar trebui, înainte de intrarea Terrei într-o bruscă și ireversibilă cădere liberă, să se stabilească dimensiunea competenței aceluia care și-au exercitat culpabilitatea de a lăsa să se nască monștri din somnul tragic al rațiunii...

RADU BUDEANU

Veghea „păsării Zimbabwe”

Am vizitat, într-o duminică ploioasă de octombrie, Galeria națională Zimbabwe din Harare, Clădire nouă, funcțională, situată undeva în centrul orașului, în apropierea impozantului hotel Monomatapa (numele statului din care, în secolele 12-17, făceau parte regiunile răsăritene ale actualului Zimbabwe) și a superbului parc ce reproduce în miniatură Cascada Victoria. La parterul clădirii, o cuprinzătoare colecție de sculptură, cea mai bogată din țară, ne prilejuiește contactul cu o lume fabuloasă, izvorită din cunoașterea perfectă a secretelor pietrei, din capacitatea rară de pătrundere a esenței acesteia. Înainte de a încerca să descifrez mesajul acestor opere, filozofia și concepția de viață pe care le exprimă, civilizațiile mai mult sau mai puțin cunoscute ale căror ecouri îndepărtate în timp și spațiu se fac, ești într-adevăr acaparată de limpezimea și puritatea liniilor, de simțul copleșitor al materialului, înobilat cu puterea magică a artei adevărate.

Imi notez cîteva nume. T. Mukarobgwa, cu o predilecție specială pentru animale

redate în contururi esențializate, J. Takawira, spirit întreg, trimiteri la experiențe ancestrale fundamentale, P. Gwichiri, fin observator al chipului femeii, văzută mai ales în ipostaza sa de mamă, I. Manyadza, fidel mai degrabă lumii care-l înconjoară, decît tradițiilor, M. Simbe, M. Nawumbe, G. Munzavandi, B. Takawira. Mulți sculptori din Zimbabwe aparțin grupului etnic cel mai important din această țară, shona. Arta lor, provenită din contactul cu pădurile virgine și satele îndepărtate, cu miturile lor, situează în centrul ei omul, o lume în care granița dintre real și imaginar este greu sesizabilă. Shona, oamenii aceștia blînzi și demni în același timp au întipărit în adîncul ființei lor credința că lumea a fost creată pentru a fi bună, iar răul este numai un obstacol temporar. Este o lume care își găsește o plină de sensuri transfigurare în sculptura de azi din Zimbabwe. Spiritele care o populează sînt, mai ales, nestatornicul „Zizi”, care ia aspectul unei bufnite, „Chapungu”, yul-turul aducător de vești „de dincolo” și pe care l-am văzut într-o lucrare semnată de Taylor Nkomo, „Nzuzu”, redat printr-un pește. Renumitul cercetător al civilizației africane, Leo Frobenius, enumeră, între trăsăturile caracterizante ale picturilor rupestre ce împodobeau pe vremuri din

belșug regiunile stîlcoase ale actualului stat independent Zimbabwe: asprimea, sobrietatea, duritatea, rigoarea, inflexibilitatea trăsării prescise a liniilor. Unele din acestea pot fi descifrate și în arta plastică contemporană de pe aceste meleaguri.

Astăzi în Republica Zimbabwe artiștii negri expun laolaltă cu cei albi, lucrează împreună în aceleași ateliere, semn că barierele rasiale au fost depășite și în domeniul atît de sensibil al artei. Eliberarea morală, venită odată cu proclamarea independenței naționale, a adus cu sine și renașterea artei africane, atît de mult timp și atît de nedrept dată uitării, apariția unui mare număr de talente în stare să o exprime în deplinătatea armoniilor și a sensurilor sale profunde. „Fen-tu noi, spunea cunoscutul sculptor Thomas Mukarobgwa, independența înseamnă nu numai o mare libertate de creație, ci și o posibilitate de a făuri opere noi, inspirate din tradițiile africane și europene”.

Pe aceste locuri, unde misterioasa „păsăre Zimbabwe” veghează azi noul destin al țării creația sculptorilor vizează în primul rînd renașterea unor bogate tradiții.

DUMITRU AVRAM

Mondo umano?

Banianul și bătrînii

Pliantul distribuit de organizația mondială este foarte interesant. Dealtfel, știrea e, de acum, cunoscută intrucit și alți colegi au relatat-o. În ce mă privește, reiau, pentru început, datele esențiale. Banianul, copacul cunoscut sub numele științific de Ficus Benghalensis, trăiește în principal în zonele tropicale asiatice însă specii de-ale sale se întîlesc atît pe continentul negru cit și pe solul latino-american. Are numeroase rădăcini aeriene din care cresc principalele ramuri dar unele dintre ele revin în sol de unde dau naștere altor trunchiuri din care apar noi rădăcini aeriene. Lantul acesta continuă si, drept consecință, banianii pot acoperi o suprafață foarte întinsă. De pildă, specialiștii arată că uneori un asemenea lanț al banianului ajunge la o circumferință de 700 metri, o înălțime de 30,5 metri iar sub el se pot adăposti 20000 de oameni.

Dar să părăsim zona botanică! Nu știu ce alte studii sau hobby-uri are artistul american Oscar Berger. De asemenea, nu cunosc ce alți artiști și din cîte țări au participat la concursul inițiat de Organizația Națiunilor Unite privind afișul Adunării mondiale privind îmbătrînirea. Cred însă și susțin asta: octogenarul Oscar Berger și-a dezis din belșug vîrstă, fiind atît de prompt în a-și aminti de banian, a cărui imagine a stilizat-o și a propus-o ca emblemă a respectivei reuniuni internaționale, el înțelegînd prin banian un simbol al longevității, autonomiei și creșterii continue.

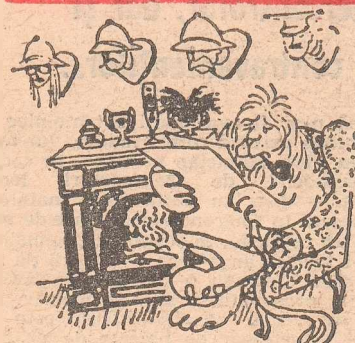
Cel puțin așa scrie pliantul invocat la început. Eu cred, însă, că emblema aceasta — și implicit cel ce a propus-o atît de inspirat — e și un simbol al vitalității spiritului și sufletului! Da, știu și relau aici, la sfîrșitul acestui secol, lumea va număra 580 milioane de bătrîni, ceea ce înseamnă de două ori mai mulți decît în 1970. Cum specialiștii susțin că e vorba de o rapidă evoluție a piramidei vîrstelor, e firesc ca faptul să fie dezbătut. Apoi, intrucit fenomenul e preocupant, lui i-a fost consacrată și recenta Zi mondială a sănătății.

Cu aceste amănunte ajung și la gîndurile ce mi le-au trezit ele. Și, din această perspectivă, cred că William Kerrigan, secretar general al Adunării, are dreptate cînd susține că opinia publică trebuie sensibilizată în legătură cu dificultățile create de creșterea cifrei persoanelor în vîrstă. (Dar, propun eu o paranteză, ar trebui să existe, să se recurgă la mijloace — de ce natură? — care să nu permită atingerea unei vîrste a senectutii?). Apoi, e de semnalat că această problemă e o problemă foarte acută pentru țările în curs de dezvoltare. Da, îl aprob și acum pe cel amintit înainte cînd spune: „creșterea duratei vieții trebuie însoțită de dorința de a umple cît mai bine acești ani ai bătrîneții și de a evita ca ei să fie marcați de un sentiment al rebutului amestecat cu pasivitate”.

Și, din acest colț de pagină, o-magiez pe cei care într-o epocă a anticipărilor ori a celor ce susțin infocați „trăiește-ți clipa”, au propus reuniunea privind bătrînii, i-au ales fericita emblemă a marelui artist octogenar amintit, dar îndeosebi omagiez buncii noștri. Omagiul declanșat firesc în noi de această înălțătoare și repetabilă povară care, indiferent cîtă cultură avem, trebuie măcar să simțim, dacă nu știm, că, așa cum zicea cineva. „un —bătrîn care moare este o bibliotecă ce arde”!

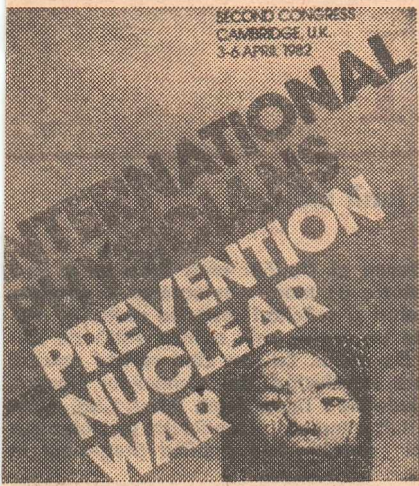
DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

După „BILLED BLADET” — Suedia

DUMITRU AVRAM

Medicina și pacea

Între 3 și 7 aprilie, a avut loc, la Colegiul Newnham al Universității Cambridge (Anglia), cel de al II-lea Congres Internațional al medicilor pentru prevenirea unui război nuclear. La această prestigioasă reuniune, având ca temă generală „Consecințele medicale ale unui nou război nuclear pentru țările Europei”, a luat parte o delegație de medici români, formată în prof. dr. Ion Moraru, vicepreședinte al Academiei de Științe Medicale, și dr. Radu Ozun, director al Direcției asistență medicală din Ministerul Sănătății. Acesta în urmă a avut amabilitatea să ne furnizeze câteva detalii cu privire la respectiva întâlnire.

— Stimate tovarășe doctor Ozun, care fost modul de desfășurare a reuniunii? — Această manifestare, ca și prima deală, ținută în 1981, a fost organizată sub auspiciile Asociației internaționale a medicilor pentru prevenirea unui război nuclear, întemeiată în 1979 și având sediul la Boston. Asociația și-a propus, fără a în-

tra în amănunte, să analizeze efectele dezastruoase ale unei eventuale conflagrații nucleare și să mobilizeze cadrele medicale, opinia publică, pentru a împiedica declanșarea unui asemenea dezastru. În acest context, reuniunea de la Cambridge s-a bucurat de prezența a peste 200 delegați din 30 de țări, la ea asistând și observatori ai Organizației Mondiale a Sănătății, ai Crucii Roșii Internaționale etc. Congresul s-a manifestat prin mai multe ședințe plene, participanții fiind repartizați pe 11 grupe de lucru. Totodată, s-a organizat o masă rotundă, la care au luat parte autorități de primă mărime ale vieții medicale contemporane și s-au adoptat o serie de apeluri.

— În ce a constat aportul delegației noastre la lucrări?

— Considerăm că delegația română a avut o poziție activă și constructivă în conformitate cu tezele și principiile politicii de destindere, dezarmare și asigurare a păcii în lume enunțate și promovate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am făcut cunoscute celor prezenți la Cambridge rezultatele Simpozionului internațional „Oamenii de știință și pacea” desfășurat, în septembrie 1981, la București, sub înaltul patronaj al președintelui României socialiste. Inșusite de O.N.U. ca documente oficiale, Mesajul adresat și Apelul acestora către oamenii de știință din întreaga lume pentru pace, dezarmare și colaborare au fost difuzate și celor prezenți la Cambridge, fiind primite cu un deosebit interes. Dealtfel, în general, congresul la care am luat parte s-a bucurat, în ochii opiniei publice, de o atenție specială. Manifestarea de la Newnham College a fost transmisă în direct de 16 rețele și companii de televiziune, iar presa engleză i-a dedicat, zilnic, spații întinse.

— O ultimă întrebare, ce apeluri a adoptat congresul?

— Între altele, el s-a adresat delegațiilor la cea de a 35-a Adunare mondială a sănătății și tuturor medicilor din Europa, invitându-i să-și sporească eforturile, să se angajeze cât mai energic în lupta pentru pace, destindere și colaborare, împotriva cursei înarmărilor.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Energie și ecologie

Pentru cei obișnuiți cu încălzirea centrală, cu gazele la bucătărie, cu priza electrică în care poți brânza tot felul de parate, este surprinzător să afle că aproape jumătate din populația globului își atisface în proporție de 80 la sută necesitățile energetice prin arderea lemnului. Această situație generează multe și mari inconveniente: sustrage industriei o excelentă materie primă, lemnul, care ar putea fi valorificat mult mai bine și în mai mare folos în construcții, pentru fabricarea de mobilă etc., provoacă poluarea mediului înconjurător; nu se asigură condiții corespunzătoare de confort în locuințele unde lemnul este utilizat drept combustibil ș.a. Dar efectul cel mai dăunător îl constituie, de departe, distrugerea pădurilor.

E adevărat că pădurile nu sînt defrișate numai din nevoia de lemn de foc; auze importante sînt, de asemenea, nevoia de terenuri cultivabile și necesitățile de lemn ca materie primă. Însă pagubele ele mai mari le provoacă, fără îndoială, oloșirea lemnului ca sursă de energie, iar cel mai mult au de suferit de pe urma exploatarea nerățională pădurile tropicale.

Potrivit calculelor specialiștilor, în fiecare minut sînt tăiate 20 de hectare de păduri virgine din zona tropicelor, ceea ce înseamnă 300 de kilometri pătrați pe zi. Ca urmare, în fiecare an dispar 10 miliarde de hectare de păduri tropicale, cu consecințe dintre cele mai nefavorabile atât pentru regiunile respective, cât și pentru întregul glob pămîntesc. Unele repercusiuni, cele climatice, sînt vizibile încă de pe acum: energia solară este tot

mai mult absorbită și transformată de impuritățile din atmosferă, evaporarea și ciclul atmosferic al apei se diminuează, aerul devine tot mai uscat și mai rece, căldura și apa îndreptate spre regiunile temperate sînt tot mai puține. Din cauza reducerii suprafețelor pădurilor, în atmosferă se acumulează cantități din ce în ce mai mari, apreciate la miliarde de tone, de gaz carbonic. Dacă la imputinarea pădurilor tropicale se adaugă și defrișările din alte zone, se poate trage concluzia că întregul ecosistem al Pământului este amenințat.

Iată de ce eforturile de a găsi forme adecvate de energie capătă o importanță și mai mare prin necesara lor componentă ecologică. Energii nepoluante, energii care să nu afecteze sistemul ecologic al planetei, iată direcționarea dată de această componentă căutărilor în domeniul energiei. În acest cadru, odată cu abordarea surselor noi — energiile solară, eoliană, geotermică, cea rezultată din biomasă ș.a. — nu trebuie neglijate nici cele vechi, dar foarte bune, în primul rînd energia cursurilor de apă. Fiindcă, după aprecieri competente, potențialul hidroelectric utilizabil din punct de vedere tehnic se ridică la peste 2.200.000 megawați, fiind de șase ori mai mare decît cel folosit în prezent și capabil să satisfacă cu prisosință consumul mondial actual de electricitate, acoperit în prezent de diferite resurse energetice.

Și este de la sine înțeles că măsuri eficiente de asigurare cu energie din sursele menționate vor avea ca efect și diminuarea exploatarea irațională a pădurilor tropicale, în folosul atât al țărilor din zonă, cât și al întregii omeniri.

ION D. GOIA

„Românii au fost la mare înălțime, iar ceferiștii absolut minunați“

Weekend hunt for steam locomotives in Romania

Week-end pentru căutarea locomotivelor cu aburi în România

O ceață groasă și rece i-a împins pe Bill Alborough și pe companiile lui cînd au sosit în București, cu ocazia turului „Prin Europa Pentru Locomotive”. „Am petrecut un week-end minunat în România”, spune Bill. „27 citi am fost, am vizitat Bucureștiul, Delta Dunării, și am făcut o excursie la munte”.

„Am fost însoțit de un tânăr ziarist Sorin Postolache, care a scris despre activitatea noastră în presa de acolo”, — și atunci

cînd nu am gustat din excelentul coniac românesc, preocuparea noastră a constat în căutarea locomotivelor cu aburi. Ne-a însoțit de asemenea o echipă de la televiziune.

TURISM: „Țelul nostru este de a promova turismul în România și sperăm să cumpărăm o locomotivă asemănătoare cu cea din fotografie. Ea va circula pe Nene Valley Railway, în apropiere de Peterborough, urmînd a-i fi atașat un vagon restaurant, care a fost deja donat de Thomas Cook, unde se vor servi mincăruri cu specific românesc. Românii au fost la mare înălțime, iar ceferiștii absolut minunați. Dacă un tren cu care urma să călătorim trebuia să fie remorcat de o locomotivă diesel, se „aranja” întotdeauna să fie schimbată și înlocuită cu una cu aburi.

Organizația „Prin Europa Pentru Locomotive”, al cărei președinte este Bill, speră să aranjeze unele excursii în sudul Franței și probabil în Vietnam”.

Acesta este articolul apărut în ziarul local Loughborough Echo din Marea Britanie, pe data de 19 martie a.c. Ziar trimis la redacție de Bill Alborough, directorul companiei T.E.F.S., care în scrisoarea de însoțire mai spune: „Ne-a plăcut vizita și sperăm să ne întoarcem în scurtă vreme. Vă trimitem ziarul în care a apărut relatarea vizitei noastre în România, împreună cu fotografia reporterului Sorin Postolache. Trimiteți salutările mele și echipei de la televiziune și de asemenea lui Marcel Crăciunescu de la A.C.R.”.

Iar noi, ca bune gazde, nu le putem ura decît „să vină sănătoși!”

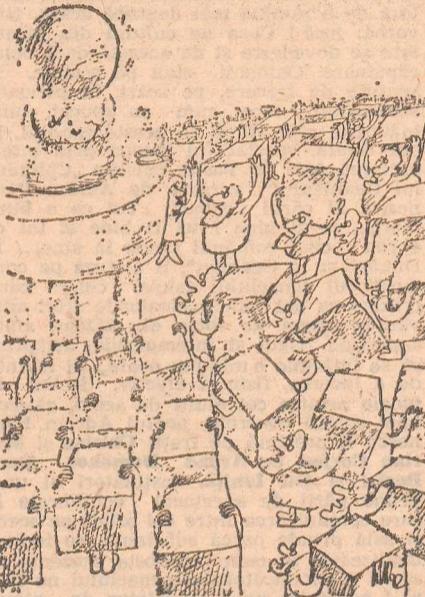
GEORGE CUȘNARENȚU

Semnalăm în numărul trecut al revistei noastre faptul că Timișoara a găzduit la începutul lunii aprilie a.c. cea de a II-a ediție a „Salonului studențesc de caricatură și desen satiric”. Astăzi vă oferim reproduceri din catalogul expoziției, supunînd atenției dumneavoastră cîteva nume de tineri caricaturiști, unele dintre ele chiar în debut absolut la rubrica „Racul”. (Mihai Pinzaru-Pim)

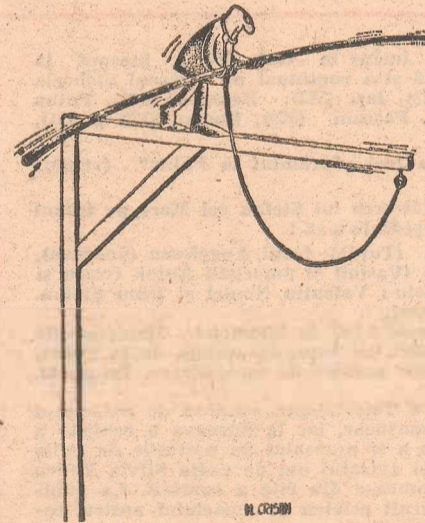
DAN RĂDUCANU

NICOLAE MIRODONE

NICOLAE LENGHER

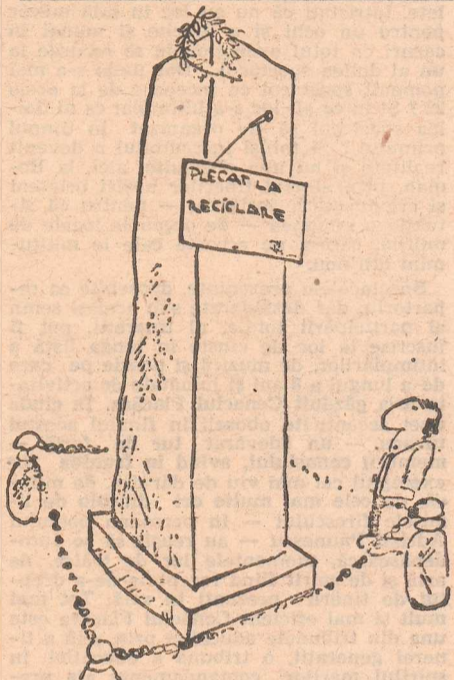
HORIA CRIȘAN

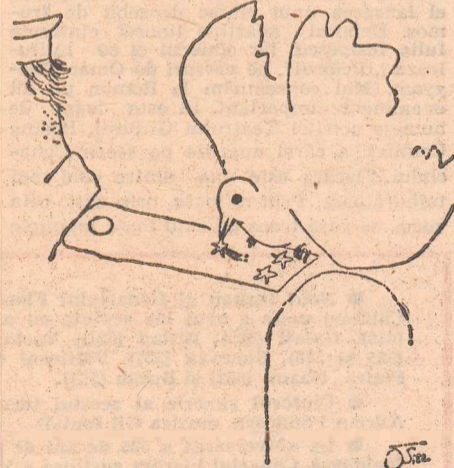
MARIN MIRESCU

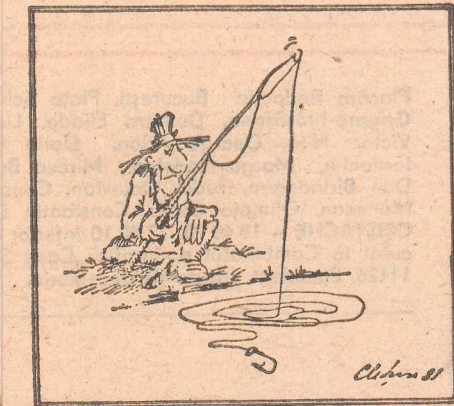
MIRELA CORINA CIOCOI

LUDOVIC PONGRACZ

GEORGE OSTAFI

RADU CLEȚIU

O ȘANSA PĂCII

Al doilea spectacol de la Roman a început la ora 22,15

Noul turneu în Moldova al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a continuat în ultimele zile ale săptămânii trecute la Roman, Piatra Neamț și Bacău. Poate că nici o perioadă din tumultuoasă existență a Cenaclului Flacăra n-a cunoscut o afliuță de spectatori ca aceasta a sărbătorii Galei 500. Faptul că organizatorii nu mai fac față la solicitări, că în numeroase cazuri se renunță la afișaj, că biletele se găesc extrem de greu și numai la suprapreț, spune foarte mult. În zilele dinaintea manifestărilor, orașele trăiesc febra marilor derbiuri fotbalistice și această crește odată cu intrarea în oraș a autocarului cenaclului. La ora începerii manifestărilor nu de puține ori ne-a fost dat să constatăm că în afara sălilor rămân sute, uneori mii de solicitanți de bilete, intriștiți că nu au loc în sală măcar pentru un ochi și o ureche și numai în cazuri cu totul excepționale se recurge la un al doilea spectacol... Dar unde s-a mai pomenit spectacol cu începere de la orele 22? Și în ce alt loc s-a întâmplat ca al doilea spectacol să fie organizat în timpul primului? Și totuși incredibilul a devenit realitate și nu una obișnuită, aici, la Roman, prin efortul tinerilor noștri prieteni și organizatori, sprijiniți — pentru că situația o impunea — de organele locale de miliție, cărora pe această cale le mulțumim din nou.

Spectacolele prezentate, deosebite ca repertoriu, dar desfășurate sub același semn al participării totale, al tineretii, pot fi înscrise la loc de cinste în lunga listă a întâmplărilor, de muzică și poezie pe care de-a lungul a 8 ani și jumătate de activitate le-a găzduit Cenaclul Flacăra. În ciuda unei accentuate oboseli în finalul acestui turneu — un adevărat tur de forță — membrii cenaclului, având în fruntea lor exemplul cel mai viu de dăruire, de muncă, de cele mai multe ori dincolo de limitele firescului — în persoana poetului Adrian Păunescu — au reușit să se auto-depășească, momentele lor de trăire, de artă și de spirit fiind receptate de-a dreptul de tinerii prezenți în sală. Tot mai mult și mai eficient Cenaclul Flacăra este una din tribunele educației prin artă a tinerii generații, o tribună a educației în spiritul marilor comandamente ale prezentului.

Trecerea Cenaclului Flacăra prin Roman a însemnat și un debut și odată cu el lansarea unui cîntec deosebit de frumos. Debutul aparține tinerii cîntărețe Iulia Iosipescu, iar cîntecul ei se intitulează „Ulciorul”, pe versuri de Omar Khayyam. Mai consemnăm la Roman un alt eveniment important. El este legat de numele actriței Teatrului Giulești, Rosina Cambos, a cărei apariție pe scena Cenaclului Flacăra este una dintre cele mai tulburătoare. Prin mișcare, prin gest, prin vocea sa care trece pe rînd toate nuanțele

de la strigăt pînă la mîngiere și nu în ultimul rînd prin tonul dramatic, imnic, alteori exuberant al cîntecelor sale, Rosina Cambos electrizează sălile, magnetizează privirile, arta ei acaparează și fascinează. Ascultînd-o cu ani în urmă pe Janis Joplin mereu mi-o inchipuiam făcînd gesturile și trăindu-și cîntecul întocmai cum o face astăzi Rosina Cambos. Recitalul ei pe scena cenaclului nostru a devenit, iată, la scurtă vreme de la revenirea sa, un spectacol în sine urmărit mereu cu sufletul la gură și de spectatori și — ceea ce spune mult — de colegii ei din scenă.

VICTOR SOCACIU

Poziții înăuntru și dumneavoastră!

Piatra Neamț — penultimul popas al cenaclului în periplul său moldav din sîrul manifestărilor Galei Flacăra 500. Atmosferă de mare spectacol în ciuda vremii de afară, rece și ploioasă, care ar fi putut motiva eventuala tentație a mulțora de a rămîne mai degrabă acasă. Nici vorbă, însă! Casa de cultură din localitate se dovedește și de această dată neîn-căpătoare. Oamenii stau pe scaune, în spațiile de trecere, pe scări, în picioare, suspendați, care cum au apucat, unii înăuntru, alții afară. În aceste condiții, la ora fixată, spectacolul începe prin inter-pretarea dată de Vasile Șeicaru „Colindului Ceahlăului”, versuri de Adrian Păunescu, al cărui refren, „Tot ce e bine, mereu va fi bine / va fi bine și tot ce e rău / cînd românul crede în sine, / în Dunăre și în Ceahlău”, îl alătură pe conducătorul cenaclului cauzei celor care, crezînd ca noi toți în idealurile artei adevărate, atrași de forța ei, stăteau afară suportînd frigul și intemperii, așteptînd să se întîmple o minune poate... Și înainte de a încerca, fizic și efectiv, ieșînd în ploaie printre cei mulți de acolo, găsirea unei soluții concrete, poetul Adrian Păunescu îi prezintă pe frații Chiriac și Marian Corjos, pe Arpad Domokos, Duce Bertzi și Gil Ioniță, susținători ai unei prime părți de spectacol echilibrate în care comunicarea între cei aflați pe scenă și sală prinde parcă substanță, se individualizează. Și cum îndeobște prezența în scenă a conducătorului cenaclului ne face să-l asemuim unui modelator de atmosferă, liant afectiv, dirijor al forțelor ce leagă și dezleagă, înalță și coboară, declanșează emoția, însuși sufletul unui spectacol de fiecare dată unic, absența sa din scenă ne poate spune încă mai mult. Ceva se întîmplă. Nu este un moft. Ceva este incurcat și trebuie adus în ordine sau normală. Ceva nu funcționează, hirie, tușește, se înecă. El, conducătorul acestui cenaclu, este nu doar sufletul, motorul, el este veghea neobosită, spiritul treaz, carburantul fără de care această frumoasă și mereu, parcă mereu la modă caroserie ar fi fost poate de mult piesă de muzeu. Scena devine deodată mai mică, culisele se umplu de cei de afară și tot ce era pentru oameni și liniștea lor devine încă mai mult al oamenilor. Adrian Păunescu și-a împlinit simplu dar nu fără efort datoria iar Cenaclul Flacăra își va

La începutul lunii mai : GALA FLĂCĂRA 500 IN BANAT ȘI TRANSILVANIA

După ce Gala 500 a străbătut un traseu al Dunării pînă la Mare și mai departe pînă în Bucovina, însumînd spectacole de mare amploare al căror ecou nu s-a stins încă, în urma numeroaselor cereri și solicitări sosite la redacție, programul Cenaclului Flacăra nu poate omite un turneu prin adîncă vatră de spiritualitate românească, a Transilvaniei și Banatului. La ora cînd revista noastră merge spre tipar, sînt în curs de perfecționare manifestări ale Cenaclului Flacăra, începînd cu primele zile ale lunii mai, în județele : Timiș, Arad, Bihor, Cluj, Alba, Sibiu și Brașov. La mijlocul lunii mai, făgăduitul turneu al cenaclului în Dobrogea va avea loc. În numărul viitor al revistei noastre vom publica programul în continuare al GALEI 500.

Gong final la Bacău

Fi îndeplinit astfel o dată în plus menirea de-a răspunde în mod democratic nevoilor și ele democratice ale oamenilor. De la acest punct spectacolul se va transforma din ce în ce mai mult într-o întîmplare de muzică și poezie, adică într-o manifestare artistică avînd extraordinara capacitate de-a se mula pe îngemănarea în oameni totodată a dorinței și puterii lor de asimilare a artei. O primă încercare în acest sens o constituie reluarea fără instrumente, a capela, a cîntecului „Jurămint la Putna” de către Gil Ioniță. Grupul „Continental” a cîntat, de la înălțimea primului loc în binecunoscutul top al „Săptămînii”, piesa lui Nicolae Enache, „Amiază fierbinte”. Și pentru ca dovada integrării acestui grup în spiritul cenaclului să fie deplină, minunatul chitarist Alexandru Zărnescu, aflat într-o postură interpretativă aparte (în manieră „lead”) prezintă noua sa compoziție „Dor de Eminescu”. Un cîntec, credem noi, de o densitate a emoției extraordinară în care muzica și versurile stau într-o fericită simbioză. „Într-o lume relativă ce-a făcut și-a desfăcut / Eminescu-i remușcarea dorului de absolut... / Într-o lume relativă mai avem un nume sfînt / Eminescu-i România tînuță în cuvînt”. Muncitorul din Turda, Liviu Pojală, un talent în devenire, susține cu aplomb axioma conform căreia fiecare generație „recitește” valorile interioare prin-o matrice de nouă spiritualitate. Grupul „Ecoul”, în creștere prin noile sale compoziții, își consolidează drumul ascendent pe care pare să fi pornit. Cele două componente dețin, poate fără a conștientiza suficient, secretul aderenței la public a modalității folk — exprimarea directă și abordarea unei problematice viabile. Gil Dobrică, inegalabil showman, prin nerv și nonșalanță, aduce în scurtă vreme sala la o stare de bucurie și destindere, de liber entuziasm. Face trecerea de la acest moment spre altele de profunzime și echilibru sufletec Ștefan Hrușcă, care și etalează, iată aici, un nou produs al izvorului său de sensibilitate, cîntecul „Pe loc repaș” compus pe versurile poetului Adrian Păunescu. Apoi grupul satiric „Mesaj”, ca prin fiecare din evoluțiile sale, repune în drepturi un gen artistic adesea vitregit re-levînd totodată o dimensiune de forță a artei tinere, a spiritului tînar în general. Toată lumea se simte bine. Bucuria din suflete le luminează chipurile. Rosina Cambos, ultima achiziție de marcă a cenaclului, este fără doar și poate (o dovedește evoluțiile ei) o prezență ce îmbogățește. Valoarea pregnantă cu largi disponibilități, de la surprîndera ascuțimii de spirit a versului lui Labiș căruia-i ghicește sensurile cele mai adînci la „Doina oltenescă”, pentru interpretarea căreia orice instrument de susținere devine de prisos, de la cîntecul în limba maternă „Șalom Alehem” — pace tuturor — la varianta dată de poetul Adrian Păunescu cîntecului „Sympathie” unde inflexiunile registrului grav ne-o aduc în memorie parcă pe Amanda Lear, totul este făcut de un profesionalism fără reproș. Marile recitaluri ale serii continuă cu acela al lui Vasile Șeicaru, mereu proaspăt reușînd să se mențină la cota cea mai de sus a succesului. Apoi George Nicolescu, Victor Socaciu și Mircea Vintilă, egali cu ei înșiși, emoționali fiecare în parte într-o diversitate repertorială și profunzime mereu întînțite în parametrii valorii absolute. Toate acestea, la care s-au adăugat și alte momente pe care cronicarul le-a omis din motive de spațiu au rotunjit sărbătoarea spiritului tînar petrecută pe parcursul a cinci ore în seara de 15 aprilie în regia de spectacol a Cenaclului Flacăra.

Mulțumim autorităților din Piatra Neamț și Roman.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Notă : A cîntat excelent, reîntrînd în cenaclu, cel ce a scris rîndurile de mai sus, C. Dragomir. Bună revenire !

A. P.

S. VICTOR

● Noul turneu al Cenaclului Flacăra, inclus în Gala 500, a început la Călărași unde a avut loc sediința cu nr. 518 și a continuat pe traseul Slobozia (519), Galați (520), Birlad (521), Vaslui (522), Iași (523), Botoșani (524), Putna (525 și 526), Suceava (527), Fălticeni (528), Pașcani (529), Roman (530 și 531), Piatra Neamț (532) și Bacău (533).

● Cîntecul generic al acestui turneu a fost „Jurămint la Putna” (versuri Adrian Păunescu, muzica Gil Ioniță)

● La aniversarea a 525 de ani de la ridicarea lui Ștefan cel Mare pe tronul Moldovei, Cenaclul Flacăra susținea a 525-a sediință a sa !

● Au debutat în cenaclu : Liviu Pojală (Turda), frații Angelescu (Suceava), Iulia Iosipescu (Roman), poetul Ion Enache (Vaslui) și umoriștii Anton Grecu și Dan Bacinschi (Iași). Au revenit în cenaclu : Valentin Nenciu și Dinu Ștefan, la Iași, și Constantin Dragomir la Piatra Neamț.

● În acest turneu au fost străbătuți peste 1500 de kilometri. Manifestările au fost urmărite de peste 30 000 de spectatori, cu excepția aceluia de la Putna, al căror număr imens a scăpat posibilităților noastre de înregistrare. Însumate, au fost peste 75 de ore de spectacol.

● La Iași a fost prezentă și o echipă a Televiziunii, condusă de redactorul Eugen Dumitru și regizorul Alexandra Căpușneac, iar la Suceava o echipă a Radioului care a imprimat — și între timp a și prezentat pe posturile de radio — acest spectacol, despre care sensibilul și avizatul om de radio Silvia Velicu afirmă că a fost unul dintre cele mai frumoase din cîte a urmărit. La pupitrul de sunet s-a aflat un mai vechi și dăruit prieten al cenaclului nostru, regizorul muzical Mihai Prisăcaru.

● Două piese excepționale lansate de Rosina Cambos : „Zeita zizaniei” și „Dragostea e a tuturor”, și o a treia de Alexandru Zărnescu, „Dor de Eminescu”, toate pe versuri de Adrian Păunescu.

Flacăra Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură-invățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, George Arion, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihaela Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ionițoița, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea George, Gheorghe Amuza, George Cușnăreanu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneac, O'Impia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIU — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cîțitorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU